

Kėdainių rajono savivaldybės gyventojų kultūrinių poreikių studija

Vykdytojas	Užsakovas
UAB „Eurointegracijos projektai“	Kėdainių rajono savivaldybės administracija
	

TURINYS

TURINYS	2
TRUMPAS PAGRINDINIŲ SĄVOKŲ ŽODYNAS	3
IVADAS	4
I. ESAMA KĖDAINIŲ RAJONO KULTŪROS SEKTORIAUS SITUACIJA	6
1.1. Kultūros įstaigų tinklas ir infrastruktūra	6
1.2. Kultūros įstaigų žmogiškieji ištekliai	14
1.3. Kultūros sektoriaus teikiamos paslaugos	25
1.4. Kultūros sektoriaus finansavimas	58
II. KĖDAINIŲ RAJONO KULTŪROS SEKTORIAUS SSGG ANALIZĖ	67
III. KĖDAINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS BENDROSIOS KULTŪROS UGDYMO, INFORMACINĖS VISUOMENĖS PLĖTROS IR KULTŪROS ĮSTAIGŲ TINKLO BEI RESURSŲ KITIMO/PERTVARKYMO IKI 2020 METŲ GALIMYBĖS	70
IV. KĖDAINIŲ RAJONO KULTŪROS SEKTORIAUS PLĖTROS STRATEGIJA	87
4.1. Vizija ir strategija	87
4.2. Kėdainių rajono kultūros sektoriaus plėtros priemonių planas	89
4.3. Rekomendacijos dėl Kėdainių rajono savivaldybės strateginio plėtros plano atnaujinimo	99
PRIEDAI	104

TRUMPAS PAGRINDINIŲ SĄVOKŲ ŽODYNAS

Biblioteka – įstatymų nustatyta tvarka įsteigtas juridinis asmuo, veikiantis informacijos sklaidos, kultūros, mokslo ir švietimo srityse ir vykdamas bibliotekų veiklą, arba juridinio asmens, turinčio teisę vykdyti bibliotekų veiklą, struktūrinis padalinys (LR Bibliotekų įstatymas, 2013 m.).

Etninė kultūra – visos tautos (etnoso) sukurta, iš kartos į kartą perduodama ir nuolat atnaujinama kultūros vertybių visuma, padedanti išlaikyti tautinį tapatumą bei savimonę ir etnografinių regionų savitumą (LR Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymas, 2010 m.).

Kultūros centras – įstatymų nustatyta tvarka įsteigtas ir šio įstatymo nustatyta tvarka pripažintas juridinis asmuo, kuris savo veikla puoselėja etninę kultūrą, mėgėjų meną, kuria menines programas, plėtoja švietėjišką (edukacinę), pramoginę veiklą, tenkina bendruomenės kultūrinius poreikius ir organizuoja profesionalaus meno sklaidą (LR Kultūros centrų įstatymas, 2010 m.).

Mėgėjų menas – viešai atliekamas repertuaras, kurio atlikėjai ar atlikėjų kolektyvas (kolektyvai) yra mėgėjai, negaunantys pajamų iš šios veiklos (LR Kultūros centrų įstatymas, 2010 m.).

Muziejus – juridinis asmuo, veikiantis kaip biudžetinė, viešoji įstaiga ar kitos teisinės formos juridinis asmuo, įsteigtas įstatymų nustatyta tvarka, kurio svarbiausia veikla yra kaupti, saugoti, restauruoti, tirti, eksponuoti bei populiarinti materialines ir dvasines kultūros vertybes bei gamtos objektus (LR Muziejų įstatymas, 2013 m.).

Profesionalusis menas – tai originali aukšto meistriškumo ir meninio lygio kūryba, tokia pripažįstama profesionalių meno vertintojų (LR Meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatymas, 2010 m.).

Švietėjiška (edukacinė) veikla – mokomojo ir pažintinio pobūdžio veikla, skirta įvairaus amžiaus ir išsilavinimo žmonėms (LR Kultūros centrų įstatymas, 2010 m.).

Atviroji jaunimo erdvė – patalpa ar kita erdvė kultūros, švietimo, sporto ar socialinėje įstaigoje, skirta atvirajam darbui su jaunimu, dirbamam nesteigiant atskiro įstaigos juridinio padalinio. Atviroje erdvėje veikla remiasi atviro darbo su jaunimu principais (Atvirųjų jaunimo centrų veiklos aprašas, patvirtintas Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. sausio 7 d. įsakymu Nr. A1-3).

Atvirasis darbas su jaunimu – darbas su jaunimu, paremtas jaunų žmonių savanorišku apsisprendimu ir užtikrinantis aktyvų jų įsitraukimą, neatsižvelgiant į socialinį statusą. Tokio darbo sąlygos nustatomos teisės aktuose (Atvirųjų jaunimo centrų veiklos aprašas, patvirtintas Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. sausio 7 d. įsakymu Nr. A1-3).

IVADAS

Kėdainių rajono savivaldybės administracija, įgyvendina projektą „Sektorinių studijų bei tyrimų, skirtų tobulinti Kėdainių rajono savivaldybės strateginį plėtros planą, parengimas“, projekto Nr. VP-4.2-VRM-02-R-22-015 (toliau – Projektas). Projektas yra finansuojamas iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir Kėdainių rajono savivaldybės biudžeto lėšų. Projektui finansavimas skirtas pagal 2007 – 2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ įgyvendinimo priemonę VP1-4.2-VRM-02-R „Regioninės plėtros tobulinimas, regionų plėtros planai ir savivaldybių (ilgalaikiai/trumpalaikiai) strateginiai plėtros planai“. Projekto tikslas – gerinti Kėdainių rajono savivaldybės plėtros planavimą. Projekto tikslą numatoma pasiekti įgyvendinant uždavinį – patobulinti Kėdainių rajono savivaldybės strateginį plėtros planą iki 2020 metų, atsižvelgiant į parengtų studijų ir atliktų tyrimų sprendinius. Šiame dokumente pateikta Kėdainių rajono savivaldybės gyventojų kultūrinių poreikių studija, kurios išvadomis ir rekomendacijomis bus patobulintas Kėdainių rajono savivaldybės strateginis plėtros planas iki 2020 metų.

Studijos tikslas – parengti sektorinę studiją „Kėdainių rajono savivaldybės gyventojų kultūrinių poreikių studijos parengimas“.

Studijos uždaviniai: atlikti Kėdainių rajono savivaldybės esamos kultūros situacijos analizę; atlikti rajono gyventojų esamų ir perspektyvinių kultūros poreikių tyrimą; įvertinti esamą kultūros situaciją bei pateikti Kėdainių rajono kultūros stipriųjų ir silpnųjų pusių (SSGG) analizę; identifikuoti rajono kultūros sektoriaus problemas; atlikti rajono kultūros sektoriaus plėtros galimybių analizę; numatyti esamų problemų sprendimo būdus bei tikslingus plėtros veiksmus ir strategines alternatyvas.

Studiją sudaro 3 dalys:

I. Esama Kėdainių rajono kultūros sektoriaus situacija. Šioje dalyje pateikiama esama Kėdainių rajono savivaldybės kultūros sektoriaus apžvalga ir analizė, aptariant ir analizuojant kultūros įstaigų tinklą, infrastruktūrą, materialinę bazę, įstaigų žmogiškuosius išteklius, kultūros įstaigų teikiamas paslaugas, jų kokybę bei kultūros sektoriaus finansavimą. Analizuojant anksčiau išvardintas kultūros sektoriaus sritis atsižvelgta ir į atliktą rajono gyventojų esamų ir perspektyvinių kultūros poreikių tyrimą.

II. Kėdainių rajono kultūros sektoriaus SSGG analizė. Šioje dalyje pateikiama Kėdainių rajono savivaldybės kultūros situacijos analizė bei atlikto gyventojų kultūros poreikių tyrimo apibendrinimas, pateikiant SSGG analizę, kuri atskleidžia pagrindines rajono kultūros sektoriaus plėtros stiprybes, silpnybes, galimybes ir grėsmes. Tarp svarbiausių Kėdainių rajono stiprybių minimos šios: Kėdainių rajono savivaldybės administracijos dėmesys kultūros sektoriui, platus kultūros įstaigų spektras, kultūros įstaigų žmogiškieji ištekliai, aktyvus Kėdainių rajono kultūrinis laukas bei aktyviai vykdoma kultūros įstaigų veikla. Pagrindinės silpnybės: auditorijų plėtros strategijų vangus taikymas, kultūros įstaigų infrastruktūra bei materialinė bazė, kultūros įstaigų finansavimas ir darbuotojų mažas darbo užmokestis.

III. Kėdainių rajono kultūros sektoriaus plėtros strategija. Šioje dalyje, atsižvelgiant į anksčiau atliktas aplinkos ir gyventojų kultūrinių poreikių tyrimo analizes, susitikimų su kultūros įstaigų vadovais ir darbuotojais metu sukaupią informaciją, pateikiama Kėdainių rajono savivaldybės kultūros sektoriaus vizija, identifikuojami prioritetai, jų tikslai, uždaviniai bei priemonės. Pateikiamas detalus priemonių planas.

Darbo rengimo metodika. Siekiant ištirti esamą Kėdainių rajono kultūros situaciją, išsiaiškinti kultūros pasiūlą ir paklausą, teikiamų paslaugų kokybę bei kultūros raidos tendencijas, buvo atliktas rajono gyventojų esamų ir perspektyvinių kultūros poreikių tyrimas. Šis tyrimas leido nustatyti, kaip Kėdainių rajono savivaldybės gyventojai (kultūros paslaugų vartotojai) vertina rajono kultūros paslaugų poreikį. Atlikus tyrimą buvo nustatyti kultūros sektoriaus plėtros prioritetai; atskleistas kultūros paslaugų ir esamos infrastruktūros pakankamumo vertinimas; išsiaiškinti gyventojų lankymosi renginiuose ypatumai ir jų paskatinimo dažniau lankytis renginiuose ir kultūros įstaigose priemonės; išsiaiškintos galimos kultūros sektoriaus gerinimo kryptys, kurias gyventojai laiko prioritetinėmis.

Siekiant išanalizuoti ir atlikti bendrą Kėdainių rajono savivaldybės kultūros sektoriaus esamos situacijos įvertinimą, remiantis techninės užduoties reikalavimais, buvo surinkta ir išnagrinėta informacija apie rajono kultūros įstaigų infrastruktūros ir materialinės bazės būklę, žmogiškuosius išteklius, kultūros įstaigų teikiamas paslaugas bei kuriamus kultūros produktus ir jų kokybę, išskirtinius kultūrinius traukos centrus ir objektus, kultūros vartotojus bei kultūros sektoriaus finansavimą. Siekiant objektyviai įvertinti Kėdainių rajono kultūros situaciją bei identifikuoti esamas problemas buvo organizuoti susitikimai su rajono savivaldybės administracijos, Kultūros ir sporto skyriaus darbuotojais ir kultūros įstaigų vadovais/atstovais. Susitikimų metu diskutuota apie Kėdainių rajono kultūros stiprybes ir silpnybes, aktualias problemas bei galimus jų sprendimo būdus, kultūrinių veiklų vystymo galimybes.

Aplinkos analizė atlikta remiantis Kultūros ministerijos užsakymu atlikto „Viešojo sektoriaus kultūros įstaigų veiklos vertinimo kriterijų nustatymas“ tyrimo rekomendacijomis dėl viešųjų kultūros įstaigų vertinimo kriterijų. Siekiant tinkamai įvertinti Kėdainių rajono kultūros įstaigų tinklą, žmogiškuosius išteklius, kultūros įstaigų teikiamas paslaugas bei įstaigų finansavimą studijoje buvo vertinami bendri rodikliai. Jiems įvertinti buvo naudojama Lietuvos liaudies kultūros centro teikiama kultūros centrų¹, Lietuvos Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos teikiama bibliotekų² bei Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos teikiama muziejų³ statistinė medžiaga. Papildomai naudojami Kėdainių rajono kultūros įstaigų pateikti duomenys bei projekto rengimo metu atlikto Kėdainių rajono gyventojų esamų ir perspektyvinių kultūros poreikių tyrimo duomenys. Analizėje naudojami 2011–2013⁴ m. kultūros įstaigų pateikti duomenys.

¹ *Respublikos kultūros centrų statistika.* Lietuvos liaudies kultūros centras. Prieiga per internetą: <<http://www.llkc.lt/index.php?1659324711>>.

² *Lietuvos bibliotekų statistika.* Lietuvos Nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka. Prieiga per internetą: <<http://www.lnb.lt/bibliotekininkui/lietuvos-biblioteku-statistika>>.

Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų ataskaitos. Lietuvos Nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka. Prieiga per internetą: <https://drive.google.com/folderview?id=0B_73IZKEJy5WUI5UUQtVHJDTVU&usp=sharing#grid>.

³ *Muziejai ir galerijos.* Lietuvos Respublikos kultūros ministerija. Prieiga per internetą: <<http://lrkm.lt/index.php?3171083922>>.

⁴ Studijos rengimo metu buvo prieinami 2011–2013 m. kultūros įstaigų statistiniai duomenys (2014 m. kultūros įstaigų statistinės ir žodinės ataskaitos dar nebuvo pateiktos). Siekiant atspindėti savalaikę kultūros įstaigų situaciją, buvo naudojami 2014 m. duomenys gauti bendrų pokalbių su kultūros įstaigų vadovais ar jų atstovais bei remiantis internetiniais šaltiniais (kultūros įstaigų tinklapiais, socialiniais tinklais).

I. ESAMA KĖDAINIŲ RAJONO KULTŪROS SEKTORIAUS SITUACIJA

1.1. Kultūros įstaigų tinklas ir infrastruktūra

Šiame skyriuje analizuojama Kėdainių rajono kultūros įstaigų – kultūros centrų ir jų skyrių (toliau – kultūros centrai), Kėdainių krašto muziejaus ir jo skyrių bei Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos struktūrinių-teritorinių padalinių, vykdančių bibliotekų funkcijas (bibliotekų) – tinklas, įstaigų išsidėstymas rajone, jų skaičiaus dinamika, infrastruktūra bei materialinė bazė. Taip pat aptariamos kitos Kėdainių rajone veikiančios ir kultūros srityje dirbančios įstaigos bei organizacijos.

Kultūros įstaigų tinklas

Kėdainių rajone veikia 8 kultūros įstaigos turinčios juridinį statusą:

- Akademijos kultūros centras;
- Josvainių kultūros centras;
- Kėdainių kultūros centras;
- Krakių kultūros centras;
- Šėtos kultūros centras;
- Truskavos kultūros centras;
- Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka;
- Kėdainių krašto muziejus.

Kultūros centrai. 2014 m. Kėdainių rajono kultūros centrai turėjo 12 skyrių (Akademijos kultūros centras turėjo 2 skyrius, Josvainių kultūros centras – 1 skyrių, Kėdainių kultūros centras – 7 skyrius, Krakių kultūros centras – 1 skyrių, Šėtos kultūros centras – 1 skyrių, Truskavos kultūros centras 2014 m. skyrių neturėjo, žr. Priedas Nr. 1). Lyginant su 2011 m. duomenimis, kultūros centrų skaičius nekito. Nežymiai kito tik kultūros centrų skyrių skaičius – 2011 m. buvo uždarytas Krakių kultūros centro Ažytėnų skyrius.

Viešoji biblioteka. 2014 m. Kėdainių rajone veikė Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka – 37 bibliotekų tinklas. Kėdainių mieste – pagrindinė biblioteka ir 2 struktūriniai-teritoriniai padaliniai, vykdančys bibliotekų funkcijas (toliau filialai): „Liepa“ ir „Jaunystė“, rajone – 34 struktūriniai-teritoriniai padaliniai, vykdančys bibliotekų funkcijas (toliau filialai) (žr. Priedas Nr. 3). Du filialai: Miegėnų ir Truskavos, vykdė ir mokyklų bibliotekų funkcijas. 2014 m. Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka neturėjo bibliotekinio aptarnavimo ar knygų išdavimo punktų.

2011–2014 m. laikotarpiu Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos kaimo filialų skaičius kito nežymiai. Įgyvendinant 2013 m. parengtą ir rajono tarybos patvirtintą Kėdainių rajono savivaldybės bibliotekų 2014–2017 m. tinklo pertvarkos priemonių planą⁵, nuo 2014 m. sausio 1 d. buvo uždarytas Ažuolaičių filialas. Jo aptarnaujamas mikrorajonas priskirtas Dotnuvos filialui. Pagal minėtą bibliotekų tinklo pertvarkos planą nuo 2014 m. liepos 1 d. Keleriškių filialo aptarnaujamas mikrorajonas priskirtas pagrindinei bibliotekai, sujungti Vikaičių ir Gudžiūnų bei Okainių ir Truskavos filialai, o Dotnuvos filialas aptarnavo ir Dotnuvos pagrindinės mokyklos bendruomenę. Iki 2015 m.

⁵ Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2013 m. gruodžio 13 d. sprendimas Nr. TS-329 „Dėl Kėdainių rajono savivaldybės bibliotekų 2014–2017 metų tinklo pertvarkymo plano patvirtinimo“.

liepos 1 d. numatyta sujungti Surviliškio filialą su Surviliškio pagrindinės mokyklos biblioteka bei Labūnavos filialą su Labūnavos pagrindinės mokyklos biblioteka. Iki 2016 m. sausio 1 d. Kunionių filialo aptarnaujamą mikrorajoną priskirti Josvainių filialui; Plinkaigalio filialo aptarnaujamą mikrorajoną priskirti Krakių filialui; Pelutavos filialo aptarnaujamą mikrorajoną priskirti Pernaravos filialui bei sujungti Aristavos ir Lančiūnavos filialus. Iki 2017 m. sausio 1 d. sujungti Mantviliškio ir Akademijos filialus.

Muziejus. Kėdainių krašto muziejus 2014 m. turėjo 5 skyrius: Daugiakultūris centras (centre veikė Kėdainių krašto dailės draugija, Kėdainių fotografų draugija bei Kėdainių rusų kultūros klubas „Susitikimai“), Kunigaikščių Radvilų mauzoliejus Evangelikų reformatų bažnyčioje, V. Ulevičiaus medžio skulptūrų muziejus, 1863 m. sukilimo muziejus bei Arnetų namas⁶. Nuo 1991 m. iki 2001 m. Kėdainių krašto muziejaus padaliniu buvo Mikalojaus Katkaus memorialinis muziejus, tačiau 2001 m. muziejus buvo perduotas Krakių seniūnijai. Nuo 2010 m. sausio 1 d. likviduotas Kėdainių krašto muziejaus skyrius – Juozo Paukštelio namai, o ekspozicija perkelta į krašto muziejų ir Juozo Paukštelio pagrindinės mokyklos patalpas. 2011–2014 m. laikotarpiu muziejaus skyrių skaičius nekito.

1.1.1. lentelėje pateiktas Kėdainių rajono savivaldybės kultūros įstaigų bei kaimo bendruomeninių organizacijų tinklas. Daugiausiai kultūros įstaigų 2014 m. veikė Kėdainių miesto seniūnijoje – 9 (1 pagrindinė biblioteka ir 2 viešosios bibliotekos miesto filialai, 1 kultūros centras, Kėdainių krašto muziejus ir 4 jo skyriai, 1 privatus muziejus); Krakių seniūnijoje – 7 (4 viešosios bibliotekos kaimo filialai, 1 kultūros centras ir 1 jo skyrius bei 1 muziejus); Pelėdnagių seniūnijoje – 7 (4 viešosios bibliotekos kaimo filialai ir 3 Kėdainių kultūros centro skyriai). Mažiausiai kultūros įstaigų ir jų padalinių veikė Šėtos (2 viešosios bibliotekos kaimo filialai, 1 kultūros centras ir 1 jo padalinys) bei Truskavos seniūnijose (2 viešosios bibliotekos kaimo filialai ir 1 kultūros centras).

Detaliau analizuojant 1.1.1. lentelę galima pastebėti, jog 2014 m. viešosios bibliotekos skyrių seniūnijose buvo nuo 2 iki 4, o kultūros centrų ir jų skyrių – nuo 1 iki 2. Kėdainių krašto muziejus ir 4 jo skyriai buvo susitelkę Kėdainių mieste ir tik vienas (1863 metų sukilimo muziejus) – Gudžiūnų seniūnijoje.

1.1.1. lentelė. Kėdainių rajono savivaldybės kultūros įstaigų tinklas, 2014 m.

Seniūnija	Viešoji biblioteka ir jos filialai	Kultūros centai ir jų skyriai	Muziejus	Bendruomeninės organizacijos (sk.)
Dotnuvos	Akademijos	Akademijos KC	-	10
	Dotnuvos	Dotnuvos skyrius (Akademijos KC)		
	Mantviliškio			
	Šlapaberžės			
Gudžiūnų	Gudžiūnų	Gudžiūnų skyrius (Akademijos KC)	1863 metų sukilimo muziejus	4
	Miegėnų			
	Vikaičių			
Josvainių	Josvainių	Josvainių KC	-	6
	Kunionių			
	Skaistgirių			
	Vainikų			
Kėdainių	M. Daukšos	Kėdainių	Kėdainių krašto	3

⁶ 2014–2015 m. Arnetų name planuojama įkurti daugiafunkcij, XVII-XIX a. miestietiškąją kultūrą ir tradicinius amatus pristatantį, centrą.

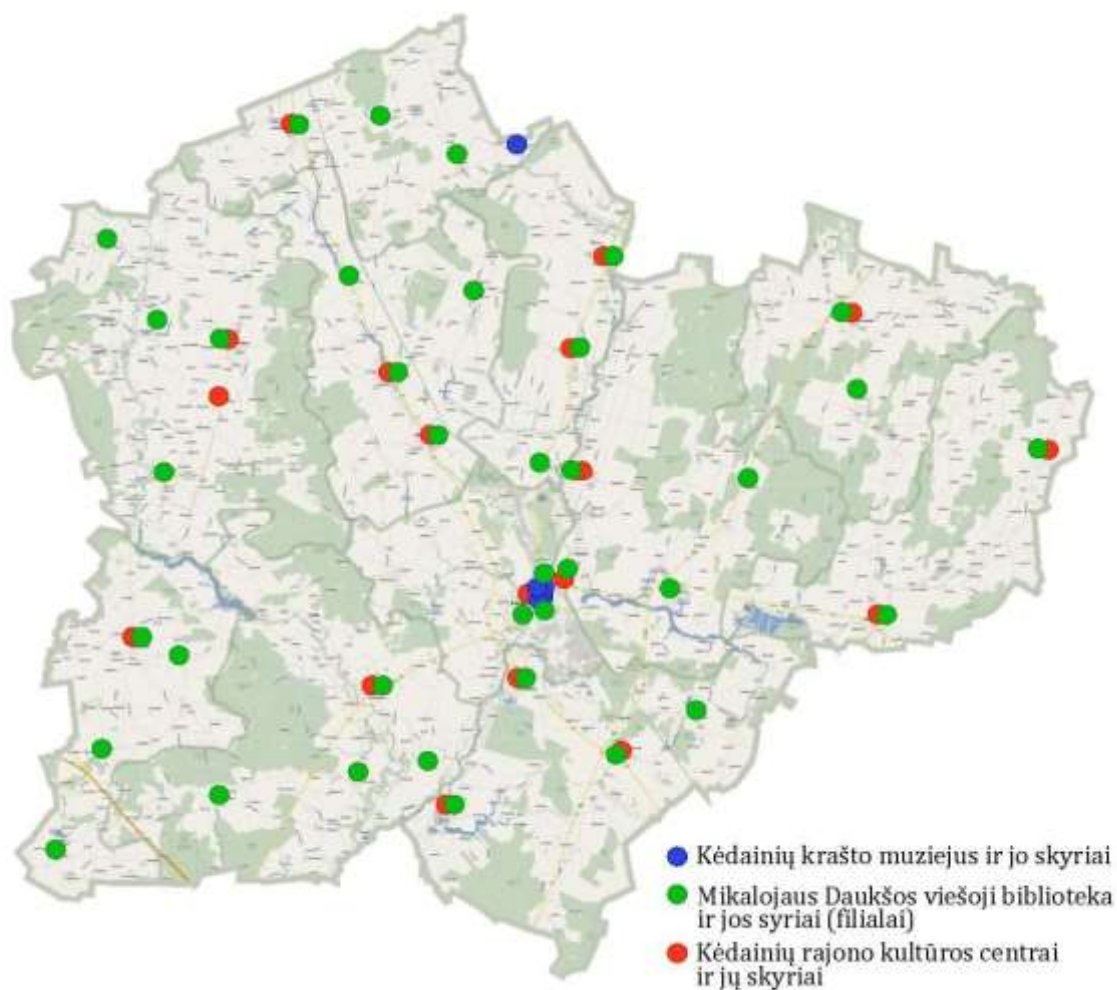
miesto	viešoji biblioteka	kultūros centras	muziejus	
	Filialas „Liepa“		Kunigaikščių Radvilų mauzoliejus Evangelikų reformatų bažnyčioje	
			Daugiakultūris centras	
			Vytauto Ulevičiaus medžio skulptūrų muziejus	
	Arnetų namas			
Krakių	Ažytėnų	Krakių KC	Mikalojaus Katkaus memorialinis muziejus (Ažytėnų kaimas)	6
	Krakių	Meironiškių skyrius (Krakių KC)		
	Pajieslio			
	Plinkaigalio			
Pelėdnagių	Beinaičių	Labūnavos skyrius (Kėdainių KC)	-	6
	Labūnavos			
	Nociūnų	Nociūnų skyrius (Kėdainių KC)		
	Pelėdnagių	Pelėdnagių skyrius (Kėdainių KC)		
Pernaravos	Langakių	Pernaravos skyrius (Josvainių KC)	-	4
	Paaluonio			
	Pelutavos			
	Pernaravos			
Surviliškio	Kalnaberžės	Kalnaberžės skyrius (Kėdainių KC)	-	5
	Sirutiškio			
	Surviliškio	Surviliškio skyrius (Kėdainių KC)		
Šėtos	Pagirių	Pagirių skyrius (Šėtos KC)	-	3
	Šėtos	Šėtos KC		
Truskavos	Okainių	Truskavos KC	-	3
	Truskavos			
Vilainių	Aristavos	Tiskūnų skyrius (Kėdainių KC)	-	5
	Lančiūnavos			
	Tiskūnų	Vilainių skyrius (Kėdainių KC)		
	Vilainių			

Šaltinis: Kėdainių rajono savivaldybės administracija

Žemiau esančiame žemėlapyje pavaizduotas Kėdainių rajono kultūros įstaigų tinklas, kuris yra pakankamai tolygus (žr. 1.1.1. pav.). Tolygiausiai pasiskirstę ir tankiausiai tinklą sudaro viešosios bibliotekos filialai, rečiausiai pasiskirstę muziejaus skyriai.

Kėdainių rajono kultūros įstaigų tinklas yra optimalus – didelė dalis kultūros įstaigų glaudžiasi „po vienu stogu“ (dažniausiai viešosios bibliotekos skyrius ir kultūros centras, ar jo skyrius, įrengti tame pačiame pastate) arba kartu su kultūros įstaiga pastate veikia bendruomeninė organizacija, retesniais atvejais – švietimo įstaigos, medicinos punktai ar seniūnijos⁷.

⁷ Detali informacija pateikiama Priedo Nr. 5 ir Priedo Nr. 6 grafoje „Pastate veikiančios įstaigos“.

1.1.1. pav. Kėdainių rajono kultūros įstaigų tinklas, 2014 m.

Šaltinis: sudaryta studijos autorių

Siekiant įvertinti kultūros įstaigų tinklo pokyčius, atsižvelgiant į Kėdainių rajono gyventojų skaičiaus kitimą, pasirinktas „kultūros įstaigų skaičius tenkantis 1 000 rajono gyventojų rodiklis“. 2011–2014 m. laikotarpiu kultūros įstaigų skaičius sumažėjo 4,7 proc. (3 įstaigų padaliniais). 1.1.2. lentelėje matyti, jog mažėjant rajono gyventojų skaičiui (2011–2014 m. laikotarpiu gyventojų skaičius rajone sumažėjo 6,2 proc.) vietos valdžia imasi tam tikrų veiksmų ir beveik proporcingai gyventojų skaičiaus mažėjimui, mažina kultūros įstaigų skaičių, todėl „kultūros įstaigų skaičius tenkantis 1 000 rajono gyventojų“ kinta minimaliai“ (žr. 1.1.2. lentelė).

1.1.2. lentelė. Kėdainių rajono kultūros įstaigų skaičius⁸, tenkantis 1 000 rajono gyventojų, 2011–2014 m.

Metai	Gyventojų sk.	Kultūros centrų ir jų skyrių sk.	Bibliotekų sk.	Muziejų sk.	Bendras kultūros įstaigų ir jų padalinių sk.	Kultūros įstaigų skaičius, tenkantis 1 000- iui gyventojų
-------	---------------	----------------------------------	----------------	-------------	--	---

⁸ Į kultūros įstaigų skaičių įeina viešoji biblioteka ir jos skyriai, kultūros centrai ir jų skyriai, Kėdainių krašto muziejus ir jo skyriai.

2011	54 254	19	39	6	64	1,18
2012	52 911	18	39	6	63	1,19
2013	51 969	18	38	6	62	1,19
2014	50 906	18	37	6	61	1,2

Šaltinis: sudaryta studijos autorių

Kitos įstaigos bei organizacijos užsiimančios kultūrine veikla

Be Kėdainių rajono savivaldybės tarybos įsteigtų kultūros įstaigų Kėdainių rajone, kultūros srityje, veikia ir kitos organizacijos bei įstaigos – bendruomeninės ir kitos nevyriausybinės organizacijos, privatūs muziejai ir galerijos. Minimios įstaigos ir organizacijos organizuoja mėgėjų meno renginius, puoselėja etninę kultūrą, organizuoja profesionalaus meno sklaidos renginius bei užsiima bendruomenės kūrybiškumo ugdymo veiklomis.

Kėdainių rajone 2014 m. iš viso veikė 238 nevyriausybinės organizacijos. Apie pusę jų savo organizuojama veikla buvo glaudžiai susijusios su rajono kultūros sektoriumi (nepaisant to, jog kai kuriais atvejais didžioji dalis organizacijų rengtų projektų turėjo socialinį atspalvį). Rajone veikė ir kultūrinę (ar iš dalies kultūrinę) veiklą vykdė 9 vaikų ir jaunimo organizacijos, 17 kultūrinių, 6 tautinių bendruomenių, 3 švietimo, pilietinių iniciatyvų organizacijos, 4 sveikatos stiprinimo, socialinės pagalbos ir globos organizacijos, 9 bendrų pomėgių ar interesų bei 55 bendruomeninės organizacijos.

2014 m. Kėdainių rajone veikė 55 bendruomeninės organizacijos (žr. Priedas Nr. 4), kurios reiškėsi kultūriniame rajono lauke, skatindamos vietinių gyventojų aktyvumą, inicijuodamos ir įgyvendindamos kūrybiškumą skatinančius bei meninę saviraišką ugdančius projektus. Kaip buvo matyti 1.1.1. lentelėje kiekvienoje rajono seniūnijoje bendruomeninių organizacijų skaičius 2014 m. svyravo nuo 3 iki 10. Daugiausiai jų buvo Dotnuvos seniūnijoje – 10 organizacijų, mažiausiai, po 3 organizacijas, – Kėdainių miesto, Šėtos ir Truskavos seniūnijose.

Kalbant apie jaunimo užimtumo ir laisvalaikio organizavimą bei kūrybiškumo ugdymą – 2014 m. Kėdainių rajone veikė 2 neformaliojo ugdymo įstaigos užsiimančios meniniu švietimu: Kėdainių dailės mokykla bei Kėdainių muzikos mokykla. Be šių įstaigų veikė ir Kėdainių kalbų mokykla (vienintelė Lietuvoje tokio pobūdžio mokykla), ugdanti Kėdainių rajono vaikų ir jaunimo lingvistinę, sociokultūrinę ir komunikacinę kompetencijas.

2014 m. Kėdainių rajone veikė 3 muziejai, ekspozicijos, galerijos (žr. Priedas Nr. 2):

- Mikalojaus Katkaus memorialinis muziejus (Krakių seniūnijoje), kurio ekspozicija buvo suformuota iš Kėdainių krašto muziejaus rinkinių, pasakoja apie rašytoją, liaudies švietėją Mikalojų Katkų (1852–1944) bei supažindina su XX a. pradžios kaimo buitimi. Į muziejų lankytojai priimami pagal susitarimą, jiems rengiamos ekskursijos.

- VŠĮ „Janinos Monkutės-Marks muziejus-galerija“ – įsikūręs Kėdainių mieste. Muziejaus ekspozicija sudaryta iš Janinos Marks tapybos ir tekstilės kūrinių, rengiamos asmeninės ir grupinės parodos, prioritetinė sritis – tekstilė. Muziejuje taip pat įsikūrusi suvenyrų parduotuvė.

● Tėvo Stanislovo liturginių rūbų ir reikmenų kolekcija (Paberžės kaimas). Muziejaus ekspozicija įrengta šalia bažnyčios esančiuose pastatuose ir bažnyčios zakristijoje. Ekspoziciją sudaro kunigo vienuolio kapucino Tėvo Stanislovo (Algirdas Mykolas Dobrovolskis) surinktos liturginių rūbų ir reikmenų kolekcijos, senoji liaudies skulptūra, metaliniai kryžiai, senoviniai variniai indai, varpeliai, pagoniško kulto akmenys ir dubenys, girnapusės.

Kultūros įstaigų infrastruktūros ir materialinės bazės apžvalga

Tvarkinga ir moderni kultūros įstaigų aplinka (lauko erdvė, pastato eksterjeras ir interjeras) turi didelės reikšmės žmonių norui lankytis įstaigose ar dalyvauti jų organizuojamuose renginiuose. Infrastruktūra ir materialinė bazė tiesiogiai prisideda prie kultūros įstaigų teikiamų paslaugų kokybės gerinimo. Žemiau pateikta trumpa Kėdainių rajono kultūros įstaigų infrastruktūros ir materialinės bazės apžvalga, įvardinant pastatų ir materialinės bazės silpnybes.

Kultūros centrai (KC). Kėdainių rajono kultūros centrų infrastruktūros būklė patenkinama (žr. Priedas Nr. 5). 2014 m. visi kultūros centrų pastatai priklausė Kėdainių rajono savivaldybei, kuri patikėjimo teise pastatus perdavė atskiriems vykdytojams. 2014 m. iš 18 kultūros centrų ir jų skyrių pastatų, 5 buvo labai geros būklės: Šėtos kultūros centras rekonstruotas 2013 m., Akademijos kultūros centras -2014 m. pabaigoje, įgyvendinant projektą „Kompleksinė Akademijos miestelio viešosios infrastruktūros plėtra“), Josvainių kultūros centras (rekonstruotas 2014 m., įgyvendinant projektą „Kompleksinė Josvainių miestelio viešosios infrastruktūros plėtra“), Šėtos kultūros centro Pagirių skyrius (renovuotas 2014 m. įgyvendinant projektą „Universalaus daugiafunkcinio centro steigimas Pagirių miestelyje“) bei Kėdainių kultūros centro Vilainių skyrius.

Dvylikos Kėdainių rajono kultūros centrų būklė yra patenkinama, tačiau reikalingi tam tikri atnaujinimo darbai: Krakių kultūros centrui reikalinga žiūrovų salės, sanitarinio mazgo (tualetų) remontas, stogo, fasado šiltinimas ir apdaila; Labūnavos ir Pelėdnagių skyriams (Kėdainių KC) reikalingas vidaus patalpų remontas, Nociūnų skyriui (Kėdainių KC) reikalingas salės remontas, Surviliškio skyriui (Kėdainių KC) reikia keisti stogą, apšiltinti pastatą bei nudažyti fasadą, Tiskūnų skyriui (Kėdainių KC) reikalinga renovacija; Truskavos kultūros centrui ir Meironiškių skyriui (Krakių KC) reikalingi pastato apšiltinimo darbai, stogo ir vidaus patalpų remontas.

Neatitinkantis gyventojų poreikių ir gana prastos būklės buvo Kėdainių kultūros centras. Atsižvelgiant į tam tikrus veiklos rodiklius⁹ minėtas kultūros centras yra vienas iš stipriausių kultūros centrų rajone, organizuojantis daugiausiai profesionalaus meno sklaidos renginių bei pritraukiantis daugiausiai lankytojų. 2014 m. Kėdainių kultūros centro rekonstrukcijai buvo skirtas finansavimas.

Siekiant kokybiškų kultūros centrų teikiamų paslaugų užtikrinimo reikėtų atnaujinti įstaigų materialinę bazę. Labiausiai kultūros centrams trūksta tautinių kostiumų, muzikos instrumentų, apšvietimo ir įgarsinimo aparatūros, kompiuterių ir programinės įrangos, interneto ryšio, kai kuriuose kultūros centruose ir jų skyriuose reikėtų atnaujinti baldus ir scenos užuolaidas. Detalus kultūros centrų materialinės bazės poreikis pateiktas priede Nr. 5.

Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka. Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos filialų infrastruktūrą ir materialinę bazę galima vertinti patenkinamai. Iš 37 viešosios

⁹ Žiūrėti skyrių „1.3. Kultūros sektoriaus teikiamos paslaugos“

bibliotekos tinklo bibliotekų 6 – Šėtos, Pagirių, Pajieslio, Josvainių, Akademijos ir pagrindinė biblioteka yra geros būklės. Jos įsikūrusios (2011–2014 m. laikotarpiu) renovuotuose daugiafunkčiuose centruose, mokyklose arba kultūros centruose. Pagrindinės Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos pastatai buvo rekonstruoti 2012 m. vykdant bibliotekų renovacijos ir modernizavimo programą. Reikia pastebėti, jog bibliotekoje esantis vaikų ir jaunimo skyrius naujai renovuotose patalpose turėjo ypač mažai vietos, todėl buvo parengtas projektas „Kėdainių rajono savivaldybės pastato, esančio Didžiosios Rinkos a. 4, Kėdainiuose, rekonstravimas, įrengiant Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos vaikų ir jaunimo skyrių“, kuris 2014 m. gavo finansavimą.

28 viešosios bibliotekos filialų būklė patenkinama. Daugeliui pastatų reikia atlikti kosmetinį patalpų remontą: Mantviliškio filiale be patalpų remonto reikėtų įrengti naują apšvietimo sistemą, apšiltinti išorines sienas, grindis (pastatas priklauso Dotnuvos seniūnijai); Šlapaberžės filiale (pastatas priklauso Akademijos gimnazijai) ir Nociūnų filiale (pastatas priklauso Labūnavos pagrindinei mokyklai) – apšiltinti išorines pastato sienas; Gudžiūnų filiale (pastatas priklauso Akademijos gimnazijai), Plinkaigalio filiale (pastatas priklauso Kėdainių rajono savivaldybės administracijai), Aristavos filiale (pastatas priklauso Vilainių seniūnijai) – pakeisti grindų dangą (žr. Priedas Nr. 6).

Labai prasta būklė yra tik 3 viešosios bibliotekos filialuose: Vainikų filiale – reikia įrengti naują apšvietimo sistemą, apšiltinti išorines pastato sienas bei atlikti patalpų remontą (pastatas priklauso Josvainių seniūnijai); Ažytėnų filiale – reikia pakeisti stogą, apšiltinti išorines pastato sienas, laiptinę, įrengti naują apšvietimo sistemą, elektros bei kompiuterių tinklą, atlikti patalpų remontą (pastatas priklauso Krakių seniūnijai, be bibliotekos veikia ir Ažytėnų bendruomenės centras); Langakių filiale – reikia pakeisti langus, įrengti naują apšvietimo sistemą, atlikti patalpų remontą (pastatas priklauso privačiam asmeniui).

Kalbant apie Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos struktūrinių-teritorinių padalinių, vykdančių bibliotekų funkcijas, materialinę bazę, galima išskirti, jog beveik visur būtina atnaujinti kompiuterinę ir programinę įrangą, taip pat kai kuriuose filialuose reikia įsigyti nešiojamą kompiuterį. Didžiojoje dalyje bibliotekų reikia atnaujinti ir plėsti žaislotekas, atnaujinti baldus. Detalus bibliotekų materialinės bazės poreikis pateiktas priede Nr. 6.

Kėdainių krašto muziejus. Kėdainių krašto muziejaus infrastruktūra ir materialinė bazė yra patenkinamos būklės. 3 iš 6 muziejaus pastatų yra patenkinamos būklės: Kėdainių krašto muziejaus pastatas, Kunigaikščių Radvilų mauzoliejus Evangelikų reformatų bažnyčioje, Daugiakultūris centras.

Kėdainių krašto muziejuje reikia atlikti pastato rekonstrukcijos darbus: keisti langus, lauko duris, remontuoti fasadą ir vidaus sienas, rekonstruoti šilumos punktą ir šildymo sistemą, įrengti ventiliacijos sistemą, modernizuoti apsaugos ir priešgaisrinę signalizaciją, izoliuoti pamatus, pritaikyti pastatą žmonėms su negalia, įrengti vaizdo stebėjimo kameras. Kalbant apie materialinę krašto muziejaus bazę, reikėtų atnaujinti kompiuterinę ir programinę įrangą, taip pat modernizuoti pačią ekspoziciją pasitelkiant naujas interaktyvias technologijas bei įdiegti naują fondų saugyklų įrangą. 2014 m. buvo parengtas investicinis Kėdainių krašto muziejaus modernizavimo projektas.

Kunigaikščių Radvilų mauzoliejuje Evangelikų reformatų bažnyčioje reikia atlikti vidaus sienų ir fasadų remontą, remontuoti langus, dažyti stogą, remontuoti ir dažyti lauko tvorą, varpinės stogą, Radvilų mauzoliejaus sienas, tvarkyti ventiliacijos sistemą, įrengti vaizdo stebėjimo kameras, taip pat reikėtų įrengti naują ekspoziciją, atkurti sunaikintas ir trūkstamas autentiško interjero detales.

Daugiakultūriame centre reikia atlikti vidaus sienų ir fasadų remontą, keisti langus. Taip pat centre trūksta įgarsinimo ir konferencijų organizavimo sinchroninio vertimo įrangos.

Kėdainių krašto muziejaus Arnetų namas 2012 m. buvo renovuotas, pritaikant jo patalpas viešojo turizmo infrastruktūrai (daugiausiai siekiant išsaugoti unikalų kultūros paveldo objektą). Tačiau vis dar reikalinga atlikti tam tikrus darbus: pastato fasado remontą, izoliuoti pamatus, įrengti vaizdo stebėjimo kameras, taip pat trūksta drėgmės surinkėjų. Siekiant tikslingai išnaudoti renovuotas Arnetų namo vidaus patalpas, buvo parengtas projektas „Tradicinių amatų centro kūrimas Arnetų name“, projekto trukmė 2013-2015 m. Projekto metu Arnetų namo patalpos bus pritaikytos tradicinių amatų veikloms bei įsigyta tam reikalinga įranga.

Kėdainių krašto muziejaus 2 pastatai 2014 m. buvo geros būklės – 1863 m. sukilimo muziejus (rekonstruotas 2011 m.) ir Vytauto Ulevičiaus medžio skulptūrų muziejus (muziejus veikia Kėdainių rajono savivaldybės pastate).

APIBENDRINIMAS

Kėdainių rajone veikė 8 juridinį statusą turinčios kultūros įstaigos: 6 kultūros centrai (ir 12 jų skyrių), Kėdainių krašto muziejus (ir 5 jo skyriai) ir Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka (sudaryta iš 37 struktūrinių-teritorinių padalinių, vykdančių bibliotekų funkcijas, t. y. bibliotekų tinklas).

Didžiausia kultūros įstaigų koncentracija – Kėdainių mieste, Krakių ir Pelėdnagių seniūnijose, mažiausia – Šėtos ir Truskavos seniūnijose. Kėdainių rajono kultūros įstaigų tinklas – tolygus ir optimalus (Kėdainių rajono savivaldybės taryba reaguodama į gyventojų skaičiaus mažėjimą adekvačiai optimizuoja kultūros įstaigų skaičių). Rečiausiai yra išsidėstę muziejai, tankiausiai – viešosios bibliotekos filialai.

Kėdainių rajone veikia nemažai nevyriausybinių organizacijų – vaikų ir jaunimo, kultūros, tautinių bendruomenių, vietos bendruomenių, švietimo, pilietinių iniciatyvų organizacijos, sveikatos stiprinimo, socialinės pagalbos ir globos organizacijos, bei bendrų pomėgių ir interesų organizacijos, kurios aktyviai dalyvauja ir veikia rajono kultūros srityje. Taip pat rajone veikia 2 neformaliojo švietimo įstaigos skatinančios meninį ugdymą, Kėdainių kalbų mokykla bei 3 muziejai: Mikalojaus Katkaus memorialinis muziejus, Janinos Monkutės-Marks muziejus-galerija bei Tėvo Stanislovo liturginių rūbų ir reikmenų kolekcija.

Kėdainių rajono kultūros įstaigų infrastruktūrą ir materialinę bazę galima vertinti pakankamai gerai, kadangi didžioji dalis pagrindinių kultūros įstaigų yra renovuotos, tačiau dar reikia rekonstruoti Kėdainių kultūros centrą, renovuoti didžiąją dalį bibliotekos filialų, Kėdainių krašto muziejų. Taip pat daugeliui kultūros įstaigų trūksta tam tikros materialinės bazės.

1.2. Kultūros įstaigų žmogiškieji ištekliai

Vienas iš pagrindinių faktorių, lemiančių kultūros įstaigų darbo efektyvumą ir teikiamų paslaugų kokybę, yra organizacijos žmogiškieji ištekliai. Šioje dalyje analizuojant kultūros įstaigų žmogiškojo kapitalo efektyvumą bus atsižvelgiama į šiuos rodiklius: darbuotojų ir etatų bendras skaičius kultūros įstaigose, darbuotojų išsilavinimas, kvalifikaciją kėlusius darbuotojų skaičius bei darbuotojų amžiaus vidurkis.

1.2.1. lentelė. Kėdainių rajono kultūros įstaigų darbuotojų skaičius pagal įstaigas

Įstaiga		2011	2012	2013	Pokytis
Kultūros centrai	Darbuotojų skaičius	112	111	113	+0,9 proc.
	Etatų skaičius	76,95	75,70	75,70	-1,6 proc.
Viešoji biblioteka	Darbuotojų skaičius	68	68	68	0 proc.
	Etatų skaičius	57,25	58,50	57,75	+0,9 proc.
Muziejus	Darbuotojų skaičius	25	26	26	+4 proc.
	Etatų skaičius	24,5	24,5	25,5	+4,1 proc.

Šaltinis: sudaryta studijos autorių

2013 m. Kėdainių rajono kultūros įstaigose dirbo 207 darbuotojai, įstaigose buvo įsteigti 158,95 etatai. 2011–2013 m. laikotarpiu darbuotojų skaičius kito nežymiai – išaugo 1 proc. (2 darbuotojai). Etatų skaičius analizuojamu laikotarpiu išaugo 0,2 proc. (0,25 etato).

Kultūros centrai. Iš viso Kėdainių rajono kultūros centruose 2013 m. dirbo 113 darbuotojų (75,7 etatai). Bendras kultūros centrų darbuotojų skaičius, lyginant su 2011 m. duomenimis, išaugo 0,9 proc. Etatų skaičius analizuojamu laikotarpiu sumažėjo 1,6 proc. Šį pokytį galėjo įtakoti 2011 m. uždarytas Krakių kultūros centro Ažytėnų skyrius, kuriame buvo panaikintas 1 etatas kūriko ir 0,25 etato valytojo.

Kėdainių rajone 2013 m. kultūros centruose dirbo 78 kultūros ir meno darbuotojai¹⁰, 4 proc. daugiau, lyginant su 2011 m. duomenimis. Kultūros ir meno darbuotojai sudarė 69 proc. visų kultūros centrų darbuotojų (tuo tarpu Lietuvos rajonų savivaldybių kultūros centruose¹¹ (toliau – rajonų) kultūros ir meno darbuotojai sudarė 66 proc. visų kultūros centrų darbuotojų). Kultūros ir meno etatai 2013 m. sudarė 71,6 proc. (54,2 etatai) visų etatų (rajonų kultūros centruose – 62,5 proc.), tai 0,9 proc. daugiau, lyginant su 2011 m. duomenimis.

1.2.2. pav. Kėdainių rajono kultūros centrų ir jų skyrių žmogiškieji ištekliai

Įstaiga		2011	2012	2013	Pokytis
Akademijos kultūros centras	Darbuotojai	16	16	18	12,5 proc.
	Etatai	12,5	12,5	12,5	0 proc.
	Kultūros ir meno darbuotojai	10	11	12	20 proc.
	Kultūros ir meno etatai	9,25	9,25	9,25	0 proc.
Josvainių	Darbuotojai	11	13	13	18,1 proc.

¹⁰ Remiantis Lietuvos Respublikos kultūros ministro 1999 m. birželio 20 d. įsakymu Nr. 248 „Pareigybės sąrašas, kuriuo vadovaujantis darbuotojai priskiriami prie kultūros ir meno darbuotojų“, kultūros centruose darbuotojai yra skirstomi į dvi kategorijas: kultūros ir meno darbuotojus (būrelių, studijų mėgėjų meno kolektyvų vadovai, choreografai, chormeisteriai, režisieriai, kultūrinės veiklos vadybininkai ir kt.) bei kitus darbuotojus (buhalteris, ūkvedys, valytojas ir kt.).

¹¹ Išvedamas bendras 43 rajonų savivaldybių kultūros centrų vidurkis, neskaičiuojant miestų ir mažųjų savivaldybių duomenų.

kultūros centras	Etatai	7,2	7,2	7,2	0 proc.
	Kultūros ir meno darbuotojai	8	10	10	25 proc.
	Kultūros ir meno etatai	5,95	5,95	5,95	0 proc.
Kėdainių kultūros centras	Darbuotojai	51	50	48	-5,9 proc.
	Etatai	37	37	37	0 proc.
	Kultūros ir meno darbuotojai	37	36	34	-8,1 proc.
	Kultūros ir meno etatai	25,5	25,5	25,5	0 proc.
Krakių kultūros centras	Darbuotojai	17	15	15	-11,8 proc.
	Etatai	8,75	7,5	7,5	-14,3 proc.
	Kultūros ir meno darbuotojai	10	10	10	0 proc.
	Kultūros ir meno etatai	5,5	5,5	5,5	0 proc.
Šėtos kultūros centras	Darbuotojai	9	9	10	11,1 proc.
	Etatai	6	6	6	0 proc.
	Kultūros ir meno darbuotojai	5	5	6	20 proc.
	Kultūros ir meno etatai	3,75	3,75	3,75	0 proc.
Truskavos kultūros centras	Darbuotojai	8	8	9	12,5 proc.
	Etatai	5,5	5,5	5,5	0 proc.
	Kultūros ir meno darbuotojai	5	6	6	20 proc.
	Kultūros ir meno etatai	3,75	4	4,25	13,3 proc.

Šaltinis: sudaryta studijos autorių

Analizuojant kiekvieno kultūros centro darbuotojų ir etatų skaičių matyti, jog bendras darbuotojų skaičius mažėjo tik 2 kultūros centruose: Kėdainių kultūros centre – 5,9 proc. (kultūros ir meno darbuotojų t.y. aptarnaujančio personalo, skaičius sumažėjo 8,1 proc.) ir Krakių kultūros centre – 11,8 proc. (kultūros ir meno darbuotojų skaičius nekito), kaip buvo minėta anksčiau, 2011 m. buvo uždarytas vienas Krakių kultūros centro skyrius. Likusiuose kultūros centruose tiek bendras darbuotojų, tiek kultūros ir meno darbuotojų skaičius augo arba išliko nepakitęs. Etatų skaičius kito tik dvejuose kultūros centruose, jau minėtame Krakių kultūros centre (bendras etatų skaičius sumažėjo 14,3 proc.) ir Truskavos kultūros centre (13,3 proc. išaugo kultūros ir meno etatų skaičius). Apibendrinant galima teigti, jog Kėdainių rajono kultūros centruose darbuotojų skaičius išliko stabilus (ypač kalbant apie kultūros ir meno darbuotojus), pokyčių analizuojamu laikotarpiu įvyko nedaug.

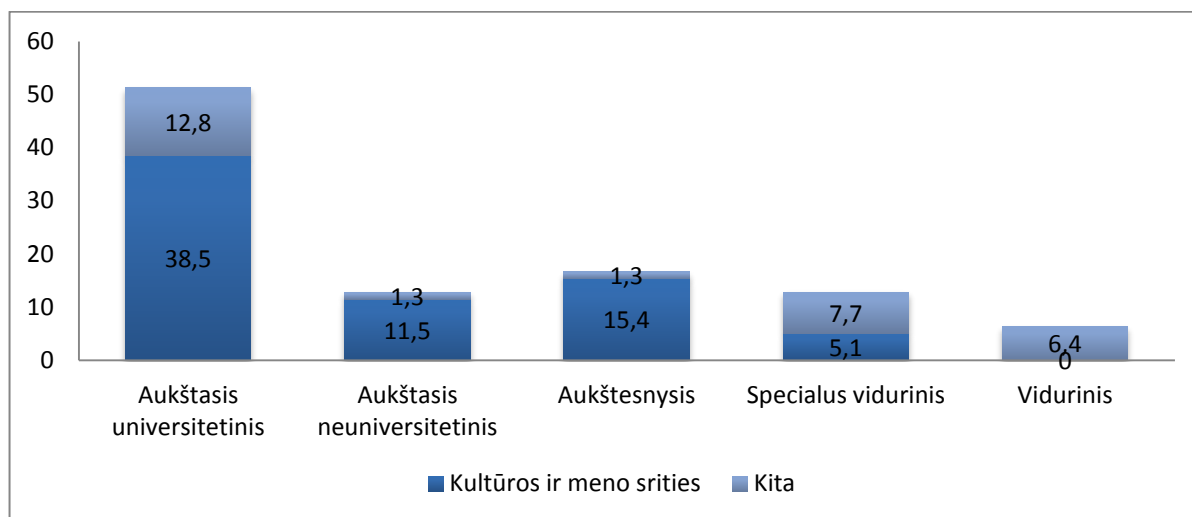
2014 m. Kėdainių rajono kultūros centruose pilnu etatu dirbo 25 kultūros ir meno darbuotojai (bei 11 kitų darbuotojų, viso 36 darbuotojai). Nepilnu etatu – 57 kultūros ir meno darbuotojai (bei 22 kiti darbuotojai, viso 79 darbuotojai). Kultūros ir meno darbuotojų dirbančių pilnu etatu skaičius 2011–2014 m. laikotarpiu sumažėjo 7,4 proc. (bendras darbuotojų dirbančių pilnu etatu skaičius sumažėjo 7,7 proc.), o nepilnu etatu dirbančių kultūros ir meno darbuotojų skaičius išaugo 9,6 proc. (bendras darbuotojų dirbančių nepilnu etatu skaičius taip pat išaugo 9,7 proc.).

Kadangi darbuotojų dirbančių ne pilnu etatu skaičius augo, augo ir darbuotojų skaičius dirbančių per kelias įstaigas. 2011–2014 m. laikotarpiu kultūros centruose kultūros ir meno darbuotojų dirbančių per kelias įstaigas skaičius išaugo net 17,6 proc. Galima daryti prielaidą, jog dėl gana mažo kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčio ir mažos etato dalies, darbuotojai priversti ieškoti papildomo darbo, taip pat jauni specialistai nėra suinteresuoti dirbti kultūros įstaigose. Tai, savo ruožtu, gali įtakoti darbuotojų darbo kokybę, jų susitelkimą į vieną veiklą, kokybiško rezultato siekimą. Taip pat susiduriama ir su motyvacijos stoka bei lojalumo vienai įstaigai mažėjimu.

Kultūros centro darbuotojų išsilavinimas yra vienas iš svarbiausių kriterijų vertinant įstaigos žmogiškuosius išteklius. 2013 m. 51,3 proc. visų kultūros ir meno

darbuotojų turėjo aukštąjį universitetinį išsilavinimą (rajonų kultūros centruose – 51,5 proc.), 12,8 proc. – aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą (rajonų kultūros centruose – 10,7 proc.), 16,7 proc. – aukštesnįjį išsilavinimą (rajonų kultūros centruose – 23,5 proc.) ir 19,2 proc. – vidurinį arba specialųjį vidurinį išsilavinimą (rajonų kultūros centruose – 21,2 proc.) (žr. 1.2.1. pav.). Taigi, 64,1 proc. visų kultūros ir meno darbuotojų turėjo aukštąjį išsilavinimą ir tik 19,2 proc. darbuotojų – vidurinį išsilavinimą. Aukštąjį išsilavinimą turinčių darbuotojų skaičius nenusileido šalies vidurkiui (62,2 proc.) ir netgi jį viršijo.

2013 m. net 70,5 proc. visų kultūros ir meno darbuotojų buvo įgiję kultūros ir meno specialybes (rajonų kultūros centruose šis skaičius buvo gerokai mažesnis – 63,9 proc.): 38,5 proc. – kultūros ir meno srities aukštąjį universitetinį išsilavinimą, 11,5 proc. – kultūros ir meno srities aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą, 15,4 proc. – kultūros ir meno srities aukštesnįjį išsilavinimą ir 5,1 proc. – kultūros ir meno srities specialųjį vidurinį išsilavinimą. Taigi 50 proc. visų kultūros ir meno darbuotojų turėjo kultūros ir meno srities aukštąjį išsilavinimą (rajono kultūros centruose – 44,5 proc.) ir tik 5,1 proc. – specialųjį vidurinį išsilavinimą (šalyje – 4,1 proc.). Taigi, galima matyti, jog Kėdainių rajono kultūros centro darbuotojų išsilavinimas buvo aukšto lygio, viršijo Lietuvos rajonų kultūros centrų vidurkį.

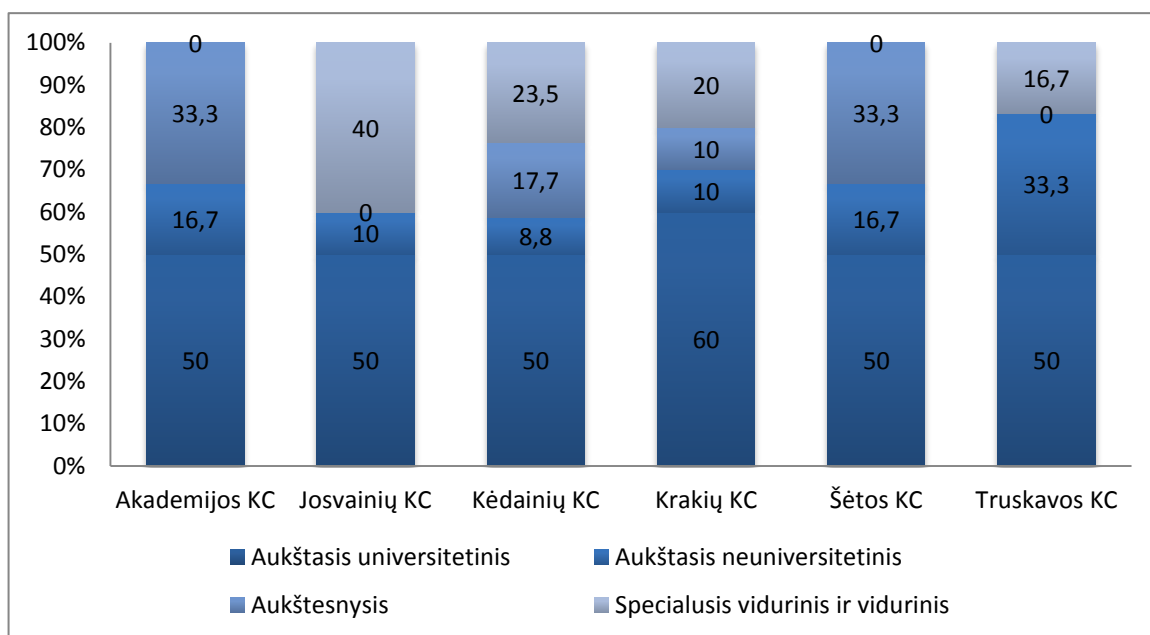
1.2.1. pav. Kėdainių rajono kultūros centrų kultūros ir meno darbuotojų išsilavinimas (pagal turimus diplomus) 2013 m., proc.

Šaltinis: Kėdainių rajono savivaldybės administracija

2011–2013 m. laikotarpiu kultūros ir meno darbuotojų turinčių aukštąjį išsilavinimą skaičius išaugo 8,7 proc., darbuotojų turinčių vidurinį išsilavinimą skaičius nepakito, o kultūros ir meno darbuotojų įgijusių kultūros ar meno specialybes skaičius išaugo 17 proc.: 18,2 proc. išaugo kultūros ir meno darbuotojų turinčių aukštąjį kultūros ar meno srities išsilavinimą, 9,1 proc. – aukštesnįjį kultūros ar meno srities išsilavinimą ir 33,3 proc. specialųjį vidurinį kultūros ar meno srities išsilavinimą. Apibendrinant, kultūros centruose augo darbuotojų turinčių aukštąjį išsilavinimą bei darbuotojų su kultūros ir meno srities išsilavinimu, skaičius.

1.2.2. paveiksle matyti, jog aukštąjį išsilavinimą turinčių kultūros ir meno darbuotojų daugiausiai dirbo Truskavos kultūros centre (83,3 proc. visų kultūros ir meno darbuotojų) bei Krakių kultūros centre (70 proc. visų kultūros ir meno darbuotojų). Tačiau reikia pastebėti, jog Truskavos kultūros centre tik 1 (iš 3) darbuotojas turėjo aukštąjį universitetinį kultūros ir meno srities išsilavinimą, o mažiausiai kultūros ir meno darbuotojų turinčių aukštąjį išsilavinimą dirbo Kėdainių kultūros centre (58,8 proc. visų kultūros ir meno darbuotojų) bei Josvainių kultūros centre (60 proc. visų kultūros ir meno darbuotojų).

darbuotojų). Pirmiausia reikia pastebėti, jog Kėdainių kultūros centre net 44,1 proc. darbuotojų turėjo aukštąjį universitetinį kultūros ir meno srities išsilavinimą, o Josvainių kultūros centre visi darbuotojai turintys aukštąjį universitetinį išsilavinimą buvo įgiję kultūros ar meno specialybę (ta pati situacija buvo ir Šėtos kultūros centre) (žr. 1.2.2. pav.). Tačiau Josvainių kultūros centre net 40 proc. kultūros ir meno darbuotojų turėjo vidurinį arba specialųjį vidurinį išsilavinimą, Kėdainių kultūros centre – 23,5 proc. Nors ir yra nemažas specialistų skaičius, į Kėdainių ir Josvainių (bei Truskavos) kultūros centrus reikėtų pritraukti daugiau darbuotojų turinčių aukštąjį ar aukštesnįjį kultūros srities išsilavinimą arba suteikti galimybes persikvalifikuoti ar įgyti išsilavinimą jau esamiems darbuotojams.

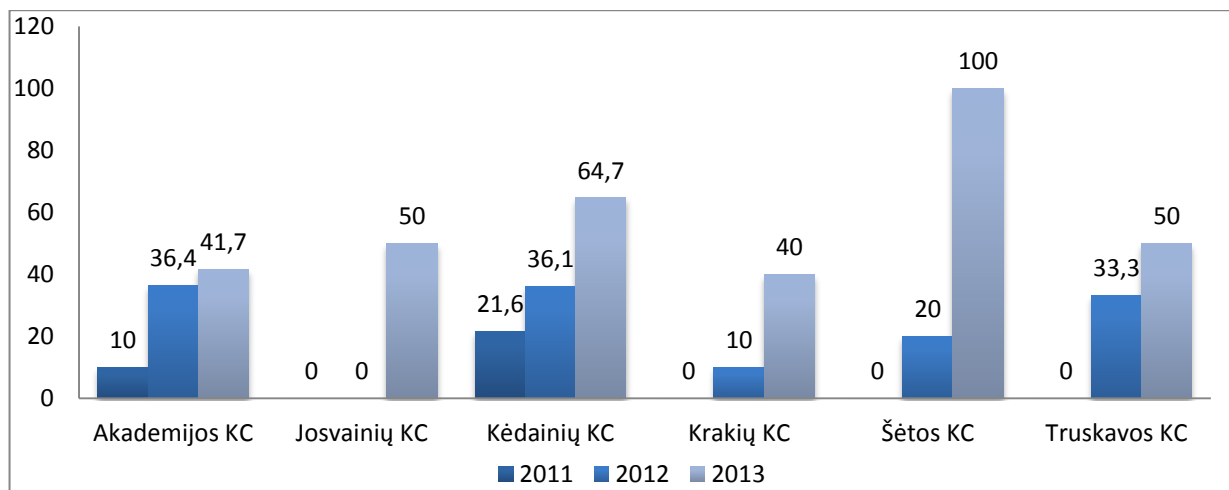

1.2.2. Kėdainių rajono kultūros centrų kultūros ir meno darbuotojų išsilavinimas (pagal atskiras įstaigas) 2013 m., proc.

Šaltinis: Kėdainių rajono savivaldybės administracija

2013 m. Lietuvoje net 50,4 proc. kultūros ir meno darbuotojų kėlė kvalifikaciją. Kėdainių rajone kvalifikaciją kėlė 45 kultūros ir meno darbuotojai, t.y. 57,7 proc. visų kultūros ir meno darbuotojų. Lyginant su 2011 m. duomenimis kėlusią kvalifikaciją darbuotojų skaičius Kėdainių rajone išaugo net 5 kartus ir kėlusią kvalifikaciją darbuotojų dalis viršijo šalies vidurkį.

1.2.3. paveiksle matyti, jog 2013 m. daugiausiai kultūros ir meno darbuotojų kėlusią kvalifikaciją buvo Šėtos kultūros centre (100 proc.) bei Kėdainių kultūros centre (64,7 proc. visų kultūros ir meno darbuotojų), mažiausiai – Krakių kultūros centre (40 proc.) bei Akademijos kultūros centre (41,7 proc.). Reikia pastebėti, jog visuose kultūros centruose kvalifikaciją kėlusią darbuotojų skaičius tolygiai augo, tai iš dalies atskleidžia darbuotojų aktyvumo didėjimą.

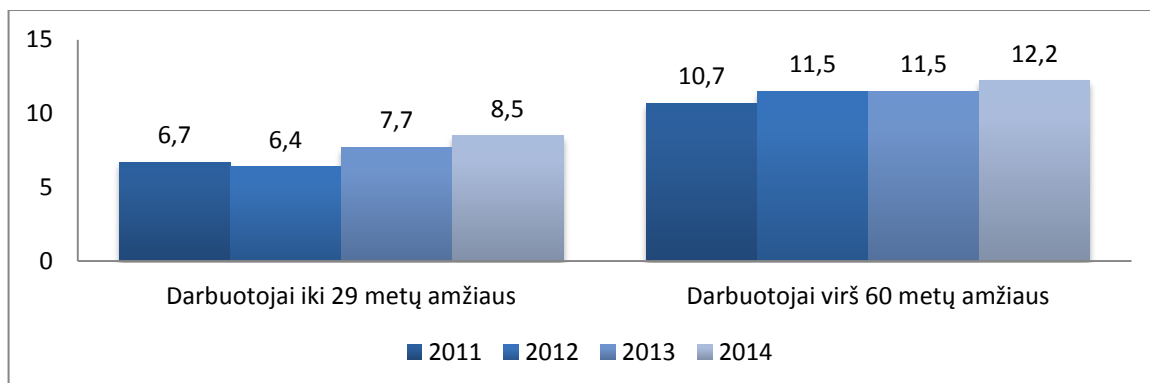

1.2.3. pav. Kvalifikaciją kėlusią Kėdainių rajono kultūros centrų kultūros ir meno darbuotojų dalis, proc.

Šaltinis: Kėdainių rajono savivaldybės administracija

Nuo 2010 m. vyksta Kėdainių rajono savivaldybės kultūros centrų kultūros ir meno darbuotojų atestacija. Tais pačiais metais atestavimo komisijai buvo pateikti 22 rajono kultūros centrų vadovų ir kitų kultūros ir meno darbuotojų, kurių veikla įvertinta labai gerai, atestavimo lapai. Komisija 16 darbuotojų veiklą įvertino labai gerai ir suteikė 3-iąją kvalifikacinę klasę, 6 darbuotojai į atestacinės komisijos posėdį neatvyko. 2013 m. komisija atestavo 55 rajono kultūros centrų kultūros ir meno darbuotojus. Komisija 27 darbuotojų veiklą įvertino labai gerai ir pasiūlė 11 darbuotojų suteikti antrą kvalifikacinę klasę, o 16 darbuotojų – 3 kvalifikacinę klasę. 28 darbuotojų veikla įvertinta gerai. Atestuotiems kultūros ir meno darbuotojams, kuriems suteikta 2 ir 3 kvalifikacinės klasės skirti priedai prie atlyginimų: už 3 kvalifikacinę klasę – 10 proc., už 2 kvalifikacinę klasę – 15 proc. priedas.

Vidutinis kultūros centrų darbuotojų amžiaus vidurkis 2014 m. buvo 49 metai (2011 m. – 48 metai). Pastebima kultūros centrų darbuotojų bendruomenės nežymi senėjimo tendencija. Toks nežymus senėjimas galėjo būti įtakotas to, jog 2014 m. darbuotojų (jaunų specialistų) iki 29 m. amžiaus skaičius išaugo 40 proc. (2014 m. kultūros centruose dirbo 7 jauni specialistai, 2011 m. – 5), o kultūros ir meno darbuotojų virš 60 m. amžiaus skaičius išaugo 25 proc. 2014 m. jauni specialistai (iki 29 m. amžiaus) sudarė 8,5 proc. visų kultūros ir meno darbuotojų, o darbuotojai virš 60 m. amžiaus – 12,2 proc.

1.2.4. pav. Kultūros centrų kultūros ir meno darbuotojų iki 29 m. amžiaus ir virš 60 m. amžiaus dalis, proc.

Šaltinis: Kėdainių rajono kultūros centrų duomenys

Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka. Lietuvoje¹² 2011–2013 m. laikotarpiu bendras visų viešųjų bibliotekų darbuotojų skaičius sumažėjo 1,6 proc., etatų – 1,1 proc. Tuo tarpu Kėdainių rajono Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos bendras darbuotojų skaičius analizuojamu laikotarpiu nekito, o etatų skaičius išaugo 0,9 proc.

2013 m. Mikalojaus Daukšos viešojoje bibliotekoje dirbo 57 profesionalūs bibliotekininkai, 3,4 proc. mažiau, lyginant su 2011 m. duomenimis (šalies rajonuose skaičius sumažėjo tik 1,4 proc.). Profesionalių bibliotekininkų etatai analizuojamuoju laikotarpiu sumažėjo 1,5 proc. (šalyje – 1,1 proc.). 2013 m. profesionalūs bibliotekininkai sudarė 83,8 proc. visų darbuotojų, šalyje – 80,4 proc. Galima teigti, jog šalyje šios profesijos atstovų ir jų etatų skaičius mažėjo ne taip sparčiai, kaip Kėdainių rajone, tačiau čia dirbo kur kas daugiau profesionalių bibliotekininkų, lyginant su šalies rajonų vidurkiu. Jeigu bibliotekininkų skaičiaus mažėjimas Kėdainių rajone ir toliau išliks toks pat spartus, ilgainiui bus pasiektas Lietuvos vidurkis.

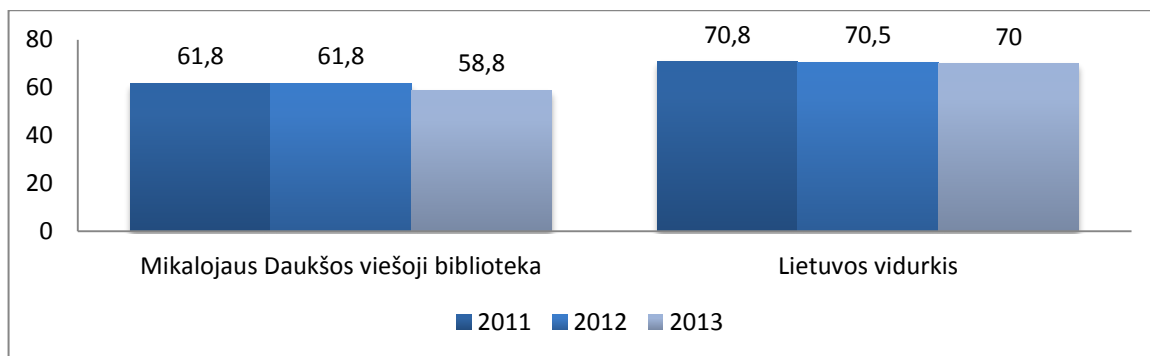
1.2.3. lentelė. Viešosios bibliotekos darbuotojų ir etatų skaičius

Darbuotojai ir etatai	2011	2012	2013	Pokytis
Bendras darbuotojų skaičius	68	68	68	0 proc.
Bendras etatų skaičius	57,25	58,5	57,75	0,9 proc.
Profesionalių bibliotekininkų skaičius	59	59	57	-3,4 proc.
Profesionalių bibliotekininkų etatų skaičius	50,5	50,5	49,75	-1,5 proc.
Bibliotekininkų turinčių bibliotekininkystės išsilavinimą skaičius	36	36	37	2,8 proc.
Bibliotekininkų turinčių bibliotekininkystės išsilavinimą etatų skaičius	33	33	34,75	5,3 proc.
Bibliotekininkų įgijusių profesijos įgūdžius ilgą laiką dirbant bibliotekoje skaičius	23	23	20	-13 proc.
Bibliotekininkų įgijusių profesijos įgūdžius ilgą laiką dirbant bibliotekoje etatų skaičius	17,5	17,5	15	-14,3 proc.

Šaltinis: Lietuvos Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos statistiniai duomenys

2013 m. visą darbo dieną Mikalojaus Daukšos viešojoje bibliotekoje dirbo 58,8 proc. visų bibliotekos darbuotojų, kai Lietuvos rajonų bibliotekose visą darbo dieną dirbo 70 proc. visų bibliotekos darbuotojų. Lyginant su 2011 m. duomenimis Kėdainių rajone darbuotojų, dirbančių visą darbo dieną, skaičius sumažėjo 4,8 proc. (šalyje šis skaičius sumažėjo tik 2,7 proc.). Tuo tarpu darbuotojų, dirbančių nepilną darbo dieną, skaičius išaugo 7,7 proc. (šalyje šis augimas buvo kur kas mažesnis, išaugo – 1,7 proc.).

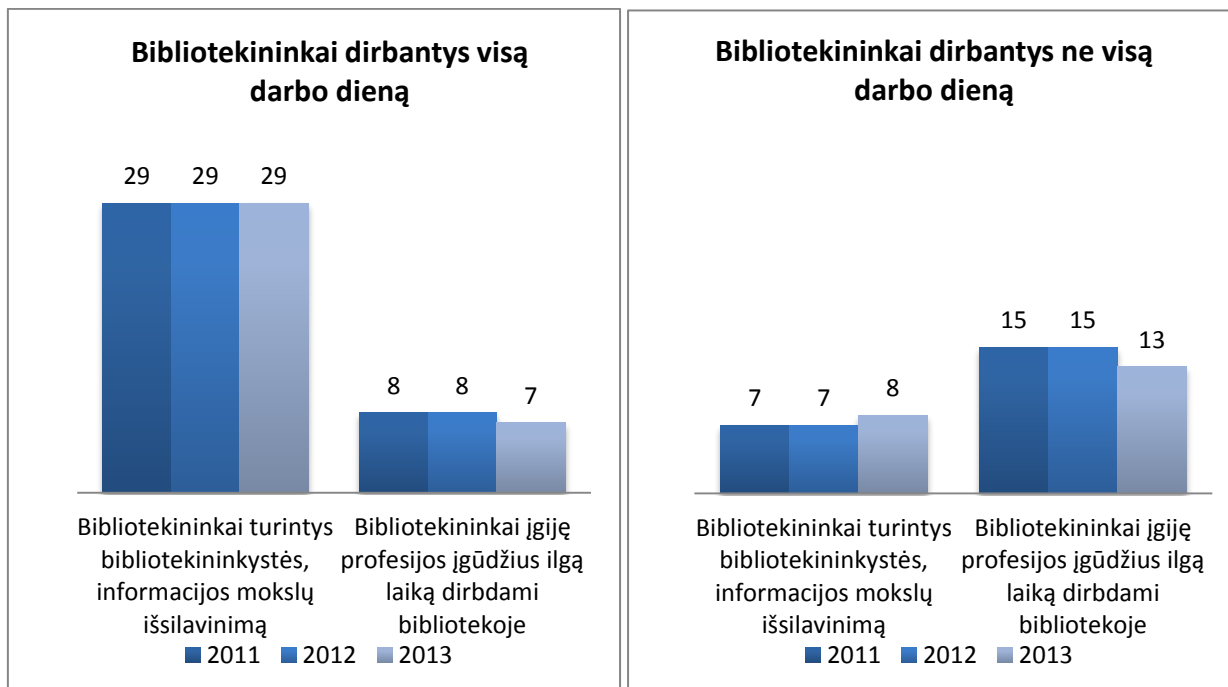
¹² Remiamasi 43 rajonų savivaldybių bibliotekų statistiniais duomenimis.

1.2.5. pav. Visą darbo dieną dirbusių viešųjų bibliotekų darbuotojų dalis, proc.

Šaltinis: Lietuvos Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos statistiniai duomenys

Mikalojaus Daukšos viešojoje bibliotekoje 2013 m. 63,2 proc. visų profesionalių bibliotekininkų dirbo visą darbo dieną, kai Lietuvoje šį skaičių sudarė 70,8 proc. visų bibliotekininkų. Kėdainių rajone visą darbo dieną dirbančių bibliotekininkų skaičius sumažėjo 2,7 proc., nevisą darbo dieną dirbančių skaičius taip pat sumažėjo – 4,6 proc. Šis mažėjimas buvo tiesiogiai įtakotas profesionalių bibliotekininkų skaičiaus mažėjimo. Įdomu pastebėti, jog 2013 m. didžiąją dalį M.Daukšos viešosios bibliotekos darbuotojų, dirbančių visą darbo dieną, sudarė bibliotekininkai įgiję bibliotekininkystės išsilavinimą (50,9 proc. visų bibliotekininkų, o 14 proc. - dirbo ne visą darbo dieną). Tuo tarpu didžiąją dalį bibliotekininkų, dirbančių nevisą darbo dieną, sudarė darbuotojai neturintys bibliotekininkystės išsilavinimo – 22,8 proc. (visą darbo dieną dirbo tik 12,3 proc. visų bibliotekininkų neturinčių specialybės išsilavinimo). Lietuvos viešųjų bibliotekų statistikoje ši diferenciacija ne tokia ryški, didžioji dalis bibliotekininkų (turinčių ir neturinčių bibliotekininkystės išsilavinimo) dirbo visą darbo dieną.

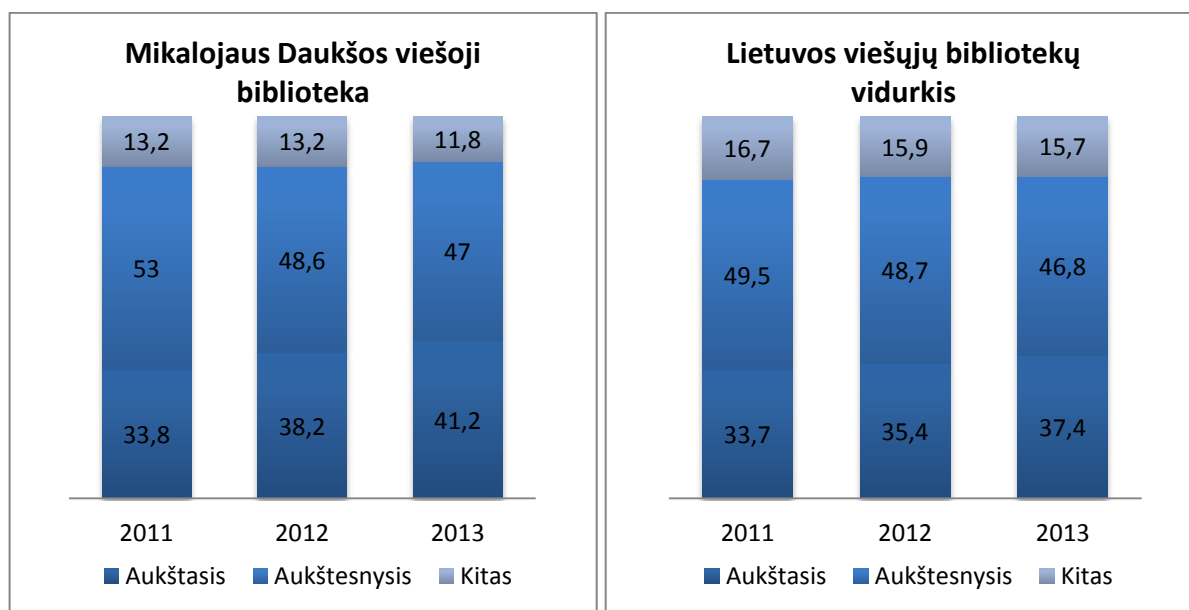
1.2.6. pav. Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos darbuotojai dirbantys visą ir ne visą darbo dieną 2013 m., sk.

Šaltinis: Lietuvos Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos statistiniai duomenys

Kadangi nemaža dalis bibliotekos darbuotojų dirba nepilną darbo dieną, todėl net 7 Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos darbuotojai (10,3 proc. visų bibliotekos darbuotojų) dirba ir kitose įstaigose. Šis skaičius nuo 2011 m. nekito.

Svarbus bibliotekų žmogiškųjų išteklių vertinimo rodiklis – darbuotojų išsilavinimas. Kaip buvo matyti 1.2.3. lentelėje, Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešojoje bibliotekoje 2013 m. dirbo 37 bibliotekininkai turintys bibliotekininkystės, informacijos mokslų išsilavinimą. Tai sudarė 64,9 proc. visų bibliotekos darbuotojų, iš jų - 20 (35,1 proc. visų darbuotojų) įgijo profesinius įgūdžius ilgą laiką dirbdami bibliotekoje. Reikia pastebėti, jog bibliotekininkų su profesiniu išsilavinimu skaičius 2011–2013 m. laikotarpiu išaugo 2,8 proc. (etatų skaičius 5,3 proc.), tuo tarpu įgijusių įgūdžius ilgai dirbant bibliotekoje skaičius sumažėjo 13 proc. (etatų skaičius sumažėjo 14,3 proc.). Tai parodo, jog bibliotekoje auga darbuotojų turinčių atitinkamą išsilavinimą skaičius. Visai priešingą situaciją galima matyti šalies viešosiose bibliotekose. 2013 m. Lietuvoje 56 proc. visų darbuotojų, sudarė bibliotekininkai turintys bibliotekininkystės, informacijos mokslų išsilavinimą (2011–2013 m. laikotarpiu šis skaičius sumažėjo 6 proc.), o 44 proc. sudarė bibliotekininkai įgiję profesijos įgūdžius ilgą laiką dirbdami bibliotekoje (analizuojamu laikotarpiu šis skaičius išaugo 5,3 proc.).

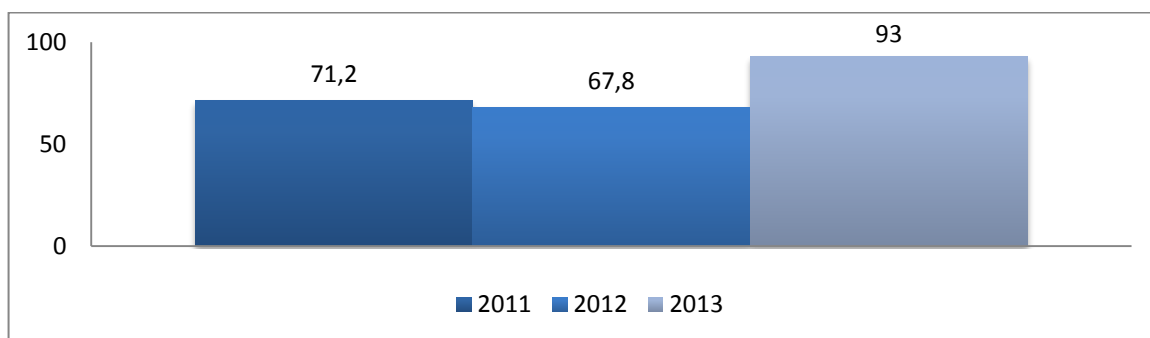
1.2.7. paveiksle matyti, jog 2011–2013 m. laikotarpiu darbuotojų turinčių aukštąjį išsilavinimą skaičius išaugo 21,7 proc. (šalyje šis skaičius išaugo 9,2 proc.), tuo tarpu turinčių aukštesnįjį išsilavinimą sumažėjo 11,1 proc. (šalyje 7 proc.), darbuotojų turinčių vidurinį ar kitą išsilavinimą skaičius sumažėjo 11,1 proc. (šalyje 7,4 proc.). Apibendrinant, galima teigti, jog Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos žmogiškųjų išteklių išsilavinimas yra gana aukštas ir lenkia šalies viešųjų bibliotekų vidurkį.

1.2.7. pav. Viešosios bibliotekos darbuotojų išsilavinimas, proc.

Šaltinis: Lietuvos Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos statistiniai duomenys

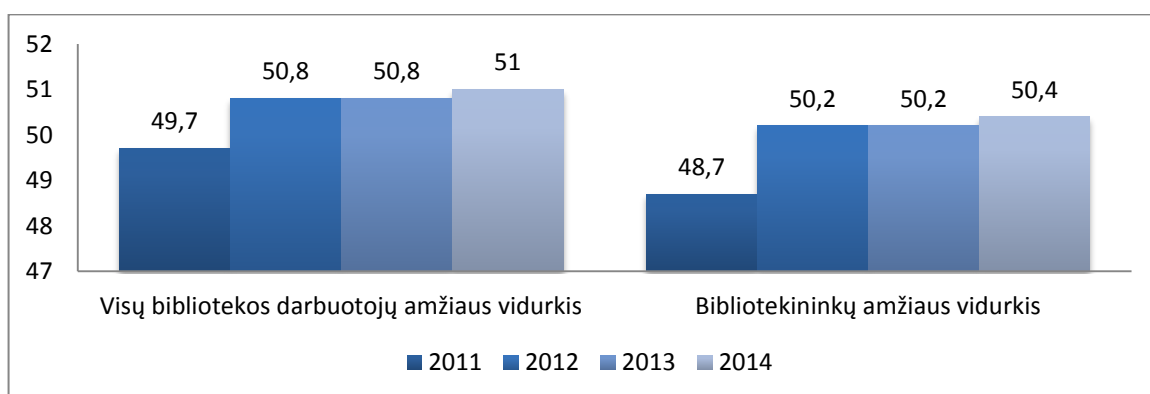
2013 m. kvalifikaciją kėlė 53 Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos bibliotekininkai, tai sudarė 93 proc. visų bibliotekos darbuotojų (šalyje 68,7 proc.). 2011–2013 m. laikotarpiu kėlusią kvalifikaciją darbuotojų skaičius išaugo 26,2 proc. (kai šalyje sumažėjo 16,6 proc.). Tai parodo, jog Kėdainių rajono bibliotekos žmogiškieji ištekliai tampa aktyvesni, siekia susipažinti su naujovėmis, plėsti savo gebėjimų spektrą.

1.2.8. pav. Viešosios bibliotekos profesionalių bibliotekininkų kėlusią kvalifikaciją dalis, proc.

Šaltinis: Lietuvos Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos statistiniai duomenys

2014 m. Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos darbuotojų amžiaus vidurkis buvo 51 metai, bibliotekininkų 50,4 metai. Lyginant su 2011 m. duomenimis, viešosios bibliotekos darbuotojų amžiaus vidurkis išaugo 2,6 proc., bibliotekininkų – 3,5 proc. 2014 m. bibliotekoje dirbo tik 1 jaunas (iki 29 m. amžiaus) specialistas, o vyresnių nei 60 m. darbuotojų buvo 3. Apibendrinant, viešosios bibliotekos darbuotojų bendruomenė yra senstanti, todėl reikėtų daugiau dėmesio skirti jaunų specialistų pritraukimui (žr. 1.2.9. pav.).

1.2.9. pav. Viešosios bibliotekos darbuotojų amžiaus vidurkis 2011–2014 m.

Šaltinis: Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos duomenys

Kėdainių krašto muziejus. 2013 m. Kėdainių krašto muziejuje dirbo 26 darbuotojai (4 proc. daugiau, lyginant su 2011 m.), taip pat 25,5 steigėjo patvirtinti etatai (4,1 proc. daugiau, lyginant su 2011 m.). Tuo tarpu Lietuvoje savivaldybių muziejų bendras darbuotojų skaičius 2011–2013 m. išaugo 1,2 proc. Kultūros ir meno darbuotojai Kėdainių krašto muziejuje 2013 m. sudarė 53,8 proc. visų darbuotojų (šis skaičius analizuojamu laikotarpiu nekito, o etatų dalis išaugo 7,4 proc.).

1.2.4. lentelė. Kėdainių krašto muziejaus darbuotojų ir etatų skaičius

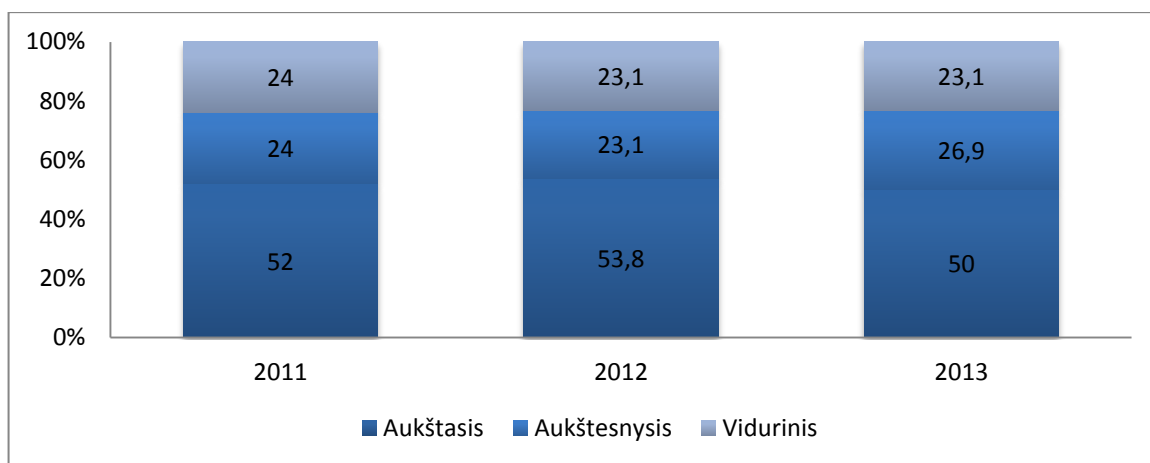
Darbuotojai ir etatai	2011	2012	2013	Pokytis
Bendras darbuotojų skaičius	25	26	26	4 proc.
Bendras etatų skaičius	24,5	24,5	25,5	4,1 proc.
Kultūros ir meno darbuotojai	14	14	14	0 proc.
Kultūros ir meno darbuotojų etatų skaičius	13,5	13,5	14,5	7,4 proc.

Šaltinis: Kėdainių krašto muziejaus duomenys

Pilnu etatu 2014 m. Kėdainių krašto muziejuje dirbo 21 darbuotojas (iš jų 12 kultūros ir meno darbuotojai). Pilnu etatu dirbančių skaičius nuo 2011 m. kito nežymiai – išaugo 9,1 proc. (1 darbuotoju). Ne pilnu etatu 2014 m. dirbo 2 kultūros ir meno darbuotojai, šis skaičius nuo 2011 m. beveik nekito – sumažėjo 1 darbuotoju.

Trys Kėdainių krašto muziejaus darbuotojai dirbo švietimo ir neformaliojo ugdymo įstaigose. Šis skaičius 2011–2014 m. laikotarpiu nekito.

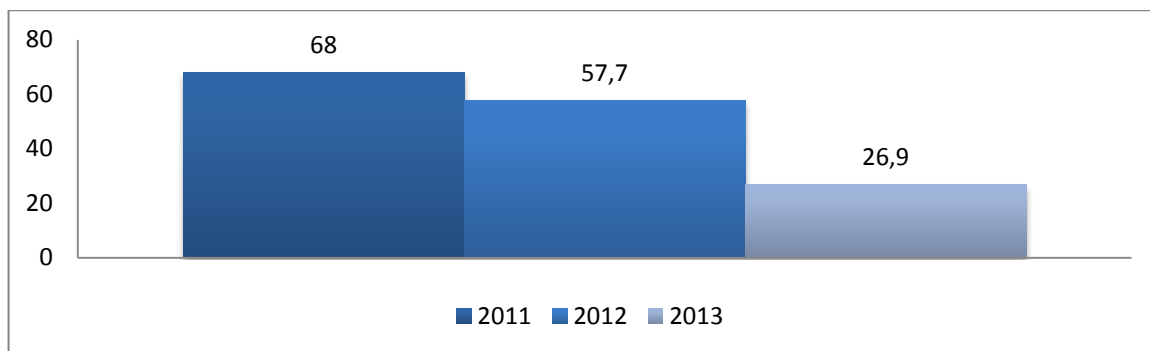
Svarbus žmogiškųjų išteklių vertinimo kriterijus – darbuotojų išsilavinimas. 1.2.10. paveiksle matyti, jog pusė muziejaus darbuotojų turėjo aukštąjį išsilavinimą. 2013 m. muziejuje dirbo 13 darbuotojų su aukštuoju išsilavinimu, 2012 m. – 14, 2011 m. – 13 darbuotojų. Aukštesnįjį išsilavinimą turinčių asmenų skaičius nežymiai augo (16,7 proc.), lyginant su 2011 m. duomenimis. Tuo tarpu darbuotojų su viduriniu išsilavinimu skaičius nekito (6 darbuotojai). 2011–2014 m. laikotarpiu muziejuje dirbo 14 darbuotojų turinčių kultūros srities išsilavinimą, tai sudarė apie 53 proc. visų muziejaus darbuotojų. Net 11 muziejaus darbuotojų (43 proc.) – istorikai, 1 darbuotojas – kultūros švietimo specialistas, 1 – dailininkas-vykdytojas ir 1 pedagogas. Apibendrinant, galima teigti, jog krašto muziejaus darbuotojų išsilavinimo lygis yra gana aukštas.

1.2.10. pav. Kėdainių krašto muziejaus darbuotojų išsilavinimas, proc.

Šaltinis: Kėdainių krašto muziejaus duomenys

Kėdainių krašto muziejuje 2013 m. kvalifikaciją kėlė 7 muziejaus darbuotojai (26,9 proc. visų darbuotojų), tai 41,2 proc. mažiau, lyginant su 2011 m. Lietuvoje 2013 m. kvalifikaciją kėlė 44,8 proc. visų savivaldybių muziejų darbuotojų (6,3 proc. mažiau, lyginant su 2011 m.). Taigi, Kėdainių krašto muziejaus darbuotojai gana pasyviai dalyvavo kvalifikacijos kėlimo kursuose/seminaruose, lyginant su šalies vidurkiu. Taip pat kėlusią kvalifikaciją darbuotojų skaičius sparčiai mažėjo, kur kas sparčiau nei Lietuvoje. Tai galėjo įtakoti mažas finansavimas darbuotojų kvalifikacijos kėlimui (Kėdainių krašto muziejuje tam skiriama apie 400-600 Lt per metus). Taip pat darbuotojai neturi motyvacijos kelti kvalifikaciją, nes tai neįtakoja darbuotojų darbo užmokesčio ar karjeros galimybių.

1.2.11. pav. Kėdainių krašto muziejaus darbuotojų, kėlusią kvalifikaciją dalis, proc.

Šaltinis: Kėdainių krašto muziejaus duomenys

2014 m. Kėdainių krašto muziejaus darbuotojų vidutinis amžius buvo 51 metai, 2013 m. – 50 metų, 2012 m. – 49 metai, 2011 m. – 48 metai. Kultūros ir meno darbuotojų vidutinis amžiaus vidurkis 2014 m. buvo 50 metų, 2013 m. – 49 metai, 2012 m. – 48 metai ir 2011 m. – 47 metai. Bendras kultūros ir meno darbuotojų amžiaus vidurkis 2011–2014 m. laikotarpiu išaugo 6,4 proc. Analizuojamu laikotarpiu muziejuje dirbo tik vienas jaunas (iki 29 m. amžiaus) darbuotojas bei 4 darbuotojai virš 60 m. amžiaus. Taigi, Kėdainių krašto muziejuje jaučiamas muziejaus darbuotojų bendruomenės senėjimas, trūksta jaunų specialistų.

APIBENDRINIMAS

Apibendrinant Kėdainių rajono kultūros įstaigų žmogiškuosius išteklius galima pastebėti, jog bendras kultūros įstaigų darbuotojų skaičius augo, taip pat kai kuriose įstaigose augo etatų dalis. Visose Kėdainių kultūros įstaigose – kultūros centruose, Mikalojaus Daukšos viešojoje bibliotekoje ir Kėdainių krašto muziejuje – daugiau nei pusė darbuotojų turėjo aukštąjį kultūros ir meno srities išsilavinimą (ženkliai šalies vidurkį lenkė kultūros centrų kultūros ir meno darbuotojų dalis). Taip pat darbuotojų, įgijusių aukštąjį išsilavinimą, dalis kiekvienais metais nežymiai augo. Tai parodo, jog darbuotojų išsilavinimo lygis yra aukštas, kas ilgainiui turi didelės reikšmės teikiamų paslaugų kokybei.

Kėdainių rajono kultūros centruose ir Mikalojaus Daukšos viešojoje bibliotekoje kvalifikaciją kėlusį darbuotojų skaičius augo, tuo tarpu Kėdainių krašto muziejuje šis skaičius stipriai mažėjo. Tam įtakos galėjo turėti mažas finansavimas bei tinkamų kvalifikacijos kėlimo kursų stygius.

Didžioji dalis kultūros įstaigų darbuotojų dirbo pilnu etatu ir labai nedidelė dalis dirbo keliose įstaigose (dažniausiai kitose kultūros ar švietimo įstaigose). Taip pat pastebimas Kėdainių rajono kultūros įstaigų darbuotojų bendruomenės senėjimas, ir maža jaunų, iki 29 metų amžiaus, darbuotojų dalis. Todėl daugiau dėmesio turėtų būti skiriama jaunų specialistų pritraukimui.

1.3. Kultūros sektoriaus teikiamos paslaugos

Šioje dalyje Kėdainių rajono kultūros sektoriaus teikiamos paslaugos ir jų kokybė bus vertinamos atsižvelgiant į tam tikras Kėdainių rajono kultūros įstaigų veiklos sritis bei paslaugų grupes: kultūros įstaigų paslaugų planavimas ir priežiūra, paslaugų organizavimas, vartotojų aptarnavimas, bendruomenės įtraukimas į aktyvią tęstinę kultūrinę veiklą, kultūrinių renginių, edukacinių užsiėmimų organizavimas, papildomų paslaugų teikimas, muziejinių vertybių pristatymas visuomenei (ekspozicijose, parodose, leidiniuose ir internete). Taip pat analizuojant Kėdainių rajono kultūros įstaigų paslaugas bus atsižvelgiama į Europos kultūros ekspertų tinklo apibrėžtus septynis veiksniai, lemiančius efektyvią ir kokybišką auditorijų plėtrą¹³: žiūrovų segmentacija, edukacija, aprėptis ir prieinamumas, partnerystė, vartotojų įtraukimas, kainodara, geografija (vieta).

Kultūros centrai. Visi 6 Kėdainių rajono kultūros centrai yra savivaldybės biudžetinės įstaigos, ribotos civilinės atsakomybės juridiniai asmenys, įgyvendinantys savivaldybės funkcijas gyventojų bendrosios kultūros ugdymo ir etnokultūros puoselėjimo srityse. Visi kultūros centrai pagal savo veiklos pobūdį yra daugiafunkciniai.

Kėdainių rajono kultūros centrų veiklos tikslas – plėtoti kultūrinę, švietėjišką (edukacinę) ir informacinę veiklą, atsižvelgiant į vietos bendruomenės visų amžiaus grupių laisvalaikio užimtumo poreikius, inicijuoti, rengti ir įgyvendinti kultūrinius, meninius, edukacinius projektus bei programas, išlaikyti ir tęsti krašto tradicijas, puoselėti etnokultūrą bei mėgėjų meną, organizuoti profesionalaus meno sklaidą.

Kultūros centrai, įgyvendindami veiklos tikslą, atlieka šias funkcijas:

- sudaro sąlygas etninės kultūros sklaidai, populiariai senąsias kultūros tradicijas, papročius, laiduoja etninės kultūros perinamumą;
- skatina ir organizuoja mėgėjų meno kolektyvų studijų, būrelių veiklą;
- rūpinasi mėgėjų meno kolektyvų parengimu ir dalyvavimu dainų šventėse, vietiniuose, regioniniuose, respublikiniuose ir tarptautiniuose renginiuose;
- organizuoja pramoginius, edukacinius ir kitus renginius;
- organizuoja valstybinių švenčių, atmintinų datų, kalendorinių švenčių paminėjimą;
- sudaro sąlygas profesionalaus meno sklaidai;
- kuria ir įprasmina šiuolaikines modernias meno veiklos formas;
- organizuoja etninę kultūrą, mėgėjų meną populiariančius renginius, tenkina kitus bendruomenės kultūrinius poreikius;
- rūpinasi vaikų ir jaunimo užimtumu, meniniu ugdymu;
- vykdo neformaliojo vaikų, jaunimo ir suaugusiųjų švietimo programas;
- tenkina sociokultūrinius bendruomenės poreikius;
- dalyvauja rengiant ir įgyvendinant valstybines ir regionines kultūros plėtros programas;
- bendradarbiauja su savivaldybės teritorijoje veikiančiomis meno, mokslo, švietimo, kultūros įstaigomis, rajono nevyriausybėmis organizacijomis;
- kaupia, analizuoja ir skleidžia informaciją kultūros klausimais, tiria ir įvertina savivaldybės gyventojų kultūrinius poreikius;
- rengia ir įgyvendina kultūros programas ir projektus.

Visi Kėdainių rajono kultūros centrai kiekvienais metais rengia metinės veiklos programas, kuriuose numatomos ateinančių metų veiklos bei siektini rezultatai. Veiklos

¹³ Bemford, Anne and Wimmer, Michael. Audience Building and the Future Creative Europe Programme (Auditorijų plėtra ir Kūrybiškos Europos programos ateitis). European Expert Network on Culture (EENC) Short Report, 2012, pp. 11-21.

plano stebėseną yra vykdoma kiekvienais metais teikiant metinės veiklos programų įgyvendinimo, statistinės veiklos bei metinės kultūros centrų vadovų ataskaitas Kėdainių rajono savivaldybės administracijos Kultūros ir sporto skyriui. Minėtose ataskaitose yra pristatomi faktiniai statistiniai duomenys, nurodantys kultūros centro veiklos mastus ir pasiektus rezultatus. Statistinių duomenų analizė, kiekvienam kultūros centrui, leidžia įsivertinti savo veiklos apimtį, lyginti juos su kelių metų duomenimis ar kitų kultūros centrų pasiekimais, daryti tam tikras išvadas apie atliekamą veiklą bei planuoti kitų metų tikslus bei uždavinius.

Nei vienas kultūros centras nėra pasirengęs oficialios ilgalaikės įstaigos strategijos, kuri padėtų efektyviau organizuoti darbą, nubrėžti konkrečias įstaigos veiklos kryptis, padėtų apibrėžti įstaigos veiklos išskirtinumą bei skatintų darbuotojus kryptingai dirbti, taip didinant įstaigos veiklos efektyvumą. Tačiau, individualių pokalbių su kultūros centrų vadovais metu buvo pastebėta, jog ilgalaikė strategija (vizija bei prioritetinės kryptys) įstaigose egzistuoja, tačiau ji nėra oficialiai užrašyta ir patvirtinta.

Vienintelis Akademijos kultūros centras turi aiškiai apsibrėžęs savo įstaigos viziją bei išskyręs prioritetines veiklos kryptis. Vizija ir prioritetinės kryptys yra skelbiamos kultūros centro internetinėje svetainėje. Akademijos kultūros centro vizija – tapti patraukliu ir šiuolaikišku kultūros centru. Kultūros centro prioritetinės veiklos kryptys: Išsaugoti esančias tradicijas, sukurti prielaidas joms perimti, skleisti ir tęsti mėgėjų kūrybos tradicijas; Ugdyti vaikus ir jaunimą, įtraukiant į etninės ir meninės kultūros veiklą, taip pat aktyvinant vyresniosios kartos dalyvavimą kultūrinėje veikloje; Sudaryti sąlygas kultūros specialistų ir mėgėjų meno kolektyvų vadovų kvalifikacijos tobulinimui.

Josvainių kultūros centro ateities vizijos ir veiklos kryptys: didinti profesionalaus meno sklaidą, siekti daugiau profesionalumo kultūros centre (pritraukti kuo daugiau profesionalų į kultūros centro darbuotojų gretas), kuo įvairiau ir kūrybiškiau išnaudoti kultūros centro erdves, ugdyti darbuotojų verslumo gebėjimus (skatinant projektinę veiklą bei naujų idėjų įgyvendinimą) bei pritraukti kuo daugiau meno mėgėjų.

Kėdainių kultūros centras, esantis Kėdainių mieste, dažniausiai laikomas „centrinio“ kultūros centru, kuris organizuoja didžiuosius rajono renginius ir jų metu apjungia kitus 5 rajono kultūros centrus. Dėl savo išskirtinės padėties kultūros centras nėra atskirai apsibrėžęs savo vizijos ir prioritetinių kryptų, kadangi vadovaujasi Kėdainių rajono strateginiu plėtros planu iki 2020 m. bei trimečiais strateginiais veiklos planais.

Krakių kultūros centro viena iš vizijų teikti kuo įvairesnes paslaugas, ugdyti vietinių gyventojų kūrybiškumą ir skatinti jų aktyvumą (siekti „nenumarinti miestelio“), ateityje įrengti daugiafunkcį centrą, kuris teiktų ne tik kultūrinės, bet ir kitas paslaugas vietos gyventojams.

Šėtos kultūros centro vizija sukurti palankias sąlygas darbuotojų darbui bei jų tobulėjimui (profesionalių ir kvalifikuotų darbuotojų kolektyvas) bei sukurti saugią, šiltą ir jaukią aplinką vietos jaunimui, skatinti juos laisvalaikį praleisti kultūros centre ir jo organizuojamose veiklose.

Truskavos kultūros centro vizija – jaukus ir šiltas kultūros centras, kuriame kiekvieną vakarą vyksta įvairios veiklos, buriasi bendruomenė. Šiuo metu kultūros centro patalpos yra šaltos ir šaltuoju metų laiku sunku pritraukti daugiau žmonių į kultūros centrą.

Visų 6 Kėdainių rajono kultūros centrų prioritetinės veiklos kryptys yra susijusios su etnokultūros puoselėjimu, folklorinių ansamblių ir kitų mėgėjų meno kolektyvų išlaikymu bei tradicijų puoselėjimu.

Viena iš kultūros centrų funkcijų „kaupti, analizuoti ir skleisti informaciją kultūros klausimais, tirti ir įvertinti savivaldybės gyventojų kultūros poreikius“. Kaip vėliau bus matyti, didžioji dauguma kultūros centrų turi internetines svetaines arba paskyras

socialiniuose tinkluose, kuriuose yra kaupiama bei skleidžiama informacija apie kultūros įstaigų veiklą, taigi pirmoji funkcijos dalis yra įgyvendinama. Tačiau kalbant apie gyventojų kultūrinių poreikių tyrimus bei vertinimus, reikia pastebėti, nei vienas iš 6 Kėdainių kultūros centrų neatlieka gyventojų nuomonės anketinių apklausų. Dažniausiai (ypač kaimiškose vietovėse) yra atliekamos nereguliarios žodinės kultūros centrų lankytojų ir dalyvių apklausos, siekiant išsiaiškinti lankytojų poreikius bei pageidavimus. Apklausas atlieka patys kultūros centro darbuotojai. Galima išskirti Josvainių kultūros centrą, kuris seka gyventojų pasisakymus apie kultūros centro veiklą internetinėje erdvėje (dažniausiai socialiniame tinkle Facebook). Kėdainių kultūros centras šalia įėjimo yra pakabinęs dėžutę „Jūsų nuomonė, pageidavimai, pasiūlymai“, kuri yra tikrinama kiekvieną mėnesį, tačiau dažniausiai dėžutės turinys būna su rašteliais dėkojančiais už įvairius renginius.

Nors kultūros centrai ir neatlieka gyventojų nuomonės reguliarių apklausų, kurios padėtų segmentuoti gyventojus į tikslines grupes, nurodant kiekvienos grupės pomėgius, lūkesčius ir pasaulėžiūrą, tačiau dėl veiklos vykdymo nedidelėse teritorijose, kultūros centrai gana gerai pažįsta savo lankytojus bei dalyvius, todėl juos tradiciškai segmentuoja pagal amžiaus grupes: vaikai ir jaunimas, suaugusieji, vyresnio amžiaus bei senjorai. Labai retas kultūros centras segmentuota savo lankytojus pagal kitus kriterijus. Kaip bus matyti žemiau, visi kultūros centrai apima visas amžiaus grupes (kadangi tai yra viena iš kultūros centrų funkcijų), tačiau kiekvienas kultūros centras yra savitas ir didesnę dėmesį skiria vienai ar kelioms tikslinėms grupėms.

Akademijos kultūros centras kaip savo pagrindines ir tikslines grupes išskiria vyresnio amžiaus (apie 40 m.) gyventojus ir senjorus. Taip pat išskiriamas unikalus segmentas – brandaus amžiaus mokslininkai.

Josvainių kultūros centro pagrindinės tikslinės grupės – suaugusieji ir senjorai. Taip pat kultūros centras orientuojasi į jaunų šeimų segmentą (šeima, kaip vienetą, apima įvairaus amžiaus grupes). Toks gana tikslus segmento išskyrimas nulemia ir tam tikras kultūros centro veiklas.

Kėdainių kultūros centras tradiciškai skirsto tikslines grupes pagal amžių (išskiria visas amžiaus grupes), tačiau pastebi, jog į mokamus renginius dažniausiai renkasi vidutinio amžiaus pasiturintys gyventojai, tuo tarpu į mėgėjų meno kolektyvų pasirodymus ir veiklas (nemokamus renginius) įsitraukia senjorai bei vaikai ir jaunimas.

Krakių kultūros centras vieną iš pagrindinių savo tikslinių grupių išskiria vaikus ir jaunimą. Tai įtakoja kultūros centro veiklą: kultūros centre įkurta Atviroji jaunimo erdvė, organizuojamos Kung fu treniruotės, įrengti treniruokliai, stalo tenisas, biliardas. Taip pat yra išskiriami senjorai bei suaugusieji: intelektualai, profesionalaus meno mėgėjai ir pramoginių pasirodymų gerbėjai (ši dalis yra didžiausia). Taip pat kultūros centras įvairiomis akcijomis ir veiklomis siekia pritraukti ir tą gyventojų segmentą, kuris dėl tam tikrų fizinių ar perceptinių priežasčių nesidomi ir nedalyvauja kultūrinėse veiklose.

Šėtos kultūros centro, kaip ir Krakių, pagrindinė tikslinė grupė yra jaunimas. Kultūros centre bei jame įkurtoje Atviroje erdvėje jaunimui yra organizuojamos jaunimui įdomios veiklos: jaunimo poilsio vakarai bei jaunimo šokiai (diskotekos), tai vienintelis kultūros centras (išskyrus Krakius), kuriame yra organizuojama ši veikla. Kitos tikslinės grupės – vidutinio amžiaus gyventojai ir senjorai. Senjorai ypač aktyvūs mėgėjų meno kolektyvuose.

Truskavos kultūros centras išskiria tris tikslines grupes: vaikai ir jaunimas (nuo 10 iki 16 m.), vidutinio amžiaus gyventojai ir senjorai. Kultūros centre beveik nėra ikimokyklinukų ir pradinukų (dėl šaltų patalpų) bei 17-18 m. amžiaus jaunuolių (miestelyje nėra gimnazijos). Taigi kultūros centras labiausiai orientuojamasi į vidutinio amžiaus gyventojus ir senjorus.

Viena iš auditorijų plėtros strategijų – aprėptis ir prieinamumas. Šis principas nurodo, jog kultūros institucija apima įvairias auditorijų grupes, jas segmentuoja ir joms pritaiko tam tikras veiklas ar kuria specialias programas. Prieinamumas nurodo, jog tam tikroms socialiai pažeidžiamoms auditorijoms yra sukurtos palankios ir saugios sąlygos įsitraukti ir dalyvauti kultūros įstaigos veiklose. Nors daugelis kultūros centrų apsiriboja siaura savo auditorijų segmentavimo praktika, tačiau beveik visi kultūros centrai vienaip ar kitaip siekia išpildyti aprėpties ir prieinamumo principą. Labiausiai šis principas pasireiškia per siekį pritraukti mažiau galimybių turinčius asmenis į kultūros centro organizuojamą kultūrinę veiklą (nors ir nėra tiriamos konkrečios priežastys dėl ko gana didelė gyventojų dalis neįsitrauki į kultūros centrų veiklas – fizinės, perceptinės ir kt. priežastys).

Beveik visi kultūros centrai bendradarbiauja su socialines paslaugas teikiančiomis organizacijomis: slaugos namai, vaikų globos namai, socialiniai centrai, neįgalųjų draugijos ir kt. Kultūros centrai vykdo projektus, organizuoja įvairias akcijas ir renginius: rengiami koncertai ir gerumo akcijos slaugos, senelių ar vaikų globos namuose (Akademijos, Josvainių, Krakių, Kėdainių, Truskavos kultūros centrai); vykdomos „Išsilipdymo akcijos“, labdaros koncertų metu renkamos lėšos, kurios vėliau paskirstomos sunkiai besiverčiančioms šeimoms (Josvainių kultūros centras, Krakių kultūros centre vykdoma akcija „Krakietiška sriuba“). Taip pat Kėdainių kultūros centras, vienintelis iš visų Kėdainių rajono kultūros centrų, mokamuose renginiuose (profesionalių teatrų pasirodymai, koncertai ir kt.) turi kelias nemokamas vietas, kurias dažniausia skiria mažiau galimybių turintiems vaikams ar jaunimui.

Dar viena aprėpties ir įtraukimo strategijų naudojamų kai kuriuose Kėdainių rajono kultūros centruose – jaunimo stovyklos, kurių metu yra įgyvendinamos įvairios socializacijos programos. Ypač aktyviai tokių stovyklų organizavimu užsiima Kėdainių, Josvainių ir Krakių kultūros centrai. Taip pat yra įgyvendinami socialinę atskirtį mažinantys projektai su mažiau galimybių turinčiu jaunimu (vaikais iš rizikos šeimų, nemotyvuotas jaunimas ir kt.). Reikia pastebėti, jog Krakių ir Šėtos kultūros centruose yra oficialiai įkurtos Atviros erdvės jaunimui, kur išskirtinai dirbama su nemotyvuotu jaunimu.

Kalbant apie prieinamumą reikia pastebėti, jog ne visuose kultūros centruose yra įrengta neįgalųjų prieiga. Kėdainių kultūros centre neįgalieji negali patekti į antrą aukštą bei ant scenos. Krakių kultūros centro Meironiškių skyriuje ir Truskavos kultūros centre neįgaliesiems prieigos į pastatą iš vis nėra.

Didžiojoje dalyje Kėdainių rajono kultūros centrų yra skatinama trumpalaikė savanorystė didžiųjų renginių metu. Savanoriais dažniausiai būna moksleiviai arba pensinio amžiaus gyventojai. Savanorystės skatinimas prisideda prie bendruomeniškumo didinimo, bendruomenės atsakomybės (už kultūros įstaigos kokybišką veiklą įgyvendinimą bei įstaigos išlaikymą gyvenamojoje vietovėje) ugdymo. Tik viename, Kėdainių kultūros centre, iš dalies yra skatinama ilgalaikė savanorystė.

Viena iš kultūros centrų funkcijų – „bendradarbiauti su savivaldybės teritorijoje veikiančiomis meno, mokslo, švietimo, kultūros įstaigomis, rajono nevyriausybinėmis organizacijomis“. Visi kultūros centrai daugiau ar mažiau bendradarbiauja su švietimo įstaigomis, seniūnijomis, bendruomeninėmis organizacijomis, vietos stambiais ūkininkais bei su kitomis kultūros įstaigomis esančiomis tiek Kėdainių rajone, tiek aplinkiniuose rajonuose. Glaudus bendradarbiavimas vyksta su: UAB „Dotnuvos projektai“, Lietuvos žemdirbystės institutu, Krakių, Ažytėnų, Vermenos, Okainių, Truskavos žemės ūkio bendrovėmis, UAB „Daumantai LT“, Lietuvos Kultūros centrų asociacija ir kt. Bendradarbiavimas dažniausiai pasireiškia įvairių renginių metu: programų pasikeitimas, kultūriniai mainai, bendrų projektų organizavimas (tarp kultūros ir švietimo įstaigų,

nevyriausybinių organizacijų). Bendradarbiavimas su verslo ir žemės ūkio bendrovėmis dažniausiai turi materialinę išraišką – parama ar barteriniai mainai.

Kalbant apie tarptautinį bendradarbiavimą 2011–2014 m. tik Truskavos ir Kėdainių kultūros centrai organizavo mėgėjų meno kolektyvų pasirodymus užsienio šalyse. Tuo tarpu kalbant apie tarptautinius projektus, vienintelis Šėtos kultūros centras organizavo tarptautinius jaunimo mainus Lenkijoje (bendradarbiaudamas su Elektrėnų kultūros centru). Taigi, galima pastebėti, jog tarptautinis bendradarbiavimas yra viena iš silpnųjų Kėdainių rajono kultūros centrų vietų.

Įstaigų projektinės veiklos organizavimas yra vienas iš svarbių indikatorių, nurodančių kultūros įstaigų žmogiškųjų išteklių aktyvumą, iniciatyvumą bei papildomų lėšų į įstaigos biudžetą pritraukimo mastą. Kadangi projektinis finansavimas dažniausiai yra paremtas tam tikrais valstybės ar savivaldybės (priklausomai nuo finansavimo šaltinio) prioritetais, atsispindinčiais kultūros politikos gairėse bei valstybės strategijoje, tad projektų įgyvendinimas tampa tam tikru valstybinės ir regioninės kultūros plėtros strategijos įtvirtinimu. Visi 6 Kėdainių rajono kultūros centrai užsiima projektine veikla, vieni aktyviau ir plačiau, kiti – šiek tiek pasyviau. Dažniausiai projektinės veiklos intensyvumas priklauso nuo įstaigos žmogiškųjų pajėgumų. Kaip bus matyti 1.4. skyriuje „Kultūros sektoriaus finansavimas“ daugiausiai projektų įgyvendina ir lėšų pritraukia Kėdainių kultūros centras. Daugelis kultūros centrų apsiriboja vietiniais, Kėdainių rajono savivaldybės remiamais projektais, dar kiti (Krakių, Josvainių, Šėtos kultūros centrai) ieško papildomų finansavimo šaltinių ES programose ir kt. Kultūros centrų projektus galima būtų skirstyti į dvi grupes – infrastruktūros gerinimas ir materialinės bazės atnaujinimas bei kultūrinių ir edukacinių renginių organizavimas. Pirmosios grupės (infrastruktūros sutvarkymas ir materialinės bazės atnaujinimas) projektus 2011–2013 m. laikotarpiu įgyvendino Krakių ir Šėtos kultūros centrai. Josvainių ir Akademijos kultūros centrų renovacijos projektus vykdė Kėdainių rajono savivaldybės administracija. Tuo tarpu antros grupės projektus įgyvendino visi kultūros centrai. Nemažą dalį projektų 2013 m. sudarė įvairios kūrybinės stovyklos, ekspedicijos ir ekskursijos vaikams, edukacinių programų parengimui, socialinės atskirties mažinimui skirti projektai, švenčių, festivalių ir renginių ciklų organizavimui skirti projektai. Pagrindiniai finansavimo šaltiniai: Lietuvos kultūros ministerija, Lietuvos kultūros taryba, Kėdainių rajono savivaldybės administracija, ES lėšos infrastruktūros plėtrai ir projektams pagal vietos plėtros strategiją „Kėdainių rajono kaimiškųjų vietovių kaimo plėtros strategija“, įgyvendinamą pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos kryptį „LEADER metodo įgyvendinimas“ priemonę „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“. Nors kultūros centrai stengiasi praplėsti savo kultūrinę veiklą ieškodami naujų finansavimo šaltinių ir naujų kultūros renginių formų, tačiau, kaip buvo minėta anksčiau, pasigendama tarptautinių projektų. Individualių pokalbių su kultūros centrų vadovais metu buvo pastebėta, jog trūksta projektų vadovo ar koordinatoriaus etato (ar etato dalies). Daugelio vadovų nuomone tokio etato įsteigimas paskatintų aktyviau dalyvauti projektinėje veikloje, praplėstų kultūros centro veiklų spektrą, atsirastų daugiau galimybių pritraukti lankytojus ir tuo pačiu pritraukti daugiau lėšų į įstaigą. Nei viename kultūros centre tokio etato šiuo metu nėra, tik Kėdainių kultūros centre projektų koordinavimo funkcijos yra priskirtos vienam iš įstaigos darbuotojų.

Vienos iš svarbiausių kultūros įstaigų viešinimo priemonių yra internetinė svetainė bei paskyros socialiniuose tinkluose. Iš 6 Kėdainių rajono kultūros centrų 4 kultūros centrai turi internetines svetaines: Akademijos, Kėdainių, Josvainių ir Krakių. Socialiniame tinkle Facebook savo paskyras turi 4 kultūros centrai: Kėdainių, Truskavos, Krakių ir Šėtos. Internetinių svetainių ir socialinio tinklo Facebook vertinimas pateiktas 1.3.1. lentelėje.

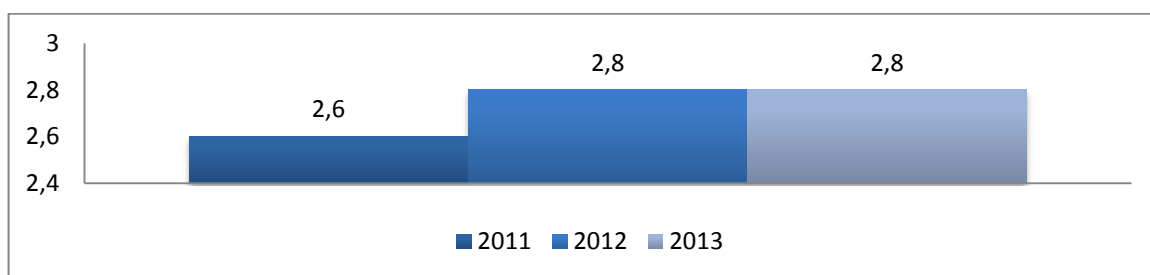
1.3.1. lentelė. Kėdainių rajono kultūros centrų internetinių svetainių ir socialinių tinklų vertinimas

Kultūros centras	Internetinė svetainė	Socialiniai tinklai
Akademijos kultūros centras	www.akademijoskc.lt Lyginant kultūros centrų internetines svetaines, galima pastebėti, jog patraukliausia ir moderniausia yra Akademijos kultūros centro internetinė svetainė, taip pat ji yra pakankamai informatyvi. Internetinės svetainės informacijos atnaujinimo ir palaikymo funkcijos nepriskirtos nei vienam iš darbuotojų.	-
Kėdainių kultūros centras	www.kedainiukulturoscentras.lt Kėdainių kultūros centro svetainė yra informatyvi, pateikiama visa svarbiausia informacija, tačiau jos dizainas yra pasenęs ir nepatrauklus vartotojui, reikėtų pagalvoti apie naują svetainę išlaikant panašią svetainės struktūrą ir informacijos kiekį. Internetinės svetainės administravimui yra paskirtas atsakingas asmuo (priskirtos funkcijos).	Kėdainių kultūros centras Facebook paskyroje reklamuoja kultūros centro organizuojamus renginius bei informuoja apie renginių programos pakeitimus. Tačiau informacija keliama labai retai, su kelių mėnesių pertraukomis. Reikėtų daugiau dėmesio skirti šio tinklo plėtojimui.
Josvainių kultūros centras	www.josvainiukultura.lt Josvainių kultūros centro svetainė buvo atnaujinta 2015 m. sausio mėnesį. Svetainėje talpinama pagrindinė informacija susijusi su kultūros centro veiklomis bei renginiais, taip pat planuojama sukelti ankstesnėje svetainės versijoje buvusią informaciją bei renginių ir veiklos archyvus. Internetinės svetainės kūrimui, informacijos papildymui ir atnaujinimui yra paskirtas atsakingas asmuo (priskirtos funkcijos).	Yra sukurta miestelio šventės paskyra socialiniame tinkle Facebook.
Truskavos kultūros centras	-	Truskavos kultūros centras aktyviai naudoja Facebook paskyrą. Dažniausiai keliama informacija apie jau įvykusius kultūros renginius (pateikiamas ranginio aprašymas, nuotraukos), tai informuoja bendruomenę apie įstaigos organizuojamus renginius, vykdomą veiklą, įstaigos pasiekimus. Tačiau konkretų renginį reklamuojančių pranešimų yra gana mažai.
Šėtos kultūros centras	-	Šėtos kultūros centras aktyviai išnaudoja Facebook paskyrą. Joje yra talpinama informacija apie būsimus ir jau įvykusius renginius. Tačiau neturint internetinės svetainės, reikėtų daugiau dėmesio skirti šios paskyros aktyvinimui.
Krakių kultūros centras	http://krakiukc.lt Krakių kultūros centro svetainė buvo sukurta 2015 m. kovo mėnesį. Svetainėje talpinama pagrindinė informacija susijusi su kultūros	Kultūros centras gana aktyviai išnaudoja socialinio tinklo Facebook paskyrą. Informacija talpinama dažnai, pateikiant praėjusio renginio

Kultūros centras	Internetinė svetainė	Socialiniai tinklai
	centro veiklomis bei renginiais.	nuotraukas. Taip pat reklamuojami būsiami renginiai. Paskyros informacijos atnaujinimo ir palaikymo funkcijos nepriskirtos nei vienam iš darbuotojų.

Šaltinis: sudaryta studijos autorių

Bendruomenės įtraukimas į aktyvią tęstinę kultūrinę veiklą yra vienas iš pagrindinių veiksnių siekiant ugdyti kūrybingą ir atvirą naujovėms visuomenę. Kultūros centre veikiantys kolektyvai (mėgėjų meno kolektyvai, studijos, būreliai, klubai – toliau kolektyvai) yra viena iš tų veiklų, kuri atspindi Kėdainių rajono gyventojų aktyvų įsitraukimą į kultūrinės veiklas. 1.3.1. paveiksle matyti, **jog gyventojų dalis, įsitraukusių į kultūros centrų veiklą, nuo 2011 m. išaugo 2,2 proc.** (Lietuvos rajonų savivaldybių kultūros centruose – 12,6 proc.). **2013 m. 2,8 proc. Kėdainių rajono gyventojų buvo įsitraukę į kultūros centrų veiklą** (Lietuvos rajonų kultūros centruose taip pat – 2,8 proc.).

1.3.1. pav. Kėdainių rajono gyventojų dalis įsitraukusių į kultūros centrų veiklą, proc.

Šaltinis: Kėdainių rajono savivaldybės administracija

Lyginant kiekvienos rajono seniūnijos gyventojų, įsitraukusių į kultūros centrų veiklas, dalį, galima matyti, jog aktyviausiai kultūros centro veiklose dalyvauja Šėtos (7,2 proc. visų seniūnijos gyventojų), Krakių (5 proc.) ir Surviliškio (5 proc.) seniūnijų gyventojai. Mažiausiai į kultūros centro veiklas yra įsitraukę Kėdainių miesto (1,2 proc.), Vilainių (2,8 proc.) ir Pelėdnagių (2,8 proc.) seniūnijų gyventojai (žr. 1.3.2. lentelė). Visose trijose seniūnijose veikia Kėdainių kultūros centro skyriai, mažas gyventojų įsitraukimas šiose seniūnijose gali būti sąlygotas to, jog Kėdainių mieste be kultūros centro veikia Kėdainių dailės ir muzikos mokyklos, kalbų mokykla, taip pat įvairias kultūrinės veiklas organizuoja ir švietimo įstaigos, tad gyventojai turi didesnes pasirinkimo galimybes ir nebūtinai dalyvauja kultūros centro veiklose.

1.3.2. lentelė. Kėdainių rajono kultūros centrų kolektyvai ir jų dalyviai, 2013 m.

Seniūnijos	Gyventojų dalis (proc.) įsitraukusi į kultūros centro veiklą ¹⁴	Kultūros centrai ir jų skyriai	Kolektyvų skaičius	Dalyvių skaičius	Vidutinis dalyvių skaičius kolektyvuose
Dotnavos	4,8 proc.	Akademijos KC	13	178	13,7
		Dotnavos skyrius (Akademijos KC)	6	52	8,7
Gudžiūnų	3,3 proc.	Gudžiūnų skyrius (Akademijos KC)	7	58	8,3

¹⁴ Naudojami 2013 m. sausio 25 d. gyventojų skaičiaus duomenys pateikti Kėdainių rajono seniūnijų.

Josvainių	2,9 proc.	Josvainių KC	9	88	9,8
Kėdainių miesto	1,2 proc.	Kėdainių kultūros centras	18	335	18,6
Krakių	5 proc.	Krakių KC	12	140	11,7
		Meironiškių skyrius (Krakių KC)	2	13	6,5
Pelėdnagių	2,8 proc.	Labūnavos skyrius (Kėdainių KC)	2	19	9,5
		Nociūnų skyrius (Kėdainių KC)	3	52	17,3
		Pelėdnagių skyrius (Kėdainių KC)	3	36	12
Pernaravos	4 proc.	Pernaravos skyrius (Josvainių KC)	7	60	8,6
Surviliškio	5 proc.	Kalnaberžės skyrius (Kėdainių KC)	3	26	8,7
		Surviliškio skyrius (Kėdainių KC)	5	51	10,2
Šėtos	7,2 proc.	Pagirių skyrius (Šėtos KC)	7	81	11,6
		Šėtos KC	6	71	11,8
Truskavos	4,8 proc.	Truskavos KC	6	62	10,3
Vilainių	2,8 proc.	Tiskūnų skyrius (Kėdainių KC)	3	38	12,7
		Vilainių skyrius (Kėdainių KC)	4	65	16,3

Šaltinis: Kėdainių rajono savivaldybės administracija

Mėgėjų meno kolektyvams suteiktos kategorijos¹⁵ parodo kolektyvų meninį lygį, didina kolektyvų atsakomybę už kūrybinės veiklos rezultatus, skatina nuolat tobulėti, mažina atskirtį tarp mėgėjų ir profesionalių kolektyvų, taip pat sudaro prielaidas kolektyvų vadovams gauti atlyginimą, atitinkantį jų darbo rezultatus. Kėdainių rajono kultūros centruose 2014 m. iš viso buvo 16 mėgėjų meno kolektyvų turinčių I, II ar III kategorijas¹⁶. Pačią aukščiausią, I-ąją kategoriją, turėjo 2 kolektyvai, II-ąją kategoriją – 9 kolektyvai ir III-ąją kategoriją – 5 kolektyvai. Kaip matyti 1.3.3. lentelėje, daugiausiai mėgėjų meno kolektyvų turinčių I, II ar III kategorijas turėjo Kėdainių (7 kolektyvai) bei Truskavos (4 kolektyvai) kultūros centrai. Akademijos kultūros centras turėjo 3 kolektyvus, o Krakių kultūros centras 2 kolektyvus turinčius kategorijas. Josvainių ir Šėtos kultūros centrai neturėjo nei vieno kolektyvo turinčio kurią nors iš kategorijų.

1.3.3. lentelė. Kėdainių rajono kultūros centrų mėgėjų meno kolektyvų kategorijos, 2014 m.

Kultūros centras	I kategorija	II kategorija	III kategorija
Akademijos kultūros centras	-	Merginų liaudiškų šokių grupė „Austėja“	-
		Folkloro kolektyvas „Seklyčia“	
		Jaunimo liaudiškų šokių	

¹⁵ Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2008 m. kovo 17 d. įsakymas Nr. IV-145 „Dėl kategorijų suteikimo mėgėjų meno kolektyvams pagal meninį lygį, veiklą ir pasiektus rezultatus nuostatų patvirtinimo“.

¹⁶ Mėgėjų meno kolektyvų kategorijos, 2014 m. Patvirtinta Lietuvių liaudies kultūros centro direktoriaus 2014 spalio 24 d. įsakymu Nr. V-93.

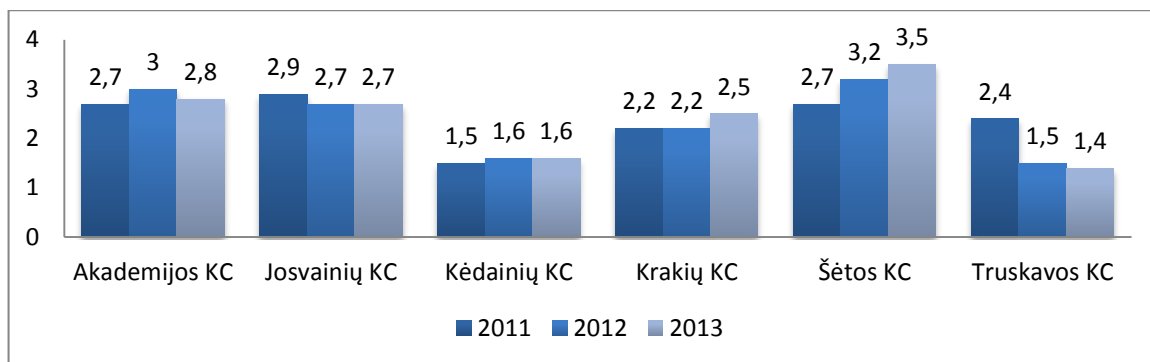
Kultūros centras	I kategorija	II kategorija	III kategorija
		grupė „Ainiai“	
Josvainių kultūros centras	-	-	-
Kėdainių kultūros centras	Pagyvenusių liaudiškų šokių grupė „Lankesa“	Kamerinis choras „Ave musica“	Vaikų ir jaunimo teatro studija „Polėkis“
		Folkloro ansamblis „Jorija“	
		Vyresniųjų liaudiškų šokių grupė „Volungė“	
Kėdainių kultūros centro Kalnaberžės skyrius	-	-	Folkloro ansamblis „Kalnaberžiai“
			Sirutiškio folkloro ansamblis „Radasta“
Krakių kultūros centras	-	Vaikų folkloro ansamblis „Smilgelė“	-
		Folkloro ansamblis „Žiedupė“	
Šėtos kultūros centras	-	-	-
Truskavos kultūros centras	Liaudiškų šokių grupė „Vermena“	Lėlių teatras	Folkloro ansamblis „Vermena“
			Merginų liaudiškų šokių grupė „Vermelėlė“

Šaltinis: Lietuvių liaudies kultūros centro duomenys

2011–2013 m. laikotarpiu bendras visų **Kėdainių rajono kolektyvų¹⁷ skaičius išaugo 3,6 proc.** (rajonų kultūros centruose kolektyvų skaičius sumažėjo 13,7 proc.). Siekiant palyginti skirtingo dydžio Kėdainių rajono kultūros centrus bus atsižvelgiama į rodiklį – kultūros centrų kolektyvų skaičius tenkantis vienam kultūros ir meno darbuotojo etatui¹⁸. Rodiklis atskleidžia ne tik kolektyvų skaičiaus kitimą, bet ir kultūros darbuotojų efektyvumą bei jų darbo krūvį. 1.3.2. paveiksle matyti, jog sparčiausiai kolektyvų skaičius augo Šėtos, Krakių ir Kėdainių kultūros centruose. Stiprus mažėjimas pastebimas – Truskavos kultūros centre (tai galėjo įtakoti didėjanti kultūros ir meno etatų dalis, šaltos, nerenovuotos patalpos). Pastebima, jog 2013 m. vidutiniškai vienam kultūros centro etatui teko 2,4 kolektyvo, tuo tarpu Šėtos kultūros centre vienam kultūros ir meno etatui teko daugiau nei 3 kolektyvai. Rajonų kultūros centruose vienam etatui vidutiniškai teko 2,1 kolektyvo.

¹⁷ Į kolektyvų skaičių įeina mėgėjų meno kolektyvai, studijos, būreliai ir klubai.

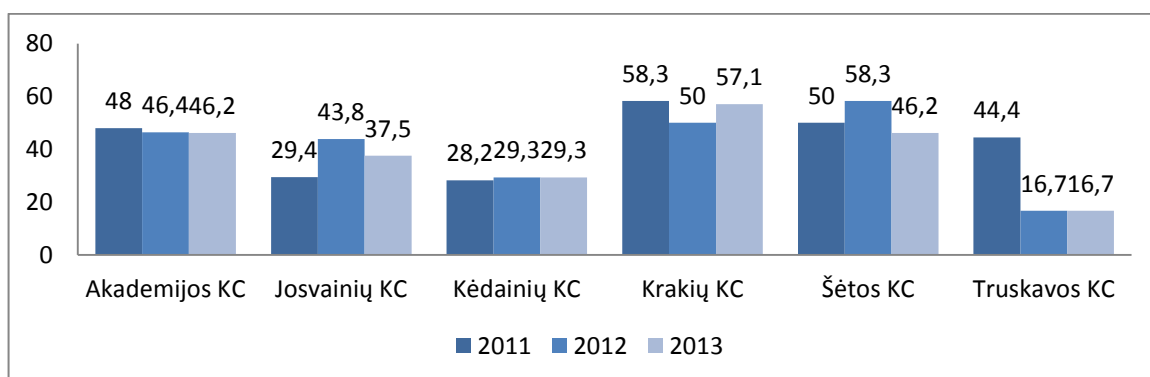
¹⁸ Akademijos, Josvainių, Kėdainių, Krakių ir Šėtos kultūros centrų kultūros ir meno etatų dalis 2011–2013 m. laikotarpiu nekito, Truskavos kultūros centre etato dalis išaugo 0,5 etato.

1.3.2. pav. Kėdainių rajono kultūros centrų kolektyvų skaičius tenkantis vienam kultūros centro kultūros ir meno etatui

Šaltinis: Kėdainių rajono savivaldybės administracija

Kultūros centrų metinėse statistinėse ataskaitose yra išskiriamas vaikų ir jaunimo iki 19 m. kolektyvų skaičius. Tai parodo, jog kultūros centrai oficialiai segmentuoja savo tikslines grupes į dvi kategorijas: vaikai ir jaunimas iki 19 m. amžiaus ir suaugusieji. Gaila, jog nėra segmentuojami kiti amžiaus tarpsniai, kurie galėtų atskleisti senjorų ir darbingo amžiaus gyventojų, išitraukusių į kultūrines veiklas, dalį. 2013 m. **Kėdainių rajono kultūros centruose vaikų ir jaunimo iki 19 m. kolektyvai sudarė 38,8 proc. visų kultūros centrų kolektyvų** (2012 m. – 40 proc., 2011 m. – 39,3 proc.). Lietuvos rajonų savivaldybių kultūros centruose 2013 m. šis rodiklis siekė 42,8 proc. Kėdainių rajone vaikų ir jaunimo kolektyvų skaičius sumažėjo 2,3 proc. (rajonų kultūros centruose kolektyvų sumažėjo net 11,8 proc.). 1.3.3. paveiksle matyti, jog didžiausia dalis vaikų ir jaunimo iki 19 m. kolektyvų yra Krakių kultūros centre, mažiausiai – Truskavos kultūros centre (viena iš priežasčių – šaltuoju metų laiku kultūros centro patalpos nekūrenamos, vaikams per šalta dalyvauti veiklose). Taigi, visuose Kėdainių rajono kultūros centruose didžiąją dalyvių dalį sudaro vidutinio ir pensinio amžiaus dalyviai.

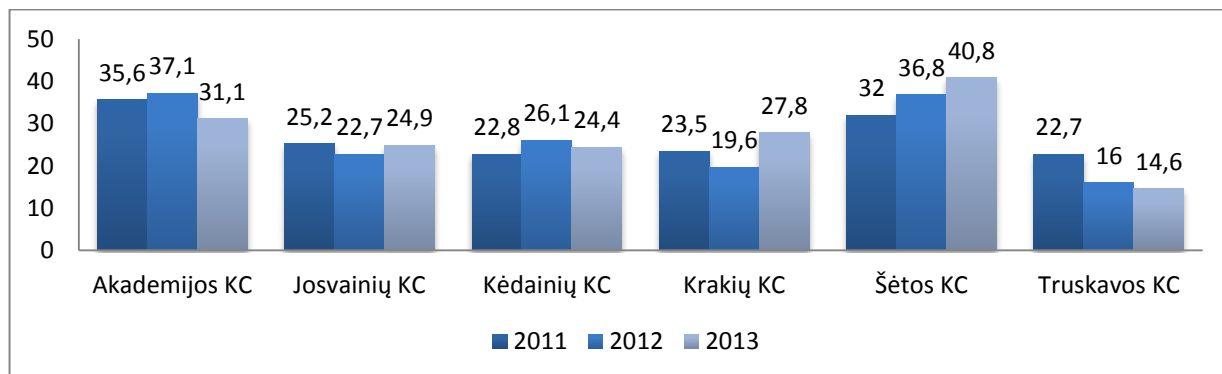

1.3.3. pav. Kėdainių rajono kultūros centrų vaikų ir jaunimo iki 19 m. amžiaus kolektyvų dalis, proc.

Šaltinis: Kėdainių rajono savivaldybės administracija

2011–2013 m. laikotarpiu **Kėdainių rajono kultūros centrų dalyvių skaičius išaugo 2,2 proc.** (rajonų kultūros centruose šis skaičius sumažėjo 11,2 proc.). Siekiant palyginti skirtingo dydžio Kėdainių rajono kultūros centrus bus atsižvelgiama į rodiklį – kultūros centrų kolektyvų dalyvių skaičius tenkantis vienam kultūros ir meno etatui. Šis rodiklis atskleidžia kiek bendruomenės narių pavyksta įtraukti su turimais žmogiškaisiais ištekliais (konkrečiai su kultūros ir meno darbuotojais, kurie tiesiogiai dirba su gyventojais). 2013 m. **vidutiniškai vienas Kėdainių rajono kultūros centrų kultūros ir meno etatas pritraukė 26,3 dalyvio** (2012 m. - 26,9, 2011 m. – 26). Lietuvos rajonų

savivaldybių kultūros centruose vienas kultūros ir meno etatas pritraukė – 24,9 dalyvio. Šis rodiklis atskleidžia kultūros ir meno etatų efektyvumą bei jų darbo krūvį. 1.3.4. paveiksle matyti, jog daugiausiai dalyvių su turimais žmogiškaisiais ištekliais buvo pritraukiama Šėtos ir Akademijos kultūros centruose (iš čia galima matyti stiprų kultūros ir meno etato apkrovimą, kas leidžia daryti prielaidą dėl papildomo kultūros ir meno etato steigimo). Mažiausiai dalyvių pritraukia Truskavos kultūros centras (rodikliui įtakos galėjo turėti išaugusi kultūros ir meno etato dalis).

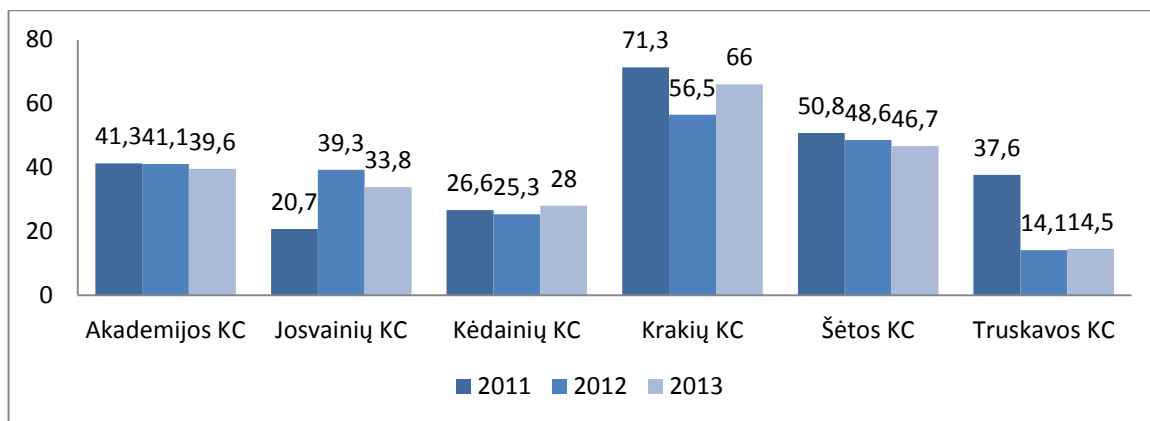

1.3.4. pav. Kultūros centrų kolektyvų dalyvių skaičius tenkantis vienam įstaigos kultūros ir meno etatui

Šaltinis: Kėdainių rajono savivaldybės administracija

Kalbant apie kultūros centrų kolektyvus buvo išskirti vaikų ir jaunimo iki 19 m. kolektyvai, todėl verta palyginti ir šių kolektyvų dalyvių skaičių. 2011–2013 m. laikotarpiu **vaikų ir jaunimo iki 19 m. įsitraukusių į kultūros centro veiklas skaičius išaugo 2,4 proc.** (Lietuvos rajonų savivaldybių kultūros centruose šis skaičius sumažėjo net 17 proc.). 2013 m. Kėdainių rajono kultūros centruose **vaikų ir jaunimo kolektyvų dalyviai sudarė 36,4 proc. visų kolektyvų dalyvių** (Lietuvos rajonų savivaldybių kultūros centruose – 41,8 proc.). Svarbu pastebėti, jog 2013 m. 2,7 proc. visų Kėdainių rajono vaikų (nuo 7 metų) ir jaunimo iki 19 m.¹⁹ buvo įsitraukę į kultūros centrų veiklas (2012 m. – 2,5 proc., 2011 m. – 2,3 proc.). Pastebima, jog vaikų ir jaunimo įtraukimas į kultūros centrų kolektyvų veiklą tolygiai augo. Daugiausiai vaikų ir jaunimo į kultūrines veiklas buvo įsitraukę Krakių ir Šėtos kultūros centruose, mažiausiai – Kėdainių ir Truskavos kultūros centruose (žr. 1.3.5. pav.). Taigi, galima daryti išvadą, jog didžiosios dalies Kėdainių rajono kultūros centrų tikslinės grupės yra suaugusieji bei senjorai (Akademijos, Josvainių, Kėdainių, Truskavos kultūros centrai), vaikai ir jaunimas sudaro mažąją kultūros centrų dalyvių dalį (išskyrus Krakių ir Šėtos kultūros centrus).

¹⁹ Apskaičiuota remiantis Lietuvos statistikos departamento teikiamais duomenimis.

1.3.5. pav. Kultūros centrų vaikų ir jaunimo iki 19 m. kolektyvų dalyvių dalis, proc.

Šaltinis: Kėdainių rajono savivaldybės administracija

Apžvelgus kolektyvų ir jų dalyvių skaičius galima daryti prielaidą, jog didesnis poreikis dalyvauti kultūros centrų veikloje kyla iš suaugusiųjų bei pensinio amžiaus žmonių, nei iš vaikų ir jaunimo (išskyrus Krakių ir Šėtos kultūros centrus, kurie savo veiklą orientuoja į jaunimą). Tai gali būti sąlygota kelių priežasčių: pirma, gyventojų skaičiaus ir gimstamumo mažėjimas bei senstančios visuomenė faktorius. Šiuo požiūriu labai svarbu, jog kultūros centras siekia pritraukti vyresnio amžiaus žmones ir juos užimti. Antra, vaikų ir jaunimo segmentas turi kur kas platesnes kultūrinės ir meninės saviraiškos galimybes, kadangi vyksta užsiėmimai švietimo įstaigose, Kėdainių mieste veikia dvi meno mokyklos (tai paaiškina ir sąlyginai mažą jaunimo įsitraukimą į Kėdainių kultūros centro veiklas), veikia jaunimo nevyriausybinės organizacijos.

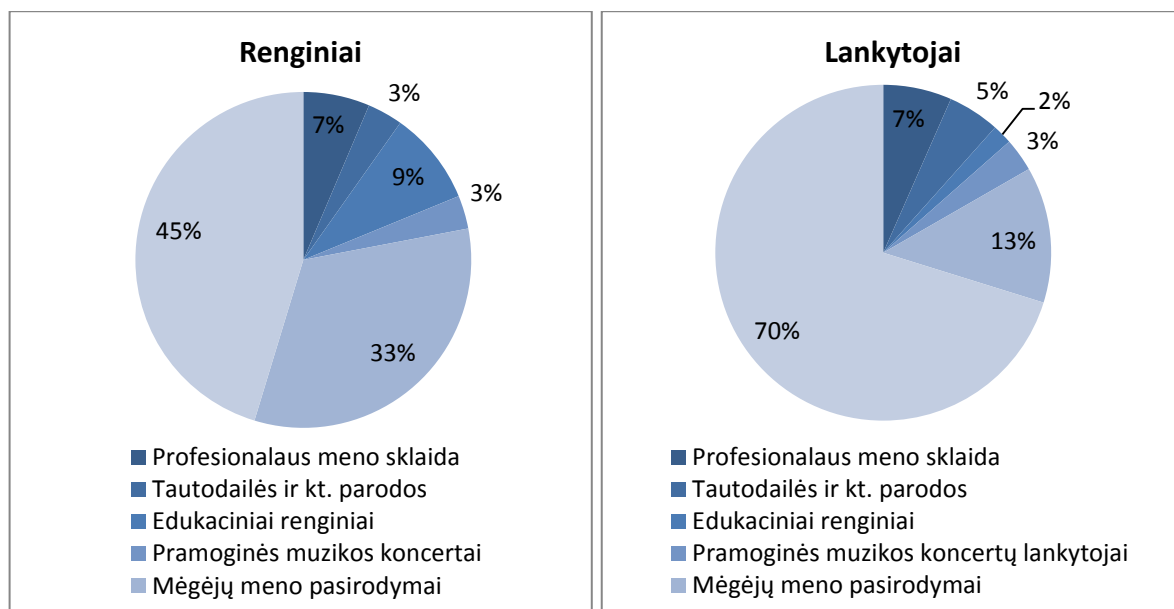
Viena iš svarbiausių kultūros centrų kolektyvų veiklų – pasirodymai. 2011–2013 m. laikotarpiu **mėgėjų meno kolektyvų pasirodymų, kultūros įstaigoje, skaičius išaugo 13 proc.** (Lietuvos rajonų savivaldybių kultūros centruose sumažėjo 4,9 proc.), **išvykose (šalyje ir užsienyje) – 22 proc.** (Lietuvos rajonų savivaldybių kultūros centruose sumažėjo 5,2 proc.). Tačiau kalbant apie išvykas į užsienį, 2013 m. Kėdainių rajone tik vienas Truskavos kultūros centro mėgėjų meno kolektyvas buvo išvykęs į Vengriją. 2012 m. tokių išvykų buvo 4 (2 iš Truskavos kultūros centro ir 2 iš Kėdainių kultūros centro). Todėl reikėtų galvoti apie glaudesnę tarptautinę bendradarbiavimą bei tarptautinę projektinę veiklą skatinančią mėgėjų meno kolektyvų mainus.

Kėdainių rajono kultūros centrų organizuojami įvairaus pobūdžio renginiai siekia ugdyti tiek bendrąją rajono gyventojų kultūrą, tiek ir meno pažinimą bei jo vertinimą. 2011–2013 m. laikotarpiu Kėdainių rajono kultūros centrų **suorganizuotų renginių skaičius išaugo 21,8 proc.** (Lietuvos rajonų savivaldybių kultūros centruose – 3,7 proc.). Dalyvių skaičius juose išaugo daugiau nei 5 kartus (Lietuvos rajonų savivaldybių kultūros centruose beveik 3 kartus).

Kiekvienas Kėdainių rajono kultūros centras turi savo tradicinius ir išskirtinius renginius (žemiau išvardinti tik unikaliausi, įdomiausi ir konkretų kultūros centrą garsinantys renginiai). Akademijos kultūros centras organizuoja Sekmines Paberžėje, folkloro ansamblių sambūrius, ypač svarbūs Adventiniai vakarai „Advento šviesa“ bei valstybinių švenčių minėjimai, kadangi vietovėje gyvena nemažai tremtinių ir tautinių tradicijų puoselėtojų. Josvainių kultūros centras išsiskiria savo Joninių švente, kasmetinėmis spektaklių premjeromis, eglutės įžiebimo švente, džiazos vakarais, išskirtinėmis ir įdomiomis „Naktinėmis teatralizuotomis ekskursijomis“, taip pat organizuojamais šeimų sporto turnyrais Šeimos dienos paminėti. Kėdainių kultūros centras iš kitų rajono kultūros centrų išsiskiria masinių renginių organizavimu, kurie apima visus rajono kultūros centrus – regioninė kapelų šventė „Čiulba lakštingėlė“, Kėdainių miesto

šventė, rajoninė Agurkų šventė, Naujametinis šou, Kalėdiniai renginiai rajono vaikams, profesionalių teatrų festivalis „Melpomenės dovanos“, viena unikalesnių švenčių – „Varnaėdynių šventė“ Kalnaberžėje. Krakių kultūros centre organizuojamas vaikų folkloro festivalis „Ant Smilgelės krantelio“, miestelio šventė, Moliūgų šventė, Kalėdiniai ir naujametiniai renginiai, Žemdirbių šventė, Užgavėnės. Šėtos kultūros centras organizuoja unikalų rajone 6 kilometrų respublikinį bėgimą, džiazų koncertus, Romansų vakarus, Liaudiškos muzikos kapelų šventę „Subatvakaris“. Truskavos kultūros centras organizuoja Trijų karalių šventę, kovo 8 d. šventę, motinos dieną, Petrines, miestelio šventę, organizuojami ir sporto renginiai. Visiems rajono kultūros centrams ypač svarbios Kultūros ir meno dienos (organizuojama kiekviename kultūros centre), kurių metu pasirodo visi kultūros centrų kolektyvai.

1.3.6. paveiksle pavaizduotas kultūros centrų renginių (ir jų dalyvių) pasiskirstymas pagal renginių pobūdį. Daugiausiai suorganizuojama ir daugiausiai lankytojų sulaukia kiti renginiai (miestų šventės, valstybinių švenčių minėjimai, profesinių švenčių minėjimai ir t.t.). Mažiausią visų suorganizuojamų renginių dalį sudaro tautodailės ir kitos parodos bei pramoginės muzikos koncertai. Tuo tarpu mažiausią visų renginių lankytojų dalį sudaro edukacinių renginių bei pramoginės muzikos koncertų lankytojai. Įdomu pastebėti, jog profesionalaus meno renginiai sudaro didesnę dalį nei pramoginės muzikos koncertai.

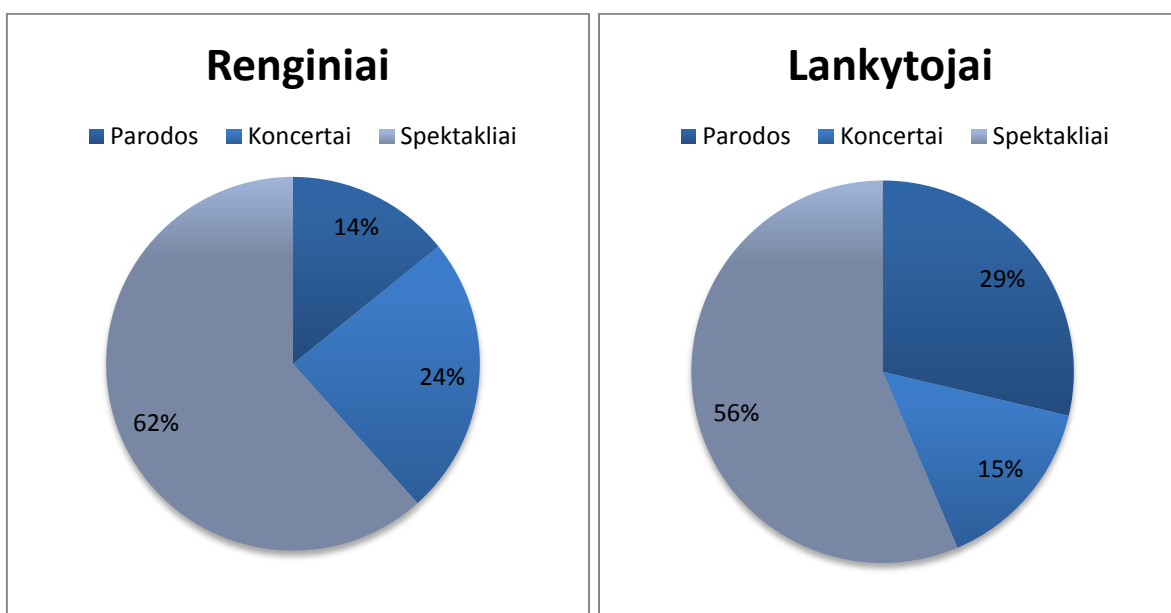

1.3.6. pav. Kėdainių rajono kultūros centrų suorganizuoti renginiai ir renginių dalyviai 2013 m., proc.

Šaltinis: Kėdainių rajono savivaldybės administracija

2011–2013 m. laikotarpiu **profesionalaus meno renginių skaičius išaugo 2,6 proc.** (dalyvių skaičius juose 12,7 proc.). Tuo tarpu Lietuvos rajonų savivaldybių kultūros centruose profesionalaus meno renginių skaičius sumažėjo 23,1 proc. (dalyvių skaičius sumažėjo 15,1 proc.). 2013 m. Kėdainių rajone profesionalių teatrų spektaklių pasirodymai (ir spektaklių žiūrovų skaičius) sudarė didžiausią profesionalaus meno renginių ir lankytojų dalį (ta pati situacija pastebima kalbant ir apie Lietuvos rajonų savivaldybių kultūros centrus). Mažiausią profesionalaus meno renginių dalį sudarė – parodos, o mažiausią lankytojų dalį – koncertų lankytojai. Verta pastebėti, jog profesionalaus teatro pasirodymų skaičius 2011–2013 m. laikotarpiu išaugo 57,4 proc. (lankytojų – 76 proc.), tuo tarpu koncertų skaičius sumažėjo 35,6 proc. (lankytojų – 59,9 proc.), parodų skaičius taip pat sumažėjo 32 proc. (nors lankytojų skaičius išaugo 47,2 proc.). Ši statistika parodo, jog

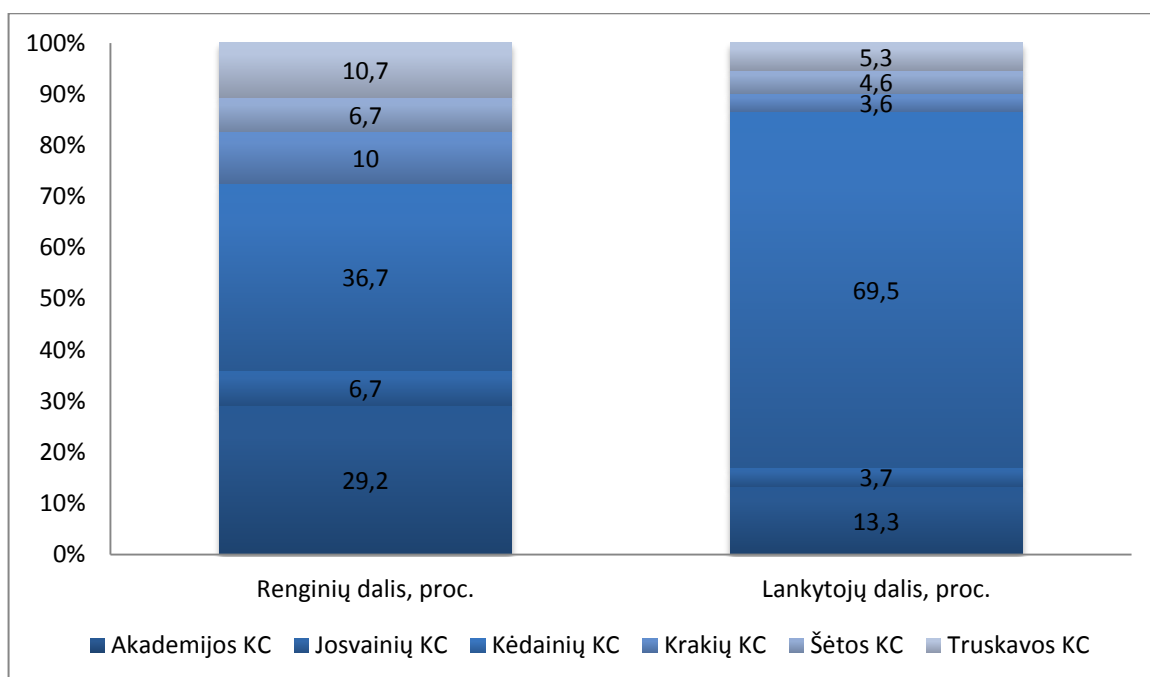
susidomėjimas profesionaliuoju menu augo, ypač kalbant apie spektaklius bei parodas, tačiau mažėjo klasikinės, džiazio t.y. rimtosios muzikos koncertų skaičius.

1.3.7. pav. Kėdainių rajono kultūros centrų profesionalaus meno renginiai 2013 m., proc.

Šaltinis: Kėdainių rajono savivaldybės administracija

Kadangi kiekvienas Kėdainių rajono kultūros centras yra savitas ir unikalus, išsiskiriantis savo tradicijomis, vertybėmis bei savo dydžiu, 1.3.8. paveiksle pavaizduota kiek kiekviename Kėdainių rajono kultūros centre yra suorganizuojama profesionalaus meno sklaidos renginių. Kaip galima matyti daugiausiai profesionalaus meno renginių suorganizuojama (bei lankytojų sulaukiama) Kėdainių bei Akademijos kultūros centruose. Mažiausiai – Josvainių bei Šėtos kultūros centruose, tačiau reikia pastebėti, jog šių kultūros centrų salės analizuojamuoju laikotarpiu buvo uždarytos renovacijai.

1.3.8. pav. Kėdainių rajono kultūros centrų profesionalaus meno sklaidos renginių ir jų dalyvių dalis 2013 m., proc.

Šaltinis: Kėdainių rajono savivaldybės administracija

Kultūros centrų organizuojami edukaciniai renginiai yra labai svarbūs bendrosios kultūros ugdymui, žmonių užimtumo didinimui bei tradicijų puoselėjimui. Dažniausiai Kėdainių rajono kultūros centruose yra organizuojami įvairių rankdarbių edukaciniai užsiėmimai (odos, molio, šiaudų dirbiniai), taip pat užsiėmimai organizuojami prieš didžiąsias šventes – Adventiniai užsiėmimai, Velykinių kiaušinių marginimas ir pan. Kultūros centrai nerengia edukacinių programų, kurios galėtų vykti sistemingai, kaip, pavyzdžiui, Kėdainių krašto muziejaus sukurtos edukacinės programos besisiejančios su konkrečia ugdymo programos dalyko turiniu²⁰. Dažniausiai kultūros centrų organizuojami edukaciniai užsiėmimai – tai vienkartiniai susitikimai su menininku, tautodailininku ar edukatoriumi, kuris praveda konkretų užsiėmimą. Labai retai edukaciniai užsiėmimai orientuojami į kokią nors tikslinę grupę (dažniausiai renkamos mišrios grupės). Reikėtų išskirti Josvainių ir Krakių kultūros centrus. Josvainių kultūros centras edukacinius užsiėmimus organizuoja kelis kartus į savaitę, tuo tarpu Krakių kultūros centro organizuojamos edukacinės programos yra išskirtinai orientuotos į vaikus ir jaunimą. Didžioji dalis kultūros centrų edukacinius renginius organizuoja per projektinę veiklą, kadangi steigėjas papildomų lėšų edukacinėms veikloms neskiria. 2011–2013 m. laikotarpiu **Kėdainių rajono kultūros centruose edukacinių renginių skaičius išaugo 74 proc.** (dalyvių – 33,7 proc.). Lietuvos rajonų savivaldybių kultūros centruose edukacinių užsiėmimų skaičius išaugo 36,4 proc. (tačiau dalyvių skaičius sumažėjo 0,9 proc.). Vidutiniškai viename Kėdainių rajono kultūros centro edukaciniame užsiėmime 2013 m. dalyvavo 26,3 dalyviai (2012 m. – 24,2 dalyviai, 2011 m. – 34,2 dalyviai), Lietuvos rajonų savivaldybių kultūros centruose 56,4 dalyviai.

Visi kultūros centrai palaiko liaudies kultūrą, stengiasi gaivinti ir palaikyti vietines tradicijas – turi folkloro ansamblius, lietuvių liaudies (tautinių) šokių kolektyvus, organizuojamos įvairių rajono tautodailininkų parodos, švenčiamos tradicinės šventės, laikomasi papročių ir tradicijų. 2012²¹–2013 m. laikotarpiu **Kėdainių rajono kultūros centruose etnokultūrinių renginių skaičius išaugo 21,9 proc.** (lankytojų – 28,9 proc.). Lietuvos rajonų savivaldybių kultūros centruose – 11,3 proc. (lankytojų – 4,5 proc.).

Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka. *Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka* – viena seniausių ir didžiausių Lietuvos viešųjų bibliotekų, įsteigta 1920 m. Pagrindiniai bibliotekos tikslai: tenkinti ir ugdyti Kėdainių miesto bei rajono gyventojų informacinius, edukacinius, kultūrinius, skaitymo, komunikacinius poreikius; ugdyti ir plėtoti informacinę-žinių visuomenę, prisidėti prie socialinės sanglaudos, bibliotekų veikloje diegti demokratijos, intelektinės laisvės, teisės į žinias, informaciją ir kultūros atvirumo vertybes; užtikrinti rajono gyventojams lygias teises ir galimybes ieškoti ir gauti informaciją, dokumentus, naudotis bibliotekų paslaugomis, mokytis, bendrauti ir visapusiškai dalyvauti kultūriniame gyvenime, pažinti Kėdainių krašto, Lietuvos nacionalinį ir pasaulio kultūros paveldą, fiksuotą įvairiose laikmenose.

Įgyvendindama savo tikslus, Biblioteka atlieka šias funkcijas:

- organizuoja bibliotekos ir kitas paslaugas Kėdainių miesto bei rajono gyventojams;
- aptarnauja fizinius ir juridinius asmenis (toliau – vartotojus), teikia jiems informacines, ugdymo, kultūrines, skaitymo, komunikacines ir kitokias paslaugas;
- teikia vartotojams tarpbibliotekinio dokumentų skolinimo paslaugas;
- kaupia, tvarko, saugo universalų spaudinių ir kitokių dokumentų (rankraščių, garsinių, regimųjų, vaizdinių, elektroninių ir kt.) fondą, atitinkantį bibliotekos tikslus

²⁰ Ugdymo programos konkretus dalykas, kaip istorija, ekonomika, matematika, lietuvių kalba ir t.t.

²¹ Etnokultūrinių renginių ir jų dalyvių skaičiaus statistika pradėta fiksuoti tik nuo 2012 m.

- ir vartotojų poreikius;
- dalyvauja formuojant Lietuvos bibliotekų fondą: kaupia, saugo ir skleidžia įvairiuose dokumentuose fiksuotą informaciją apie Kėdainius, jo kraštą, įstaigas, žmones, rengia, leidžia ir platina kraštotyros darbus;
- sistema, atskleidžia ir pateikia vartotojams bibliotekos fonde esančių dokumentų turinį, juose užfiksuotas žinias, kūrinius, organizuoja dokumentų bei juose esančių žinių, kūrinių paieškos sistemą;
- kuria ir palaiko kompiuterinį bibliotekos fonde esančių dokumentų katalogą, dalyvauja kuriant Lietuvos integralią bibliotekų informacijos sistemą;
- testuoja ir prenumeruoja lietuviškas ir užsienio duomenų bazes;
- vykdo skaitymo, rinkodaros, socialinius ir kitokius tyrimus, teikia metodinę pagalbą savivaldybės teritorijoje veikiančioms bibliotekoms;
- organizuoja bibliotekos darbuotojų tobulinimąsi, ruošia ir įgyvendina jų profesinio ugdymo programas, tobulina bibliotekos darbuotojų ir vartotojų informacijos ir kompiuterių naudojimo įgūdžius;
- propaguoja skaitymą, naudojamąsi įvairia informacija, organizuoja įvairių formų renginius;
- vykdo neformaliojo vaikų, jaunimo ir suaugusiųjų švietimo programas;
- dalyvauja bibliotekų ir kitų organizacijų veikloje, bendradarbiauja su Lietuvos ir užsienio bibliotekomis ir kitomis organizacijomis.

Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka neturi pasirengusi ir pasitvirtinusi oficialios ilgalaikės įstaigos strategijos, tačiau biblioteka dirba pagal Kėdainių rajono savivaldybės strateginį plėtros planą iki 2020 metų ir kasmet rengiamą Kėdainių rajono savivaldybės trimetį strateginį veiklos planą. Bibliotekos direktorė tvirtina metinius bibliotekos veiklos planus, kurių pagrindu ruošiamos metinės veiklos programos. Jas tvirtina Kėdainių rajono savivaldybės administracijos direktorius. Bibliotekos darbuotojai puikiai suvokia bibliotekos viziją bei gali išskirti prioritetines veiklos kryptis. Viena iš pagrindinių prioritetinių bibliotekos veiklos krypčių – informacinės visuomenės ugdymas ir plėtra. Biblioteka siekia sudaryti sąlygas bei užtikrinti, jog visi turėtų galimybę gauti ir naudotis informacija bei naujausiomis technologijomis. Taip pat biblioteka siekia sukurti saugią ir kūrybišką aplinką vartotojams, tapti svarbiausiu informacijos ir konsultavimo centru. Kiekvienais metais rengiamos metinės žodinės bei statistinės veiklos ataskaitos, kuriose analizuojami veiklos rezultatai, vertinami nuveikti darbai, pasiekti strateginiai tikslai bei rezultatai.

Biblioteka jau daugiau kaip 10 metų vykdo vartotojų ir jų poreikių bibliotekos paslaugoms tyrimus, kurių rezultatai pateikiami veiklos ataskaitose, kasmet atnaujinamame lankstinuke apie biblioteką, direktorės B. Ruzgienės straipsniuose, spausdinamuose profesiniame žurnale „Tarp knygų“. 2011–2013 m. laikotarpiu atlikti du tyrimai baigiamiesiems diplominiams darbams: apie bibliotekos įvaizdį darbuotojų ir vartotojų požiūriu, reklamos poveikį Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos vartotojų elgsenai. Ilgalaikių tyrimų rezultatai padėjo bibliotekai įsivertinti savo vykdomos veiklos efektyvumą bei teikiamų paslaugų kokybę. Biblioteka gana aktyviai stebi savo vartotojus bei juos segmentuota į grupes: studentai, moksleiviai, dirbantieji, bedarbiai, pensininkai, neįgalūs. Pagrindinė bibliotekos tikslinė grupė yra vaikai ir jaunimas. 2013 m. bibliotekos paslaugomis pasinaudojo 85,2 proc. visų Kėdainių rajono moksleivių bei 49,78 proc. visų rajono vaikų iki 14 m. amžiaus. Reikėtų pastebėti, jog pagrindinėje bibliotekoje yra įsteigta ir Atviroji vaikų ir jaunimo erdvė (veikia nuo 2002 m.), o nuo 2014 m. vidurio renovuojamos naujos patalpos į kurias išsikels vaikų skyrius (šiuo metu esantis ankštose pagrindinės bibliotekos patalpose). Taigi Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka daug

dėmesio skiria vaikų ir jaunimo segmentui, siekia sukurti jiems palankias sąlygas būti ir lankytis bibliotekoje.

Biblioteka daug dirba su vietos gyventojais, teikia jiems įvairiapusę informaciją nuo romanų ir mokslinių knygų iki konsultacijų ir mokymų kaip naudotis kompiuteriais, el. informacija, internetu, el. bankininkyste bei kaip internetu pateikti deklaracijas. Galima sakyti, jog bibliotekos teikiamos paslaugos yra glaudžiai susijusios ir su socialinėmis paslaugomis ypač kalbant apie darbą su vaikais ir jaunimu. Kaip buvo minėta, Kėdainių mieste planuojama įrengti atskirą Vaikų ir jaunimo padalinį, į kurį persikeltų ir Atviroji vaikų ir jaunimo erdvė. Vaikų ir jaunimo padalinyje bus steigiamas atviras jaunimo centras, kuriame vaikai ir jaunimas galės paruošti pamokas, praleisti laiką su bendraamžiais (veiks netgi ilgiau nei skaitytojų aptarnavimo skyriai). Pastebėta, jog bibliotekoje dažnai apsilanko ir nemažai laiko praleidžia moksleiviai, neturintys sąlygų ruošti pamokas namuose, todėl bibliotekos darbuotojai papildomai užsiima su šiais vaikais, kartu su jais skaito knygas, jas analizuoja, ruošia pamokas, žaidžia lėlių teatrą, gamina įvairius rankdarbius ir kitaip kūrybiškai laidžia laiką. Taigi, galima pastebėti, jog bibliotekos darbuotojai savo vartotojams teikia visokeriopą pagalbą.

Mikalojaus Daukšos viešojoje bibliotekoje 2013 m. buvo 343 knygnešystės paslaugas teikiantys asmenys. Knygnešystė, galima sakyti, yra viena iš pagrindinių savanorystės formų bibliotekoje. Knygnešiai be jokio atlygio nešioja knygas neįgaliesiems, negalintiems iki bibliotekos ateiti pensinio amžiaus ir kitiems asmenims. Kitų pastovių savanorių biblioteka neturi. Dažniausiai į pagalbą savanoriai (dažniausiai moksleiviai) pasitelkiami įvairių didžiųjų renginių metu. Biblioteka taip pat puoselėja viltį, jog netolimoje ateityje bus parengta programa, kurios metu vyresnių klasių moksleiviai savanoriaus bibliotekose padėdami jaunesniesiems paruošti pamokas ar mokys tam tikrų dalykų.

Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka glaudžiai bendradarbiauja su švietimo įstaigomis, neformalaus ugdymo įstaigomis, vaikų globos namais, socialinės globos namais. Bibliotekininkai organizuoja išvažiuojamuosius renginius, kuomet surengia edukacinius užsiėmimus ar nedidelio masto renginius moksleiviams mokyklose, vaikų globos namuose. Kartais renginiai vyksta bibliotekų patalpose, kuriuose dalyvauja minėtos įstaigos. Mokykloms (mokyklų bibliotekoms) teikiama metodinė pagalba. Organizuojant įvairius kultūrinius renginius biblioteka glaudžiai bendradarbiauja su seniūnijomis, kultūros centrais, kaimo bendruomeninėmis organizacijomis. Bendradarbiaujama ir su vietos ūkininkais, kuriems dažniausiai padedama užpildyti įvairias deklaracijas, konsultuojama elektroninių paslaugų klausimais, savo ruožtu ūkininkai atsidėkoja remdami bibliotekų renginius. Taip pat glaudžiai bendradarbiaujama su Martyno Mažvydo viešąja biblioteka, Bibliotekininkų draugija, Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacija, Kauno apskrities viešąja biblioteka, Valstybine mokesčių inspekcija, Lietuvos darbo birža, Kauno technologijos universitetu. Bendradarbiavimas pasireiškia per įvairių vietinių ir tarptautinių projektų įgyvendinimą, informacinės visuomenės plėtrą, inovacijų taikymą.

2013 m. viešoji biblioteka tęsė ir plėtojo visas nuo 2002 m. pradėtas vykdyti programas bei projektus. Biblioteka inicijuodama ir įgyvendindama įvairius projektus siekia kurti ir plėtoti informacinę visuomenę rajone. Būtent per projektinę veiklą bibliotekos filialuose buvo įsteigtos, atnaujintos ir šiandien tebeveikia 37 viešos interneto prieigos, įdiegta LIBIS skaitytojų aptarnavimo posistemė, ženkliai pagerinta komunikacija, toliau plėtojamos virtualios paslaugos, skaitmeninami tekstai (įsigyta įranga) bei atnaujinama bibliotekų aplinka. Reikia pastebėti, jog Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka yra iniciatyvi ir siekia kurti kuo kokybiškesnes virtualias paslaugas, tai įrodo bibliotekos inicijuotas duomenų bazės katalogų kūrimo pakeitimas – sukurta galimybė kelti visateksčius, suskaitmenintus tekstus (pilnus tekstus ar knygų viršelius bei turinius). Šiuo metu

Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka į duomenų bazę kelia visateksčius straipsnius, knygas ir kitus leidinius susijusius su Kėdainių rajonu, tai vartotojams suteikia galimybę kuo tiksliau surasti informaciją pagal raktinį žodį ar frazę. 2013 m. pagal projekto Bibliotekos pažangai konkurso „Gyventojų skaitmeninio raštingumo mokymo bibliotekose stiprinimas“ paraišką buvo gauta 10 darbo vietų kompiuterių klasės įranga. Pagrindinėje bibliotekoje ji naudojama gyventojų ir darbuotojų mokymams. Taip pat įgyvendinant projektus suorganizuota nemažai kompiuterinio raštingumo mokymų vietos gyventojams. Visgi reikia paminėti, kad darbuotojai nerengė konkrečių projektų skirtų skaitymo skatinimui, taip pat nesistengė gauti papildomų lėšų (per projektinę veiklą) renginių organizavimui.

Kaip buvo minėta, kalbant apie kultūros centrus, vienas iš svarbiausių informacijos sklaidos šaltinių – kultūros įstaigos internetinė svetainė bei paskyros socialiniuose tinkluose. Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka turi savo internetinę svetainę (www.kedainiai.rvb.lt) bei paskyrą Facebook socialiniame tinkle (paskyra sukurta 2014 m. pabaigoje). Bibliotekos svetainė yra informatyvi, patogi naudotis ir patraukli vartotojams (nors svetainės dizainas galėtų būti atnaujintas). Svetainėje pateikiama visa reikalinga informacija apie biblioteką, jos teikiamas paslaugas, renginius, naujienas (naujienos galėtų būti filtruojamos, atskiriant būsimus ir jau praėjusius renginius, projektinę veiklą ir kitas kategorizuojamas bibliotekos naujienas). 2013 m. viešosios bibliotekos internetinėje svetainėje virtualūs lankytojai apsilankė 87 143 kartus (2012 m. – 71 123 kartus, 2011 m. – 137 191 kartus).

Internetinė svetainė ypač svarbi bibliotekos vartotojams, kadangi svetainėje esančiame kataloge pateikiama informacija apie visus dokumentų egzempliorius esančius visuose viešosios bibliotekos filialuose, jų turinį, saugojimo vietą, struktūrinį padalinį, vietą lentynoje ir ar šiuo metu jie toje lentynoje yra. Norintieji gali užsisakyti knygas internetu. Internetu yra prieinami žemiau išvardinti katalogai ir duomenų bazės:

- VB elektroninis katalogas;
- LIBIS bibliotekų suvestinis katalogas;
- Nacionalinis bibliografijos duomenų bankas;
- VB visatekstė straipsnių apie Kėdainius, jo kraštą, įstaigas, žmones duomenų bazė;
- Lietuvos Respublikos Teisės aktų paieška („Valstybės žinios“);
- Bibliografinė Europos Sąjungos oficialiųjų dokumentų bazė;
- Oxford Art Online, Oxford University Press (OUP) – visiems interneto vartotojams;
- EBSCO Publishing – visiems interneto vartotojams;
- INFOLEX. Praktika (www.teismupraktika.lt) – naudotis galima tik bibliotekoje;
- INFOLEX.Teisės aktai (www.teisesaktai.lt) – naudotis galima tik bibliotekoje.

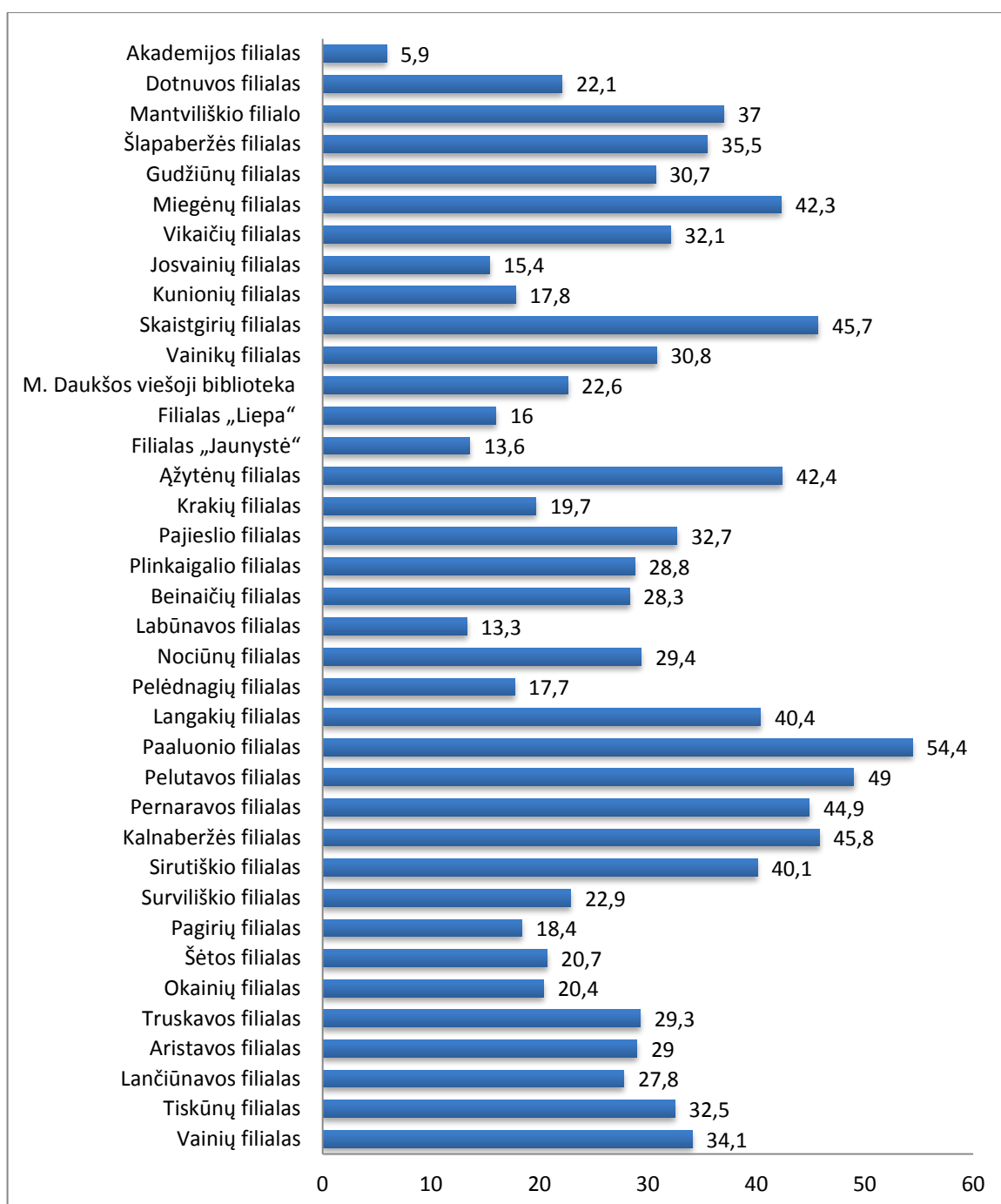
Kėdainių rajono viešosios bibliotekos vartotojai gali nemokamai naudotis internetu, el. bankininkystės, VMI, viešosios bibliotekos ir kitų įstaigų teikiamomis el. paslaugomis visuose 37 viešosios bibliotekos filialuose, kuriuose yra įsteigtos viešos interneto prieigos. Nemokamo interneto paslauga populiari tiek miesto, tiek ir kaimo filialuose.

2013 m. viešojoje bibliotekoje buvo 155 kompiuterizuotos darbo vietos skirtos vartotojams (3,7 proc. mažiau, lyginant su 2011 m. duomenimis) bei 63 kompiuterizuotos darbo vietos darbuotojams (1,6 proc. mažiau, lyginant su 2011 m. duomenimis). Tuo tarpu Lietuvos savivaldybių viešosiose bibliotekose vartotojams skirtų kompiuterizuotų darbo vietų skaičius sumažėjo tik 1,3 proc., darbuotojams skirtų kompiuterizuotų darbo vietų skaičius išaugo 0,9 proc. Taigi kompiuterizuotų darbo vietų skaičius tiek vartotojams, tiek darbuotojams Kėdainių rajone mažėjo dėl kompiuterinės ir programinės įrangos nusidėvėjimo, todėl reikėtų atnaujinti dalį kompiuterinės ir programinės įrangos.

Bibliotekos įvaizdžio formavimas ir ryšiai su visuomene yra vienas iš svarbiausių lankytojų pritraukimo aspektų. Kėdainių rajono viešoji biblioteka, be jau aptartos

internetinės svetainės ir socialinio tinklapio Facebook paskyros, naudojo vietinės žiniasklaidos kanalus, kuri skyrė nemažą dėmesį bibliotekoje vykusiems renginiams bei mokymams. Kitos žiniasklaidos priemonės: laikraščiai, žurnalai, krašto televizija, Kėdainių rajono savivaldybės tinklapis. Iš viso 2013 m. buvo paskelta 118 straipsnių, kuriuose buvo rašoma apie bibliotekos veiklas, tai 21,6 proc. daugiau, lyginant su 2011 m. duomenimis.

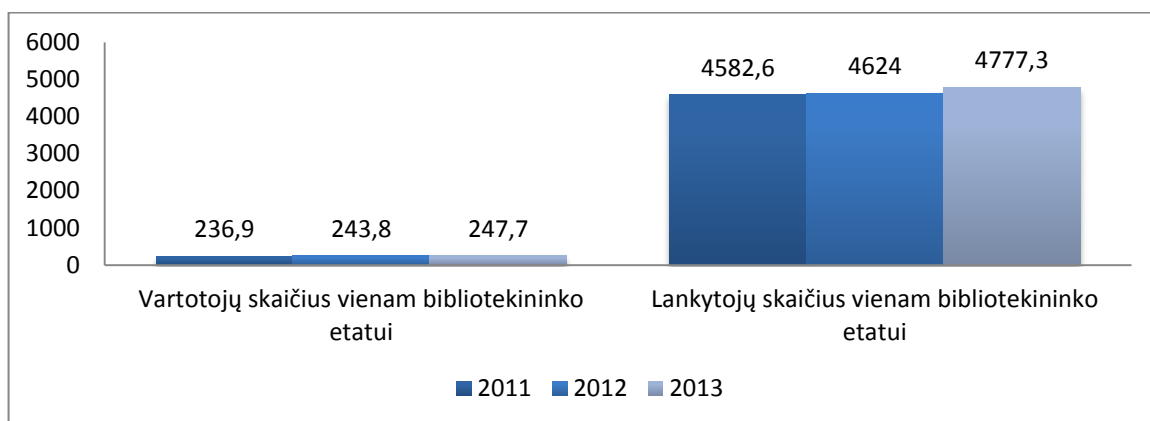
2013 m. **Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos paslaugomis naudojos 23,7 proc. visų Kėdainių rajono gyventojų** (registruoti vartotojai). Daugiau nei 45 proc. visų aptarnaujamos teritorijos gyventojų sutelkta (t. y. užregistruota tos bibliotekos vartotojais), Paaluonio, Pelutavos, Kalnaberžės, Skaistgirių filialuose. Mažiausiai aptarnaujamo mikrorajono gyventojų sutelkta Labūnavos filiale (13,3 proc.) ir miesto filiale „Jaunystė“ (13,6 proc., žr. 1.3.9. pav.). Akademijos filialas buvo renovuojamas ir vartotojus 2013 m. aptarnavo tik vieną mėnesį.

1.3.9. pav. Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos aptarnaujamos teritorijos gyventojų dalis besinaudojanti bibliotekos filialų paslaugomis 2013 m., proc.

Šaltinis: Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos duomenys

2013 m. Lietuvoje vienam bibliotekininko etatui vidutiniškai teko 218,7 vartotojai bei 3 836,2 lankytojai per metus. Apskaičiavus Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos vidutinį vienam bibliotekininko etatui tenkantį registruotų vartotojų skaičių, pastebima, jog Kėdainių viešoji biblioteka šalies vidurkį viršija net 13,3 proc. (žr. 1.2.5. pav.). Tai gali rodyti, jog žmoniškieji ištekliai dirba efektyviai, kiekvienais metais pritraukdami vis didesnę skaičių naujų registruotų vartotojų (nepaisant to, jog 2013 m. bibliotekininko etato dalis bibliotekoje sumažėjo). Analizuojant lankytojų skaičių tenkantį vienam bibliotekininko etatui 2013 m. Kėdainių rajono biblioteka šalies rodiklį viršijo net 24,5 proc. Tai nurodo, jog bibliotekininkai dirba efektyviai ir kokybiškai, kadangi vartotojai kiekvienais metais bibliotekoje lankosi vis dažniau (žinoma, tai priklauso ir nuo pačių registruotų vartotojų skaičiaus augimo).

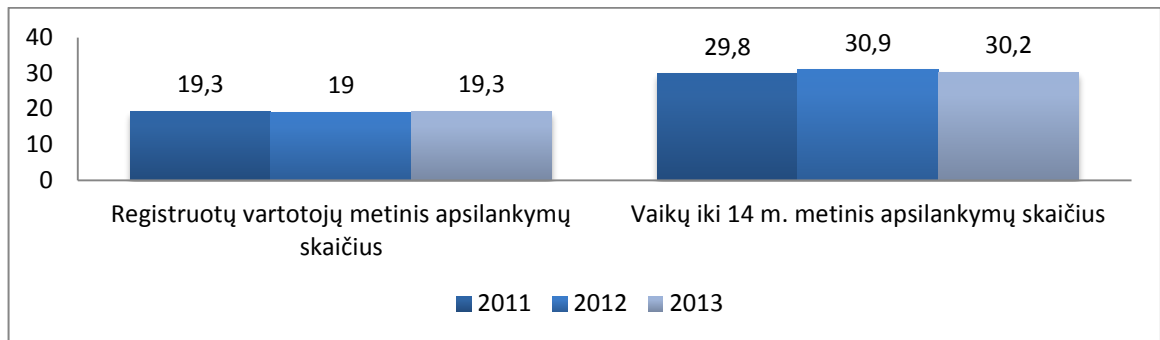

1.3.10. pav. Vienam bibliotekininko etatui tenkantis viešosios bibliotekos vartotojų ir lankytojų skaičius

Šaltinis: Lietuvos Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos statistiniai duomenys

2011–2013 m. laikotarpiu **bendras registruotų vartotojų skaičius išaugo 3 proc., (vaikų iki 14 m. amžiaus skaičius išaugo 0,7 proc.)**. Tuo tarpu savivaldybių viešųjų bibliotekų registruotų vartotojų skaičius sumažėjo 5 proc. (vaikų iki 14 m. amžiaus skaičius sumažėjo net 6,9 proc.). 2013 m. vaikai (registruoti vartotojai) Kėdainių rajono viešojoje bibliotekoje, kaip ir savivaldybių bibliotekose sudarė 31,4 proc. visų registruotų vartotojų. Registruotų vartotojų apsilankymų skaičius 2011–2013 m. laikotarpiu taip pat augo – **bendras lankytojų apsilankymų skaičius išaugo 2,7 proc., iš jų vaikų iki 14 m. amžiaus – 2,3 proc.** (savivaldybių bibliotekose apsilankymų skaičius, kaip ir registruotų vartotojų, sumažėjo 3,5 proc., iš jų vaikų iki 14 m. amžiaus skaičius sumažėjo 3,5 proc.).

1.3.11. paveiksle matyti, jog bibliotekos registruotų vartotojų metinis lankomumas 2011–2013 m. laikotarpiu nekito (savivaldybių bibliotekose lankomumas išaugo 1,2 proc.). Per metus **vienas vartotojas vidutiniškai bibliotekoje apsilankė 19,3 karto** (savivaldybių bibliotekose – 17,5 karto). Tuo tarpu **vaikų iki 14 m. lankomumas yra pusantro karto didesnis nei bendras registruotų vartotojų (30,2 karto)** ir nuo 2011 m. išaugo 1,3 proc. (savivaldybių bibliotekose 2013 m. vienas vaikas iki 14 m. amžiaus bibliotekoje apsilankė vidutiniškai 23,7 karto, lyginant su 2011 m. duomenimis šis skaičius išaugo 3,5 proc.). Kėdainių rajono viešosios bibliotekos dažnas metinis lankomumas nurodo, jog gyventojams yra malonu grįžti į biblioteką ir reguliariai naudotis jos teikiamomis paslaugomis.

1.3.11. pav. Viešosios bibliotekos bendras registruotų vartotojų ir vaikų iki 14 m. metinis bibliotekos lankomumas, kartai

Šaltinis: Lietuvos Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos statistiniai duomenys

Vartotojų įtraukimas į viešosios bibliotekos veiklas neapsiriboja tik knygų išdavimu bei lankytojų, besinaudojančių elektroninėmis paslaugomis, aptarnavimu. Didelę reikšmę vartotojų pritraukimui ir jų lankomumo užtikrinimui turi bibliotekų organizuojami renginiai. **Renginių skaičius 2011–2013 m. laikotarpiu išaugo 5,1 proc., o jų lankytojų – net 57,1 proc.** (savivaldybių bibliotekose renginių skaičius sumažėjo 4,8 proc.). 2013 m. daugiausiai renginių buvo suorganizuota kaimiškose vietovėse – 83,3 proc. visų renginių (juose apsilankė 77,5 proc. visų bibliotekos renginių lankytojų). Reikia pastebėti, jog 61,2 proc. visų renginių sudarė spaudinių ir kitos parodos (savivaldybių bibliotekose šie renginiai sudarė 54,4 proc. visų renginių).

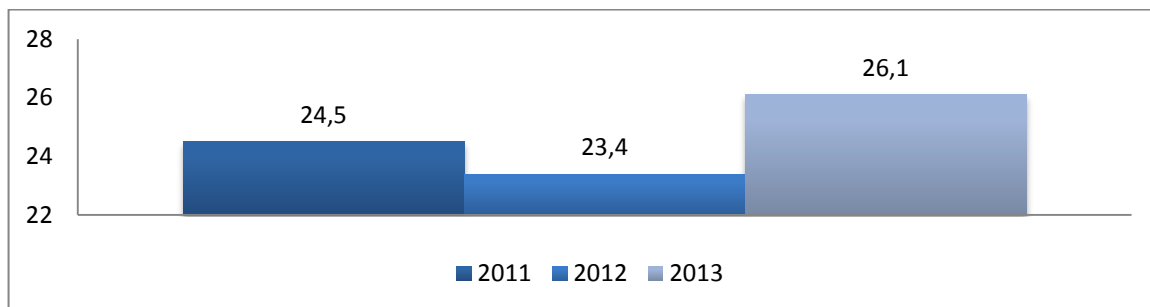
Dažniausiai Mikalojaus Daukšos viešojoje bibliotekoje ir jos filialuose organizuojamos parodos susijusios su konkrečių metų tema, pavyzdžiui, 2013 m. buvo paskelbti Tarmių metais, tad bibliotekose buvo suorganizuota daug spaudinių ekspozicijų susijusių su tarmėmis (daugelis kitų renginių taip pat siejosi su metų tema). Taip pat organizuojami garsiniai skaitymai, viktorinos, skaitovų konkursai. Viešosios bibliotekos filialuose išlieka populiariausi kalendorinių-apeiginių švenčių renginiai, kurie paprastai vyksta pagal to krašto senolių papročius ir tradicijas. Tai etnokultūros renginiai, skirti Užgavėnėms, Šv. Velykoms, Motinos dienai, Joninėms, Adventui, Šv. Kalėdoms ir kt. Filialai savo bendruomenėms renginius organizuoja bendradarbiaujant su seniūnijomis, mokyklomis, kultūros centrais, kaimų bendruomeninėmis organizacijomis.

Viešoji biblioteka taip pat organizuoja ir edukacinius užsiėmimus, kurie dažniausiai būna susiję su Adventiniu laikotarpiu bei Šv. Velykomis. Kaimų filialuose vyksta renginiai, kuriuose, pasitelkiant kaimo senolius, mokomasi margučių dažymo technikos, pasakojama susirinkusiems apie margučių raštų, spalvų reikšmes. Edukacinės pamokėlės organizuojamos ir kitoms etnokultūrinėms šventėms: verbų rišimas Verbų sekmadieniui Šlapaberžės filiale, vaško žaisliukų Kalėdų eglutei liejimas Krakių filiale, žaisliukų Kalėdų eglutei gaminimas iš šiaudų Pelėdnagių filiale, kalėdinių žvaigždžių pynimas iš popieriaus ar senų laikraščių pagrindinės bibliotekos Vaikų skyriuje ir pan.

Reikia paminėti, jog Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka ir jos filialai aktyviai dalyvauja Skaitymo skatinimo programos įgyvendinime. Programos tikslas – skatinti, kviešti, padėti kiekvienam susirasti savo mieliausią, širdžiai brangiausią, gražiausią, informatyviausią, reikšmingiausią knygą, parodyti, kad knygos dar gyvuoja, o skaitymas gali būti malonus dalykas net ir tiems, kurie iki šiol neskaitė, pabrėžti, kokias galimybes skaitymas teikia tobulėjimui. Puoselėjant šią idėją, buvo organizuojama daug renginių skatinančių domėtis knygomis bei daugiau skaityti. Taip pat biblioteka organizuoja vaikų užimtumo valandėles (vasaros laikotarpiu), stovyklas, ekskursijas po bibliotekas. Siekiant

skatinti mažųjų vartotojų skaitymą, gausybė renginių buvo skirta Vaikų gynimo dienai bei Tarptautinei vaikų knygų dienai.

Didžiaja dalimi renginių skaičius bei jų kokybė priklauso nuo bibliotekos turimų žmogiškųjų išteklių, jų noro ir entuziazmo. Todėl vienas iš viešosios bibliotekos žmogiškųjų išteklių vertinimo kriterijų (atskleidžiančių ir renginių gausą) – viešosios bibliotekos organizuojamų renginių skaičius tenkantis vienam bibliotekininko etatui. 1.3.13. paveiksle matyti, jog 2013 m. **vienam bibliotekininko etatui teko 26,1 suorganizuoto renginio, 6,5 proc. daugiau, lyginant su 2011 m. duomenimis** (savivaldybių bibliotekose vienam etatui vidutiniškai teko 19,4 renginio, 3,5 proc. mažiau, lyginant su 2011 m. duomenimis). Tai parodo, jog bibliotekos darbuotojai aktyviai dirba siekdami pritraukti daugiau registruotų vartotojų bei lankytojų.

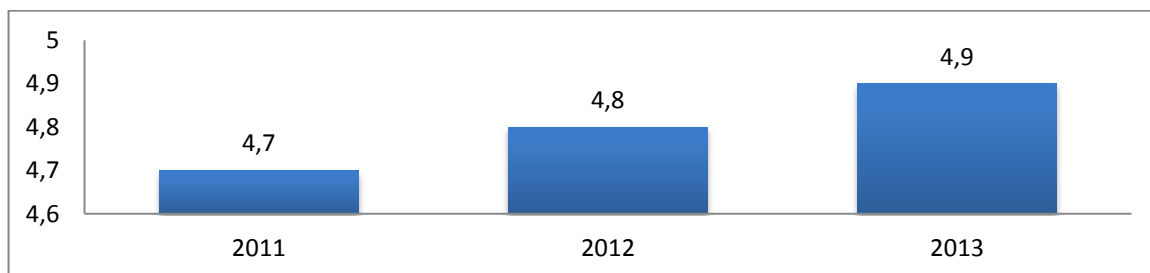

1.3.12. pav. Vienam bibliotekininko etatui tenkantis viešosios bibliotekos organizuojamų renginių skaičius

Šaltinis: Lietuvos Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos statistiniai duomenys

Taip pat reikėtų paminėti, jog Kėdainių rajono viešoji biblioteka organizuoja ir gyventojų kompiuterinio raštingumo kursus. Svarbu pastebėti, jog **vartotojų, baigusių kompiuterinio raštingumo kursų, 2011–2013 m. skaičius išaugo 17,4 proc.**

Vartotojų pritraukimas į viešąsias bibliotekas priklauso ir nuo turimo bibliotekos dokumentų fondo, jo atitikties vietos gyventojų poreikiams, kokybės, prieinamumo, informacijos paieškos galimybių. Paruošus suvestinį Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos kompiuterinį katalogą, bibliotekos tinklapyje prieinamą visiems interneto vartotojams, kiekvienas gali ne tik juo naudotis, bet ir peržvelgti įvairių mokslo šakų knygų turinius, pateikti duomenis apie ieškotą, bet nerastą leidinį komplektavimo skyriui. Pagal periodinių leidinių panaudą kasmet tikslinamas užsakomų periodinių leidinių sąrašas, konkretaus laikraščio, žurnalo saugojimo terminas. Darbas su fondu – nuolatinis, nenutrūkstamas procesas. **Dokumentų fondas (pavadinimų) 2011–2013 m. laikotarpiu sumažėjo 1,6 proc. (fizinių vienetų skaičius sumažėjo 0,6 proc.).** Savivaldybių bibliotekose dokumentų fondas taip pat mažėjo – 1,4 proc. (fizinių vienetų skaičius sumažėjo 4,3 proc.). Kadangi Kėdainių rajone gyventojų skaičius mažėjo sparčiau nei dokumentų fondas, 1.3.13. paveiksle matyti, jog dokumentų skaičius vienam gyventojui didėjo.

1.3.13. pav. Vienam Kėdainių rajono gyventojui tenkanti bendra Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos dokumentų (pavadinimų) dalis, sk.

Šaltinis: Lietuvos Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos statistiniai duomenys

Kėdainių krašto muziejus. *Kėdainių krašto muziejus* – vienas seniausių Lietuvoje įkurtų muziejų (įkurtas 1922 m.). Muziejus – Kėdainių rajono savivaldybės biudžetinė įstaiga, kaupianti, sauganti, tirianti, konservuojanti, restauruojanti, eksponuojanti ir populiarinanti materialines ir dvasines Kėdainių krašto istorijos, kultūros bei meno muziejines vertybes.

Muziejaus veiklos pagrindiniai tikslai: derinti muziejinių vertybių kaupimą, saugojimą ir tyrinėjimą su informacijos visuomenei teikimu, jos švietimu; susieti istorijos, architektūros ir meno paveldo apsaugą su gyventojų kultūros bei švietimo poreikiais ir kultūros paslaugų teikimu; plėtoti informacinę visuomenę. Įgyvendindamas šiuos tikslus, muziejus vykdo šias funkcijas:

- įsigyja, tiria ir sistemina su Kėdainių kraštu susijusius bei istorinę vertę turinčius eksponatus, papildo jais jau esančius bei formuoja naujus muziejaus rinkinius;
- užtikrina sukauptų muziejinių vertybių apskaitą, tinkamas saugojimo sąlygas ir apsaugą, jų konservavimą ir restauravimą;
- sudaro sąlygas muziejuje saugomų muziejinių vertybių viešam naudojimui: rengia nuolatines ir laikinas ekspozicijas, publikuoja tyrimų rezultatus, ruošia parodas bei kitus su muziejaus veikla susijusius kultūros renginius (minėjimus, koncertus, susitikimus, pristatymus) muziejuje ir už jo ribų;
- kartu su švietimo įstaigomis rengia ir vykdo muziejines moksleivių švietimo programas, įvairius kultūrinius projektus, dalyvauja bendrose muziejinėse programose;
- rengia ekskursijas po muziejų ir jo skyrius, Kėdainių senamiestį bei rajoną, mokslines ekspedicijas ir archeologinius tyrinėjimus;
- teikia metodinę pagalbą žinybiniais, nevalstybiniais ir kitiems rajono muziejams;
- rengia, leidžia ir platina su muziejaus veikla susijusius spaudinius arba informaciją elektroninėse laikmenose;
- virtualiomis ekspozicijomis, parodomis pristato muziejų interneto svetainėse;
- vykdo neformaliojo vaikų, jaunimo ir suaugusiųjų švietimo programas.

Muziejaus ekspozicijos pasakoja apie XV–XIX a. privataus Kėdainių miesto, kuriame gyvavo lietuvių, lenkų, škotų, vokiečių, žydų ir rusų tautinės bei reformatų, liuteronų, katalikų, arijonų, stačiatikių ir judėjų konfesinės bendruomenės, istoriją. Muziejuje iš viso yra 18 stacionarių ekspozicijų: Kėdainių krašto archeologija; Kėdainių miesto archeologija; Kėdainiai XVI–XVIII a.; Kėdainiai XIX a.; Dvarų butis; Ragų baldų kambarys; Mažoji sakralinė skulptūra; V. Svirskio kryžių salė; Linininkystė; Žemdirbystė; Vienuolio celė; Nepriklausomybės kovos 1918–1919 m.; Kėdainiai tarpukario laikotarpiu; Hitlerinė ir sovietinė okupacija; Tautinės mažumos Kėdainiuose; ekspozicija skirta daktarės Teklės Bružaitės 100-osioms metinėms; ekspozicija skirta rašytojui Juozui Paukšteliui; ekspozicija „Tremtis. Partizanai. Sausio 13-osios aukos.“ Iš viso muziejaus rinkiniuose saugoma 46 631 eksponatai, suskirstyti į istorijos-etnografijos, raštijos, fotografijos, dailės, numizmatikos ir pagalbinį skyrius.

Muziejaus skyriai:

- Daugiakultūris centras buvo įkurtas 2002 m. restauruotoje buvusioje XIX a. mažojoje žieminėje sinagogoje. Centre įrengta ekspozicija apie Kėdainių žydų bendruomenę ir Holokaustą.

- Kunigaikščių Radvilų mauzoliejus (atidarytas 2001 m.) įrengtas Kėdainių Evangelikų reformatų bažnyčioje, vienoje iš seniausių ir didžiausių protestantiškų bažnyčių buvusioje Abiejų Tautų Respublikoje. Mauzoliejuje saugomi 6 unikalūs XVII a. nacionalinės reikšmės dailės paminklai – Kunigaikščių Radvilų sarkofagai. Taip pat bažnyčioje įrengta paroda pasakojanti apie Kėdainių Evangelikų reformatų bažnyčios istoriją, mauzoliejuje palaidotus kunigaikščių Radvilų šeimos atstovus, sarkofagų restauravimą.
- Vytauto Ulevičiaus medžio skulptūrų muziejus įkurtas 2004 m. Kėdainių rajono savivaldybės patalpose. Čia eksponuojama daugiau nei 50 Krakėse gyvenančio žinomo drožėjo Vytauto Ulevičiaus darbų.
- 1863 metų sukilimo muziejus įsikūręs buvusiam Stanislovo Šilingo dvare, Paberžėje. 2009 m. muziejus buvo rekonstruotas ir modernizuotas. Muziejaus ekspozicija pristato 1863 m. sukilimo priežastis, eigą bei jo dalyvius. Taip pat čia eksponuojama ir 65 žibalinų lempų kolekcija.
- Arnetų namas yra škotų bendruomenės, gyvenusios XVII-XVIII a. Kėdainiuose materialus palikimas. Rekonstravus ir modernizavus šį pastatą 2014–2015 m. planuojama įkurti daugiafunkcij, XVII-XIX a. miestietiškąją kultūrą ir tradicinius amatus pristatantį centrą. Šiame centre bus užsiimama švietėjiška-edukacine miesto kultūros veikla, organizuojant įvairaus pobūdžio kultūros populiarinimo renginius, tikslines šventes.

Kėdainių krašto muziejus neturi pasirengęs oficialios strategijos, tačiau muziejaus darbuotojai puikiai žino kokia linkme eina, kokios yra muziejaus veiklos kryptys bei kokia muziejaus vizija – tapti pirmaujančia kultūros įstaiga Kėdainių rajone, savo veiklomis propaguoti ir reklamuoti turtingą Kėdainių rajono kultūrinį paveldą bei čia gyvenusias ar kilusias asmenybes, siekti, jog visa tai egzistuočių ne tik eksponatų pavidalu, bet egzistuočių gyvai, interaktyviai, apčiuopiamai. Muziejus yra ambicingas, pasak muziejaus direktoriaus muziejus siekia padaryti daugiau nei gali ir tai patvirtina muziejaus rengiamos metinės veiklos (žodinės bei statistinės) ataskaitos. Muziejus dirba pagal Kėdainių rajono savivaldybės strateginį plėtros planą iki 2020 metų ir kasmet rengiamą Kėdainių rajono savivaldybės trimetį strateginį veiklos planą bei metines veiklos programas (jas kasmet tvirtina Kėdainių rajono savivaldybės administracijos direktorius).

Muziejus dėl veiklos intensyvumo neorganizuoja lankytojų apklausų, neatlieka pastovios jų stebėsenos ir jų nesegmentuoja. Tačiau muziejaus lankytojai yra skirstomi į organizuotus ir neorganizuotus, taip pat išskiriamas moksleivių segmentas. Taigi organizuojant įvairius renginius ar parodas dažniausiai orientuojamasi į įvairaus amžiaus ir socialinių grupių asmenis atskirai neišskiriant atskiros amžiaus grupės (išskyrus kelias išimtis, kai renginiai yra organizuojami išskirtinai jaunimui) ar kito segmento. Išimtis yra su edukacinėmis programomis, kurios dažniausiai yra skirtos mokyklinio amžiaus vaikams ir jaunimui, kai kurios edukacinės programos yra skirtos konkrečiam amžiaus moksleiviams. Labai retais atvejais kai kurios edukacinės programos organizuojamos ir suaugusiems.

Kėdainių krašto muziejus nemažai dėmesio skiria tautinėms mažumoms bei jų socialinės atskirties mažinimui. Daugiakultūris centras kai kuriais savo renginiais bei projektais siekia laužyti įvairius tautinių mažumų stereotipus, taip pat savo patalpose glaudžia tautinių mažumų organizacijas, suteikia patalpas jų renginių organizavimui. Kalbant bendrai apie muziejaus siekį organizuoti ir įgyvendinti socialinę atskirtį mažinančius projektus – renginiai ir projektai būna gana reti (kadangi tai nėra muziejaus funkcija), tačiau esant galimybei ir kitų organizacijų iniciatyvumui tokio pobūdžio renginiai yra organizuojami. Tuo tarpu savanorystė muziejuje nėra propaguojama, tik kartais, didelių renginių metu, savanoriauja moksleiviai.

Kalbant apie Kėdainių krašto muziejaus bendradarbiavimą, galima teigti, jog muziejus ypač aktyviai plėtoja tarptautinį bendradarbiavimą su įvairaus pobūdžio institucijomis. Aktyviai bendradarbiaujama su Tarptautine komisija nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti, Rytų Europos žydų kultūros ir istorijos tyrimų centru, Vilniaus universitetu, Vytauto Didžiojo universitetu, Lenkų kultūros institutu, JAV ambasada. Kėdainių krašto muziejus turi užmezgęs bendradarbiavimo ryšius su organizacijomis, įstaigomis ir universitetais iš tokių šalių, kaip Didžioji Britanija (Škotija), Lenkija („Paribio“ fondas), Izraelis, Baltarusija, Norvegija, Rusija, Latvija. Bendradarbiavimas su minėtomis įstaigomis ir organizacijomis dažniausiai pasireiškia per įvairių istorinių tyrimų organizavimą ir įgyvendinimą, projektinę veiklą ir bendrus renginius.

Kėdainių krašto muziejus aktyviai dalyvauja projektinėje veikloje, 2013 m. buvo įgyvendinti 8 projektai:

- Tęsimas dalyvavimas Lietuvos muziejų asociacijos projekte „Muziejus – mokykla – moksleivis. Muziejų ir bendrojo lavinimo mokyklų nacionalinis partnerystės tinklas“, vykdamas Kėdainių krašto muziejaus edukacinių programų ciklą „Pažinkime krašto istoriją kartu“.
- Tęsimas dalyvavimas partnerio teisėmis EKPP 2007-2013 m. Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programos projekte „Virtuali praeitis – ateities muziejų ekspozicijų pagrindas“.
- Dalyvavimas partnerio teisėmis EKPP 2007-2013 m. Lietuvos, Lenkijos ir Rusijos bendradarbiavimo per sieną programos projekte „Paribio Atlantida – pasienio kultūrinis kelias“.
- Įvykdytas Kultūros rėmimo fondo projektas „1863 m. sukilimo – kaip svarbios lietuvių tautos atminties vietos 150-ųjų metinių paminėjimas Paberžėje ir Kėdainiuose“.
- Įvykdytas Lietuvos kultūros ministerijos tarptautinis projektas „Kunigaikščių Radvilų kelias“.
- Dalyvauta partnerio teisėmis Prestoungrage menų festivalio (Škotija) projekte „Škotijos diasporos gobeleno siuvinėjimas“.
- Pateikta ir patenkinta paraiška Kėdainių kino studijos „Mėgėjas“ filmų kolekciją įtraukti į UNESCO programos „Pasaulio atmintis“ Lietuvos nacionalinį registrą.
- Įvykdytas Kėdainių rajono savivaldybės kultūros projektų konkurso projektas „Ekspedicija.“ Gyvųjų tradicinės kultūros židinių fiksavimas. Kėdainių krašto amatai“.

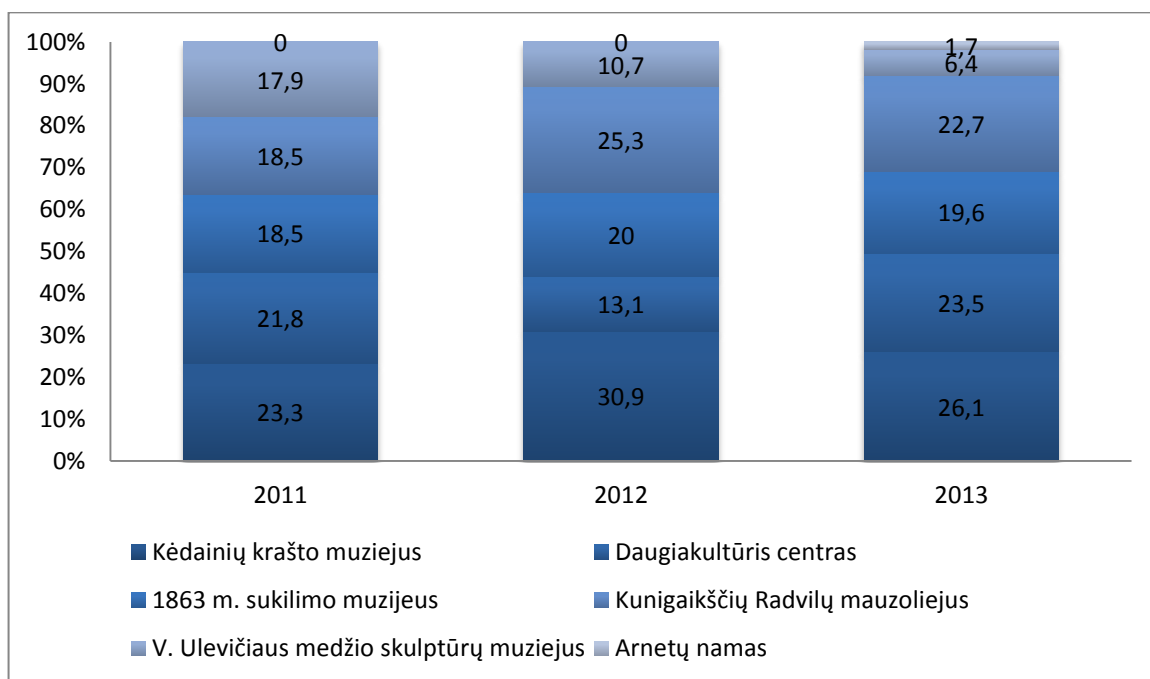
2014 m. buvo įgyvendinti 3 projektai: projektas „Czeslawo Miloszo festivalis – 2014“, projektas „Pažink Kėdainių – kunigaikščių Radvilų miesto – istoriją interaktyviai“ ir projektas „Kėdainių aukso amžiaus sapnas“. Apžvelgus 2013–2014 m. laikotarpio projektus galima pastebėti, jog projektai yra gana įvairiapusiai apimantys tarptautinį bendradarbiavimą, dalyvavimą programose, naujų muziejaus programų parengimą, festivalių, renginių organizavimą bei tyrimus.

Kėdainių krašto muziejus aktyviai užsiima leidybine bei moksline veikla. 2013 m. buvo parengti ir išleisti 3 leidiniai, parengta ir publikuota 12 publikacijų kultūros ir periodinėje spaudoje. Vykdyti net 9 moksliniai tyrimai, parengtas 1 mokslinis straipsnis, suorganizuotos 3 konferencijos (1 iš jų tarptautinė), dalyvauta 11 mokslinių seminarų ir konferencijų (iš jų 6 tarptautiniai renginiai), skaityta 12 pranešimų mokslinėse konferencijose, iš viso skaityta 16 paskaitų. Iš pateiktų skaičių galima matyti, jog muziejaus darbuotojai aktyviai vykdo mokslinius tyrimus, rengia pranešimus ir juos pristatinėja ne tik vietinės reikšmės moksliniuose renginiuose, bet ir tarptautinėse konferencijose ir seminaruose. Lyginant su 2011 m. rodikliais, mokslinė muziejaus veikla nesumažėjo, išliko tokia pat aktyvi.

Viešinimo arba ryšių su visuomene veikla yra viena iš svarbiausių siekiant į muziejų pritraukti kuo daugiau lankytojų, edukacinių programų dalyvių bei užsienio turistų. Kėdainių krašto muziejus aktyviai viešina ir pristato muziejaus veiklas. 2013 m. muziejus parengė 40 informacinių pranešimų žiniasklaidai, buvo duota 30 interviu televizijai ir radijui apie muziejaus renginius. Sklaida bei reklama vykdoma ir kitų renginių metu – Kėdainių krašto muziejaus edukacinės programos, pristatant istorinius kostiumus, buvo pristatytos Vilniaus knygų mugėje. Lyginant su 2011 m. duomenimis viešinimo veiklos išsiplėtė kur kas plačiau, padaugėjo pranešimų spaudoje, televizijai, informacinių bei reklamuojamųjų muziejaus renginių.

Muziejus turi susikūręs internetinę svetainę www.kedainiumuziejus.lt. Svetainė yra informatyvi, pristatomi visi muziejaus padaliniai, pateikiama muziejaus istorija, gana išsamiai pristatomos muziejaus edukacinės programos, mokslinė bei projektinė veiklos ir kt. Svetainė yra patraukli ir vartojamas patogi naudotis. Galima būtų pasigesti tik virtualių muziejaus parodų bei skilties, kuri nurodytu muziejaus partnerius. Kalbant apie socialinių tinklų paskyras, pats Kėdainių krašto muziejus tokių neturi, tačiau Daugiakultūris centras yra susikūręs paskyrą Facebook socialiniame tinkle. Joje yra aktyviai pristatomi būsimi renginiai ar praėjusių renginių akimirkos, dalinamasi informacijos šaltiniais mininčiais Kėdainių krašto muziejų ir jo skyrius.

2011–2013 m. laikotarpiu Kėdainių **krašto muziejaus lankytojų skaičius** (į bendrą lankytojų skaičių įeina visų muziejaus skyrių pavieniai ir organizuoti lankytojai, edukacinių užsiėmimų dalyviai) **išaugo 18,7 proc.** (savivaldybių muziejuose net 30,6 proc.). 1.3.14. paveiksle matyti, jog 2013 m. daugiausiai lankytojų sulaukė Kėdainių krašto muziejus (26,1 proc. visų muziejaus lankytojų) bei Daugiakultūris centras (23,5 proc. visų muziejaus lankytojų).

1.3.14. pav. Kėdainių krašto muziejaus ir jo skyrių lankytojų²² dalis, proc.

Šaltinis: Kėdainių krašto muziejaus duomenys

1.3.4. lentelėje apskaičiuota lankytojų dalis pagal apsilankymo pobūdį (pavieniai muziejaus lankytojai, organizuoti lankytojai (ekskursijos), edukacinių užsiėmimų dalyviai

²² Į bendrą lankytojų skaičių įeina pavieniai ir organizuoti lankytojai, edukacinių programų bei renginių dalyviai.

bei renginių lankytojai). Analizuojant lentelę galima pastebėti, jog kiekvienas Kėdainių krašto muziejaus skyrius yra išskirtinis, orientuotas į skirtingą lankytoją bei diferencijuotą kultūrinę veiklą. Pats Kėdainių krašto muziejus, kaip pagrindinė įstaiga apima tiek pavienių lankytojų aptarnavimą, ekskursijų (organizuotų lankytojų) organizavimą, edukacines programas bei renginius. Daugiausiai apsilanko organizuotų lankytojų (iš jų net 68,2 proc. moksleiviai, vadinasi aktyviai bendradarbiaujama su rajono ir aplinkinių rajonų švietimo įstaigomis). Tuo tarpu Daugiakultūris centras savo veiklą labiau orientuoja į renginius (73,6 proc. visų lankytojų – renginių dalyviai), renginiai dažniausiai turi ir edukacinį aspektą, supažindinama su žydų kultūros paveldu Kėdainių rajone, vyksta profesionaliosios muzikos koncertai, profesionalių menininkų ir mėgėjų parodos. Moksleiviai Daugiakultūrio centro renginiuose sudaro beveik trečdalį visų renginių lankytojų. 1863 m. sukilimo muziejus taip pat organizuoja nemažai ekskursijų (moksleiviai sudaro 66,6 proc. visų organizuotų lankytojų), taip pat organizuojama ir nemažai renginių. V. Ulevičiaus medžio skulptūrų muziejus dėl savo vietos (įsikūręs Kėdainių rajono savivaldybės administracijos pastate) sulaukia mažiau pavienių lankytojų, dažniausiai organizuojamos ekskursijos. Daugiausiai organizuotų lankytojų susilaukia Kunigaikščių Radvilų mauzoliejus. Minėtuose muziejuose (V. Ulevičiaus medžio skulptūrų muziejus ir Kunigaikščių Radvilų mauzoliejus) edukaciniai užsiėmimai neorganizuojami. Arnetų namas pradėjęs savo veiklą 2013 m. daugiausiai dėmesio skiria edukacinėms veikloms.

1.3.4. lentelė. Kėdainių krašto muziejaus ir jo skyrių lankytojai 2013 m., proc.

Muziejus	Pavieniai lankytojai	Organizuoti lankytojai	Edukacinių užsiėmimų dalyviai	Renginių dalyviai
Arnetų namas	0 proc.	0 proc.	100 proc.	0 proc.
V. Ulevičiaus medžio skulptūrų muziejus	11,6 proc.	86,6 proc.	0 proc.	1,8 proc.
Kunigaikščių Radvilų mauzoliejus	12,4 proc.	82,6 proc.	0 proc.	5 proc.
1863 m. sukilimo muziejus	15,1 proc.	44,6 proc.	7,5 proc.	32,8 proc.
Daugiakultūris centras	5 proc.	10,2 proc.	11,2 proc.	73,6 proc.
Kėdainių krašto muziejus	19 proc.	49,3 proc.	26,1 proc.	5,6 proc.

Šaltinis: Kėdainių krašto muziejaus duomenys

Kėdainių krašto muziejus išsiskiria edukacinių programų gausa, jų įvairiapusiškumu bei, kas svarbiausia, susietumu su švietimo sistemos kai kurių dalykų programų turiniu. 2013 m. **Kėdainių krašto muziejus turėjo parengęs 39 edukacinių užsiėmimų temas** (vidutiniškai šalies savivaldybių muziejuose edukacinių programų temų skaičius buvo 16). Tais pačiais metais buvo **suorganizuoti net 225 edukaciniai užsiėmimai, 30,1 proc. daugiau, lyginant su 2011 m.** (savivaldybių muziejuose vidutiniškai – 110 užsiėmimų, 10,5 proc. daugiau, lyginant su 2011 m. duomenimis). **Edukaciniuose užsiėmimuose sudalyvavo 4 421 dalyviai, 11,8 proc. daugiau, lyginant su 2011 m. duomenimis** (savivaldybių muziejuose šis skaičius išaugo tik 1,8 proc.). Vidutiniškai viename edukaciniame užsiėmime dalyvavo 19 dalyvių (savivaldybių muziejuose – 22 dalyviai).

Kėdainių krašto muziejuje edukacinės programos yra skirstomos į dvi kategorijas: istorinės programos²³ (supažindina su Kėdainių krašto istorija, svarbiausiais krašto

²³ „Ką pasakoja akmeninis kirvukas“, „Seni daiktai prabyla“, „Gyvenimas dvare“, „Valstybę sukūrė ir apgynė lietuviai“, „Viena diena viduramžių mieste“, „Knygnešių keliais“, „Radvilų giminės istorija“, „Senieji Lietuvos ir Kėdainių herbai“, „Arbatos paslaptys“, „Tremtis ir partizaninis judėjimas Kėdainių krašte“, „Kėdainių krašto rašytojai“, „Anos Frank istorija šiandienai“, „Kėdainių miestiečių kultūra“.

istoriniais ir kultūriniais aspektais – dvaro kultūra, knygnešystė, tremtis ir kt.) ir etnokultūrinės programos²⁴. Svarbu pastebėti, jog edukacinės programos neapsiriboja tik muziejaus erdve, yra programų, kurių metu vaikstoma po visą miestą ar net keliaujama po rajoną. Taip pat edukacinės programos yra interaktyvios, dalyviai pildo specialius sąsiuvinius, atlieka įvairias kūrybines užduotis, matuoja, liečia eksponatus ir t.t. Daugiakultūriame centre organizuojamos edukacinės programos skirtos vyresnio amžiaus moksleiviams (9-12 kl. moksleiviams, viena programa skirta 5-12 kl. moksleiviams)²⁵. Edukacinių užsiėmimų metu yra kalbama apie holokaustą, religines konfesijas, skirtingų tautinių ir konfesinių mažumų kultūrą, muziką, simbolius. Šių užsiėmimų metu daugiau dėmesio skiriama diskusijoms. Arnetų name edukacinės programos yra orientuotos į senuosius amatus²⁶ – pasakojama apie senuosius amatus ir jų atspindį Kėdainių tautodailėje, supažindinama su senosiomis, tradicinėmis technologijomis, kai kas išbandoma praktiškai. Edukacinės programos 1863 m. sukilimo muziejuje²⁷, skirtos 5-12 kl. moksleiviams, pristato 1863 m. sukilimo istorines aplinkybes, supažindina su pačio sukilimo eiga, atmintinomis vietomis. Taip pat Kėdainių krašto muziejus dalyvauja Lietuvos muziejų asociacijos vykdomame projekte „Muziejus – mokykla – moksleivis. Muziejų ir bendrojo lavinimo mokyklų nacionalinis partnerystės tinklas“, kurio metu yra kuriamos naujos edukacinės programos (projekto metu edukacinės programos moksleiviams buvo vedamos nemokamai).

Kėdainių krašto muziejus yra išskirtinis savo veiklos daugialypiškumu. Be edukacinių programų ir ekskursijų, muziejus organizuoja nemažai įvairaus pobūdžio renginių, kuriuose per metus apsilanko apie 26 proc. visų muziejaus lankytojų (2013 m. duomenimis muziejaus renginiuose apsilankė 9 280 lankytojų). Daugiausiai renginių 2013 m. suorganizavo Daugiakultūris centras, didžiąją dalį renginių sudarė koncertai. Vidutiniškai į mėnesį centre įvykdavo po 2-3 profesionaliosios muzikos koncertus. Daugiakultūriame centre taip pat buvo organizuojamos konferencijos, seminarai, mokymai, susitikimai su mokslininkais, menininkais, visuomenės veikėjais, vyko knygų pristatymai, Lietuvos žydų genocido dienos paminėjimo renginiai, kūrybinės stovyklos, konkursai ir kt. Kėdainių krašto muziejuje, 1863 m. sukilimo muziejuje buvo rengiami įvairių progų bei kiti paminėjimai, susitikimai su įvairiomis asmenybėmis, projektų pristatymai, tautodailininkų parodos ir koncertai. **Renginių skaičius Kėdainių krašto muziejuje 2011–2013 m. laikotarpiu išaugo net 66,2 proc.** (savivaldybių muziejuose – 15,2 proc.).

Kitos įstaigos bei organizacijos užsiimančios kultūrine veikla. Be pagrindinių, jau aptartų, Kėdainių kultūros įstaigų (kultūros centrų, viešosios bibliotekos bei muziejaus) rajone veikia ir įvairaus pobūdžio nevyriausybinės organizacijos – vaikų ir jaunimo, kultūros, tautinių ir vietos bendruomenių, socialinės pagalbos bei kitos bendrų pomėgių ir interesų organizacijos – užsiimančios arba dalinai vykdančios kultūrinę veiklą (kultūriniai projektai, renginiai, kultūrinių veiklų organizavimas, edukaciniai užsiėmimai ir pan.).

²⁴ „Lino kelias“, „Rugio kelias“, „Senoji liaudies skulptūra. Kryžiaus simbolis“, „Kad neprailgtų Advento vakarai“, „Kalėdų belaukiant“, „Šalta žiema šalin eina“, „Paukščių sugrįžtuvės“, „Velykų pramogos“, „Margučiai“, „Piemenėlių papročiai“.

²⁵ „Religinių konfesijų maldos namai“, „Holokaustas“, „Štetlas ir tradicijos“, „Tautinių ir konfesinių bendruomenių literatūra, muzika, simboliai“.

²⁶ „Senųjų amatų atspindys Kėdainių tautodailėje: kutų rišimas“, „Vilnos vėlimo tradicijų pristatymas ir veltinių papuošalų gamyba“, „Audimo tradicijos ir technologija Kėdainių krašte“, „Riešinių ir pirštinių mezgimas Kėdainių krašte, „Verpimas“.

²⁷ „Paberžė ir 1863 m. sukilimas“, „Gyvenimas po 1863 m. sukilimo“, „Paberžės simboliai – saulutės, koplytstulpiai, stogastulpiai, dubenuotieji akmenys“, „1863 m. sukilimas Lietuvoje“, „1863 m. sukilimo atmintinos vietos“.

Su vaikais ir jaunimu dirbančios organizacijos rūpinasi vaikų ir jaunimo laisvalaikio užimtumu, neformaliu ugdymu bei prisideda prie jaunimo politikos įgyvendinimo rajone. Jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos užsiima įvairia veikla nuo kultūrinių renginių, edukacinių užsiėmimų ar stovyklų organizavimo iki protmūšių bei įvairiausių sportinių turnyrų rengimo. Pavyzdžiui, muzikinis klubas „Auštarietis“ yra subūręs vaikų ir jaunimo muzikinį kolektyvą, kuriame 2014 m. dalyvavo 24 jaunuoliai. Organizacija veikia glaudžiai bendradarbiaudama su Josvainių ir Krakių bendruomenių centrais, kultūros įstaigomis, pati organizacija yra bendruomeniška įtraukianti ne tik vaikus, bet ir jų tėvelius. Klubas organizuoja jaunimo kūrybines stovyklas, edukacinius projektus, dalyvauja respublikiniuose bei tarptautiniuose festivaliuose, kiekvienais metais rengia savo gimtadienio šventės koncertus, dalyvauja partnerio teisėmis įvairiuose rajono projektuose. Jaunimo organizacija „Darbas“ (Kėdainių skyrius) į savo veiklą įtraukia mokyklinio amžiaus jaunimą. 2014 m. organizacija turėjo apie 100 narių iš kurių apie 40-50 aktyviai reikėsi kultūriniame lauke. Jaunimo organizacija organizuoja moksleivių renginį „Bravo mokiniai“, kurio metu kiekviena mokykla įvairiomis nominacijomis nominuoja savo mokinius ir mokytojus. Internetinėje erdvėje yra skelbiami rinkimai, o baigiamojo renginio metu nominantai apdovanojami. Tokia veikla vienija švietimo įstaigas ir juose besimokančius jaunuolius, skatina juos bendradarbiauti ir bendrauti tarpusavyje. Organizacija organizuoja protų mūšius, netradicines sporto žaidynes bei orientacines žaidynes. Taip pat yra iniciavę jaunimo (jaunimui apie jaunimą) laidą „Kėdainietis TV“. Šiek tiek kitokio pobūdžio jaunimo organizacija – VŠĮ „Laiptai į viltį“, kuri sudaro sąlygas tikslingam ir įvairiapusiam Kėdainių miesto vaikų ir jaunimo laisvalaikio užimtumui. Įstaigoje veikia Vaikų dienos centras ir Atviroji jaunimo erdvė. Įstaigos tikslinė grupė – mažiau galimybių turintys vaikai ir jaunimas (rizikos grupė, socialinė atskirtis, tautybė ir kt.). Įstaiga inicijuoja ir vykdo įvairius projektus jaunimui bei Vaikų dienos centro lankytojams (stovyklos, tarptautiniai mainai, prevenciniai projektai ir kt.). Dalį veiklų įstaiga vykdo bendradarbiaujant su kitomis (rajo ir šalies) nevyriausybinėmis organizacijomis, bendrojo ugdymo mokyklomis ir pan. Įstaiga atvira jauniems žmonėms, norintiems dalyvauti savanoriškoje veikloje ir įgyvendinti savo iniciatyvas. Kėdainių rajone gausu jaunimo organizacijų, kurios užsiima jaunimo laisvalaikio, pramogų ir poilsio organizavimu, vienija rajono jaunimą bendrai veiklai, tenkina atskirų jaunimo grupių poreikius bei interesus. Be jau minėtų, kitos aktyvios jaunimo organizacijos: Kėdainių jaunimo centras „Tiltai“, Kėdainių jaunimo ir vaikų klubas „Sveiki“, Labdaros ir paramos fondas „Tavo svajonė“, VŠĮ „Positive Vibe“.

Kėdainių rajone veikia nemažai kultūros srityje dirbančių nevyriausybinių organizacijų, kurios rūpinasi tam tikrų meno šakų plėtra, jų skatinimu, atstovauja kultūrą propaguojančių žmonių interesus. Viena iš įdomesnių ir svarbesnių įstaigų – VŠĮ „Janinos Monkutės-Marks muziejus galerija“, įsikūrusi Kėdainių mieste. Muziejaus ekspozicija sudaryta iš Janinos Monkutės-Marks tapybos ir tekstilės kūrinių. Janinos Monkutės-Marks muziejuje-galerijoje rengiamos personalinės ir grupinės parodos, prioritetinė sritis – tekstilė. Muziejuje taip pat įsikūrusi suvenyrų parduotuvė. Muziejus-galerija neapsiriboja tik parodų organizavimu, muziejuje vyksta įdomios edukacinės programos (modernaus skrebinimo, amerikietiškos mados atspindžiai, amerikietiško ir lietuviško kino spalvos ir t.t.), organizuojami mokinių piešinių konkursai, koncertai.

Kėdainių rajone taip pat veikia įvairių meno šakų draugijos (asociacijos). Kėdainių fotografų draugija vienija įvairaus amžiaus, pomėgių, išsilavinimo asmenis, kurių bendras pomėgis yra fotografija (2014 m. draugija vienijo 27 narius). Kiekvienais metais fotografų draugija rengia fotografijos parodas rajone ir už jo ribų. Tradicine yra tapusi draugijos narių darbų paroda „Fototerapija“. Kėdainių krašto dailės draugija vienija 48 tautodailininkus (ir profesionalius dailininkus) – tapytojus, medžio skulptorius, drožėjus, keramikus, odininkus, vytelių pynėjus ir t.t. Draugija organizuoja personalines menininkų

parodas, tapybos plenerus. Nariai dažnai kviečiami rengti parodas Kėdainių rajono kultūros centruose, taip pat vesti edukacinius užsiėmimus. Kėdainių rajono liaudies muzikantų asociacija vienija apie 10 narių, kurie drauge koncertuoja bei teikia metodinę pagalbą. Aktyviai veikia Kėdainių rajono literatų klubas „Varsna“. Nuo 2013 m. veikia neformalus Kėdainių krašto literatų sambūris, kuris vienija 23 narius rašančius poeziją bei prozą. Sambūris bendradarbiauja su kitų rajonų literatų klubais, organizuoja bendrus renginius, poezijos skaitymus, knygų pristatymus. Taip pat dažnai yra kviečiami į bendruomenių organizuojamus renginius.

Viena iš unikaliausių ir įdomiausių organizacijų – Kėdainių kino studija „Mėgėjas“. Mėgėjiško kino studija buvo įkurta 1962 m. Studijos sukurtų filmų kolekcija buvo paskelbta nacionalinės reikšmės dokumentiniu paveldu ir įrašyta į UNESCO programos „Pasaulio atmintis“ Lietuvos nacionalinį registrą. Taip pat 1966 m. „Mėgėjo“ kino studijos įkūrėjai už filmą „Te visad šviečia saulė“ gavo sidabrą Tarptautiniam mėgėjiškų filmų festivalyje Kanuose.

Kita organizacija prisidedanti prie rajono kultūrinės veiklos – VšĮ „Positive Vibe“. Ši organizacija organizuoja ir administruoja festivalį „Broma Jazz“ vykstantį Kėdainiuose rugpjūčio mėnesį. Taip pat organizuoja koncertus, mini tarptautinę džiazą dieną, organizuoja meditacinės muzikos vakarus, buvo įkūrę teatro studiją.

Kėdainių rajone veikia tautinių bendruomenių organizacijos, kurios rūpinasi tautinių mažumų kultūros sklaida, skatina tautinių mažumų vaikų ir jaunimo veiklą, užtikrina etninių grupių kultūros paveldo ir jo kultūrinės vertės išsaugojimą. Vienos iš aktyviausių tautinių bendruomenių – Kėdainių lenkų draugija, Kėdainių rusų kultūros klubas „Susitikimai“, Kėdainių lietuvių ir švedų draugija. Pagrindiniai Kėdainių lenkų draugijos tikslai – lenkų tautinių tradicijų, kalbos, kultūros puoselėjimas ir palaikymas, kultūrinių ryšių su Lietuvos ir kitų šalių lenkų organizacijomis užmezgimas ir stiprinimas. Draugija organizuoja Lenkų kultūros festivalį „Znad Issy“, kuriame dalyvauja įvairūs ansambliai iš Lietuvos, Lenkijos, Čekijos ir Latvijos. Taip pat organizuojami literatų susitikimai, koncertai, dailės plenerai, parodos, stovyklos bei išvykos. Draugija yra įkūrusi dainų ansamblį „Issa“ bei organizuoja sekmadieninę lenkų kalbos mokyklėlę. Kėdainių rusų kultūros klubas „Susitikimai“ veikia Kėdainių krašto muziejaus Daugiaklūturiame centre. Šiame centre dažniausia organizuoja savo renginius populiariausius rusų kultūrą bei vienijančius vietinę rusų tautinę mažumą. Sausio mėnesį vyksta kasmetinis Kalėdų vakaras, kurio metu organizuojamas didelis profesionalių atlikėjų koncertas. Taip pat organizuojami literatūriniai vakarai, koncertai. Klubas glaudžiai bendradarbiauja su Panevėžio, Vilniaus, Šiaulių rusų kultūros klubais. Reikia paminėti, jog 2014 m. klubas pabaigė didelį projektą „Mes kartu“ kartu su Radviliškio, Šiaulių bei Mažeikių rusų kultūros klubais, kurio metu buvo gilinamasi į šeimos tradicijas. Kėdainių lietuvių ir švedų draugija vienija apie 30 narių. Draugija organizuoja įvairias išvykas po Lietuvą, taip pat į metus kartą yra organizuojama išvyka į užsienį (Lenkija, Švedija, Didžioji Britanija ir kt.). Kartais organizuojami ir atviri renginiai, pavyzdžiui, švedų kino filmų peržiūros. Taip pat Kėdainių rajone veikia: Kėdainių prancūzų kalbos ir kultūros asociacija „Be sienų“, Kėdainių vokiečių kalbos ir kultūros asociacija „Edelveisas 1700“.

Kalbant apie rajono kaimiškų vietovių kultūrinį gyvenimą labai svarbu paminėti ir kaimo bendruomenines organizacijas (kaip jas apibrėžia LR Vietos savivaldos įstatymas). Bendruomeninių organizacijų pagrindiniai veiklos tikslai – skatinti gyventojų aktyvesnį įsitraukimą į kaimo bendruomeninį gyvenimą, pasirūpinti šalia esančiais kaimynais, patenkinti kultūrinius poreikius, ugdyti ir skatinti bendruomeniškumą, kurti saugią, patogią gyvenamąją aplinką, spręsti gyventojams kylančias problemas. Įgyvendindami savo išsikeltus tikslus bendruomeninės organizacijos vykdo įvairią veiklą, tačiau šiame darbe yra aptariamos tik kultūros srityje vykdomos veiklos. Vietos bendruomeninės organizacijos

įgyvendina įvairius projektus, daug dėmesio yra skiriama krašto istorijai (kaimo, aplinkinių kaimų, kaimelių, išnykusių kaimų), užrašomi vietinių senolių atsiminimai. Aktyviai orientuojamasi į šeimas ir jaunuolius: organizuojami renginiai šeimoms, edukaciniai užsiėmimai, stovyklos. Taip pat kai kurios organizacijos, nors ir neturi susibūrusių ir nuolat repetuojančių kolektyvų, moko jaunimą senovinių dainų, žaidimų, mezgimo, vėlimo, karpinių meno ir kt. Pokalbių su kultūros įstaigų vadovais bei kai kuriais bendruomeninių organizacijų nariais buvo pastebėta, jog didžiojoje dalyje kaimiškų vietovių kultūrinė veikla nėra dubliuojama. Dažnu atveju kultūros įstaigos ir bendruomeninės organizacijos yra įsikūrusios tame pačiame pastate, organizuoja bendrus renginius. Vietos bendruomeninės organizacijos yra arčiau žmonių ir tenkina tuos gyventojų kultūrinius poreikius, kurie yra aktualūs vietos gyventojams. Bendruomeninė organizacija yra ypač svarbi kaimiškose vietovėse, kur nėra kitos kultūros įstaigos ar mokyklos. Vietos gyventojai pasigenda profesionalių meno vadovų pagalbos, kurie galėtų atvykti į kaimiškas vietas ir vesti užsiėmimus. Tokia veikla galėtų būti vykdoma įgyvendinant bendrus projektus, skatinančius biudžetinių įstaigų ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimą. Taip pat bendruomenių centrai norėtų, jog didesnė pagalba būtų teikiama tiems kaimams, kuriuose nėra nei mokyklų, nei kultūros centrų ar jų skyrių, bibliotekų.

Taip pat galima paminėti ir kitas bendrų pomėgių ir interesų organizacijas, tokias kaip Kėdainių rajono klubas „Mano namai“, Josvainių moterų klubas „Aušra“, Kėdainių moterų klubas, Asociacija „Šeimos klubas“, Kėdainių miesto brandaus amžiaus žmonių klubas „Rudenėlis“, klubas „Branda“, Lietuvos pagyvenusiųjų žmonių asociacijos Kėdainių rajono skyrius, Lietuvos nepriklausomybės gynimo sausio 13-osios brolijos Kėdainių skyrius bei Kėdainių Rotary klubas. Šios organizacijos vienija bendraminčius, užsiima labdaros renginiais, taip pat organizuoja konkrečiai tikslinei grupei skirtus renginius.

APIBENDRINIMAS

Apžvelgus ir išanalizavus Kėdainių rajono kultūros įstaigų veiklą, galima pastebėti, jog visos yra pakankamai stiprios, unikalios ir išsiskiriančios tiek iš bendro rajono, tiek, kai kuriais atvejais, ir iš šalies konteksto.

Visi šeši, atskirą juridinį statusą turintys, rajono kultūros centrai įgyvendina tas pačias, bendras, kultūros centrums, priskirtas funkcijas, tačiau visi kultūros centrai turi savo unikalumą ir intuityviai atsižvelgdami į aptarnaujamos teritorijos gyventojų poreikius savo veiklą organizuoja siekdami patenkinti būtent juos. Akademijos kultūros centras išsiskiria aukšto meninio lygio ir ilgaamžiais kolektyviais, orientavimusi į suaugusiuosius bei senjorus. Josvainių kultūros centras išsiskiria savo organizuojamais teatralizuotais renginiais, teatro krypties palaikymu bei orientavimusi į šeimos segmentą. Kėdainių kultūros centras išsiskiria savo renginių masiškumu (apjungia visus kultūros centrus organizuojant rajoninius renginius), profesionalaus meno sklaidos renginiais, kultūriniais projektais. Krakių kultūros centras išsiskiria savo jaunatviškumu, entuziastingumu, idėjų įvairove bei originalumu, kultūros centras yra atviras naujovėms, savo veiklas orientuojantis į jaunimą (įkurta Atviroji jaunimo erdvė). Šėtos kultūros centras išsiskiria savo stipria technine, materialine baze, centras gali organizuoti ir aptarnauti didžiuosius rajono koncertus, taip pat savo veiklas orientuoja į jaunimą (įkurta Atviroji jaunimo erdvė), sparčiai kelia centro renginių meninį lygį. Truskavos kultūros išsiskiria savo bendruomeniškumu, bendradarbiavimu su vietos organizacijomis, verslininkais, ūkininkais. Visus kultūros centrus vienija bendras siekis puoselėti, propaguoti etnokultūrą, puoselėti vietos tradicijas.

Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka išsiskiria savo stipriu orientavimusi į

informacinės visuomenės ugdymą ir plėtrą. Biblioteka technologiškai yra labai pažangi ir įvairių programų bei projektų pagalba stengiasi pirmauti respublikiniu lygiu. Kitas išskirtinumas – didelis vaikų ir jaunimo pritraukimas – stiprus orientavimasis į vaikų ir jaunimo segmentą.

Kėdainių krašto muziejus išsiskiria savo veiklos daugialypiškumu (užsiima ne tik muziejine, edukacine veikla, bet organizuoja įvairius kultūrinius, mokslinius renginius, profesionalių menininkų ir mėgėjų meno parodas, koncertus), bendradarbiauja su įvairiomis rajono, šalies ir užsienio organizacijomis, rengia ir įgyvendina bendrus projektus. Taip pat muziejus išsiskiria savo stipriomis ir gausiomis edukacinėmis programomis.

Kultūrinės nevyriausybinės organizacijos patenkina tuos kultūrinius gyventojų poreikius, kurių iš dalies negali (ar neturi tinkamų resursų) patenkinti Kėdainių rajono savivaldybės tarybos įsteigtos įstaigos. Nevyriausybinės organizacijos taip pat užsiima ir socialinių projektų ir renginių organizavimu bei įgyvendinimu.

Vietos bendruomeninės organizacijos yra arčiau žmonių ir tenkina tuos gyventojų kultūrinius poreikius, kurie yra aktualūs vietos gyventojams.

2014–2020 m. laikotarpiu Europos sąjunga kultūros ir kūrybiškumo srityje prioritetą teikia auditorijų plėtrai. Auditorijų plėtros strategijų taikymas ilgainiui kultūros įstaigas veda ne tik prie ekonominio augimo, bet ir skatina vietos bendruomenės kūrybiškumą, iniciatyvumą, ugdo bendrąją kultūrą bei suvokimą, jog kultūra yra kiekvieno vietos bendruomenės nario atsakomybė, o ne valstybės išlaikytinė ir savitiksli, šalia egzistuojantis reiškinys. Auditorijų plėtros strategija apima šiuos veiksmus: segmentacija, edukacija, aprėptis ir prieinamumas, partnerystė, lankytojų (vartotojų) įtraukimas.

Segmentacija – kultūros įstaigų lankytojų pažinimas bei suskirstymas į tam tikras grupes (segmentus). Kėdainių rajono kultūros įstaigos, kurios aptarnauja nedideles teritorijas, pažįsta savo lankytojus, taip intuityviai išskiriamos tikslinės grupės, tradiciškai skirstomo pagal amžių (kultūros centrai). Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka skirsto gyventojus pagal amžių ir užimtumą, atskirai išskiriant ir neįgaliuosius. Pagal šį skirstymą yra formuojamas ir bibliotekos fondas bei paslaugos. Kėdainių krašto muziejus skirsto savo lankytojus pagal apsilankymo pobūdį bei išskiria moksleivių segmentą (ypač kalbant apie edukacines programas). Apžvelgus visas kultūros įstaigas galima pastebėti, jog ypač svarbus segmentas visoms įstaigoms yra vaikai ir jaunimas. Nuoseklių ir reguliarių gyventojų kultūros poreikių tyrimų neatlieka nei viena rajono kultūros įstaiga. Taip pat nėra atliekami ir gyventojų pomėgių, pasaulėžiūros, susiklosčiusių šeimos tradicijų tyrimai, kurie padėtų pažinti ir tuos lankytojus, kurie nesilanko kultūros įstaigose.

Edukacija – edukacinės programos ugdo vaikų, jaunimo, suaugusiųjų ir senjorų kūrybiškumą, lavina kritinį mąstymą bei skiepija suvokimą apie meno vertę bendruomenei (nuo mažens augina meno ir kultūros vartotoją). Visų rajono kultūros įstaigų vykdomos veiklos pačios savaime turi edukacinę funkciją, tačiau kalbant konkrečiai apie edukacinę veiklą galima sakyti, jog visos įstaigos ją vykdo. Ypač stiprios edukacinės programos sukurtos Kėdainių krašto muziejuje. Edukacinės programos yra ne tik įdomios, bet ir interaktyvios, skatinančios ne tik sužinoti tam tikrus istorinius faktus, bet ir kūrybiškai atlikti užduotis, diskutuoti. Rajono kultūros centrai ir Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka nėra parengę pastovių ir sistemingų edukacinių programų, jų edukaciniai užsiėmimai dažniausiai susiję su etnokultūra, tradicinėmis šventėmis bei rankdarbiais. Profesionalaus meno sklaidos renginiai taip pat gali būti traktuojami kaip viena iš bendrosios kultūros ugdymo veiklų. Žiūrint šiuo požiūriu daugiausiai profesionalaus meno renginių suorganizuoja kultūros centrai (Kėdainių kultūros centras) bei Kėdainių krašto muziejus. Tuo tarpu kaimo vietovėse profesionalaus meno renginių pasigendama.

Aprėptis ir prieinamumas – paslaugų sutelkimas į atskirus auditorijų segmentus,

taip pat bandymas pritraukti naujas auditorijas, kurios dėl tam tikrų priežasčių nedalyvauja ir nesinaudoja kultūros ir meno paslaugomis. Visos Kėdainių rajono kultūros įstaigos iš dalies įgyvendina šį principą, ypač kalbant apie jaunimo įtraukimą. Visos kultūros įstaigos įgyvendina programas, projektus, organizuoja stovyklas siekdamos įtraukti mažiau galimybių turintį jaunimą į kultūrinės ir kūrybinės veiklas. Kalbant apie neįgaliuosius kai kurios įstaigos (dažniausiai nerenovuotos bei Kėdainių kultūros centras) neturi prieigos neįgaliesiems, tai savaime prieštarauja prieinamumo didinimo principui. Beveik nevykdomos kultūrinės socializacijos programos suaugusiems: seneliams iš senelių namų, bedarbiams, socialinės rizikos šeimoms ir kt. (tuo dažniausiai užsiima įvairios nevyriausybinių organizacijų).

Partnerystė ir bendradarbiavimas – įvairių sektorių (verslo, turizmo, švietimo ir kt.) bendradarbiavimas organizuojant tam tiktas veiklas. Visos Kėdainių rajono kultūros įstaigos bendradarbiauja tarpusavyje bei su kitomis rajone veikiančiomis nevyriausybėmis organizacijomis. Svarbu pastebėti, jog beveik visos kultūros įstaigos glaudžiai bendradarbiauja su verslu bei įvairiomis ūkio bendrovėmis, kurios dažnai remia kultūros įstaigų renginius bei veiklas. Taip pat bendradarbiavimas vyksta ir su kaimo bendruomeninėmis organizacijomis. Tačiau bendruomeninės organizacijos, esančios vietovėse kur nėra kultūros įstaigų, glaudesnio bendradarbiavimo pasigenda. Glaudžiai ir aktyviai yra bendradarbiaujama su švietimo įstaigomis, ypač kalbant apie Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos ir Kėdainių krašto muziejaus veiklas. Labiausiai pasigendama tarptautinio bendradarbiavimo (išskyrus Kėdainių krašto muziejų) bei tarptautinių projektų.

Lankytojų (vartotojų) įtraukimas – kūrybinio bendradarbiavimo su vartotojais veiklos. Aktyviausiai savo vartotojus į kūrybinės veiklas įtraukia kultūros centrai organizuodami mėgėjų meno kolektyvų veiklas bei renginius. Viešoji biblioteka siekia vartotojus įtraukti per informacinės visuomenės plėtrą, muziejus per edukacines programas, profesionalaus meno renginius. Savanorystės skatinimas taip pat yra viena iš lankytojų įtraukimo formų, tačiau ji kultūros įstaigose skatinama gana pasyviai, vos keli kultūros centrai yra suinteresuoti plėtoti ilgalaikę ir net tarptautinę savanorystę. Lankytojų įtraukimas pasireiškia ir per projektinę veiklą, kuomet organizuojamos gyventojų kūrybiškumą skatinančios veiklos, tačiau, kaip jau buvo minėta anksčiau, tokios veiklos yra stipriai orientuotos tik į jaunimą, kas neabejotinai yra labai svarbu, tačiau pasigendama programų orientuotų ir į suaugusiuosius bei senjorus (ypač atsižvelgiant į senstančios visuomenės faktorių). Suaugusiųjų ir senjorų įtrauktimi į kultūrinės veiklas labiausiai rūpinasi kultūros centrai.

1.4. Kultūros sektoriaus finansavimas

Šioje dalyje yra analizuojamas kultūros sektoriaus finansavimas, įvertinant finansavimo šaltinius ir jų pokyčius 2011–2013 m. laikotarpiu. Kultūros įstaigų finansavimas valstybės mastu planuojamas ir skiriamas, remiantis kultūros plėtros programomis. Iš Kėdainių rajono savivaldybės biudžeto finansuojamos šios kultūros įstaigos: kultūros centrai, Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka bei Kėdainių krašto muziejus. Taip pat Kėdainių rajono savivaldybės administracija kiekvienais metais skiria dalį lėšų kultūros projektų finansavimui.

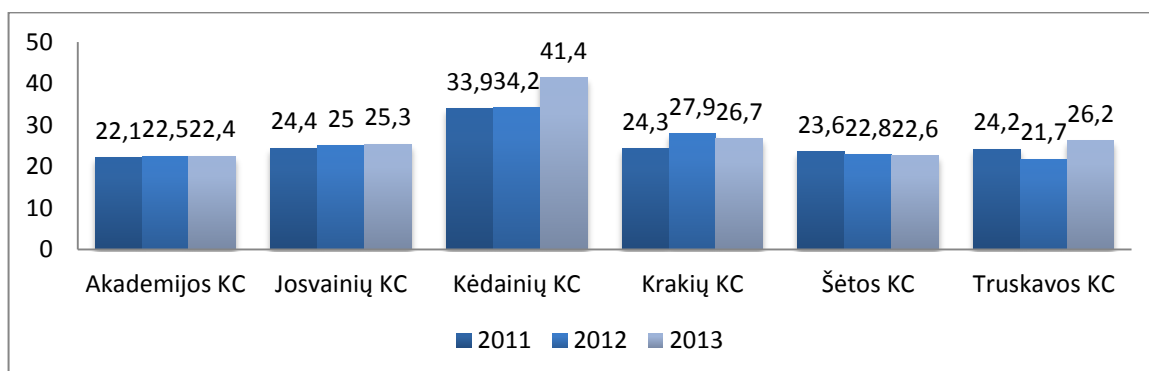
Kultūros centrai. 2013 m. Kėdainių rajono kultūros centrų gautos lėšos buvo 12,7 proc. didesnės, lyginant su 2011 m. duomenimis. Taip pat analizuojamuoju laikotarpiu tolygiai augo ir steigėjo skirti asignavimai – 12,3 proc. (Lietuvos rajonų savivaldybių kultūros centruose išaugo 2,6 proc.). Steigėjo skirti asignavimai mažėjo tik dvejuose Kėdainių rajono kultūros centruose – Krakių kultūros centre (dėl uždaryto kultūros centro skyriaus) bei Šėtos kultūros centre (žr. 1.4.1. lentelė). Labai svarbu pastebėti, jog kitos nei steigėjo finansavimas lėšos (lėšos už teikiamas paslaugas, ES fondų ir kitų programų lėšos, privačių rėmėjų lėšos) 2013 m. sudarė net 12,1 proc. (2012 m. – 9,9 proc., 2011 m. – 11,8 proc.) visų kultūros centrų gautų lėšų (Lietuvos rajonų savivaldybių kultūros centruose 2013 m. – 6,7 proc. visų gautų lėšų). Daugiausiai papildomo finansavimo pritraukė Kėdainių kultūros centras (18,3 proc. visų gautų metinių kultūros centro lėšų).

1.4.1. lentelė. Kultūros centrų gautos lėšos 2011-2013 m.

Kultūros centras	Metai	Viso gauta lėšų, Lt	Steigėjo skirtos lėšos, Lt	Kitų nei steigėjo finansavimas lėšų dalis, proc.
Akademijos kultūros centras	2011	276540	272040	1,6 proc.
	2012	282220	276996	1,9 proc.
	2013	280058	275920	1,5 proc.
	Pokytis	1,3 proc.	1,4 proc.	-
Josvainių kultūros centras	2011	175950	174900	0,6 proc.
	2012	180550	176100	2,5 proc.
	2013	182628	179064	2 proc.
	Pokytis	3,8 proc.	2,4 proc.	-
Kėdainių kultūros centras	2011	1257706	1026441	18,4 proc.
	2012	1267793	1064577	16 proc.
	2013	1533180	1252280	18,3 proc.
	Pokytis	21,9 proc.	22 proc.	-
Krakių kultūros centras	2011	213200	210500	1,3 proc.
	2012	209962	209184	0,4 proc.
	2013	200439	198300	1,1 proc.
	Pokytis	-6 proc.	-5,8 proc.	-
Šėtos kultūros centras	2011	141883	139020	2 proc.
	2012	137082	133808	2,4 proc.
	2013	136034	132483	2,6 proc.
	Pokytis	-4,1 proc.	-4,7 proc.	-
Truskavos kultūros centras	2011	133100	115500	13,2 proc.
	2012	119580	118600	0,8 proc.
	2013	144600	138600	4,3 proc.
	Pokytis	8,6 proc.	20 proc.	-
Bendras kultūros centrų	2011	2 198 379	1 938 401	11,8 proc.
	2012	2197187	1979265	9,9 proc.
	2013	2476939	2176947	12,1 proc.
	Pokytis	12,7 proc.	12,3 proc.	-

Šaltinis: Kėdainių rajono savivaldybės administracija

Rodiklis – metinis Kėdainių kultūros centrų biudžeto ir visų darbuotojų etatų santykis – leidžia palyginti skirtingo dydžio rajono kultūros centrus, atsižvelgiant į įstaigoje esančių etatų skaičių. Visų Kėdainių rajono kultūros centrų (išskyrus Kėdainių kultūros centrą) gautos lėšos yra gana panašios ir varijuoja nuo 21,7 tūkst. Lt vienam įstaigos etatui iki 27,9 tūkst. Lt vienam įstaigos etatui. Labiausiai išsiskiria Kėdainių kultūros centras, 2013 m. vienam įstaigos etatui teko 41,4 tūkst. Lt.

1.4.1. pav. Metinis kultūros centrų gautų lėšų ir visų darbuotojų etatų santykis, tūkst. Lt*Šaltinis: Kėdainių rajono savivaldybės administracija*

2013 m. daugiausiai lėšų buvo skirta (77,4 proc.) darbuotojų darbo užmokesčiui (Lietuvos rajonų savivaldybių kultūros centruose – 66,7 proc.). Kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokestis sudarė 58,6 proc. visų kultūros centrų biudžeto lėšų (Lietuvos rajonų savivaldybių kultūros centruose – 46,6 proc.). Išlaidos veiklai sudarė 8,8 proc. (Lietuvos rajonų savivaldybių kultūros centruose net 15,6 proc.), išlaidos infrastruktūros išlaikymui – 8,3 proc. (šalies rajonų savivaldybėse – 15,3 proc.), materialinio turto įsigijimui – 5,5 proc. (Lietuvos rajonų savivaldybėse – 5,2 proc.). 1.4.2. lentelėje galima matyti, jog mažiausiai lėšų buvo skiriama materialaus turto įsigijimui bei infrastruktūros išlaikymui. Lėšos veiklai taip pat sudarė gana mažą dalį (gerokai mažesnę nei Lietuvos rajonų savivaldybių kultūros centruose), šis rodiklis turi didelės reikšmės kalbant apie kultūros centrų teikiamų paslaugų kokybę, kadangi mažas finansavimas veiklai gali įtakoti prastus kultūros centrų veiklos rezultatus, darbuotojų motyvacijos stoką, gyventojų nenorą lankytis kultūros centro renginiuose ir veiklose.

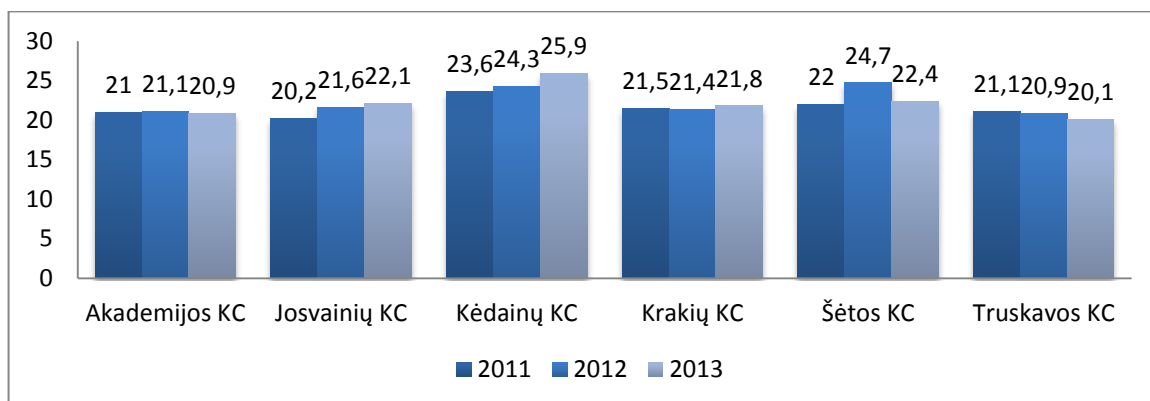
1.4.2. lentelė. Kultūros centrų steigėjo skirtų lėšų paskirstymas, proc.

Kultūros centras	Metai	Darbo užmokesčiui (visi darbuotojai)	Darbo užmokesčiui (kultūros ir meno darbuotojams)	Veiklai	Infrastruktūros išlaikymui	Materialiniam turtui įsigyti
Akademijos kultūros centras	2011	88,9	71,6	7,1	4	-
	2012	84,5	70,5	9,3	3,5	2,7
	2013	91,2	70,2	7,4	1,4	-
Josvainių kultūros centras	2011	84,3	68,8	7,4	8,3	-
	2012	84	73	5,6	10,4	-
	2013	86,1	73,4	6,3	7,6	-
Kėdainių kultūros centras	2011	77,2	58,8	12,8	10	-
	2012	79,6	58,3	8,2	10,9	1,3
	2013	71	52,8	9,3	10,3	9,4
Krakių kultūros centras	2011	78,4	56,2	11,8	9,8	-
	2012	77,7	56,4	13,1	9,2	-
	2013	81,3	60,5	7,7	11	-
Šėtos kultūros centras	2011	84,3	59,5	11,6	2,3	1,8
	2012	89,4	69,5	5,5	5,1	-
	2013	91,5	63,7	4,5	4	-
Truskavos kultūros centras	2011	86,8	68,7	4,2	9	-
	2012	88,2	70,5	5,1	6,7	-
	2013	77,2	61,9	15,8	5,6	1,4
Bendras kultūros centrų	2011	80,7	61,9	10,9	8,3	0,1
	2012	81,6	62,6	8,3	9	1,1
	2013	77,4	58,6	8,8	8,3	5,5

Šaltinis: Kėdainių rajono savivaldybės administracija

2011–2013 m. laikotarpiu Kėdainių rajono kultūros centrams skirtos bendros darbo užmokesčio lėšos išaugo 7,7 proc., iš jų kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčiui skirtos lėšos išaugo 6,4 proc. (Lietuvos rajonų savivaldybių kultūros centrų darbuotojų bendros darbo užmokesčiui skirtos lėšos išaugo 0,7 proc., o kultūros ir meno darbuotojams

skirtos lėšos sumažėjo²⁸ 11,3 proc.). Kėdainių rajono kultūros centrų vidutinis mėnesinis vieno kultūros ir meno etato darbo užmokestis²⁹ 2013 m. buvo 1 962,4 Lt, 2012 m. – 1 913,62 Lt, 2013 m. – 1 860,9 Lt. Mažiausias metinis kultūros ir meno darbuotojo etato darbo užmokestis 2013 m. buvo Truskavos kultūros centre, didžiausias – Kėdainių kultūros centre.

1.4.2. pav. Kultūros centrų kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčiui skirtų lėšų ir kultūros ir meno etatų santykis, tūkst. Lt

Šaltinis: Kėdainių rajono savivaldybės administracija

Vertinant kultūros centrų efektyvumą, svarbu atsižvelgti ir į kultūros centrų pritraukiamas lėšas (lėšos už teikiamas paslaugas, lėšos už projektų įgyvendinimą bei privačių rėmėjų lėšos). Kaip buvo matyti anksčiau, kitų nei steigėjo finansavimas lėšų dalis, Kėdainių rajono kultūros centruose 2013 m. sudarė 12,1 proc. visų lėšų (Lietuvos rajonų savivaldybėse – 6,7 proc.). 2011–2013 m. laikotarpiu papildomai pritraukiamos lėšos išaugo 15,4 proc. (Lietuvos rajonų savivaldybėse net 43,3 proc.). 1.4.3. lentelėje matyti, jog 2011–2013 m. laikotarpiu Kėdainių rajono kultūros centruose sumažėjo pajamų už teikiamas paslaugas, šis sumažėjimas siejamas su tuo, jog Šėtos, Josvainių, Akademijos, Krakių kultūros centruose buvo renovuojamos patalpos ir kultūros centrai negalėjo vykdyti didžiosios dalies savo veiklų. Ypač stipriai išaugo lėšos gautos projektų įgyvendinimui (223,1 proc.), augo ir lėšos iš privačių rėmėjų (20,4 proc.). Taigi, galima teigti, jog Kėdainių rajono kultūros centruose dirbantys asmenys geba pritraukti nemažai papildomo finansavimo šaltinių (darbuotojai dirba efektyviai ir aktyviai), taip didindami ne tik metinį kultūros centro biudžetą, bet ir gerindami teikiamų paslaugų kokybę. 2013 m. vienas Kėdainių rajono kultūros centro kultūros ir meno darbuotojo etatas vidutiniškai pritraukė 5,5 tūkst. Lt (šalyje – 8,6 tūkst. Lt).

1.4.3. lentelė. Kultūros centrų papildomai pritraukiamos lėšos ir pajamos, Lt

Kultūros centras	Metai	Pajamos už teikiamas paslaugas	Lėšos, gautos projektams įgyvendinti	Lėšos iš privačių rėmėjų	Iš viso
Akademijos kultūros centras	2011	700	3800	0	4500
	2012	3572	0	1652	5224
	2013	0	1750	2388	4138
Josvainių kultūros centras	2011	50	0	1000	1050
	2012	4250	0	200	4450
	2013	2164	1000	400	3564

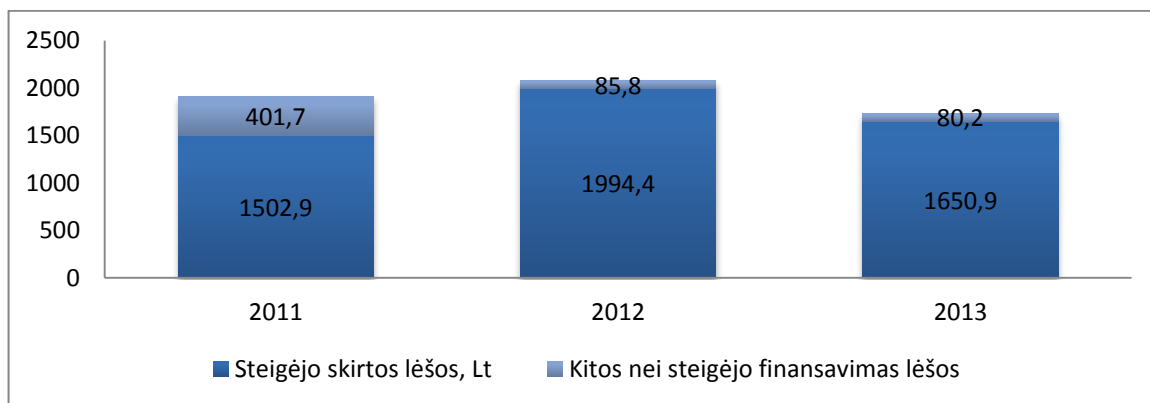
²⁸ Mažėjimą galėjo sąlygoti ir mažėjantis kultūros ir meno darbuotojų skaičius.

²⁹ Vidutinis mėnesinis vieno kultūros ir meno etato darbo užmokestis paskaičiuotas su visais darbuotojo ir darbdavio mokesčiais.

Kėdainių kultūros centras	2011	120277	13190	97798	231265
	2012	95746	0	107470	203216
	2013	101057	49650	129893	280600
Krakių kultūros centras	2011	2700	0	0	2700
	2012	778	0	0	778
	2013	639	1500	0	2139
Šėtos kultūros centras	2011	2863	0	0	2863
	2012	2966	0	308	3274
	2013	1355	1000	1196	3551
Truskavos kultūros centras	2011	900	0	16700	17600
	2012	980	0	0	980
	2013	800	0	5200	6000
Bendras kultūros centrų	2011	127490	16990	115498	259978
	2012	108292	0	109630	217922
	2013	106015	54900	139077	299992
	Pokytis	-16,8 proc.	223,1 proc.	20,4 proc.	15,4 proc.

Šaltinis: Kėdainių rajono savivaldybės administracija

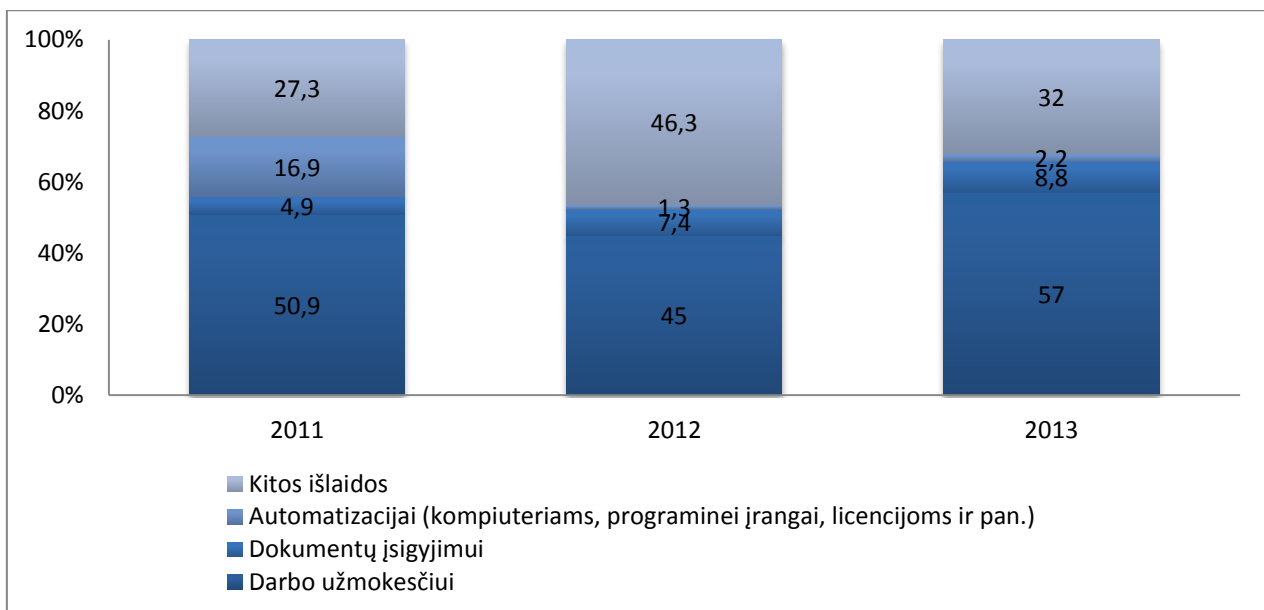
Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka. 2011–2013 m. laikotarpiu steigėjo skirti asignavimai išaugo 9,9 proc., tačiau nepasiekė 2012 m. skirtų asignavimų ribos (Lietuvos rajonų savivaldybių viešosiose bibliotekose skirti asignavimai išaugo 2,3 proc.), tuo tarpu papildomai pritrauktos lėšos sumažėjo 80 proc. (Lietuvos rajonų savivaldybių bibliotekose išaugo net 117,3 proc.). 2013 m. papildomos lėšos (lėšos už mokamas paslaugas, fizinių, juridinių asmenų parama bei programų, projektų įgyvendinimui skirtos lėšos) sudarė 4,6 proc. visų gautų bibliotekos lėšų (Lietuvos rajonų savivaldybių bibliotekose – 20,9 proc.).

1.4.3. pav. Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos gautos lėšos 2011–2013 m., tūkst. Lt

Šaltinis: Lietuvos Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos statistiniai duomenys

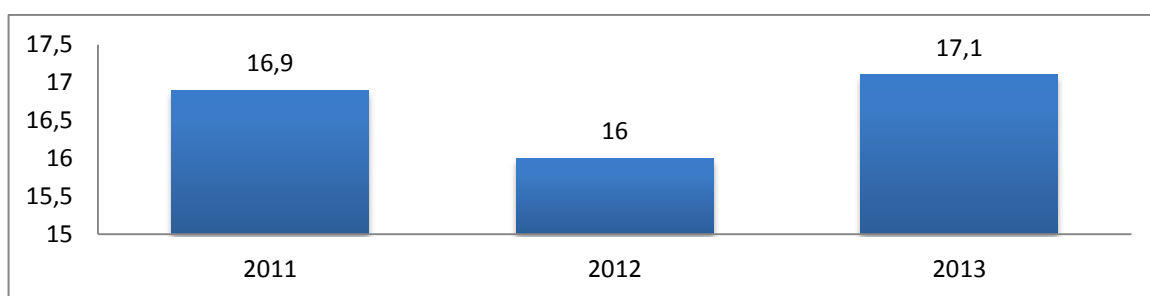
Kaip ir kultūros centruose, Mikalojaus Daukšos viešojoje bibliotekoje didžiausią išlaidų dalį sudarė darbuotojų darbo užmokestis. 2013 m. darbo užmokestis sudarė 57 proc. visų išlaidų (Lietuvos rajonų savivaldybių bibliotekose – 48,1 proc.). Mažiausią bibliotekos išlaidų dalį sudarė automatizacija – 2,2 proc. (Lietuvos rajonų savivaldybių bibliotekose – 1,9 proc.) bei dokumentų įsigijimas – 8,8 proc. (Lietuvos rajonų savivaldybių bibliotekose – 7,9 proc.).

1.4.4. pav. Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos išlaidų pasiskirstymas, proc.

Šaltinis: Lietuvos Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos statistiniai duomenys

2011–2013 m. laikotarpiu išlaidos darbo užmokesčiui išaugo 1,8 proc. (Lietuvos rajonų savivaldybių bibliotekose – 0,1 proc.), vadinasi darbo užmokestis augo (žr. 1.4.5. pav.). Vidutinis mėnesinis Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos vieno bibliotekos darbuotojo etato darbo užmokestis 2013 m. buvo apie 1 425 Lt, 2012 m. – 1 333 Lt, 2011 m. – 1 408 Lt (vidutinis mėnesinis vieno bibliotekininko etato darbo užmokestis 2013 m. – 1 306 Lt, 2012 m. – 1 252 Lt, 2011 m. – 1 289 Lt). Vidutinis Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų vieno etato mėnesinis darbo užmokestis 2013 m. buvo 1 388 Lt, 2012 m. – 1 361 Lt, 2011 m. – 1 377 Lt. Lyginant Kėdainių rajono ir savivaldybių bibliotekų vidurkius, matyti, jog Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos vieno etato vidutinis mėnesinis darbo užmokestis šiek tiek viršija (2,7 proc.) šalies vidurkį. Tačiau net ir pats šalies viešųjų bibliotekų vidurkis yra gana žemas lyginant jį su Lietuvos gyventojų vidutiniu mėnesiniu darbo užmokesčiu, kuris 2013 m. buvo 2 282 Lt, beveik per pus didesnis nei Kėdainių viešosios bibliotekos vieno etato mėnesinis darbo užmokestis.

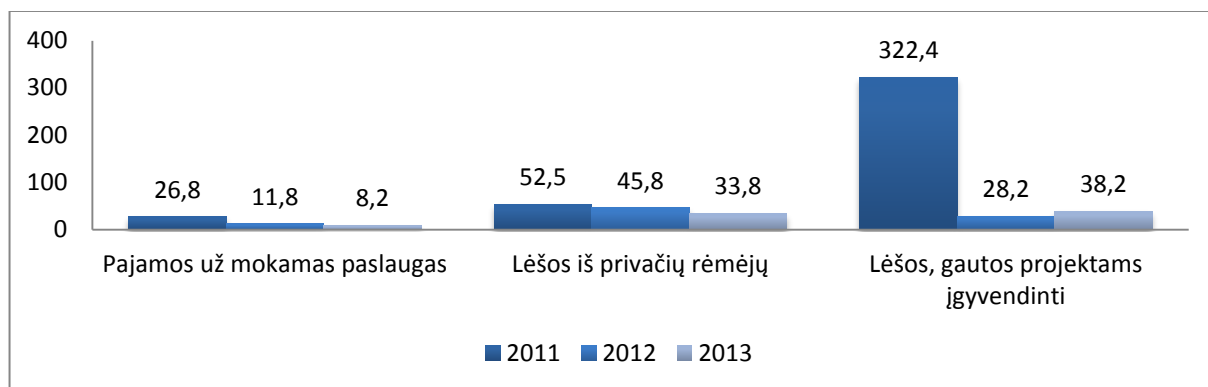

1.4.5. pav. Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos darbo užmokesčiui skirtų lėšų ir etato santykis, tūkst. Lt

Šaltinis: Lietuvos Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos statistiniai duomenys

Kalbant apie viešosios bibliotekos išlaidas, skirtas dokumentų įsigijimui, reikia pastebėti, jog steigėjas neskiria papildomų lėšų dokumentų įsigijimui (lėšos skiriamos tik periodikos prenumeratai). Lėšas dokumentų įsigijimui skiria Kultūros ministerija. 2011–2013 m. laikotarpiu knygų įsigijimui skirtos lėšos išaugo net 94,7 proc. (Lietuvos rajonų savivaldybių bibliotekose – 23,7 proc.).

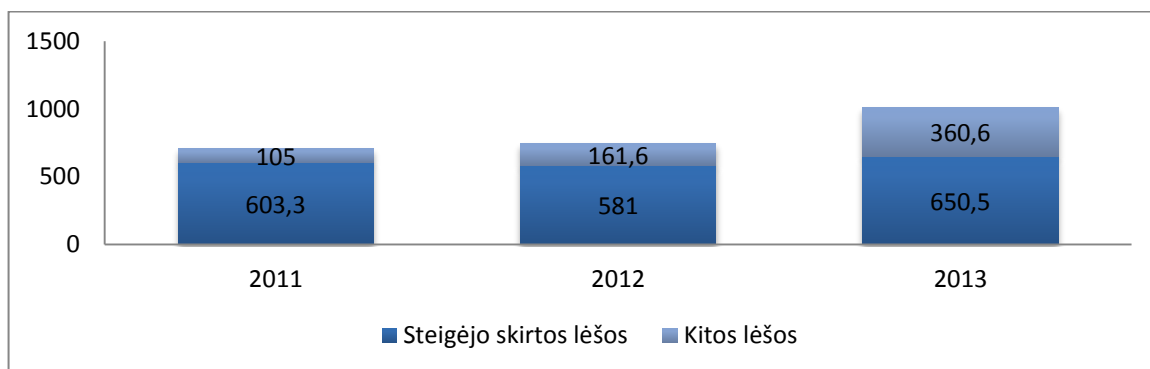
2011–2013 m. laikotarpiu gautų papildomų pajamų sumažėjo 80 proc. (tai įtakoją vykstantys pagrindinės viešosios bibliotekos renovacijos darbai). 1.4.6. paveiksle matyti, jog analizuojamu laikotarpiu pajamos už paslaugas sumažėjo 69,4 proc., fizinių, juridinių asmenų parama sumažėjo 35,6 proc., programų, projektų lėšos sumažėjo 88,2 proc. Nepaisant papildomų lėšų ir pajamų sumažėjimo galima teigti, jog viešosios bibliotekos žmogiškieji ištekliai dirba efektyviai pritraukdami papildomas lėšas, vienas Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos bibliotekininko etatas 2013 m. vidutiniškai pritraukė 1,6 tūkst. Lt. (Lietuvos rajonų savivaldybių bibliotekose – 8,9 proc.).

1.4.6. pav. Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos gautos pajamos, tūkst. Lt

Šaltinis: Lietuvos Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos statistiniai duomenys

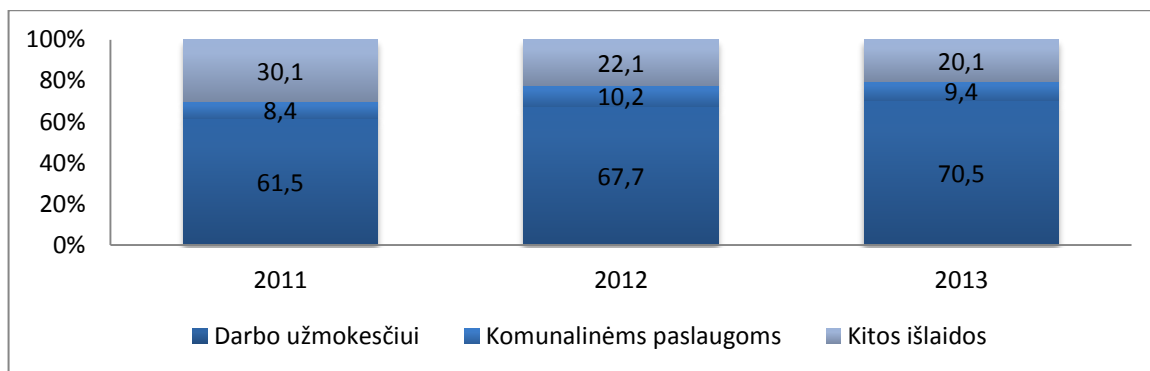
Kėdainių krašto muziejus. 2011–2013 m. laikotarpiu Kėdainių krašto muziejaus gaunamos lėšos išaugo 42,8 proc. (Lietuvos rajonų savivaldybių muziejų lėšos sumažėjo 3,8 proc.), iš jų steigėjo skirti asignavimai išaugo 7,8 proc. (Lietuvos rajonų savivaldybių muziejuose išaugo 8,9 proc.), papildomai pritraukiamos lėšos išaugo beveik tris su puse karto (Lietuvos rajonų savivaldybių muziejuose sumažėjo net 27,3 proc.). 2013 m. papildomos lėšos ir pajamos (pajamos už bilietus bei patalpų nuomą, fizinių, juridinių asmenų parama, 2 proc. pajamų mokestis, projektų vykdymui gautos lėšos) sudarė 35,7 proc. visų gautų lėšų.

1.4.7. pav. Kėdainių krašto muziejaus gautos lėšos 2011–2013 m., tūkst. Lt

Šaltinis: Kėdainių krašto muziejaus duomenys

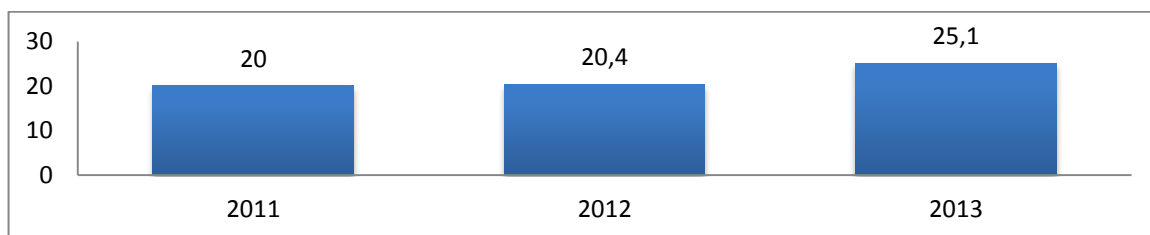
Kaip buvo matyti kalbant apie kultūros centrus bei Mikalojaus Daukšos viešąją biblioteką, daugiausiai lėšų buvo panaudota darbo užmokesčiui. 2013 m. darbo užmokestis sudarė 70,5 proc. visų Kėdainių krašto muziejaus išlaidų.

1.4.8. pav. Kėdainių krašto muziejaus panaudotos lėšos 2011–2013 m., proc.

Šaltinis: Kėdainių krašto muziejaus duomenys

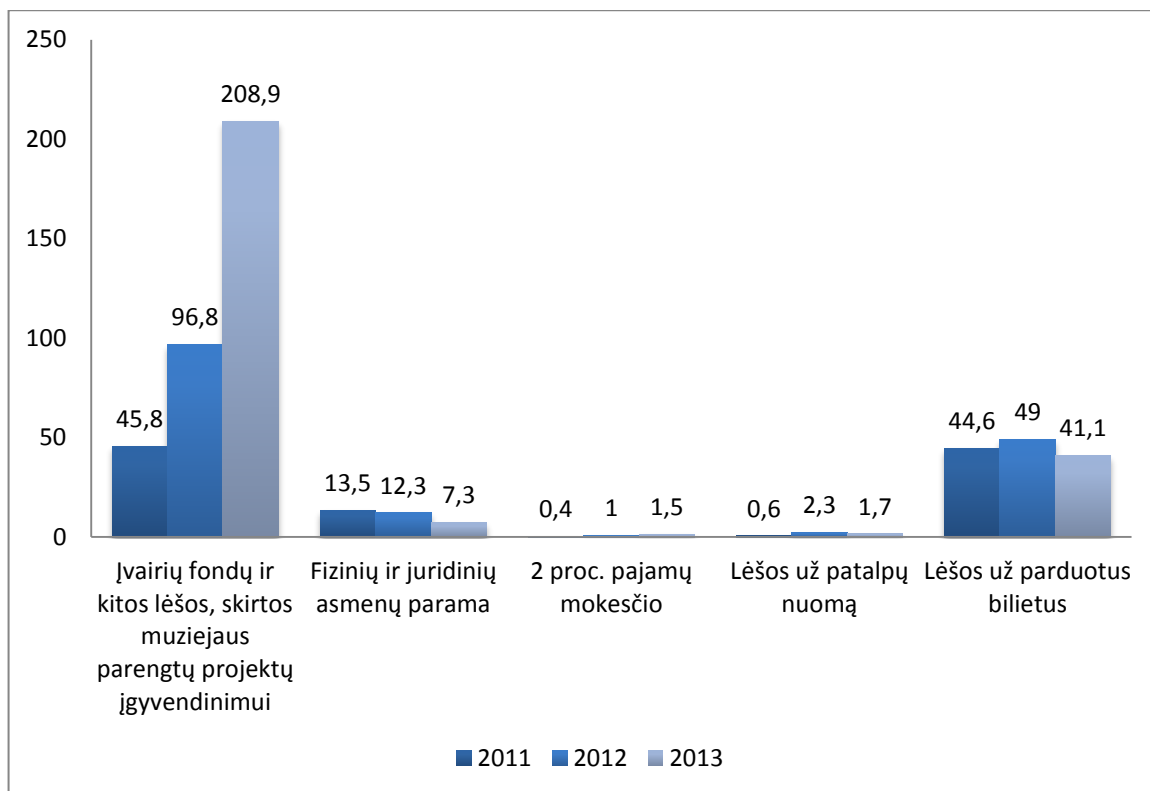
2011–2013 m. laikotarpiu išlaidos darbo užmokesčiui išaugo 30,8 proc. 2013 m. vieno muziejaus kultūros ir meno etato vidutinis mėnesinis darbo užmokestis buvo 1 277 Lt, 2012 m. – 1 221 Lt, 2011 m. – 1 270 Lt (vidutinis mėnesinis vieno kultūros ir meno etato darbo užmokestis 2013 m. buvo 1 509 Lt, 2012 m. – 1 442 Lt, 2011 m. – 1 513 Lt). Kaip galima matyti vidutinis muziejaus etato mėnesinis darbo užmokestis nežymiai augo, tačiau jis išliko gana mažas, 2013 m. nepasiekė vidutinio Lietuvos mėnesinio darbo užmokesčio (2 282 Lt).

1.4.9. pav. Kėdainių krašto muziejaus darbuotojų darbo užmokesčiui panaudotų lėšų ir etatų santykis, tūkst. Lt

Šaltinis: Kėdainių krašto muziejaus duomenys

Kėdainių krašto muziejus, lyginant su kitomis Kėdainių rajono kultūros įstaigomis pritraukia daugiausiai papildomų lėšų. 2011–2013 m. laikotarpiu papildomai pritrauktų lėšų išaugo 243,1 proc. Daugiausiai, analizuojamu laikotarpiu, buvo pritraukiama įvairių fondų lėšų muziejaus projektų įgyvendinimui (šis skaičius išaugo daugiau nei keturis su puse karto), taip pat išaugo 2 proc. pajamų mokesčio „parama“ (150 proc.) bei pajamos už patalpų nuomą (183,3 proc.). Tačiau sumažėjo fizinių ir juridinių asmenų parama – 45,9 proc. bei pajamos gaunamos už bilietų pardavimą – 7,8 proc. Vienas muziejaus etatas 2013 m. vidutiniškai pritraukė 14,1 tūkst. Lt.

1.4.10. pav. Kėdainių krašto muziejaus gautos pajamos, tūkst. Lt

Šaltinis: Kėdainių krašto muziejaus duomenys

APIBENDRINIMAS

Apžvelgus kultūros įstaigų lėšų pasiskirstymą galima pastebėti, jog visų įstaigų (kultūros centrų, Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos bei Kėdainių krašto muziejaus) gautos lėšos 2011–2013 m. laikotarpiu augo. Papildomai pritrauktos lėšos (ypač projektų įgyvendinimui) Kultūros centruose išaugo 15,4 proc., o Kėdainių krašto muziejuje net 243,1 proc. Papildomų lėšų pritraukimas į kultūros įstaigas parodo, jog Kėdainių rajono kultūros įstaigų žmogiškieji ištekliai dirba efektyviai bei kokybiškai.

Visose kultūros įstaigose didžiausią biudžeto dalį sudarė darbo užmokesčiui skirtos lėšos, šios lėšos analizuojamu laikotarpiu augo. Reikia pastebėti, jog augant darbo užmokesčiui skirtoms lėšoms nežymiai kilo ir darbuotojų atlyginimai, tačiau Lietuvos vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio neviršijo. Tuo tarpu mažiausiai lėšų kultūros centruose buvo skiriama veiklai bei materialinio turto įsigijimui. Mikalojaus Daukšos viešojoje bibliotekoje – bibliotekos fondų atnaujinimui ir automatizacijai.

II. KĖDAINIŲ RAJONO KULTŪROS SEKTORIAUS SSGG ANALIZĖ

Apžvelgus esamą Kėdainių rajono savivaldybės kultūros sektoriaus situaciją, atlikus kultūros sektoriaus aplinkos analizę bei išanalizavus atlikto tyrimo rezultatus buvo parengta Kėdainių rajono kultūros sektoriaus stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (SSGG) analizė. Kėdainių rajono kultūros sektoriaus SSGG analizė pateikta 2.1. lentelėje.

2.1. lentelė. Kėdainių rajono savivaldybės kultūros sektoriaus stiprybių ir silpnybių, galimybių ir grėsmių (SSGG) analizė

STIPRYBĖS
● Kėdainių rajono savivaldybės administracijos Kultūros ir sporto skyrius aktyviai dirba siekdamas efektyviai išnaudoti esamą viešąją infrastruktūrą optimizuojant kultūros įstaigų tinklą bei mažinant kultūros įstaigų kaštus (parengtas Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos tinklo pertvarkymo planas). ● Kėdainių rajono savivaldybės taryba yra patvirtinusi kultūros projektų finansavimo iš rajono savivaldybės biudžeto lėšų taisykles. Kasmet rajono savivaldybės biudžete skiriamos lėšos kultūros projektams finansuoti. ● Kėdainių rajono savivaldybės administracijos Kultūros ir sporto skyrius inicijuoja rajoninius renginius, skatinančius mėgėjų meno plėtrą, propaguojančius vertybes, papročius ir kt. Remia mėgėjų meno kolektyvų dalyvavimą respublikiniuose konkursuose ir kituose renginiuose. ● Kėdainių rajono savivaldybės administracijos Kultūros ir sporto skyrius nuolat vykdo kultūros paslaugų teikimo rajone kiekybės ir kokybės stebėseną, analizuoja ir teikia siūlymus, rengia programas ir kitas priemones situacijos gerinimui. ● Kultūros įstaigų tinklas optimalus ir pakankamai tankus. ● Didžioji dalis Kėdainių rajono pagrindinių kultūros įstaigų yra renovuotos ar numatytos renovuoti. ● Stiprūs kultūros įstaigų žmogiškieji ištekliai. ● Rajone vyksta kultūros centrų kultūros ir meno darbuotojų atestacija. Atestuotiems darbuotojams suteikiamos kvalifikacinės klasės ir priedai prie atlyginimo. ● Visose Kėdainių rajono kultūros įstaigose – kultūros centruose, Mikalojaus Daukšos viešojoje bibliotekoje ir Kėdainių krašto muziejuje – daugiau nei pusė darbuotojų turėjo aukštąjį kultūros ir meno srities išsilavinimą (ženkliai šalies vidurkį lenkė kultūros centrų kultūros ir meno darbuotojų dalis). Taip pat darbuotojų, įgijusių aukštąjį išsilavinimą, dalis kiekvienais metais nežymiai augo. ● Kultūros įstaigos siekia išlaikyti kultūros ir meno darbuotojus bei jų etatus, etatų dalis beveik nekito arba augo. ● Nemaža dalis kultūros įstaigų darbuotojų kėlė kvalifikaciją. ● Rajone veikia nevyriausybinės organizacijos, kurios aktyviai reiškiasi kultūriniame rajono lauke bei patenkina tuos gyventojų poreikius, kurių negali ar neturi resursų patenkinti Kėdainių rajono savivaldybės tarybos įsteigtos kultūros įstaigos. ● Tolygiai auga profesionalaus meno renginių (ir jų lankytojų) skaičius. ● Rajone yra daug galimybių pažinti krašto istorinę (tautinę) kultūrą. ● Aktyviai puoselėjama mėgėjų meno veikla, randama būdų, kaip pristatyti kūrybos rezultatus bendruomenėje bei rajone, yra platus įvairių kūrybinių veiklų pasirinkimas. ● Kultūros įstaigos aktyviai bendradarbiauja su švietimo įstaigomis, socialines paslaugas teikiančiomis organizacijomis, kaimo bendruomeninėmis organizacijomis. ● Kėdainių krašto muziejus išsiskiria iš kitų rajono įstaigų tarptautiniu

bendradarbiavimu, tarptautiniais projektais bei veiklos įvairiapusiškumu ir daugialypiškumu.

- Visi Kėdainių rajono kultūros centrai aktyviai vykdo etnokultūros puoselėjimo veiklas, skatina folkloro ansamblių ir kitų kolektyvų veiklą bei puoselėja vietos tradicijas.
- Kėdainių rajono verslininkai bei įvairios žemės ūkio bendrovės gana aktyviai suteikia paramą įvairioms rajono kultūros įstaigoms (daugiausiai įstaigų vykdomai veiklai).
- Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka aktyviai užsiima informacinės visuomenės ugdymu ir plėtra.
- Kultūros įstaigos ne tik kviečia kultūros vartotojus pas save, bet yra atviros ir tam tikrais atvejais (dažniausiai edukacinių renginių metu) eina pas kultūros vartotojus, nėra uždaros.
- Ypač stiprios Kėdainių krašto muziejaus edukacinės programos.
- Visos kultūros įstaigos skiria didelį dėmesį vaikų ir jaunimo užimtumui, meniniam ugdymui.
- Kultūros įstaigose veikia vaikų ir jaunimo užimtumo erdvės (Krakių, Šėtos ir Mikalojaus Daukšos viešojoje bibliotekoje veikia Atviros jaunimo erdvės).

SILPNYBĖS

- Ne visos kultūros įstaigos įgyvendina nuoseklius ir reguliarius gyventojų kultūrinių poreikių bei nuomonės tyrimus (tik iš dalies yra vykdoma kultūros vartotojų stebėseną bei segmentavimas).
- Nerenovuotas ir neatitinkantis gyventojų poreikių Kėdainių kultūros centras.
- Silpna kai kurių kultūros įstaigų materialinė bazė.
- Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos tinklo žaislotekos pasenusios ir nusidėvėjusios (kai kuriuose filialuose jų iš vis nėra).
- Nerenovuotas Kėdainių krašto muziejaus pastatas, pasenusios ekspozicijos, fondų saugyklos, jų įranga, reikia remonto kitiems muziejaus skyriams.
- Ne visos kultūros įstaigos turi internetines svetaines, kai kurios yra pasenusios (dizainas nebeatitinka šiandieninių vartotojų poreikių), kai kurios įstaigos visai neišnaudoja socialinių tinklų teikiamų galimybių.
- Kultūros įstaigose pasenusi ir nusidėvėjusi kompiuterinė ir programinė įrangos.
- Mikalojaus Daukšos viešajai bibliotekai steigėjas neskiria lėšų fondų atnaujinimui.
- Kėdainių krašto muziejui neskiriamos lėšos leidybinei veiklai, parodų, renginių ir koncertų organizavimui. Taip pat nėra skiriama lėšų eksponatų įsigijimui, konservavimui ir restauravimui.
- Trūksta įrangos Kėdainių krašto muziejui dalyvauti ir vykdyti LIMIS programą.
- Ne visose kultūros įstaigose yra įrengtos prieigos neįgaliesiems.
- Pasigendama šiuolaikinių modernių veiklos formų (šiuolaikinio, modernaus meno užsiėmimų, kolektyvų).
- Per retai imamas konkrečių veiklų pasiekti tuos gyventojus, kurie dėl tam tikrų fizinių ar suvokimo problemų nedalyvauja kultūrinėje veikloje (neatliekami gyventojų, nesilankančių kultūros įstaigose, tyrimai).
- Kultūros centruose bei Mikalojaus Daukšos viešojoje bibliotekoje pasigendama tarptautinio bendradarbiavimo, tarptautinių projektų įgyvendinimo.
- Kėdainių rajono kultūros įstaigose vangiai skatinama gyventojų savanorystė.
- Kultūros įstaigų darbuotojų bendruomenės senėjimas, ir maža jaunų, iki 29 metų amžiaus darbuotojų, dalis.
- Dalis darbuotojų dirba per kelias įstaigas (švietimo ar kitas kultūros įstaigas).
- Trūksta projekto vadovo ar koordinatoriaus etato.
- Nesukurta kultūros ir meno darbuotojų vertinimo ir skatinimo sistema bibliotekoje ir

muziejuje (nėra parengta muziejaus ir viešosios bibliotekos darbuotojų atestacijos programa).

GALIMYBĖS

- Taikant naujausius auditorijų plėtros tyrimus, Europos gerąją patirtį bei auditorijų plėtros strategijas įtraukti kuo daugiau rajono gyventojų į kultūrinę ir meninę veiklas.
- Kultūros įstaigose vykdomos lankytojų apklausos, išgryninančios lankytojų poreikius, segmentus bei padedančios gerinti institucijų veiklos kokybę, formuoti kultūros įstaigų efektyvią rinkodarą.
- Kultūros įstaigų ir privačių įmonių bendradarbiavimas sudarant sąlygas naujų produktų kūrimui ir idėjų įgyvendinimui, išskiriant turizmo sektorių.
- Tarptautinis bendradarbiavimas ir tarptautinių projektų įgyvendinimas, skatinantis kūrybinius mainus.
- Inicijuoti kvalifikacijos kėlimo kursus, tam tikrų seminarų ar mokymų organizavimą bendradarbiaujant su aukštojo mokslo ar profesionalaus meno ir kitomis institucijomis, tarptautinėmis kultūros organizacijomis.
- ES struktūrinių ir kitų fondų ir programų papildomo finansavimo naudojimas leidžiantis atnaujinti kultūros įstaigų pastatus ir materialinę bazę.
- Finansinio mechanizmo sukūrimas kultūros darbuotojų skatinimui už kokybiškai atliktus darbus.
- Vaizdingos viešosios, atviros (lauko) erdvės ar netradicinės erdvės (site-specific) išnaudojimas kultūros ir meno renginių organizavimui.

GRĖSMĖS

- Blogėjanti demografinė situacija.
- Gyventojų emigracija.
- Mažėjant gyventojų kultūriniam užimtumui didėja nusikalstamumas, žalingų įpročių įgijimas.
- Senstanti kultūros įstaigų darbuotojų bendruomenė.
- Mažas finansavimas kultūros įstaigų veiklai.
- Nėra apibrėžtos kultūros įstaigų atlyginimų kėlimo politikos.
- Nėra praktikos mokinio krepšelio lėšas skirti vaikų kolektyvų dalyviams kultūros įstaigose.
- Aplinkinių didžiųjų miestų kultūrinių renginių gausa ir patrauklumas.
- Lietuvoje organizuojami besikartojantys ir lūkesčių neatitinkantys kultūros ir meno darbuotojų kvalifikaciniai mokymai.

III. KĖDAINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS BENDROSIOS KULTŪROS UGDYMO, INFORMACINĖS VISUOMENĖS PLĖTROS IR KULTŪROS ĮSTAIGŲ TINKLO BEI RESURSŲ KITIMO/PERTVARKYMO IKI 2020 METŲ GALIMYBĖS

Prieš pateikiant konkrečias kultūros sektoriaus rekomendacijas bei pasiūlymus reikia apžvelgti svarbiausias Lietuvos kultūros plėtros strategines tendencijas ir kryptis. Ši trumpa apžvalga leis suformuoti tikslingesnes Kėdainių rajono savivaldybės kultūros srities rekomendacijas.

Įgyvendinant valstybinę kultūros politiką, pirmiausiai vadovaujamosi LR Seimo nutarimu pavirtintomis **Lietuvos kultūros politikos kaitos gairėmis**³⁰. Šios gairės buvo patvirtintos atsižvelgiant į tai, kad kultūra yra valstybės pamatas, kultūra ir kūrybiškumas – svarbiausi Lietuvos ištekliai; jog kultūros padėtis Lietuvoje reikalauja kritinio požiūrio, dėmesio ir teigiamų pokyčių; į būtinybę išsaugoti visuomenės kultūrinį tapatumą ir suteikti kultūrai prioritetinės, valstybės remiamos srities statusą. Lietuvos kultūros politikos kaitos tikslas – atnaujinti Lietuvos kultūros politikos modelį, kuris padėtų atskleisti, išsaugoti ir plėtoti visuomenės kultūrinį tapatumą ir kūrybinį potencialą.

Svarbus dokumentas yra ilgalaikė Valstybės pažangos strategija „Lietuva 2030“. Šios strategijos formavimo procese buvo remiamasi kultūros politikos kaitos gairėmis bei kitais dokumentais. Lietuvos pažangos strategija „**Lietuva 2030**“³¹, tai – valstybės vizija ir raidos prioritetai bei jų įgyvendinimo kryptys iki 2030 metų. Tai pagrindinis planavimo dokumentas, kuriuo turi būti vadovujamasi priimant strateginius sprendimus ir rengiant valstybės planus ar programas. Strategijoje išskiriamos pagrindinės pažangos sritys, kuriose turi vykti pokyčiai: sumani visuomenė, sumani ekonomika ir sumanus valdymas.

Sumanios visuomenės srityje numatomos su kultūra susijusios pokyčių iniciatyvos:

- Plėtoti aukštos kokybės kultūros paslaugas visoje šalyje, siekiant užtikrinti kultūros įvairovę ir jos prieinamumą.
- Skatinti kultūros ir įvairių gyvenimo sričių partnerystę, panaudojant kūrybos produktus ir kultūros paslaugas.
- Stiprinti piliečių istorinę savimonę ir savigarbą, skatinant įvairių rūšių kultūrinę ir meninę raišką, atnaujinant nacionalines kultūros, švietimo programas ir viešų valstybinių renginių repertuarą bei simboliką ir užtikrinant kultūros paveldo, tautinio paveldo objektų išsaugojimą, kartu jį sumaniai pritaikant visuomenės reikmėms.
- Formuoti turtingą kultūrinę terpę, investuojant į viešųjų kultūros institucijų plėtrą ir jų integraciją, skatinant visuomenės dalyvavimą kultūros procesuose. Sudaryti sąlygas kultūros dinamiškumui, ypač skatinant tarptautinius kultūrinius mainus ir tarptautinį kūrėjų judumą.
- Didinti kultūros sklaidą Lietuvoje ir užsienio valstybėse, ypatingą dėmesį skiriant kultūros paveldo ir šiuolaikinio kultūros turinio skaitmeninio prieinamumo didinimui.

Sumanios ekonomikos srityje numatomos su kultūra susijusios pokyčių iniciatyvos: kurti sąlygas verslo, švietimo, mokslo ir kultūros integracijai; sudaryti

³⁰ LR seimo nutarimas dėl Lietuvos kultūros politikos kaitos gairių patvirtinimo, 2010 m. birželio 30 d., Nr. XI-977.

³¹ Valstybės pažangos strategija „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, 2012 m. gegužės 15 d., Nr. XI-2015.

palankias sąlygas kūrybos ir kultūros pramonės plėtrai šalyje bei konkurencingumui tarptautinėse rinkose; užtikrinti reikiamą intelektinių ir finansinių išteklių prieinamumą, jų formų įvairovę; sustiprinti intelektinės nuosavybės apsaugą ir teisių į ją valdymą; kurti sąlygas verslo, švietimo, mokslo ir kultūros integracijai; sudaryti palankias sąlygas kūrybos ir kultūros pramonės plėtrai šalyje bei konkurencingumui tarptautinėse rinkose.

Sumanaus valdymo srityje numatomos su kultūra susijusios pokyčių iniciatyvos:

- Įdiegti visus žmogiškųjų išteklių valdymo aspektus apimančių kompetencijų valdymo modelį, leidžiantį sutelkti reikalingas darbuotojų kompetencijas, kad būtų sėkmingai pasiekti institucijos tikslai ir įgyvendinti veiklos prioritetai.
- Viešojo valdymo srityje plačiai įgyvendinti vertės už pinigus iniciatyvą, optimizuojant vykdomą veiklą (pavyzdžiui, atitinkamų bendrųjų funkcijų centralizavimas, geresnis turto valdymas) ir viešųjų paslaugų teikimą pasirinktomis kryptimis (pavyzdžiui, daugiau ir geresnės kokybės paslaugų su tais pačiais ištekliais arba mažiau išteklių tam pačiam ar net aukštesniam paslaugų lygiui).
- Plačiai įtraukti piliečius į paslaugų teikimo būdo nustatymą ir tobulinimo procesus, nuolat atlikti piliečių pasitenkinimo teikiamomis paslaugomis vertinimus, pasiekti abipusį susitarimą dėl paslaugų teikimo standartų ir masto.
- Skatinti susitarimus su vietos bendruomene dėl paslaugų teikimo masto ir kokybės standartų (angl. Citizens Charters).
- Užtikrinti aukštą gyvenimo kokybę ir įsidarbinimo galimybes visos šalies gyventojams (nesvarbu, kurioje vietovėje jie gyventų), modernizuojant ir kuriant infrastruktūrą bei skatinant smulkiojo ir vidutinio verslo plėtrą skirtinguose šalies regionuose.

Lietuvos pažangos strategijai „Lietuva 2030“ įgyvendinti parengta **2014–2020 Nacionalinės pažangos programa**³², kurioje atsižvelgiant į ES politines nuostatas, aprašomos ilgalaikių valstybės prioritetų įgyvendinimo kryptys, numatomos ES finansinės paramos panaudojimo galimybės įgyvendinant ilgalaikius valstybės prioritetus. 2014–2020 metų Nacionalinės pažangos programoje išskirti **3 horizontalieji** prioritetai, apimantys sritis, kurioms būdingos kompleksinės problemos ir kurių negalima išspręsti pasitelkus vienos ar kelių sektorinių politikų priemones:

- **Kultūra;**
- Regioninė plėtra;
- Sveikata visiems.

Horizontaliųjų ir vertikaliųjų (tematinių) prioritetų tikslai, uždaviniai ir įgyvendinimo kryptys derinami tarpusavyje.

Horizontaliojo prioriteto „Kultūra“ bendrasis tikslas – stiprinti visuomenės tapatybę, kūrybingumą, plėtojant konkurencingas kultūros paslaugas visoje Lietuvoje. Šio prioriteto kiti tikslai:

- Stiprinti visuomenės kultūrinę tapatybę, didinti visuomenės kūrybingumą, bendruomeniškumą ir pilietiškumą. Šiuo tikslu keliami uždaviniai:
 - Išsaugoti ir aktualizuoti kultūros paveldą, pritaikyti jį visuomenės ugdymo, jos kultūrinės tapatybės stiprinimo, kultūrinio ir pažintinio turizmo poreikiams;
 - Skatinti kūrybingumą, lyderystę, dalyvavimą kultūrinėje veikloje, bendruomenių kultūrinį aktyvumą ir integraciją;
 - Stiprinti ir vystyti Lietuvos piliečių ir lietuvių kilmės užsienio gyventojų tapatybę globalizacijos kontekste, formuoti pozityvią viešąją erdvę.

³² Nacionalinės pažangos programa 2014–2020 m., 2012 m. lapkričio 28 d., Nr. 1482.

- Plėtoti aukštos kokybės kultūros paslaugas užtikrinant jų įvairovę, inovatyvumą, prieinamumą ir sklaidą. Šiuo tikslu keliami uždaviniai:
 - Modernizuoti kultūros fizinę ir informacinę infrastruktūrą, plėtoti viešąsias erdves pritaikant visuomenės kultūrinių kompetencijų ugdymo poreikiams, plėtoti kultūros darbuotojų kompetencijas;
 - Skatinti kūrybinių ir kultūrinių industrijų plėtrą, su menu ir kultūra susijusias inovacijas bei šių inovacijų tarpsektorinę plėtrą, kultūros eksportą;
 - Vykdyti kultūros srities tyrimus, kultūros paslaugų poreikių analizę, su kultūra susijusius MTEP (moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra).

Nacionalinės pažangos programos horizontalusis prioritetas „Kultūra“ numato sukurti ir palaikyti viešųjų erdvių infrastruktūrą ir kūrybingumui palankią urbanistinę, socialinę, kultūrinę bei informacinę aplinką. Pagal šį prioritetą siekiama skatinti jaunimo kūrybingumą, užtikrinti kultūros paslaugų patrauklumą jaunimui ir skatinti jų norą dalyvauti kūryboje ir kultūros procesuose. Numatoma sukurti sąlygas kūrybinių ir kultūrinių industrijų plėtrai, tokiu būdu didinti šalies kultūros produktų konkurencingumą, žinomumą ir sklaidą. Visapusiškai skatinti verslumą kūrybinių ir kultūrinių industrijų srityje.

2014–2020 m. Nacionalinės pažangos programos horizontaliajame prioritete **„Regioninė plėtra“** numatytas bendrasis tikslas – užtikrinti tolygią, tvarią ir į skirtumų mažinimą orientuotą regionų plėtrą. Siekiama didinti teritorinę sanglaudą regionuose (kompleksiškas miestų viešosios infrastruktūros atnaujinimas), užtikrinančią kultūrinės veiklos plėtojimą. Gerinant viešųjų paslaugų kokybę ir prieinamumą, numatytas horizontaliojo prioriteto uždavinys (7.1.3.4.) – kompleksiškai modernizuoti kultūros paslaugų infrastruktūrą ir didinti kultūros paslaugų prieinamumą, sudaryti sąlygas profesionaliai ir mėgėjiškai meninei veiklai.

Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XII-51 buvo pritarta **XVI-ios vyriausybės 2012–2016 metų programai**³³, kurioje išskirtos su kultūra susijusios prioritetinės kryptys: kultūros prieinamumo visoms visuomenės grupėms didinimas, visuomenės kultūrinių iniciatyvų skatinimas, mėgėjų kūrybos ir liaudies meno rėmimas ir populiarinimas, tinkamas valstybinių muziejų, bibliotekų, kultūros centrų modernizavimo programų įgyvendinimas, vaikų ir jaunimo kūrybinių iniciatyvų skatinimas.

Regionų kultūros plėtros kryptys nustatytos **Regionų kultūros plėtros 2012–2020 metų programoje**³⁴. Šia programa siekiama gerinti kultūrinės aplinkos ir paslaugų kokybę, sudaryti sąlygas kultūros prieinamumui ir sklaidai, didinti regionų patrauklumą vietos bendruomenėms, investuotojams, turizmui. Programos įgyvendinimui numatytos įvairios priemonės: atlikti bandomuosius kultūros ir kūrybinių paslaugų savivaldybėse tyrimus, įvertinant viešojo ir verslo sektorių kultūros paslaugų teikėjus ir parengti rekomendacijas, plėtoti ir kurti viešai prieinamus regionų skaitmeninius kultūros ir vietos informacijos telkinius (vartus, portalus ir pan.), skatinant viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimą, rengti nacionalines ir tarptautines programas bei dalyvauti jų įgyvendinime.

Kultūros ministerija, įgyvendindama kultūros politiką **2014–2016 metų Kultūros ministerijos strateginiame veiklos plane**³⁵ numato misiją:

³³ XVI-os Vyriausybės (2012–2016 m.) programa, 2012 m. gruodžio 13 d., Nr. XII-51.

³⁴ Regionų kultūros 2012–2020 metų programa, 2011 m. spalio 19 d., Nr. IV-639.

³⁵ Kultūros ministerijos strateginis veiklos planas (2014–2016 m.), 2014 m. sausio 28 d. įsakymas Nr. IV-38.

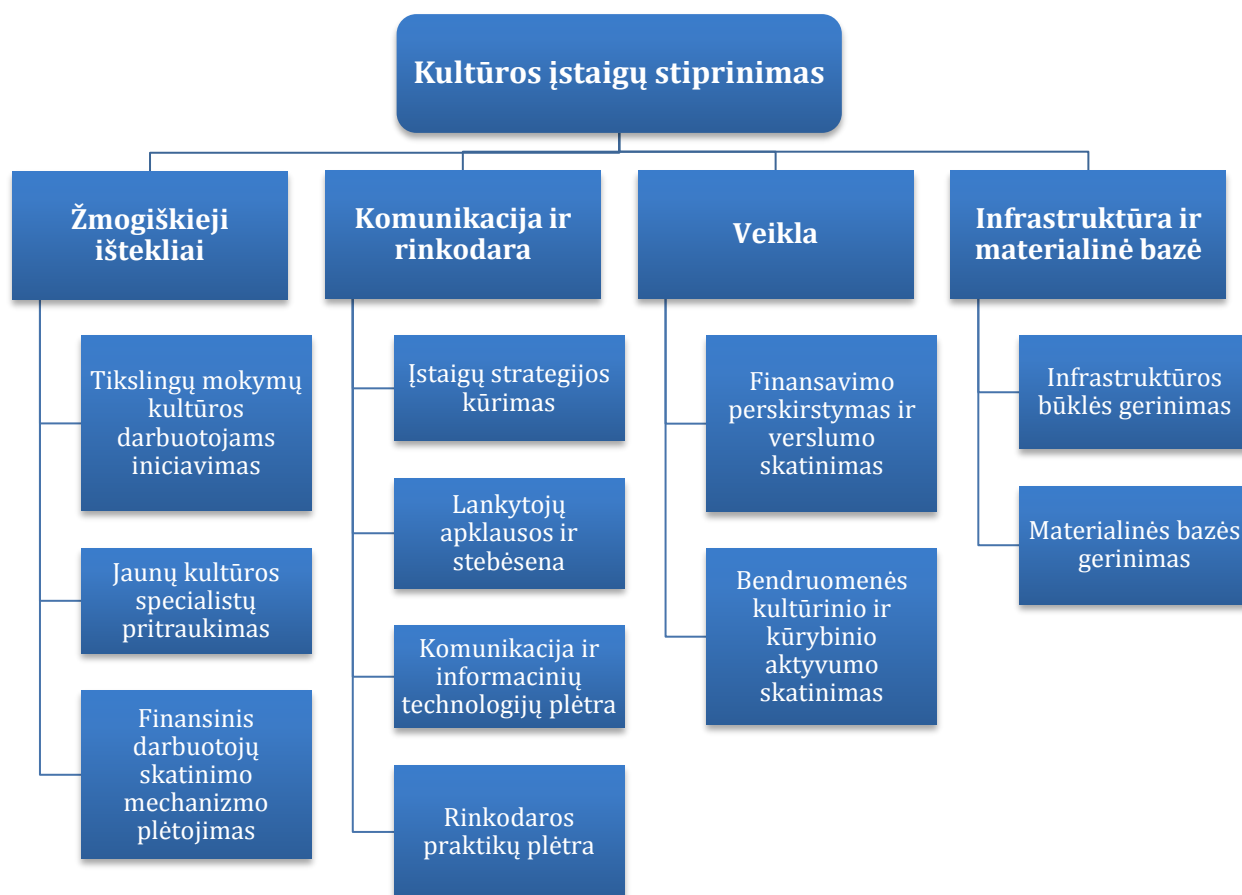
- sudaryti sąlygas šalies meno ir kultūros raiškai, sklaidai Lietuvoje ir užsienyje, Lietuvos kultūros tapatumo išsaugojimui, kūrybinių industrijų plėtrai bei visuomenės dalyvavimui kultūroje;
- užtikrinti viešosios informacijos ir kokybiškų kultūros paslaugų plėtrą, sklaidą ir prieinamumą visiems šalies gyventojams;
- dalyvauti formuojant ir įgyvendinant tautinių santykių darnumo politiką.

Kūrybinių industrijų skatinimo ir plėtros strategijos³⁶ tikslas – prisidėti siekiant, kad kūrybinės industrijos, kaip perspektyvi ir inovatyvi sritis, taptų svaria ir strategine šalies ūkio ir visuomenės gyvenimo plėtros dalimi, kad šalies kūrybinių industrijų produktai ir paslaugos sėkmingai konkuruotų Lietuvoje ir užsienyje.

Apibendrinant aukščiau išnagrinėtus dokumentus, galima nustatyti pagrindines kultūros srities veiklos kryptis, prioritetus ir sprendžiamas problemas valstybiniu lygmeniu. Tai – visuomenės (ypač bendruomenių) aktyvumo kultūros srityje skatinimas ir jos kūrybiškumo ugdymas; kultūros paslaugų patrauklumo vaikams ir jaunimui didinimas kuriant, pritaikant bei atnaujinant kultūros įstaigų edukacines programas; kultūros plėtra ir stiprinimas regionuose; verslumo skatinimas kūrybinių ir kultūrinių industrijų srityje; kultūros produktų sklaidos didinimas Lietuvoje ir užsienyje, modernizuojant kultūros fizinę ir informacinę infrastruktūrą; kultūros įstaigų optimizavimas bei tarpsektorinis bendradarbiavimas.

Atlikus Kėdainių rajono kultūros sektoriaus analizę bei atsižvelgus į aukščiau aptartas strateginių dokumentų kultūros srities kryptis bei prioritetus buvo išskirtos 2 sritys – kultūros įstaigų stiprinimas (žmogiškieji ištekliai, komunikacija ir rinkodara, veikla, infrastruktūra ir materialinė bazė) ir bendruomenės kultūrinio ir kūrybinio aktyvumo skatinimas – kurios turėtų būti kryptingai plėtojamos iki 2020 m.

³⁶ Kūrybinių industrijų skatinimo ir plėtros strategija, 2009 m. liepos 28 d. įsakymas Nr. ĮV-434.

3.1. pav. Kryptingo kultūros sektoriaus plėtojimo schema „Kultūros įstaigų stiprinimo“ sričiai³⁷

Šaltinis: sudaryta studijos autorių

Žmogiškieji ištekliai

Tikslingų mokymų kultūros darbuotojams inicijavimas. Tiek Kėdainių rajone, tiek šalyje egzistuoja tinkamų, savalaikių, informatyvių ir konkrečius įrankius darbui kultūros srityje suteikiančių kvalifikacijos kėlimo kursų³⁸ stoka. Atsižvelgiant į gerą kultūros įstaigų infrastruktūrą (Kėdainių mieste), bei nedidelį atstumą nuo Kauno miesto, rekomenduojama Kėdainių rajone inicijuoti kvalifikacijos kėlimo kursus, skirtus išskirtinai kultūros ir meno darbuotojams (tiek Kėdainių rajono, tiek kitų rajonų kultūros ir meno darbuotojams). Kursus turėtų inicijuoti rajono kultūros įstaigos (kiekviena įstaiga parengtų jų poreikius atitinkantį kursų planą) bendradarbiaudamos su Lietuvos aukštosiomis mokyklomis. Tada būtų galima inicijuoti mokslines tarptautines konferencijas, mokslo tiriamąsias keliones (pavyzdžiui, susipažinti su gerosios praktikos pavyzdžiais užsienio šalyse), mokymus, seminarus ar inovacijų perkėlimo projektus. Taip pat bendradarbiaujant būtų galima kviesti konkrečios srities užsienio lektorius (mokslininkus bei praktikus), kurie aktyviai dirba ir praktiškai įgyvendina kultūros animacijos ar bendruomeninių menų, kūrybinių ir kultūrinių industrijų idėjas savo šalyje. Ilgainiui, aukštos kokybės, savalaikiai praktiniai mokymai ir kursai, organizuojami Kėdainių rajono kultūros įstaigose, galėtų tapti

³⁷ Sritis „Bendruomenės kultūrinio ir kūrybinio aktyvumo skatinimas“ plačiau aptariama kaip atskira kultūros sektoriaus sritis, žr. žemiau 3.2 paveikslas.

³⁸ Kultūros darbuotojams trūksta žinių ir kompetencijų auditorijų tyrimų, rinkodaros, santykių su auditorijomis palaikymo, vadybos bei technologijų taikymo srityse.

vienu iš kultūros ir meno darbuotojų kvalifikacinių kursų centrų Lietuvoje. Tai neabejotinai atneštų naudos Kėdainių rajonui bei pačiam Kėdainių miestui.

Jaunų kvalifikuotų specialistų pritraukimas į kultūros įstaigas. Tinkamai paruoštus, jaunos, kvalifikuotas specialistus į kultūros įstaigas galima pritraukti suteikiant geresnes darbo sąlygas: galimybę gauti atlyginimą, priklausomą nuo darbo rezultatų – darbuotojo išsilavinimo, darbo užduočių savalaikio atlikimo, asmeninės atsakomybės, darbo kokybės bei drausmės; bei tam tikrą laisvę naujų idėjų iniciavimui ir įgyvendinimui (laisvė saviraiškai). Taip pat siekiant pritraukti jaunos specialistus rekomenduojama remtis meno inkubatorių ir rezidencijų patirtimi. Savivaldybė ar konkreti kultūros įstaiga galėtų skelbti konkursus konkretiems, iš anksto numatytiems, projektams (veiklai) įgyvendinti arba konkursus kviečiančius jaunos specialistus įgyvendinti savo siūlomas idėjas kultūros įstaigų veiklos praplėtimui (stiprinimui), inovatyvių idėjų įgyvendinimui ir pan. Laimėję specialistai būtų įdarbinami konkrečiam (terminuotam) laiko tarpui iš anksto numatyta etato dalimi, konkreta darbo atlikimui. Ši praktika pritrauktų įvairius specialistus (kurie, esant poreikiui, galėtų būti darbinami neterminuotam laikotarpiui), pagyvintų rajono (ar konkretios vietovės, kurioje specialistas dirbtų) kultūrinį klimatą. Ilgainiui ši praktika suformuotų Kėdainių rajono kultūros įstaigų, kaip inovatyvių, besikeičiančių, eksperimentuojančių, nebijančių naujovių įvaizdį bei atneštų naudos bendrosios kultūros ugdymui.

Projektų rengimo vadovo etato steigimas. Atlikus aplinkos analizę buvo pastebėta, jog kai kuriose Kėdainių rajono kultūros įstaigose yra poreikis steigti projekto vadovo etatą (ar jo dalį) aktyvesnei projektinei veiklai plėtoti bei efektyvesniam projektų įgyvendinimui. Rekomenduojama apsvarstyti galimybę kiekvienoje Kėdainių rajono kultūros įstaigoje steigti projekto vadovo etatą. Projekto vadovo funkcijos galėtų būti:

- įvairių tarptautinių fondų paieška, neapsiribojant tik ES struktūriniais fondais;
- bendradarbiavimas su užsienio kultūros institucijomis;
- paraiškų rengimas lietuvių ir anglų kalbomis ir kt.

Finansinis kultūros ir meno darbuotojų skatinimo mechanizmo sukūrimas ir plėtojimas. Kėdainių rajono kultūros centruose jau yra taikoma atestavimo sistema, kuri suteikia darbuotojams galimybę gauti didesnę atlyginimą, priklausomai nuo jų atliktų darbų. Tačiau ši praktika dar nėra taikoma Mikalojaus Daukšos viešojoje bibliotekoje bei Kėdainių krašto muziejuje. Taip pat nėra konkrečiai apibrėžtos, vieningos visoms kultūros įstaigoms, atlyginimo kėlimo politikos.

Darbo užmokestis kultūros įstaigose turi būti nustatytas pagal darbuotojo atlikto darbo kokybę, darbo pobūdį ir sudėtingumą (žemiau aprašyta siūloma darbuotojų vertinimo sistema). Apmokėjimo sistema turi būti patraukli, leidžianti pritraukti, išlaikyti ir ugdyti kvalifikuotus darbuotojus. Atsižvelgus į darbo pobūdį ir galimybes, įstaigos gali taikyti lanksčią darbo apmokėjimo sistemą: pastovus darbo užmokestis + kintamas darbo užmokestis + premijos. Nuo darbo rezultatų priklausantis atlyginimas darbuotojams keltų motyvaciją geriau dirbti bei skatintų siekti dar aukštesnių ir geresnių rezultatų.

Nesuteikiant finansinio suinteresuotumo sunku pritraukti aukštos kvalifikacijos kultūros darbuotojus, motyvuoti esamus bei reikalauti iš darbuotojų aukštesnės renginių bei atliekamos veiklos kokybės. Dažniausiai kultūros įstaigų darbuotojų atlyginimai (ypač kaimiškose vietovėse) yra mažesni nei vidutinis darbo užmokestis Lietuvoje, darbuotojai dažnu atveju yra priversti dirbti keliose (nebūtinai kultūros) įstaigose. Dėl šios priežasties stipriai mažėja darbuotojų motyvacija, kenčia teikiamų paslaugų kokybė. Rekomenduojama įtvirtinti ir taikyti pažangesnę atlyginimo kėlimo politiką.

Siekiant kuo efektyviau paskirstyti darbo užmokestį kultūros įstaigų darbuotojams, rekomenduojama sukurti darbuotojų nuolatinę vertinimo sistemą. Kėdainių rajono savivaldybės administracijos Kultūros ir sporto skyrius turėtų parengti visoms kultūros įstaigoms vieningą kultūros darbuotojų vertinimo sistemą. Sistema padėtų Kėdainių rajono savivaldybės administracijai įvertinti kultūros įstaigų žmogiškųjų išteklių efektyvumą (atitinkamai paskirstyti biudžetą), o kultūros įstaigų vadovams paskirstyti darbo užmokestį ar premijas darbuotojams. Sistema turėtų susidėti iš įvairių kultūros darbuotojų atliekamų veiklų, kurios būtų vertinamos taškais, priklausomai nuo svarbumo ir reikšmingumo kultūros įstaigai ar rajonui. Taškų suma turėtų įtakoti darbuotojų kintamą darbo užmokesčio dalį ar premijos dydį (taškų suma atitinka tam tikrą koeficiento dydį, pagal kurį skaičiuojama darbo užmokesčio kintamoji dalis) visiems metams iki kito vertinimo. Ataskaitas turėtų pildyti kiekvienas kultūros ir meno darbuotojas asmeniškai, įstaigos vadovas turėtų ją peržiūrėti ir patvirtinti parašu. Rekomenduojama ataskaitos forma ir dalys (jų gali būti daugiau, taškai skirstomi pagal svarbą kultūros įstaigai ir rajonui) pateikiamos 3.1. lentelėje³⁹.

Galimos grafos:

- Kultūrinė/meninė veikla (dalyvavimas, organizavimas, populiarinimas);
- Leidybinis darbas ir vertimas (straipsnių parengimas ir publikavimas, reklaminių bukletų parengimas ir publikavimas, straipsnių vertimas, laiškų vertimas ir kt.);
- Visuomeninė veikla (autorinis meno kūrinių viešas demonstravimas užsienyje/Lietuvoje; tarptautinių ir vietinių festivalių, forumų, programų komisijos/komiteto pirmininkas ar narys; grupinės meno kūrinių parodos užsienyje/Lietuvoje dalyvis/organizatorius/vertinimo komisijos narys; dalyvavimas savanoriškoje vyriausybinių, visuomeninių organizacijų veikloje; padalinių/įstaigų internetinių svetainių administravimas ir kt.);
- Kolektyvų (būrelių) veiklos organizavimas (kolektyvų vadovas, steigėjas; suorganizuoti renginiai; kolektyvų pasiekimai ir kt.);
- Organizacinė veikla (tarptautinių/Lietuvos nevyriausybinių organizacijų pirmininkas/narys; kitų organizacijų pirmininkas/narys ir kt.);
- Kvalifikacijos kėlimas, premijos, apdovanojimai (gautos reikšmingos premijos, apdovanojimai);
- Darbo stažas kultūros įstaigoje.

Ši sistema skatintų darbuotojų iniciatyvumą ir motyvaciją, kadangi sistema būtų aiškiai apibrėžta ir nesikeistų (ar keistųsi minimaliai). Darbuotojų atlyginimas priklausytų nuo jų atliktų darbų skaičiaus, masto ir reikšmingumo.

3.1. lentelė. Rekomenduojama kultūros įstaigų darbuotojų vertinimo sistemos forma

Nr.	Veikla	Mat. vnt.	Kiekis	Skiriami taškai	Iš viso:
1.	Projektinė veikla				
1.1.	Tarptautiniai kultūros/meno projektai (iki 50 tūkst. Lt) ⁴⁰	vnt.		30	
1.1.1.	Pagrindinis viso projekto	vnt.		30	

³⁹ Lentelėje pateikiami bendri visoms įstaigoms kriterijai, tačiau muziejaus, viešosios bibliotekos ir kultūros centrų specifiniai rodikliai gali būti pateikiami bendroje lentelėje nurodant kokios įstaigos darbuotojas turėtų pildyti vieną ar kitą specifinę grafą. Lentelę rekomenduojama formatuoti Microsoft Excel programoje.

⁴⁰ Skirstyti projektus:

Tarptautiniai kultūros/meno projektai (nuo 50 tūkst. Lt iki 500 tūkst. Lt / virš 500 tūkst. Lt);

Tarptautiniai ES paramos struktūriniai projektai (iki 50 tūkst. Lt/ nuo 50 tūkst. Lt iki 500 tūkst. Lt / virš 500 tūkst. Lt);

Kiti kultūriniai/meno projektai (iki 5 tūkst. Lt / nuo 5 tūkst. Lt iki 10 tūkst. Lt / virš 10 tūkst. Lt).

Nr.	Veikla	Mat. vnt.	Kiekis	Skiriami taškai	Iš viso:
	koordinadorius/vadovas				
1.1.2.	Projekto partnerinės dalies koordinadorius/vadovas	vnt.		15	
1.1.3.	Projekto vykdytojas	vnt.		10	
1.1.4.	Pateikta projekto paraiška (koordinadorius)	vnt.		10	
1.1.5.	Pateikta projekto paraiška (partneris)	vnt.		5	

Šaltinis: sudaryta studijos autorių

Komunikacija ir rinkodara

Kultūros įstaigų ilgalaikės strategijos formavimas (vizija, prioritetai, priemonės konkrečiam laikotarpiui). Atlikus aplinkos analizę buvo pastebėta, jog Kėdainių rajono kultūros įstaigos neturi pasirengusios ilgalaikės įstaigos strategijos (vizija, prioritetinės kryptys ir preliminarios priemonės). Daugelis kultūros įstaigų numano savo įstaigos veiklos kryptis bei viziją (vienos tai suvokia labai aiškiai ir konkrečiai, kitos daugiau remiasi nuovoka). Visos laikosi nuostatų patvirtintų Kėdainių rajono savivaldybės tarybos, tačiau reikia pastebėti, jog nuostatai gana panašūs ir į kitų rajonų kultūros įstaigų nuostatus, visos konkrečios srities kultūros įstaigos siekia labai panašių tikslų. Todėl siekiant atrasti savo išskirtinumą ne tik rajono lygmeniu, bet išskirti ir būti matomiems respublikiniu lygmeniu (ar net Europiniu, pavyzdžiui, kalbant apie Kėdainių krašto muziejų) reikėtų išskirti savo viziją bei prioritetines kryptis ir jas komunikuoti tiek įstaigos viduje (visi kultūros įstaigos darbuotojai privalo aiškiai suvokti įstaigos viziją bei prioritetines kryptis) tiek viešojoje erdvėje (internetinis puslapis, straipsniai apie įstaigos veiklas, TV reportažai ir t.t.).

Labai svarbu, jog kiekvienas Kėdainių rajono kultūros centras sukurtų savo strategiją (Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka bei Kėdainių krašto muziejus yra gana stiprios organizacijos, kurios gana aiškiai suvokia savo prioritetines kryptis bei aiškiai išskiria savo išskirtinumą respublikiniu lygmeniu, reikėtų siekti ir Europinio lygio išskirtinumo). Kultūros centrai savo veikla yra arčiausiai gyventojų (kaip ir viešosios bibliotekos filialai, tačiau filialų darbo specifiška yra šiek tiek kitokia). Būtent kultūros centrai turi didžiausią įtaką ugdant bendrąją gyventojų kultūrą per aktyvias meninės saviraiškos veiklas bei profesionalaus meno sklaidą. Atlikus aplinkos analizę buvo pastebėta, jog kultūros centrai nors ir turėdami beveik vienodus nuostatus yra gana skirtingi savo vykdomomis veiklomis, savo auditorijomis bei savo ambicijomis. Jeigu kiekvienas centras aiškiai apsibrėžtų savo strategiją ir supažindintų vietos gyventojus su ja (idealiu atveju strategija galėtų būti kuriama glaudžiai bendradarbiaujant su vietos bendruomeninėmis organizacijomis bei gyventojais) išaugtų vietos gyventojų pasitikėjimas ir iš dalies atsakomybė už konkrečią kultūros įstaigą. Tikėtina, jog gyventojai žinodami savo kultūros centro (ir tuo pačiu vietos kultūrinio lauko) išskirtinumą daugiau dėmesio skirtų jo puoselėjimui ir tobulinimui, kultūros centras taptų matomas ir konkurencingas. Kitaip sakant, kiekvienas kultūros centras „aplink save“ galėtų formuoti tam tikrą išskirtinę ir unikalią „kultūrinę vietovę“ (išskirtinį kultūrinį lauką). Taigi strategijos suformavimas leistų kultūros centrams išgryninti ir aiškiai apsibrėžti savo išskirtinumą bei naudą bendruomenei.

Lankytojų apklausų ir stebėsenos vykdymas. Atlikus aplinkos analizę buvo pastebėta, jog kultūros įstaigos neatlieka sistemingų gyventojų apklausų (ypač tų

gyventojų, kurie nesilanko kultūros įstaigose, nebandoma suprati nesilankymo priežasčių) ar stebėsenos (galima išskirti Mikalojaus Daukšos viešąją biblioteką, kuri aktyviausiai atlieka vartotojų stebėseną). Taip pat įstaigos nesegmentuoja savo lankytojų (tikslines grupes dažniausiai išskiria pagal nusistovėjusius kriterijus). Apklausos ir stebėseną padėtų įstaigoms išsigryninti savo auditorijos segmentus, išskirti jų įpročius, poreikius, taip išsiaiškinti tikslinėms auditorijoms priimtinus informacijos sklaidos kanalus, padėtų generuoti naujas, inovatyvias ir originalias idėjas. Segmentavimas⁴¹ gali pasitarnauti rinkodaros tikslais, siekiant pritraukti tam tikrų grupių asmenis (naudojant jiems priimtinus ir tinkamus metodus). Kultūros įstaigos galėtų pasiekti tuos vartotojus, kurie dėl tam tikrų priežasčių negali dalyvauti kultūros įstaigų veiklose (dėl fizinių, mentalinių, percepcinių, socialinių ir kt. priežasčių), organizuojant tokias veiklas, kurios priimtinos tam tikram gyventojų segmentui arba organizuoti „įvadinės-edukacinės“ veiklas (pavyzdžiui, jeigu kalbame apie percepcines nedalyvavimo kultūros veikloje priežastis – šios veiklos būtų lyg pirmasis susidūrimas su kultūra, suteiktų gyventojams tam tikrus suvokimo ir vertinimo įrankius bei suteiktų asmeniui pasitikėjimo toliau „naviguoti“ kultūros ir meno lauke, ir t.t.). Kitaip sakant, organizuoti tam tikras specifines edukacines veiklas, kurios mažais žingsniais siektų pritraukti įvairių segmentų lankytojus.

Auditorijų tyrimus būtų galima atlikti bendradarbiaujant su aukštosiomis mokyklomis, kurios galėtų pasiūlyti tam tikrų sričių studentams atlikti praktikas kultūros įstaigose.

Komunikacija ir informacinių technologijų plėtra. Informacinių technologijų plėtos poreikis jaučiamas kiekvienoje Kėdainių rajono kultūros įstaigoje. Visų pirma ne visos kultūros įstaigos turi susikūrusios savo internetines svetaines (arba kai kurių įstaigų svetainės nėra patraukios). Reikia pastebėti, jog šiandieniniame skaitmeniniame pasaulyje, internetinė svetainė yra tam tikra įstaigos vizitinė kortelė, kuri gali pritraukti lankytojus į kultūros įstaigą, arba priešingai – atstumti bei sukelti susierzinimą (pavyzdžiui, lengvai nerandant reikiamos informacijos). Rekomenduojama sukurti arba atnaujinti kultūros įstaigų internetines svetaines remiantis naujausiomis internetinių svetainių kūrimo tendencijomis.

Kita svarbi šiuolaikinės komunikacijos priemonė – socialiniai tinklai. Didžioji dalis įstaigų turi susikūrusios paskyras socialiniame tinkle Facebook. Paskyroje talpinama informacija apie būsimus ar praėjusius renginius, kartais dalinamasi renginių nuotraukomis. Tačiau, tam, kad socialinio tinklapio paskyra taptų labiau matoma ir lankoma (taip būtų pritraukiami ir nauji lankytojai) informacija turėtų būti keliama kur kas dažniau. Taip pat paskyroje galėtų būti organizuojamos įvairios akcijos (už atsakymą į klausimą ar įkeltą nuotrauką, paveiksluką, video būtų dovanojami bilietai į renginį, organizuojami paskutinės minutės išpardavimai ir t.t.). Rekomenduojama į paskyrą kelti įdomią ir intriguojančią informaciją apie atitinkamą kultūros įstaigą iš archyvų (senos pastato nuotraukos, kolektyvų pasirodymų nuotraukos, kolektyvų laimėjimų istorija, garsių kraštiečių lankusių kultūros įstaigos veiklas nuotraukos ar pasisakymai ir t.t.). Taip būtų sukurta virtuali kultūros įstaigos bendruomenė. Taip pat rekomenduojama aktyviau išnaudoti ir tokius tinklus kaip Twitter, Youtube (kur yra galimybė talpinti įvairią vaizdo medžiagą), mobiliųjų telefonų komunikacines galimybes, įvairius tinklaraščius.

Atlikus aplinkos analizę buvo pastebėta, jog Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos indėlis į informacinės visuomenės plėtrą yra labai didelis. Biblioteka aktyviai išnaudoja visas informacinių technologijų teikiamas galimybes ir aktyviai siekia jas diegti

⁴¹ Segmentavimas - procesas, kurio metu auditorija suskirstoma į mažesnes grupes, atsižvelgiant į kūrinių/renginių, demografiją, psichografiją, komunikacijos ir medijų naudojimo įpročius.

visame rajone. Taigi rekomenduojama ir toliau kurti ir palaikyti elektroninių ir informacinių paslaugų sistemą, tobulinti LIBIS infrastruktūrą, atnaujinti programinę įrangą bei rengti kraštotyros skaitmeninę duomenų bazę. Taip pat reikėtų kai kuriuose filialuose atnaujinti kompiuterinę įrangą.

Šiuolaikinis muziejus yra sunkiai įsivaizduojamas be informacinių technologijų. Atlikus aplinkos analizę buvo pastebėta, jog Kėdainių krašto muziejus turi nemažai planų naujų ekspozicijų kūrimui ir senųjų atnaujinimui. Į atnaujinimą įeina ir įvairių informacinių, interaktyvių standų ir terminalų įdiegimas. Tai neabejotinai paskatins muziejų tapti šiuolaikiškesniu ir konkurencingesniu ne tik Lietuvoje, bet ir Baltijos šalyse. Taip pat muziejus planuoja ir toliau dalyvauti Lietuvos muziejų informacinės sistemos (LIMIS) kūrime, įsigyti skaitmeninio įrangą, skaitmeninti muziejaus fonduose esančius eksponatus, kurti virtualias muziejaus parodas bei 3D panoramą.

Rinkodaros praktikų plėtra. Kėdainių rajono savivaldybės administracijos Kultūros ir sporto skyrius kiekvieną mėnesį skelbia einamojo mėnesio vykstančius kultūros renginius, o visų metų renginių kalendorius (gidas) tinklapyje www.kedainiai.lt būna patalpinamas vasario mėnesį. Kai kurie pagrindiniai renginiai yra skelbiami ir Kėdainių turizmo informacijos centre, tačiau jame renginiai nėra išsamiau pristatomi, taip pat nėra ir renginių tikslų datų. Todėl rekomenduojama sudaryti vieningą pagrindinių (didžiausių ir svarbiausių) renginių gidą ir jį platinti ne tik savivaldybės ir turizmo informacijos centro internetinėje svetainėje, bet ir kitų kultūros įstaigų internetinėse svetainėse. Šis renginių gidas galėtų būti plėtojamas, pridedant kiekvieno renginio trumpą aprašymą, tikslų datą, taip pat galėtų būti nuorodos į netoli renginio vietos esančias apgyvendinimo ir maitinimo įstaigas bei kitus kultūros ir turizmo objektus. Taip būtų sukurti „mini“ kultūros turizmo produktai skatinantys susipažinti ir aplankyti rajono renginius, ne tik pačius Kėdainių rajono gyventojus, bet ir turistus iš kitų rajonų. Toks interaktyvus kultūros renginių gidas galėtų būti platinamas įvairiuose turizmui skirtuose tinklapiuose.

Taip pat rekomenduojama išnaudoti ir kitas viešinimo priemones: leisti pagrindinių rajono renginių lankstinukus, juos platinti Lietuvos turizmo centruose, kitų rajonų kultūros įstaigose. Išnaudoti partizaninės rinkodaros galimybes organizuojant reklamines, originalias, kūrybingas ir netikėtas akcijas (arba reklaminę medžiagą pateikti netikėtose erdvėse, netikėtu būdu ir forma, pavyzdžiui, organizuoti teatralizuotas akcijas pristatančias didesnius rajono renginius).

Veikla⁴²

Finansavimo perskirstymas ir verslumo skatinimas. Tolygus kultūros finansavimas leidžia funkcionuoti dideliame skaičiui savivaldybės išlaikomų kultūros įstaigų, tačiau toks finansavimas yra inertiškas, atėjęs iš seniai nusistovėjusios sistemos, todėl visiškai neskatinamas kultūros įstaigų (bei kultūros darbuotojų) konkurencingumas. Dėl šios priežasties reikėtų peržiūrėti kultūros įstaigų veiklos finansavimą, siekiant skatinti kuo kokybiškesnių paslaugų teikimą visuomenei. Siekiant tikslingai panaudoti lėšas, savivaldybė turėtų skirti didesnę dėmesį kultūros įstaigų veiklos finansavimui, projektiniam finansavimui bei naujų (jaunų) specialistų (kultūrinio-intelektualinio potencialo) įdarbinimui kultūros įstaigose.

⁴² Sritis „Bendruomenės kultūrinio ir kūrybinio aktyvumo skatinimas“ plačiau aptariama kaip atskira kultūros sektoriaus sritis, žr. žemiau 3.2 paveikslas.

Kėdainių rajono savivaldybės administracijos Kultūros ir sporto skyrius turėtų aktyviau skatinti kultūros įstaigų verslumą, gebėjimą generuoti papildomas lėšas kultūrinių ir meninių veiklų plėtojimui. Taip pat galėtų inicijuoti kultūros įstaigų verslumo skatinimo kursus (stiprinti žmogiškuosius išteklius), supažindinančius su kūrybinių industrijų samprata, jos principais ir strategijomis. Kultūros ir sporto skyrius turėtų imtis veiksmų ir siekti keisti tiek kultūros įstaigų darbuotojų, tiek rajono gyventojų suvokimą, jog kultūra yra valstybės išlaikytinė, reikėtų skatinti žmones suprasti, jog kultūra yra tokia pati bendrojo vidaus produkto kūrėja kaip ir kitos verslo sritys. Taip pat pačios kultūros įstaigos turėtų imtis tam tikrų veiklų, kurios įstaigai nešėtų finansinę naudą ir taip gauti papildomų lėšų veiklų vykdymui.

Rekomenduojama aktyviau naudotis 2 proc. nuo gyventojų pajamų mokesčio galimybe. Aktyviau ieškoti rėmėjų ir mecenatų. Taip pat rekomenduojama sukurti programą (įsteigti fondą), pagal kurią privatūs donoriai kompensuotų organizacijoms išlaidas už nemokamai į renginius kviečiamus vaikus iš globos namų, jaunimą iš socialinės rizikos šeimų ir kt. arba kompensuoti dalyvavimą tam tikrose specialiose, kultūrinį aktyvumą skatinančiose, edukacinėse programose ir pan.

Kultūros projektų finansavimas. Kėdainių rajono savivaldybės taryba yra patvirtinusi kultūros projektų finansavimo iš rajono savivaldybės biudžeto lėšų taisyklės, iš kurio kasmet yra skiriamos lėšos kultūros projektų finansavimui. Finansavimas yra mažas, todėl kiekvienais metais biudžetas turėtų augti. Taip pat projektiniu finansavimu turėtų būti remiami didesnio masto inovatyvūs ir profesionalūs meniniai ir kūrybiniai projektai. Rekomenduojama didinti ir nevyriausybinių organizacijų projektinį finansavimą, siekiant remti didesnio masto kultūrinius, meninius ar edukacinius (kultūrinės ir meninės edukacijos) renginius.

Infrastruktūra ir materialinė bazė

Infrastruktūros būklės gerinimas. Atlikus aplinkos analizę buvo išskirti kultūros įstaigų pastatai, kuriems reikalinga rekonstrukcija ar tam tikri remonto darbai. Žemiau pateiktos įstaigos, kurias rekomenduojama renovuoti bei sutvarkyti jų prieigas iki 2020 m.:

- Rekonstruoti Kėdainių kultūros centro pastatą;
- Krakių kultūros centro pastatą;
- Truskavos kultūros centro pastatą;
- Atlikti Kėdainių kultūros centrų, Labūnavos ir Pelėdnagių skyrių pastatų vidaus remontą;
- Kėdainių kultūros centro Surviliškio skyriaus pastato išorės remontą;
- Rekonstruoti Kėdainių rajono savivaldybės pastatą, esantį Didžiosios rinkos a. 4, Kėdainiuose, įrengiant Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos vaikų ir jaunimo skyrių;
- Atlikti vidaus ir išorės remontą Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos Vainikų filialo pastate (pastatas priklauso Josvainių seniūnijai, pastate taip pat veikia medicinos punktas);
- Atlikti vidaus ir išorės remontą Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos Ažytėnų filialo pastate (pastatas priklauso Krakių seniūnijai, be bibliotekos veikia ir kaimo bendruomeninė organizacija – Ažytėnų bendruomenės centras);
- Atlikti Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos Langakių filialo pastato remontą (pastatas priklauso privačiam asmeniui);
- Rekonstruoti Kėdainių krašto muziejaus pastatą;
- Atlikti Daugiakultūrio centro pastato vidaus ir išorės remontą;

- Atlikti Kunigaikščių Radvilų mauzoliejiaus Evangelikų reformatų bažnyčioje vidaus remontą;
- Atlikti Arnetų namo išorės remontą.

Materialinės bazės gerinimas (atnaujinimas ir papildymas). Daugumoje kultūros įstaigų materialinė bazė yra pasenusi arba stipriai nusidėvėjusi. Siekiant gerinti kultūros įstaigų kokybę bei patrauklumą lankytojams, rekomenduojama atnaujinti ar papildyti materialinę bazę žemiau išvardintose kultūros įstaigose:

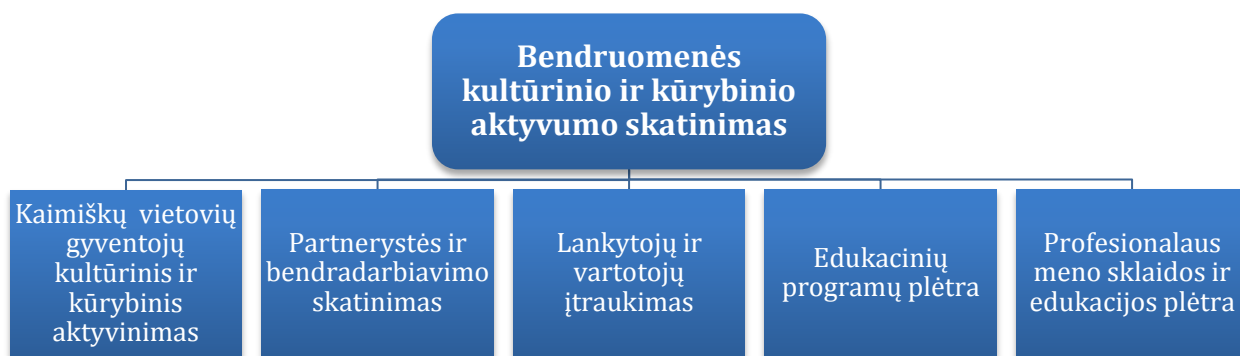
Kultūros centrams reikia įsigyti: tautinių kostiumų, muzikos instrumentų, apšvietimo ir įgarsinimo aparatūros, kai kuriuose kultūros centruose ir jų skyriuose reikėtų atnaujinti baldus ir scenos užuolaidas.

Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos filialuose reikia atnaujinti ir plėsti žaislotekas, atnaujinti baldus.

Kėdainių krašto muziejuje reikia modernizuoti ekspoziciją pasitelkiant naujas interaktyvias technologijas bei įdiegti naują fondų saugyklų įrangą. Daugiakultūriame centre trūksta įgarsinimo ir konferencijų organizavimo sinchroninio vertimo įrangos.

Kompiuterinės ir programinės įrangos atnaujinimas. Kėdainių rajono kultūros įstaigose nusidėvėjusi kompiuterinė ir programinė įrangos. Rekomenduojama atnaujinti dalį kompiuterinės įrangos, siekiant gerinti kultūros įstaigų teikiamų paslaugų kokybę. Taip pat kai kuriuose kultūros centruose įvesti interneto prieigą. Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos filialams reikėtų įsigyti nešiojamų kompiuterių.

Dokumentų fondų atnaujinimas. Atlikus aplinkos analizę buvo pastebėta, jog Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos fondų formavimui ir atnaujinimui skiriamas labai menkas finansavimas, todėl rekomenduojama skirti daugiau lėšų šiai sričiai.

3.2. pav. Kryptingo kultūros sektoriaus plėtojimo schema „Bendruomenės kultūrinio ir kūrybinio aktyvumo skatinimas“ sričiai

Šaltinis: sudaryta studijos autorių

Kaimiškų vietovių gyventojų kultūrinis ir kūrybinis aktyvinimas (kultūros animacijos principų taikymas). Atlikus aplinkos analizę ir gyventojų kultūrinių poreikių tyrimą buvo pastebėta, jog žmonės retai lankosi kultūros ir meno renginiuose bei dalyvauja kultūrinėje veikloje dėl pasyvumo ir abejingumo pačiai kultūrinei veiklai (vidinės, asmeninės nesilankymo kultūros renginiuose ir veiklose priežastys). Taip pat buvo pastebėta, jog yra poreikis aktyvesnes kultūrines veiklas vykdyti ten, kur nėra jokios kultūros įstaigos (poreikis dažniausiai kyla iš tokiose vietovėse susikūrusių bendruomeninių organizacijų). Vienas iš efektyviausių būdų skatinti neaktyvių gyventojų

įsitraukimą į kultūros veiklas bei aktyvinti įvairias rajono bendruomenes yra kultūros animacijos⁴³ (bendruomeninių menų) principų taikymas. Šią praktiką galima taikyti keliais būdais:

- Per kultūros įstaigų (kultūros ir meno) darbuotojus, ypač tuos, kurie dirba kaimiškose vietovėse. Kadangi kultūros animacijos specialistų Lietuvoje yra labai mažai, rekomenduojama Kėdainių rajono savivaldybės administracijos Kultūros ir sporto skyriui inicijuoti projektą bendradarbiaujant su kuria nors aukštąja Lietuvos mokykla (pavyzdžiui, Vytauto Didžiojo universitetu, kuris dėsto kultūros animacijos kursas). Projekto metu kultūros įstaigų darbuotojai būtų supažindinami su kultūros animacijos principų taikymu dirbant su įvairiausiomis bendruomenėmis (etinėmis, socialinėmis ir kt.). Mokymai galėtų įtraukti ne tik rajono kultūros įstaigų darbuotojus, bet apimti kelis rajonus, mokymų centru būtų Kėdainių miestas, kuriame yra puiki mokymams tinkanti infrastruktūra. Projektas galėtų susidėti iš teorinės dalies, bendradarbiaujant, pavyzdžiui, su VDU bei Lenkijos ir Didžiosios Britanijos universitetais (gerosios patirties pasidalinimas). Antra projekto dalis galėtų apimti metodikos sukūrimą, kuri pagelbėtų kultūros darbuotojams dirbant su įvairiomis rajono bendruomenėmis.

- Kviečiantis įvairių sričių menininkus (galėtų būti išnaudojamas ir vietos menininkų potencialas) į kaimiškas vietas atlikti tam tikrus konkrečius projektus su vietos (ar kita apsibrėžta problemine) bendruomene. Menininkas glaudžiai bendradarbiaudamas su tiksline bendruomene kuria tam tikrus meninius objektus ar meno kūrinius, kurie, priklausomai nuo jų pobūdžio, yra paliekami pačiai bendruomenei (tai gali būti įvairių medijų skulptūrų parkas, vaidinimas, bendruomenės muziejus, originalūs gėlynai, freskos, grafitis ir t.t.). Reikia pabrėžti, jog tokiuose projektuose rezultatas nėra toks svarbus, kaip pats procesas. Meninio projekto procesas apima tikslinės bendruomenės sudominimą, įtraukimą, jų prisidėjimo ir indėlio svarbą, tai tam tikra tikslinės bendruomenės kultūrinė ir meninė edukacija. Svarbu ir tai, jog tokio pobūdžio projektai privalėtų turėti tęstinumą. Ši veikla ugdo ir puoselėja vietinės bendruomenės identitetą, skatina juos aktyviau įsitraukti į kultūrines veiklas, kuriančias gyvenamosios aplinkos kultūrinę vertę bei skatina tapti atsakingais už savo atliktus darbus ir gyvenamąją aplinką.

Kultūros animacijos principų taikymas skatina kultūros įstaigas „išeiti“ iš organizacijos ribų ir atsidurti bendruomenėse, o ne tik kviesti ir laukti žmonių pas save. Kiekvienas „išėjimas“ pritraukia daugiau kultūros lankytojų, skatina žmonių pasitikėjimą ir atsakomybę už savo kultūrinę vietovės aplinką.

Rekomenduojama Kėdainių rajono savivaldybės administracijos Kultūros ir sporto skyriui inicijuoti įvairių bendruomenių kultūros animacijos projektų finansavimo konkursą. Teikti siūlymą Kultūros ir meno tarybai, kad kultūros animacijos principų taikymas taptų vienu iš prioritetų kultūros projektų konkursuose, prieš tai surengus ir supažindinus kultūros įstaigų darbuotojus ir kitus suinteresuotus asmenis iš kultūrinių nevyriausybiinių organizacijų su kultūros animacijos koncepcija.

Partnerystės ir bendradarbiavimo skatinimas. Atlikus aplinkos analizę buvo pastebėta, jog bendradarbiavimas tarp kultūros įstaigų, nevyriausybiinių organizacijų, veikiančių kultūros srityje bei kitų sektorių yra gana sėkmingas ir intensyvus. Todėl rekomenduojama ir toliau jį palaikyti bei skatinti dar aktyvesnį tarpsektorinį bendradarbiavimą su verslo, turizmo, pramonės, technologijų, ekologijos ir kt. sritimis. Pavyzdžiui, bendradarbiaujant su turizmo sektoriumi aktyviau plėtoti kultūrinio turizmo produktus. Partnerystė ir bendradarbiavimas galėtų pasireikšti bendrų meninių (ir

⁴³ Kultūros animacija – viena iš kultūros organizavimo formų, kurios tikslas skatinti ir aktyvinti visuomenės gyvenimą per meninę ir kultūrinę veiklą.

socialinių) projektų įgyvendinimu. Viena iš tarpsektorinio bendradarbiavimo gerųjų pusių ta, jog sujungiamos skirtingos auditorijos ir taip yra plečiamas vartotojų ratas. Taip pat tarpsektorinis bendradarbiavimas ir partnerystė gali inicijuoti įdomius ir netikėtus meninius ir kultūrinius procesus (pavyzdžiui, muziejaus ir kultūros centro bendradarbiavimas su žemės ūkio bendrija gali inicijuoti unikalų renginį (projektą) vykstantį vidury laukų, į kurį lankytojus atveža traktoriais ir kitais ūkio technikos prietaisais). Taip pat meniniai projektai gali būti vykdomi didžiosiose įmonėse įtraukiant įmonės darbuotojus ir jų šeimas.

Labai svarbu pastebėti, jog Kėdainių rajono kultūros įstaigos gana pasyviai vysto bendradarbiavimą su užsienio kultūros ar meno įstaigomis (išskyrus Kėdainių krašto muziejų). Todėl rekomenduojama skatinti kultūros įstaigų tarptautinį bendradarbiavimą su kultūros ar meno įstaigomis, bendrų projektų (edukacinių, meninių ar inovacijų perkėlimo) rengimą ir įgyvendinimą.

Aktyvus lankytojų ir vartotojų įtraukimas. Lankytojų ir vartotojų įtraukimas stipriai susijęs su prieinamumu. Prieinamumas ir vartotojų įtraukimas – vienos iš pagrindinių auditorijų plėtros strategijų. Europoje pradedama laikytis nuostatos, jog žmonės nenori meno, jie nori meno patyrimo, jie tikisi dalyvauti priimant sprendimus, todėl jiems reikia sukurti sąlygas, kad jie galėtų susitapatinti su organizacija (suvoktų, jog organizacija „kalba“ konkrečiai apie juos). Šiuolaikinių meno organizacijų rinkodaros strategijos siekia vartotojus padaryti tam tikra organizacijos dalimi, siekia juos įtraukti, kad jie taptų atsakingi už tam tikras įstaigos veiklas ir jų kokybę. Keičiamas įstaigos požiūris, jog klientas (auditorija ar vartotojas) visada yra teisingas ne komercinė prasme, bet socialine, siekiantis per meną atspindėti kasdienybę. Žmonės dažnai renkasi tas meno raiškos formas, kurios vienaip ar kitaip siejasi su jų gyvenimu. Meno kūrinys, kuriame asmuo randa asmeninį santykį, visada yra paklausesnis ir įdomesnis vartotojui. Tai, toli gražu, nereiškia, jog kultūros įstaigos turi pataikauti auditorijai, tai reiškia, jog turi vykdyti tarpusavio bendradarbiavimą.

Prieinamumą ir vartotojų įtraukimą rekomenduojama didinti keliais būdais: *komunikacijos su vartotojais didinimu, tiesioginiu vartotojų įtraukimu, vartotojų provokacija ir dialogu su mažiau galimybių turinčiomis gyventojų grupėmis.*

Prieinamumą rekomenduojama didinti daugiau ir aktyviau komunikuojant su vartotojais internetinėje erdvėje ar socialiniuose tinkluose, užduodant klausimus apie įvairias įstaigos vykdomas veiklas, prašant pateikti konkrečius pasiūlymus (dalį pasiūlymų siekti įgyvendinti kartu su tai pasiūliusiu gyventoju ar gyventojų grupe) ir pan. Taip pat siekti vartotojus įtraukti į tam tikrų renginių scenarijaus ar programos kūrimą, kviešti juos teikti savo pasiūlymus. Tokiu būdu vartotojai būtų tiesiogiai įtraukti į kultūros įstaigų turinio kūrimą bei jo valdymą. Taip pat reikėtų įvairiomis priemonėmis siekti gauti iš vartotojų ir vietos gyventojų grįžtamąjį ryšį apie kultūros įstaigos vykdomas veiklas (trumpos anketinės apklausos po renginio, nuomonės ir pasiūlymų dėžutės, internetinėje erdvėje atskira skiltis gyventojų nuomonės apklausai). Svarbu ne tik siekti dėmesio, bet dėmesį skirti ir kultūros įstaigos vartotojams ar dalyviams.

Rekomenduojama lankytojus tiesiogiai įtraukti į kultūros įstaigos veiklas. Pavyzdžiui, suteikti galimybę pamatyti organizacijos „užkulius“ – organizuoti ekskursijas po dokumentų ir eksponatų saugyklas, kultūros centro užkulius, tarnybines patalpas ir t.t. Organizuoti akciją, jeigu asmuo į renginį atsiveda papildomai vieną ar du asmenis – gauna smulkia dovanėlę. Leisti lankytis generalinėse repeticijose. Prieš ar po renginio organizuoti diskusijas, susitikimus. Organizuoti popietes su šeimomis ar kitomis interesų grupėmis (pavyzdžiui, savaitgaliais gali vykti šeimų (ar kitos grupės) pasisėdėjimai konkrečios kultūros įstaigos patalpose be jokios specialios programos, leisti patiems gyventojams

susikurti savo programą, savo tradicijas, pavyzdžiui, stalo žaidimai, arbata ir pan.). Organizuoti renginius, į kuriuos įleidžiami tik tam tikri asmenys, pavyzdžiui, spektaklis, į kurį įleidžiamas tik jaunimas arba tik senjorai. Taip pat galėtų būti organizuojamos tam tikros parodos, kurių kūrėjai būtų patys gyventojai, pavyzdžiui, paroda apie tarpukarį (arba paroda vaizduojanti kokį nors socialinį, istorinį ir pan. klausimą), kurios organizavime būtų kviečiami dalyvauti patys gyventojai. Būtų prašoma parodai paskolinti tam tikrus tarpukariu sukurtus, įsigytus daiktus, įvairias fotografijas ir pan., prašant pateikti tam tikrą su konkrečiu daiktu susijusią istoriją, ją pateikiant prie konkretaus daikto. Taip gyventojai būtų tiesiogiai įtraukti į parodos organizavimą, gyventojai į parodą (kultūros įstaigą) atsivestų savo pažįstamus ir draugus, tokiu būdu būtų plečiamas ir kultūros įstaigos lankytojų ratas.

Provokuoti vartotojus. Kultūros ir meno įstaigos šiandieniniame pasaulyje turi užduoti klausimus, o ne pateikti atsakymus. Pavyzdžiui, muziejaus ekspozicija, kuri pasakoja tam tikrą istoriją apie konkretų Kėdainių kraštą, pati pateikia atsakymus, tačiau ekspozicija galėtų iškelti ir klausimus. Reikia pastebėti, jog labai svarbus stiprus, intriguojantis ir provokuojanti ekspozicijos ar kitos meninės, provokacijai skirtos, veiklos pavadinimas. Pavyzdžiui, provokuojančioje ekspozicijoje galėtų būti pasakojama istorija apie įvairius istorinius laikotarpius, kai vyko įvairūs sukilimai, karai, politinių sanklodų kaita. Istorija turėtų būti pateikta ne vienpusiškai, bet pasakoti visų pusių istoriją, klausti lankytojų ar mirties bausmę turintis įvykdyti žmogus yra žudikas ar jo žmogžudystė pateisinama? Ar to žmogaus, kuris bandydamas išsigelbėti nužudo jį engiantį kareivį, veiksmas pateisinamas? Ar žudymas dėl savo tėvynės laisvės ar ideologijos yra pateisinamas? Ekspozicija turi suteikti ne tik visapusišką informaciją, bet ir suteikti peno pamąstymams (niekada nėra vienos, visiškai teisios pusės, tiesa visada slypi kažkur „tarp“). Taigi besilankant tokioje ar panašaus pobūdžio ekspozicijoje, kurioje iškeliama svarbūs moraliniai, istoriniai, socialiniai, meniniai klausimai, lankytojas būtų provokuojamas tam tikrai diskusijai. Taip pat siekiant komunikuoti su lankytoju ir išgirsti jo nuomonę, ekspozicijoje galėtų būti pastatyti keli interaktyvūs terminalai, kurie kvieštų gyventojus atsakyti į tam tikrus klausimus susijusius tiek su ekspozicijos tema, tiek surinkti tam tikrus demografinius duomenis apie lankytoją. Apdorota informacija galėtų būti talpinama įstaigos internetiniame puslapyje su tam tikromis išvadomis, kurios taip pat turėtų kviešti diskusijai.

Siekiant įtraukti mažiau galimybių turinčius asmenis, rekomenduojama visas kultūros įstaigas pritaikyti neįgaliųjų prieigai. Taip pat rekomenduojama organizuojant renginius apgalvoti įvairių socialinių grupių (neįgaliųjų, nemotyvuoto jaunimo, socialinės rizikos asmenų ir kt.) galimybes dalyvauti juose ir tas galimybes sudaryti (kviešti į renginius, suteikti nuolaidas, organizuoti pavėžėjimą ir pan.). Taip pat rekomenduojama rengti specialiai socialinėms grupėms skirtus projektus (renginius), skatinančius jų integraciją, kūrybinio potencialo atskleidimą ir kt. Skatinti kultūros įstaigas aktyviau bendradarbiauti su įvairiomis socialinės gerovės organizacijomis: vaikų ir suaugusių dienos centrais, darbo birža, senelių namais, vaikų globos namais ir t.t.

Edukacinių programų plėtra. Atlikus aplinkos analizę buvo pastebėta, jog visos kultūros įstaigos yra parengusios edukacines programas. Vienų kultūros įstaigų, pavyzdžiui, Kėdainių krašto muziejaus, edukacinės programos yra išplėtos, pritaikytos konkrečioms amžiaus grupėms bei pritaikytos ugdymo programų turiniui, tuo tarpu kitų - nėra sistemingos, dažniausiai neunikalios, organizuojamos mišrioms amžiaus grupėms. Rekomenduojama, ypač kultūros centrams, kurti sistemingas edukacines programas, konkrečioms amžiaus grupėms (arba šeimoms, kur yra įvairaus amžiaus dalyvių), siekti jas pritaikyti ugdymo programų turiniui, kas paskatintų didesnę dalyvių srautą ne tik iš

Kėdainių rajono, bet ir kitų rajonų švietimo įstaigų. Tam tikros edukacinės programos galėtų būti muzikos, teatro ar dailės pamokų dalis (galima būtų kurti edukacines programas, kurios kūrybiškai sietųsi su tokiais dalykais kaip literatūra, matematika, geografija, biologija ir kt. dalykų programomis).

Kuriant naujas edukacines programas reikėtų orientuotis į unikalius Kėdainių rajono aspektus (istoriją, daugiakultūriškumą, religiją, paveldą ir kt.). Rekomenduojama kiekvienam kultūros centrui atrasti savo unikalią edukacinę programą susijusią su etnokultūrine veikla (puoselėti tas etnokultūrines veiklas, kurios toje vietoje yra labiausiai paplitusios ar populiariausios), nesiekiant apimti visko. Ilgainiui galėtų būti plėtojami edukacinių programų mainai (kultūros centrai kvieštų vieni kitus organizuoti šias edukacines programas).

Reikėtų daugiau dėmesio skirti ir edukacinių programų parengimui susijusių su šiuolaikiniais meno procesais. Rajone vyksta nemažai profesionalaus meno renginių, todėl edukacinės programos galėtų tapti viena iš šių renginių sudedamųjų dalių. Edukacinė veikla yra svarbi tuo, jog ji skatina susidomėjimą, suteikia žinių bei pasitikėjimo asmenims toliau dalyvauti meninio ir kultūrinio suvokimo procesuose (skatina aktyviau dalyvauti meno ir kultūros renginiuose). Taip pat reikėtų daugiau dėmesio sutelkti ne tik į tam tikrų žinių suteikimą ar praktinį supažindinimą su tam tikrais amatais, o daugiau orientuotis į kritinio mąstymo ugdymą. Labiausiai pasiteisinusi strategija – jaunųjų kritikų dirbtuvės (nesvarbu kokios meno šakos). Edukacinių užsiėmimų esmė – ne patiems kurti meną, o mokytis jį suprasti bei analizuoti naudojant tam tikrus įrankius, mokytis išsakyti konstruktyvią asmeninę nuomonę, išklausti kitų nuomonės bei mokytis diskutuoti.

Profesionalaus meno sklaidos ir edukacijos plėtra. Atlikus Kėdainių rajono kultūros sektoriaus aplinkos analizę bei gyventojų nuomonės tyrimą buvo pastebėta, jog kaimiškose vietovėse trūksta profesionalaus meno renginių. Tai yra tam tikra meninės edukacijos forma, kuri supažindina gyventojus su dominuojančiomis meno kryptimis, ugdo gyventojų kūrybiškumą, vaizduotę bei estetinį suvokimą. Nešviečiant ir nesupažindinant vietos gyventojų (ypač iš kaimiškų vietovių) su šiuolaikinio meno ir kultūros procesais vėliau susiduriama su problemomis: gyventojų pasyvus domėjimasis kultūriniais reiškiniais bei pasyvus dalyvavimas profesionalaus meno renginiuose. Unikali ir įdomi Kėdainių rajono istorija, stiprios kultūros įstaigos leidžia galvoti apie šiuolaikiškesnių sprendimų ieškojimą skatinant Kėdainių rajono kultūros plėtrą. Žemiau išvardintos rekomendacijos, prisidės prie gyventojų kultūrinio (ir bendrosios kultūros) ugdymo.

Kino vakarų organizavimas. Atlikus gyventojų nuomonės tyrimą buvo pastebėta, jog gyventojai rajone pasigenda kino filmų peržiūrų (kino vakarų). Kultūros centrai kartais organizuoja kino vakarus, tačiau tai gana reti renginiai, todėl rekomenduojama skirti daugiau dėmesio jų organizavimui. Kiekvienas kultūros centras (ar bent keli rajono kultūros centrai) galėtų įsigyti profesionalią kino filmų peržiūroms reikalingą įrangą ir demonstruoti ne tik šiuolaikinius, bet ir klasika tapusius lietuviškus ir pasaulinius filmus, nebyliojo kino filmus ir t.t. Kino vakarų organizavimas turėtų pritraukti nemažai jaunimo, jaunų šeimų, senjorų (priklausomai nuo filmo pobūdžio). Taip pat atsižvelgiant į tai, jog Kėdainių rajone veikia kino studija „Mėgėjas“, yra susiformavusi tam tikra kino filmų kūrimo tradicija, todėl galėtų būti organizuojami mėgėjiškų kino filmų festivaliai, taip atgaivinant ir toliau puoselėjant kino studijos tradiciją bei veiklą.

Menininkų rezidencijų ir meno inkubatorių principų taikymas kultūros įstaigose. Atsižvelgiant į pakankamai gerai išplėtotą kultūros įstaigų infrastruktūrą, geras sąlygas meninei raiškai (didelės ir profesionaliai įrengtos kai kurių kultūros centrų salės, kūrybinės erdvės Kėdainių krašto muziejuje, informacinė sistema Mikalojaus Daukšos viešojoje bibliotekoje) galima kalbėti apie menininkų rezidencijų principų taikymą. Kalbant

apie jaunų darbuotojų pritraukimą, buvo užsiminta, jog darbuotojai galėtų būti kviečiami tam tikro projekto įgyvendinimui, tam tikram laikotarpiui. Taigi, kultūros įstaigos galėtų pasinaudoti menininkų rezidencijos programa ir kviesti įvairius menininkus (rezidencija gali turėti profilį – teatro, kino, vaizduojamojo meno, literatūros ar net mokslinį profilį) atitinkamai nuo poreikio. Rezidencijos veiklas galėtų prižiūrėti ir kryptis nustatyti visuomeninė taryba, teikianti savivaldybei rekomendacijas dėl rezidencijos darbo bei joje reziduojančių menininkų ir specialistų darbo apimčių. Programos tikslas galėtų būti kūrinių prezentacija: kūrimo proceso, paruošiamųjų ir baigtų darbų ekspozicijos, instaliacijos, akcijos, performansai, spektakliai, tyrimai, literatūros kūriniai ir t.t., atspindintys ir apmąstantys daugialypę Kėdainių rajono situaciją: daugiakultūriškumas, centras-periferija, inovatyvumas-sustingimas ir t.t. Menininkų rezidencijos tikslai gali būti įvairūs – puoselėti vietinio ir tarptautinio meno platformas, vystyti įvairias istorines temas, įveiklinti kultūros paveldo objektus, gyvinti viešąsias erdves ir pan. Rezidencijos įkūrimas taip pat prisidėtų ir prie tarptautiškumo didinimo rajone.

Kėdainių rajono kultūros įstaigos galėtų perimti tam tikrus meno inkubatorių principus, pavyzdžiui, vietinių, potencialių menininkų „globa“, tam tikrų sąlygų sukūrimas kūrybinei menininko veiklai. Menininkams turėtų būti suteikiama vadybinė, informacijos sklaidos ir viešinimo, administracinė pagalba. Taip pat kultūros įstaigoje turėtų dirbti asmuo, kuris siektų pritraukti kuo daugiau menininkų iš didžiųjų miestų, vilioti juos mažesnėmis kainomis, geromis sąlygomis, neišbandytomis galimybėmis ir nauja auditorija.

Profesionalaus meno sklaida (miesto ir kaimiškose vietovėse). Nors profesionalaus meno sklaida didžiąja dalimi priklauso ne nuo rajono kultūros įstaigų, tačiau reikėtų ieškoti būdų kaip kaimo bendruomenes supažindinti su šiuolaikinio profesionalaus meno reiškiniiais. Pavyzdžiui, atsižvelgiant į kaimiškų seniūnijų kultūros centrų sales bei modernias patalpas būtų galima įstaigose organizuoti teatro, šiuolaikinio audiovizualinio ar performanso meno festivalius, galėtų netgi vykti įvairių sričių festivalis apimantis visą rajoną, vienoje seniūnijoje vyktų vienos meno šakos renginiai, kitoje kitos ir t.t. Viena iš veiklų supažindinanti gyventojus su šiuolaikiniais kultūros procesais yra renginiai. Rajone yra organizuojama nemažai profesionalaus meno renginių, vieni iš svarbiausių, kuriuos ir toliau reikėtų plėtoti – Česlovo Milošo dviejų dienų festivalis (festivalis vyksta birželio pabaigoje, organizatorius Kėdainių krašto muziejus), Kėdainių kultūros centro teatrų festivalis „Melpomenės dovanos“, „Broma Jazz“ organizuojamas VšĮ „Positive Vibe“. Be jau esamų renginių plėtros, rekomenduojama galvoti ir apie naują didelio masto meno renginį. Tai galėtų būti eksperimentinis daugelį meno sričių apimantis festivalis, ypač orientuotas į performanso bei naujųjų medijų kryptis, kadangi šiuo metu jos yra ypač populiarios. Taip galėtų būti organizuojamas meno edukacinis festivalis (būtent tokio festivalio Lietuvoje dar nėra), kuriame būtų ne tik įvairių menininkų pasirodymai, parodos ir t.t., bet didelė reikšmė būtų skiriama edukacijai, paskaitoms, menotyriniams seminarams, tam tikroms intelektualioms pramogoms, unikaliems praktiniams užsiėmimams. Renginio tikslas būtų suburti profesionalius menininkus, menų ir menotyros studentus bei visus besidominčius meniniais procesais asmenis.

IV. KĖDAINIŲ RAJONO KULTŪROS SEKTORIAUS PLĖTROS STRATEGIJA

4.1. Vizija ir strategija

Kėdainių rajono kultūros sektoriaus plėtros prioritetai buvo rengiami atsižvelgiant į suformuluotą viziją, kuri buvo bendrų diskusijų ir susitikimų su Kėdainių rajono savivaldybės administracijos ir kultūros įstaigų atstovais metu.

Kėdainių rajonas – išskirtinio daugiakultūrio paveldo, europietiškas, patrauklus bei inovatyvus kraštas Lietuvos centre, kuriame kiekvienas randa savitą kultūrinę erdvę.

Įvertinus suformuluotą Kėdainių rajono kultūros sektoriaus plėtros viziją, identifikuoti šie Kėdainių rajono kultūros sektoriaus prioritetai:

I PRIORITETAS

- Sumani kultūros plėtros politika, finansavimas bei rinkodara

II PRIORITETAS

- Kokybiškos, inovatyvios kultūros paslaugos bei aktyvi ir atvira naujovėms rajono bendruomenė

I PRIORITETAS. SUMANI KULTŪROS PLĖTROS POLITIKA, FINANSAVIMAS BEI RINKODARA

Įgyvendinant šį prioritetą pagrindinis dėmesys būtų skiriamas kultūros sektoriaus efektyviam valdymui (Kultūros ir meno tarybos įtakos stiprinimui, kultūros įstaigų individualios strategijos kūrimui, stebėsenai ir pan.) bei vidinių ir tarpsektorinių kultūros ryšių plėtojimui, siekiant skatinti kultūros įstaigų (ir kitų sektorių) projektinį bendradarbiavimą. Taip pat numatoma didinti Kėdainių rajono kultūros sektoriaus žinomumą bei ieškoti įvairesnių kultūros srities veiklos finansavimo galimybių. Įgyvendinus šį prioritetą bus plėtojama Kėdainių rajono kultūros sektoriaus politika bei finansavimas, taip pat skiriamas didesnis dėmesys rinkodarai bei informacijos sklaidai apie vykdomą kultūrinę veiklą rajone.

I PRIORITETO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

1.1. Tikslas. Kultūrinės veiklos politikos ir finansavimo gerinimas

1.1.1. Uždavinys. Didinti kultūros valdymo efektyvumą

1.1.2. Uždavinys. Plėtoti vidinius ir tarpsektorinius kultūros ryšius

1.1.3. Uždavinys. Didinti ir plėsti kultūros įstaigų veiklos finansavimo galimybes

1.2. Tikslas. Kultūrinės veiklos informacijos sklaidos efektyvumo didinimas

1.2.1. Uždavinys. Plėtoti efektyvią kultūrinės veiklos rinkodarą

1.2.2. Uždavinys. Didinti kultūros paslaugų žinomumą

II PRIORITETAS. KOKYBIŠKOS, INOVATYVIOS KULTŪROS PASLAUGOS BEI AKTYVI IR NAUJOVĖMS ATVIRA BENDRUOMENĖ

Įgyvendinant šį prioritetą pagrindinis dėmesys būtų skiriamas kultūros paslaugų kokybės bei inovatyvumo užtikrinimui, rajono bendruomenės kultūrinio ir kūrybinio aktyvumo skatinimui. Kultūros paslaugų patrauklumo didinimas apimtų kultūros įstaigų darbuotojų kompetencijų didinimą ir motyvacijos skatinimą, kultūros paslaugų spektro bei informacinių ir ryšių technologijų plėtrą, kultūros įstaigų infrastruktūros ir materialinės bazės atnaujinimą. Taip pat siekiama didinti bendruomenės kultūrinį ir kūrybinį aktyvumą remiantis kultūros animacijos (bendruomeninių menu), menininkų rezidencijų bei meno inkubatorių principais, siekiama įgyvendinti auditorijų plėtros strategijas, skatinančias gyventojų aktyvų kultūrinį įsitraukimą. Įgyvendinus šį prioritetą, kultūros paslaugos taps kokybiškesnės, konkurencingesnės ir prieinamos įvairioms socialinėms grupėms.

II PRIORITETO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI
2.1. Tikslas. Kultūros paslaugų kokybės ir inovatyvumo didinimas
2.1.1. Uždavinys. Didinti kultūros įstaigų darbuotojų kompetencijas ir motyvaciją
2.1.2. Uždavinys. Plėtoti informacines ir ryšių technologijas kultūros įstaigų veiklose
2.1.3. Uždavinys. Užtikrinti kultūrinių renginių vystymąsi ir plėtrą
2.1.4. Uždavinys. Vystyti ir plėsti kultūros paslaugų spektrą
2.2. Tikslas. Bendruomenės kultūrinio ir kūrybinio aktyvumo skatinimas
2.2.1. Uždavinys. Didinti bendruomenės kūrybinį aktyvumą
2.2.2. Uždavinys. Ugdyti kūrybišką, iniciatyvią ir atvirą naujovėms bendruomenę
2.2.3. Uždavinys. Užtikrinti kultūros paslaugų prieinamumą
2.2.4. Uždavinys. Išsaugoti istorinį ir kultūrinį paveldą
2.3. Tikslas. Patrauklios ir modernios kultūros įstaigų infrastruktūros sukūrimas
2.3.1. Uždavinys. Atnaujinti kultūros įstaigų infrastruktūrą
2.3.2. Uždavinys. Atnaujinti kultūros įstaigų materialinę bazę

4.2. Kėdainių rajono kultūros sektoriaus plėtros priemonių planas

Siekiant užtikrinti efektyvią ir darnią Kėdainių rajono kultūros sektoriaus plėtrą, šioje studijos dalyje pateikiamos plėtros įgyvendinimo priemonės. Šioje dalyje pateiktas priemonės rekomenduojama perkelti į Kėdainių rajono strateginį plėtros planą iki 2020 metų, atsižvelgiant į priemonių plane pateiktus priemonių įgyvendinimo laikotarpius.

Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingas vykdytojas	Finansavimo šaltiniai ⁴⁴	Lėšų poreikis, tūkst. Eur	Įgyvendinimo laikotarpis
I PRIORITETAS. SUMANI KULTŪROS PLĖTROS POLITIKA, FINANSAVIMAS BEI RINKODARA						
1.1. Tikslas. Kultūrinės veiklos politikos ir finansavimo gerinimas						
1.1.1. Uždavinys. Didinti kultūros valdymo efektyvumą						
1.1.1.1.	Stiprinti Kultūros ir meno tarybos įtaką kultūros valdymo procesuose	Siūlomų sprendimų sk. įgyvendintų sprendimų dalis, proc.	Kultūros ir meno taryba	-	-	2015-2020
1.1.1.2.	Parengti ir įgyvendinti kultūrinio turizmo galimybių studiją	Parengta ir įgyvendinta programa	KRSA, Kėdainių turizmo ir verslo informacijos centras (toliau – Kėdainių TVIC)	SB, ES	14	2017-2020
1.1.1.3.	Numatyti ir periodiškai vykdyti rajono kultūrinių procesų tyrimus bei apklausas	Įvykdytų tyrimų ir apklausų sk.	Kėdainių rajono savivaldybės administracija (toliau – KRSA)	SB, ES	16	2018-2020
1.1.1.4.	Sukurti Kėdainių rajono kultūros įstaigų ilgalaikę strategiją ir ją viešinti	Kultūros įstaigų, pasirengusių ilgalaikę strategiją, sk.	Kultūros įstaigos	SB, KT	16	2016-2020
1.1.1.5.	Stebėti, periodiškai vertinti ir aptarti Kėdainių rajono kultūros plėtros strategijos vykdymo rezultatus bei juos viešinti	Įgyvendintų priemonių sk.	KRSA	-	-	2016-2020
1.1.2. Uždavinys. Plėtoti vidinius ir tarpsektorinius kultūros ryšius						
1.1.2.1.	Stiprinti rajono kultūros įstaigų vadovų tarpusavio bendradarbiavimo ryšius ir skatinti bendras jų veiklas	Surengtų bendrų susitikimų, seminarų, konferencijų sk.	KRSA, Kultūros įstaigos	SB, KT	5	2015-2020
1.1.2.2.	Stiprinti kultūros, turizmo, švietimo, socialinės apsaugos, verslo ir kitų	Bendrų projektų sk.	KRSA, Kultūros įstaigos	SB, KT	5	2016-2020

⁴⁴ Europos Sąjungos struktūriniai fondai – toliau ES, valstybės biudžeto lėšos – toliau VB, savivaldybės biudžeto lėšos – toliau SB, kitos lėšos – toliau KT.

Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingas vykdytojas	Finansavimo šaltiniai ⁴⁴	Lėšų poreikis, tūkst. Eur	Igyvendinimo laikotarpis
	sektorių bendradarbiavimo ryšius ir skatinti bendras jų veiklas					
1.1.2.3.	Inicijuoti Kėdainių rajono kultūros įstaigų bendradarbiavimą su Lietuvos aukštosiomis mokyklomis	Bendrų projektų ir veiklų sk.	KRSA, Kultūros įstaigos	-	-	2015-2020
1.1.2.4.	Skatinti dalyvauti kultūros įstaigas tarptautinėje ir kitoje projektinėje veikloje	Parengtų projektų sk. Partnerio teisėmis dalyvautų projektų sk.	KRSA, Kultūros įstaigos	-	-	2015-2020
1.1.3. Uždavinys. Didinti ir plėsti kultūros įstaigų veiklos finansavimo galimybes						
1.1.3.1.	Remti aukštą lygį pasiekusių mėgėjų meno kolektyvų dalyvavimą nacionaliniuose ir tarptautiniuose festivaliuose, šventėse, šalies ir tarptautiniuose projektuose	Kolektyvų dalyvavusių renginiuose sk.	KRSA	SB, KT	27	2015-2020
1.1.3.2.	Rengti ir remti bendrus kultūros įstaigų projektus	Parengtų ir paremtų bendrų projektų sk.	KRSA, Kultūros įstaigos	SB, KT	10	2015-2020
1.1.3.3.	Rengti ir remti bendrus tarpsektorinius kultūros projektus	Parengtų ir paremtų bendrų projektų sk.	KRSA, Kultūros įstaigos, Nevyriausybinių organizacijų (toliau – NVO)	SB, KT	12	2015-2020
1.1.3.4.	Rengti ir remti kūrybinių ir kitų nevyriausybinių organizacijų kultūros projektus	Parengtų ir paremtų projektų sk.	KRSA, NVO	SB, KT	18	2015-2020
1.1.3.5.	Rengti ir teikti finansinę paramą profesionalaus meno projektams	Parengtų ir paremtų projektų sk.	KRSA, Kultūros įstaigos, NVO	SB, KT	20	2015-2020
1.1.3.6.	Skirti kasmetines Kėdainių krašto kultūros premijas	Skirtų premijų sk.	KRSA	SB, KT	6	2015-2020
1.1.3.7.	Kasmet didinti kultūros projektų, finansuojamų iš Kėdainių rajono savivaldybės biudžeto lėšų, finansavimą	Projektams skirtų lėšų dydis, Eur	KRSA, Kėdainių rajono savivaldybės taryba	SB	36	2015-2020
1.1.3.8.	Didinti kultūros įstaigų veiklų finansavimą	Veiklų vykdymui skirtų lėšų dalis, proc.	KRSA, Kultūros ir meno taryba	SB, KT	Po 5 proc. kiekvienais metais nuo praeitų metų finansavimo	2015-2020

Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingas vykdytojas	Finansavimo šaltiniai ⁴⁴	Lėšų poreikis, tūkst. Eur	Igyvendinimo laikotarpis
1.1.3.9.	Skatinti privataus sektoriaus finansinio indėlio į kultūros sektorių plėtrą	Pritrauktų privačių lėšų dydis, Lt	Kultūros įstaigos	-	-	2015-2020
1.1.3.10.	Remti mėgėjų meno raiškos veiklą bei viešus jų pasirodymus	Paremtų renginių sk. Mėgėjų meno veiklai skirtų lėšų dalis, proc.	Kultūros centrai	SB, KT	17	2015-2020
1.2. Tikslas. Kultūrinės veiklos informacijos sklaidos efektyvumo didinimas						
1.2.1. Uždavinys. Plėtoti efektyvią kultūrinės veiklos rinkodarą						
1.2.1.1.	Sukurti ar atnaujinti kultūros įstaigų internetines svetaines	Sukurtų ar atnaujintų internetinių svetainių sk.	KRSA, Kultūros įstaigos	SB	11	2015-2020
1.2.1.2.	Plėtoti kultūros įstaigų paskyras socialiniuose tinkluose	Prisijungusių vartotojų prie paskyros sk.	Kultūros įstaigos	-	-	2015-2020
1.2.1.3.	Vykdyti nuolatinės auditorijų apklausas bei stebėseną	Atliktų tyrimų sk.	KRSA, Kultūros įstaigos	SB, ES, KT	5	2015-2020
1.2.1.4.	Sukurti Kėdainių rajono kultūros informacijos (detalaus renginių gido ir kultūrinio turizmo produktų) skiltį Kėdainių TVIC ir KRSA internetinėse svetainėse	Sukurtos skiltys internetinėse svetainėse	KRSA, Kėdainių TVIC	-	-	2015-2020
1.2.1.5.	Ieškoti ir naudoti netradicines viešinimo formas, naudoti partizaninės rinkodaros principus	Igyvendintų netradicinių viešinimo akcijų sk.	Kultūros įstaigos	SB	18	2015-2020
1.2.1.6.	Kurti virtualias parodas kultūros įstaigų internetinėse svetainėse	Sukurtų parodų skaičius	Kultūros įstaigos	SB, VB, ES	10	2015-2020
1.2.2. Uždavinys. Didinti kultūros paslaugų žinomumą						
1.2.2.1.	Pristatyti rajono kultūrą specializuotose mugėse ir parodose	Sudalyvauta parodose ar mugėse sk.	KRSA, Kultūros įstaigos, Kėdainių TVIC	SB, VB	10	2015-2020
1.2.2.2.	Rengti ir pristatyti rajono reprezentacinių renginių programos anonsus nacionalinėje televizijoje, spaudoje	Parengtų reklaminių kampanijų sk.	Kultūros įstaigos	SB, KT	10	2015-2020
1.2.2.3.	Rengti specializuotas spaudos konferencijas pristatant rajono kultūros paslaugas	Surengtų spaudos konferencijų sk.	Kultūros įstaigos, Kėdainių TVIC	SB, KT	5	2015-2020

Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingas vykdytojas	Finansavimo šaltiniai ⁴⁴	Lėšų poreikis, tūkst. Eur	Igyvendinimo laikotarpis
1.2.2.4.	Pristatyti rajono kultūros įstaigas respublikinėse, tarptautinėse mokslinėse konferencijose	Sudalyvauta konferencijose sk.	Kultūros įstaigos	-	-	2015-2020
II PRIORITETAS. KOKYBIŠKOS, INOVATYVIOS KULTŪROS PASLAUGOS BEI AKTYVI IR NAUJOVEMS ATVIRA BENDRUOMENĖ						
2.1. Tikslas. Kultūros paslaugų kokybės ir inovatyvumo didinimas						
2.1.1. Uždavinys. Didinti kultūros įstaigų darbuotojų kompetencijas ir motyvaciją						
2.1.1.1.	Pritraukti į rajoną jaunos, kvalifikuotas kultūros specialistus	Pritrauktų jaunų kultūros specialistų sk. Parengtų projektų sk.	KRSA, Kultūros įstaigos	SB, ES	10	2015-2020
2.1.1.2.	Rengti ir teikti kvalifikacijos kėlimo programas	Suorganizuotų susitikimų, kursų, seminarų, stažuotų ir dalyvių juose sk.	KRSA, Kultūros įstaigos, Kėdainių švietimo pagalbos tarnyba	SB, ES, KT	24	2016-2020
2.1.1.3.	Suteikti kultūros darbuotojams galimybes įgyti reikiamą aukštąjį išsilavinimą	Kultūros darbuotojų, įgijusių aukštąjį kultūros srities išsilavinimą, sk.	KRSA	-	-	2015-2020
2.1.1.4.	Sukurti kultūros darbuotojų finansinio skatinimo mechanizmą, sukuriant kultūros darbuotojų vertinimo sistemą	Sukurtas ir patvirtintas finansinio skatinimo mechanizmas	Kultūros įstaigos	-	-	2017-2020
2.1.1.5.	Svarstyti galimybę įsteigti projekto vadovo etatus pagrindinėse Kėdainių rajono kultūros įstaigose	Įsteigtų etatų sk.	KRSA, Kėdainių rajono savivaldybės taryba, Kultūros įstaigos	SB	110	2015-2020
2.1.1.6.	Skatinti įstaigų verslumą	Parengtų programų sk. Gautų pajamų dalis, proc.	Kultūros įstaigos	SB, ES	30	2015-2020
2.1.1.7.	Vykdyti rajono kultūros centrų ir jų skyrių vadovų, kultūros ir meno darbuotojų atestacijos programą	Atestuotų darbuotojų sk.	KRSA	SB	90	2015-2020
2.1.2. Uždavinys. Plėtoti informacines ir ryšių technologijas kultūros įstaigų veiklose						
2.1.2.1.	Kurti elektronines ir informacines paslaugas Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešojoje bibliotekoje	Įdiegtų elektroninių ir informacinių paslaugų sk.	Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka (toliau – Viešoji biblioteka)	VB, ES	29	2015-2020
2.1.2.2.	Atnaujinti Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos ir jos filialų kompiuterinę ir programinę įrangą	Atnaujintos kompiuterinės ir programinės įrangos sk.	Viešoji biblioteka	SB, VB, ES, KT	150	2016-2020

Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingas vykdytojas	Finansavimo šaltiniai ⁴⁴	Lėšų poreikis, tūkst. Eur	Igyvendinimo laikotarpis
2.1.2.3.	Tobulinti LIBIS infrastruktūrą, atnaujinti programinę įrangą	Sukurta LIBIS infrastruktūra, atnaujinta programinė įrangą	Viešoji biblioteka	SB, VB	8	2015-2020
2.1.2.4.	Rengti kraštotyros duomenų bazę	Į skaitmeninę laikmeną perkeltų dokumentų sk.	Viešoji biblioteka	SB	10	2015-2020
2.1.2.5.	Gerinti Viešosios bibliotekos paslaugų, skirtų vaikams ir jaunimui, kokybę	Įsigytų techninių ir informacinių priemonių Viešosios bibliotekos Vaikų skyriuje, sk.	Viešoji biblioteka	SB	15	2015-2020
2.1.2.6.	Atnaujinti Kėdainių rajono kultūros centrų ir jų skyrių kompiuterinę ir programinę įrangą	Atnaujintos kompiuterinės ir programinės įrangos sk.	Kultūros centrai	SB, VB, ES	20	2015-2020
2.1.2.7.	Atnaujinti Kėdainių krašto muziejaus ir jo skyrių kompiuterinę ir programinę įrangą	Atnaujintos kompiuterinės ir programinės įrangos sk.	Muziejus	SB, VB, ES	10	2016-2020
2.1.2.8.	Dalyvauti Lietuvos muziejų informacinės sistemos (LIMIS) kūrimo, įsigyti skaitmeninimo įrangą ir skaitmeninti Muziejaus fonduose esančius eksponatus, daryti juos prieinamus visuomenei	Sukurta LIMIS sistema, įsigyta skaitmeninimo įrangą	Muziejus	SB, VB	15	2016-2020
2.1.2.9.	Įrengti informacinius kompiuterinius terminalus Kėdainių krašto muziejuje ir jo skyriuose	Įrengtų informacinių kompiuterinių terminalų sk.	Muziejus	SB, VB	35	2016-2020
2.1.3. Uždavinys. Užtikrinti kultūrinių renginių vystymąsi ir plėtrą						
2.1.3.1.	Vystyti Česlovo Milošo festivalį	Suorganizuotų festivalių ir dalyvių juose sk.	KRSA, Muziejus	SB, VB, KT	35	2015-2020
2.1.3.2.	Plėtoti teatrų festivalį „Melpomenės dovanos“	Suorganizuotų festivalių ir dalyvių juose sk.	Kėdainių kultūros centras	SB, KT	15	2015-2020
2.1.3.3.	Finansuoti „Broma Jazz“ džiaz festivalį	Suorganizuotų festivalių ir dalyvių juose sk.	KRSA, VšĮ „Positive Vibe“	SB, KT	130	2015-2020
2.1.3.4.	Plėtoti ir vystyti „Varnaėdinių šventę“ Kalnaberžėje	Suorganizuotų švenčių ir dalyvių juose sk.	KRSA, Kėdainių kultūros centras	SB, KT	10	2015-2020
2.1.3.5.	Plėtoti ir vystyti šventę „Sekminės Paberžėje“	Suorganizuotų švenčių ir dalyvių juose sk.	KRSA, Akademijos kultūros centras	SB, KT	24	2015-2020

Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingas vykdytojas	Finansavimo šaltiniai ⁴⁴	Lėšų poreikis, tūkst. Eur	Igyvendinimo laikotarpis
2.1.3.6.	Inicijuoti ir sukurti originalų, naujas menines ir kultūrines formas apimančių festivalių, šventę ar renginį	Surengtų originalios formos renginių sk.	KRSA, Kultūros įstaigos	SB, ES, KT	40	2017-2020
2.1.3.7.	Inicijuoti mėgėjiškų kino filmų festivalių	Suorganizuotų festivalių ir dalyvių juose sk.	KRSA, Kultūros įstaigos	SB, VB, ES, KT	4	2017-2020
2.1.3.8.	Tęsti dainų šventės tradicijas	Suorganizuota ir dalyvauta dainų šventėje	KRSA, Kultūros centrai	SB	45	2016, 2018, 2020
2.1.3.9.	Organizuoti kino vakarus	Suorganizuotų kino vakarų sk.	KRSA, Kultūros centrai	SB, ES	15	2015-2020
2.1.4. Uždavinys. Vystyti ir plėsti kultūros paslaugų spektrą						
2.1.4.1.	Taikyti menininkų rezidencijos principus kultūros įstaigų veiklose	Reziduojančių menininkų sk.	Kultūros įstaigos	SB, VB, ES, KT	10	2017-2020
2.1.4.2.	Taikyti meno inkubatoriaus principus kultūros įstaigose	Menininkų, kuriems buvo suteikta pradinė pagalba sk.	KRSA, Kultūros įstaigos	SB	5	2017-2020
2.1.4.3.	Plėtoti šiuolaikinio meno saviraiškos formas (medijų menas, modernus/šiuolaikinis šokis, fotografija, kinas ir kt.)	Sukurtų būrelių, studijų, kolektyvų sk.	Kultūros įstaigos	SB	10	2015-2020
2.1.4.4.	Vystyti Kėdainių krašto muziejaus veiklas	Suorganizuotų originalių parodų, parengtų ekspozicijų ir kitų renginių sk.	Muziejus	SB, VB, KT	15	2015-2020
2.1.4.5.	Skatinti etninės kultūros ir tradicijų puoselėjimą rajone	Naujai suburtų ir atgijusių būrelių, kolektyvų sk. ir dalyvių juose sk. Renginių sk.	KRSA, Kultūros centrai	SB	24	2015-2020
2.1.4.6.	Vystyti profesionalaus meno veiklas	Profesionalaus meno renginių ir dalyvių juose sk.	KRSA, Kultūros įstaigos	SB, VB, ES, KT	30	2015-2020
2.1.4.7.	Skatinti tautodailininkų, liaudies meistrų ir amatininkų veiklas Arnetų name	Surengtų parodų, edukacinių programų, mugių sk.	KRSA, Muziejus	SB	15	2015-2020

Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingas vykdytojas	Finansavimo šaltiniai ⁴⁴	Lėšų poreikis, tūkst. Eur	Igyvendinimo laikotarpis
2.1.4.8.	Skatinti etninės kultūros raiškos formas bei tradicinės kultūros vertybių registro sudarymą	Kraštotyryninių ekspedicijų sk. Sudarytas etnokultūros vertybių registras	KRSA, Kultūros įstaigos	SB, VB	18	2015-2020
2.2. Tikslas. Bendruomenės kultūrinio ir kūrybinio aktyvumo skatinimas						
2.2.1. Uždavinys. Didinti bendruomenės kūrybinį aktyvumą						
2.2.1.1.	Taikyti kultūros animacijos (bendruomeninių menų) darbo principus kultūros įstaigų veikloje, dirbant su kaimiškais bendruomenėmis	Sukurtų kultūros projektų kartu su bendruomenėmis sk. Suorganizuotų renginių ir dalyvių juose sk.	KRSA, Kultūros centrai	SB, ES, KT	5	2015-2020
2.2.1.2.	Kviesti menininkus į kaimiškas vietas dirbti su vietos bendruomenėmis	Suorganizuotų menininkų ir vietos bendruomenių susitikimų ir dalyvių juose sk.	KRSA, Kultūros centrai	SB, ES, KT	14	2016-2020
2.2.1.3.	Savanoriškos veiklos kultūros sektoriuje skatinimas	Savanorių, dalyvaujančių kultūrinėje veikloje, skaičius	KRSA, Kultūros įstaigos	-	-	2015-2020
2.2.1.4.	Suteikti patalpas jaunimo kūrybinei meninei veiklai lengvatinėmis sąlygomis	Lengvatinėmis sąlygomis pasinaudojusių jaunimo grupių sk.	KRSA, Kultūros įstaigos	-	-	2015-2020
2.2.2. Uždavinys. Ugdyti kūrybišką, iniciatyvią ir atvirą naujovėms bendruomenę						
2.2.2.1.	Plėtoti ir vystyti Kėdainių krašto muziejaus edukacines programas	Suorganizuotų edukacinių renginių sk. Išleistų užduočių lankstinukų sk.	Muziejus	SB, KT	10	2015-2020
2.2.2.2.	Plėtoti, kurti ir vykdyti edukacines-kultūrines programas, skirtas vietos tradicijoms, istorijai, tautiniam menui	Sukurtų naujų edukacinių programų sk. Suorganizuotų edukacinių programų sk.	Kultūros įstaigos	SB, KT	15	2015-2020
2.2.2.3.	Organizuoti menines-kūrybines vaikų ir jaunimo stovyklas	Suorganizuotų stovyklų sk.	Kultūros įstaigos	SB, ES, KT	12	2015-2020
2.2.2.4.	Plėtoti, kurti ir vykdyti edukacines-kultūrines programas, skirtas šiuolaikinio meno procesų analizei	Sukurtų naujų edukacinių programų sk. Suorganizuotų edukacinių programų sk.	Kultūros įstaigos	SB, ES, KT	10	2015-2020

Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingas vykdytojas	Finansavimo šaltiniai ⁴⁴	Lėšų poreikis, tūkst. Eur	Igyvendinimo laikotarpis
2.2.2.5.	Kurti naujas edukacines programas (bendradarbiaujant su švietimo įstaigomis) atitinkančias (tam tikrų dalykų) ugdymo turinį	Sukurtų naujų edukacinių programų sk. Suorganizuotų edukacinių programų sk.	Kultūros įstaigos	SB, ES, KT	12	2015-2020
2.2.2.6.	Stiprinti rajono gyventojų informacinius gebėjimus organizuojant mokymus	Suorganizuotų mokymų ir dalyvių juose sk.	Viešoji biblioteka	SB, KT	12	2015-2020
2.2.3. Uždavinys. Užtikrinti kultūros paslaugų prieinamumą						
2.2.3.1.	Didinti prieinamumą ir vartotojų įtraukimą	Įgyvendintų vartotojų įtraukties strategijų sk.	Kultūros įstaigos	-	-	2016-2020
2.2.3.2.	Didinti jaunimo integraciją į kultūrinę veiklą	Jaunimo, dalyvaujančio kultūrinėje veikloje procentinis pokytis	Kultūros įstaigos	-	-	2015-2020
2.2.3.3.	Didinti skirtingų socialinių grupių (mažiau galimybių turinčių asmenų) įtraukimą į kultūros įstaigų veiklas	Neįgaliųjų, socialinės rizikos asmenų dalyvaujančių kultūrinėje veikloje sk. Suorganizuotų renginių ir dalyvių juose sk.	Kultūros įstaigos	-	-	2015-2020
2.2.3.4.	Pritaikyti visas kultūros įstaigas asmenims su negalia	Pritaikytų asmenims su negalia kultūros įstaigų sk.	Kultūros įstaigos	SB, VB, ES	30	2017-2020
2.2.3.5.	Sudaryti sąlygas visoms amžiaus grupėms dalyvauti kultūrinėje veikloje ir naudotis kultūros paslaugomis	Jaunimo ir pensinio amžiaus asmenų dalis kultūros įstaigų veiklose, proc.	Kultūros įstaigos	-	-	2015-2020
2.2.3.6.	Užtikrinti kultūros prieinamumą organizuojant pavėžėjimą (sudarant su vežėjais sutartis ar įsigyjant transporto priemones)	Sudarytos sutartys, įsigytos transporto priemonės	KRSA	SB, KT	150	2015-2020
2.2.3.7.	Įkurti ir vystyti atviras erdves jaunimui Kėdainių kultūros įstaigose	Įkurtų atvirų erdvių jaunimui sk.	KRSA	SB, VB	36	2016-2019
2.2.4. Uždavinys. Išlaugoti istorinį ir kultūrinį paveldą						
2.2.4.1.	Fiksuoti ir kaupti Kėdainių krašto folklorą, kraštotyrą, tebegyvuojančias tradicines jo formas, papročius bei siekti jų tęstinumo	Užfiksuotų ir sukaupytų dainų, tradicijų, papročių ir kitų etninės kultūros formų sk.	Kultūros įstaigos	SB, VB	12	2015-2020

Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingas vykdytojas	Finansavimo šaltiniai ⁴⁴	Lėšų poreikis, tūkst. Eur	Igyvendinimo laikotarpis
2.2.4.2.	Papildyti Kėdainių krašto muziejaus fondus naujai įsigytais Kėdainių krašto menininkų sukurtais kūrinių ir kitais eksponatais	Įsigytų eksponatų sk.	Muziejus	SB	14	2015-2020
2.2.4.3.	Vykdyti leidybinę veiklą, išleidžiant Kėdainių kraštą ir jo daugiakultūrę istoriją bei paveldą reprezentuojančius leidinius, išleisti kompaktinį diską „Kėdainių krašto tautosaka“	Išleistų leidinių sk.	Muziejus	SB, VB	25	2015-2020
2.2.4.4.	Kaupti Kėdainių krašto tradicinės kultūros vertybių sąvadą	Sukurtas tradicinės kultūros vertybių sąvadas	Muziejus	SB, VB	3	2015-2020
2.3. Tikslas. Patrauklios ir modernios kultūros įstaigų infrastruktūros sukūrimas						
2.3.1. Uždavinys. Atnaujinti kultūros įstaigų infrastruktūrą						
2.3.1.1.	Rekonstruoti Kėdainių kultūros centro pastatą	Rekonstruotas pastatas	KRSA, Kėdainių kultūros centras	SB, VB, ES	5700	2015-2018
2.3.1.2.	Rekonstruoti Truskavos kultūros centro pastatą	Rekonstruotas pastatas	KRSA, Truskavos kultūros centras	SB, VB, ES	218	2015-2018
2.3.1.3.	Rekonstruoti Krakių kultūros centrą	Rekonstruotas pastatas	KRSA, Krakių kultūros centras	SB, VB, ES	160	2015-2018
2.3.1.4.	Atlikti Kėdainių kultūros centro Labūnavos skyriaus pastato vidaus remontą	Atnaujintas pastatas	KRSA, Kėdainių kultūros centras	SB, VB, ES	14,5	2017-2020
2.3.1.5.	Atlikti Kėdainių kultūros centro Pelėdnagių skyriaus pastato vidaus remontą	Atnaujintas pastatas	KRSA, Kėdainių kultūros centras	SB, VB, ES	14,5	2017-2020
2.3.1.6.	Atlikti Kėdainių kultūros centro Surviliškio skyriaus pastato išorės remontą	Atnaujintas pastatas	KRSA, Kėdainių kultūros centras	SB, VB, ES	17,4	2018-2020
2.3.1.7.	Atlikti Josvainių kultūros centro scenos remonto darbus	Atliktas scenos remontas	KRSA, Josvainių kultūros centras	SB, VB, ES	6	2016-2020
2.3.1.8.	Atlikti vidaus ir išorės remontą Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos Vainikų filialo pastate	Atnaujintas pastatas	KRSA, Viešojo biblioteka	SB, VB, ES	13	2018-2020
2.3.1.9.	Atlikti vidaus ir išorės remontą Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos Ažytėnų filialo pastate	Atnaujintas pastatas	KRSA, Viešojo biblioteka	SB, VB, ES	38,2	2017-2020

Nr.	Priemonė	Pasiekimo rodiklis	Atsakingas vykdytojas	Finansavimo šaltiniai ⁴⁴	Lėšų poreikis, tūkst. Eur	Igyvendinimo laikotarpis
2.3.1.10.	Atlikti Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos Langakių filialo pastato remontą	Atnaujintos patalpos	KRSA, Viešoji biblioteka	SB, VB, ES	10	2018-2020
2.3.1.11.	Rekonstruoti Kėdainių rajono savivaldybės pastatą, esantį Didžiosios rinkos a. 4, Kėdainiuose, įrengiant Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos vaikų ir jaunimo skyrių Atvirąjį jaunimo centrą ar Atvirąją jaunimo erdvę	Rekonstruotas pastatas	KRSA, Viešoji biblioteka	SB, VB, ES	2205,2	2015-2020
2.3.1.12.	Rekonstruoti Kėdainių krašto muziejaus pastatą	Rekonstruotas pastatas	KRSA, Muziejus	SB, VB, ES	320	2016-2020
2.3.1.13.	Atlikti Daugiakultūrio centro pastato vidaus ir išorės remontą	Atnaujintas pastatas	KRSA, Muziejus	SB, VB, ES	40	2016-2020
2.3.1.14.	Atlikti Kunigaikščių Radvilų mauzoliejiaus evangelikų reformatų bažnyčioje vidaus remontą	Atnaujintas pastatas	KRSA, Muziejus	SB, VB, ES	125	2015-2020
2.3.1.15.	Atlikti Arnetų namo išorės remontą	Atnaujintas pastatas	KRSA, Muziejus	SB, VB, ES	20	2015-2017
2.3.2. Uždavinys. Atnaujinti kultūros įstaigų materialinę bazę						
2.3.2.1.	Papildyti Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos dokumentų fondus	Įsigytų naujų informacinių leidinių sk.	Viešoji biblioteka	SB, VB, ES, KT	220	2015-2020
2.3.2.2.	Atnaujinti Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos padalinių materialinę bazę (baldai)	Viešosios bibliotekos padalinių su atnaujinta materialine baze sk.	Viešoji biblioteka	SB, VB, ES	50	2015-2020
2.3.2.3.	Atnaujinti ir papildyti Kėdainių rajono kultūros centrų ir jų skyrių materialinę bazę (tautiniai drabužiai, įgarsinimo ir apšvietimo aparatūra, baldai, instrumentai)	Kultūros centro filialų su atnaujinta ir papildyta materialine baze sk.	Kultūros centrai	SB, VB, ES	580	2015-2020
2.3.2.4.	Įrengti naują Kėdainių krašto muziejaus ekspoziciją ir atnaujinti jos įrangą	Įsigyta ekspozicinė įranga	Muziejus	SB, VB, ES	215	2016-2020
2.3.2.5.	Įsigyti ir įdiegti modernią fondų saugyklų įrangą Kėdainių krašto muziejuje	Įdiegta fondų saugyklų įranga	Muziejus	SB, VB, ES	45	2016-2020

4.3. Rekomendacijos dėl Kėdainių rajono savivaldybės strateginio plėtros plano atnaujinimo

Kėdainių rajono strateginis plėtros planas iki 2020 metų patvirtintas Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. vasario 10 d. sprendimu Nr. TS-3. Paskutinis plėtros plano priemonių atnaujinimas patvirtintas savivaldybės tarybos 2014 m. rugsėjo 26 d. sprendimu Nr. TS-183. Atsižvelgiant į tai, kad rengiant strateginį plėtros planą iki 2020 metų, o vėliau ir jo atnaujinimus nebuvo atlikta išsami kultūros sektoriaus analizė, o taip pat tikslinis kultūros srities gyventojų nuomonės tyrimas, rekomenduojama atnaujinti esamo strateginio plėtros plano esamos situacijos analizę, SSGG analizę bei priemonių planą gautais studijos rezultatais.

Esamos situacijos analizė. Kėdainių rajono strateginis plėtros planas iki 2020 metų buvo patvirtintas 2012 m. vasario mėn. Strateginio plėtros plano situacijos analizė rengta 2011 m. panaudojant naujausius tuo metu buvusius 2010 m. statistinius duomenis. Šiuo metu parengtos analizės duomenys yra „pasenę“ ir nebeaktualūs. Taip pat rengiant strateginio plėtros plano kultūros situacijos analizę buvo įvardinti svarbiausi statistiniai rodikliai, tačiau nebuvo įvardintos svarbiausios problemos, kurios trukdo kultūros sektoriaus plėtrai Kėdainių rajone. Atsižvelgiant į tai, **rekomenduojama** atnaujinti Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2020 metų situacijos analizės dalį 3.2. „Kultūra, kūno kultūra ir sportas“, pateikiant naujausią aktualią informaciją apie kultūros sektorių bei pagrindines su šiuo sektoriumi susijusias ir spręstinas problemas. Kultūros situacijos apžvalga, kuria rekomenduojama atnaujinti esamą strateginio plėtros plano situacijos analizę:

2014 m. Kėdainių rajone veikė 8 juridinių statusą turinčios kultūros įstaigos: 6 kultūros centrai ir 12 kultūros centrų skyrių (Akademijos kultūros centras turėjo 2 skyrius, Josvainių kultūros centras – 1 skyrių, Kėdainių kultūros centras – 7 skyrius, Krakių kultūros centras – 1 skyrių, Šėtos kultūros centras – 1 skyrių, Truskavos kultūros centras skyrių neturėjo, lyginant su 2011 m. duomenis, kultūros centrų skaičius nekito, nežymiai kito tik kultūros centrų skyrių skaičius – 2011 m. buvo uždarytas Krakių kultūros centro Ažytėnų skyrius); Kėdainių krašto muziejus (ir 5 jo skyriai: Daugiakultūris centras (centre veikė Kėdainių krašto dailės draugija, Kėdainių fotografų draugija bei Kėdainių rusų kultūros klubas „Susitikimai“), Kunigaikščių Radvilų mauzoliejus Evangelikų reformatų bažnyčioje, V. Ulevičiaus medžio skulptūrų muziejus, 1863 m. sukilimo muziejus bei Arnetų namas, 2011–2014 m. laikotarpiu muziejaus skyrių skaičius nekito) ir Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka – 37 struktūrinių-teritorinių padalinių, vykdančių bibliotekų funkcijas, t. y. bibliotekų tinklas: Kėdainių mieste – pagrindinė biblioteka ir 2 struktūriniai-teritoriniai padaliniai, vykdančys bibliotekų funkcijas, rajone – 34 struktūriniai-teritoriniai padaliniai, vykdančys bibliotekų funkcijas (toliau filialai), 2011–2014 m. laikotarpiu Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos kaimo filialų skaičius kito nežymiai kadangi yra įgyvendinamas 2013 m. parengtas ir rajono tarybos patvirtintas Kėdainių rajono savivaldybės bibliotekų 2014–2017 m. tinklo pertvarkos priemonių planas⁴⁵).

Didžiausia kultūros įstaigų koncentracija – Kėdainių mieste, Krakių ir Pelėdnagių seniūnijose, mažiausia – Šėtos ir Truskavos seniūnijose. Kėdainių rajono kultūros įstaigų tinklas – tolygus ir optimalus (Kėdainių rajono savivaldybės taryba reaguodama į gyventojų skaičiaus mažėjimą adekvačiai optimizuoja kultūros įstaigų skaičių). Rečiausiai yra išsidėstę muziejai, tankiausiai – viešosios bibliotekos filialai.

Kėdainių rajone veikia nemažai nevyriausybinų organizacijų – vaikų ir jaunimo, kultūros, tautinių bendruomenių, vietos bendruomenių, švietimo, pilietinių iniciatyvų organizacijos, sveikatos stiprinimo, socialinės pagalbos ir globos organizacijos, bei bendrų pomėgių ir interesų organizacijos – aktyviai dalyvaujančių ir veikiančių rajono kultūros srityje. Taip pat rajone veikia 2 neformaliojo švietimo įstaigos skatinančios meninį ugdymą, Kėdainių kalbų mokykla bei 3 muziejai: Mikalojaus Katkaus memorialinis muziejus, Janinos Monkutės-Marks muziejus-galerija bei Tėvo Stanislovo liturginių rūbų ir reikmenų kolekcija.

⁴⁵ Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2013 m. gruodžio 13 d. sprendimas Nr. TS-329 „Dėl Kėdainių rajono savivaldybės bibliotekų 2014–2017 metų tinklo pertvarkymo plano patvirtinimo“.

Kėdainių rajono kultūros įstaigų infrastruktūrą ir materialinę bazę galima vertinti pakankamai gerai, kadangi didžioji dalis pagrindinių kultūros įstaigų yra renovuotos, tačiau dar reikia rekonstruoti Kėdainių kultūros centrą, renovuoti didžiąją dalį bibliotekos filialų, Kėdainių krašto muziejų. Taip pat daugeliui kultūros įstaigų trūksta tam tikros materialinės bazės.

2013 m. Kėdainių rajono kultūros įstaigose dirbo 207 darbuotojai, įstaigose buvo įsteigti 158,95 etatai. 2011–2013 m. laikotarpiu darbuotojų skaičius kito nežymiai – išaugo 1 proc. (2 darbuotojai). Etatų skaičius analizuojamu laikotarpiu išaugo 0,2 proc. (0,25 etato). 2013 m. visose Kėdainių kultūros įstaigose daugiau nei pusė darbuotojų turėjo aukštąjį kultūros ir meno srities išsilavinimą – kultūros centruose 50 proc. visų kultūros ir meno darbuotojų, Mikalojaus Daukšos viešojoje bibliotekoje 64,9 proc. visų bibliotekininkų, Kėdainių krašto muziejuje 53 proc. visų muziejaus darbuotojų. Darbuotojų įgijusių aukštąjį išsilavinimą dalis kiekvienais metais nežymiai augo. Tai parodo, jog darbuotojų išsilavinimo lygis yra aukštas, kas ilgainiui turi didelės reikšmės teikiamų paslaugų kokybei.

2011–2013 m. laikotarpiu kvalifikaciją kėlusį darbuotojų skaičius augo – Kėdainių rajono kultūros centruose (5 kartus) ir Mikalojaus Daukšos viešojoje bibliotekoje (26,2 proc.), tuo tarpu Kėdainių krašto muziejuje šis skaičius stipriai mažėjo (41,2 proc.). Tam įtakos galėjo turėti mažas finansavimas bei tinkamų kvalifikacijos kursų stygius.

2011–2014 m. laikotarpiu pastebimas Kėdainių rajono kultūros įstaigų darbuotojų bendruomenės senėjimas (2014 m. Kultūros ir meno darbuotojų vidutinis amžiaus vidurkis Kėdainių krašto muziejuje buvo 50 metų, Mikalojaus Daukšos viešojoje bibliotekoje – 51 metai, kultūros centruose – 49 metai) ir maža jaunų, iki 29 metų amžiaus, darbuotojų dalis (bendras Kėdainių krašto muziejaus kultūros ir meno darbuotojų amžiaus vidurkis 2011–2014 m. laikotarpiu išaugo 6,4 proc., Mikalojaus Daukšos viešojoje bibliotekoje – 2,6 proc., kultūros centruose – 2 proc.). Todėl daugiau dėmesio turėtų būti skiriama jaunų specialistų pritraukimui.

Visi šeši, atskirą juridinį statusą turintys, rajono kultūros centrai įgyvendina tas pačias, bendras, kultūros centrums priskirtas funkcijas, tačiau visi kultūros centrai turi savo unikalumą ir intuityviai atsižvelgdami į aptarnaujamos teritorijos gyventojų poreikius savo veiklą organizuoja siekdami juos patenkinti. Akademijos kultūros centras išsiskiria aukšto meninio lygio ir ilgaamžiais kolektyvais, orientavimusi į suaugusiuosius bei senjorus. Josvainių kultūros centras – savo organizuojamais teatralizuotais renginiais, teatro krypties palaikymu bei orientavimusi į šeimos segmentą. Kėdainių kultūros centras – savo renginių masiškumu (apjungia visus kultūros centrus organizuojant rajoninius renginius), profesionalaus meno sklaidos renginiais, kultūriniais projektais. Krakių kultūros centras – savo jaunatviškumu, entuziastingumu, idėjų įvairove bei originalumu. Šis kultūros centras yra atviras naujovėms, savo veiklas orientuojantis į jaunimą (įkurta Atviroji jaunimo erdvė). Šėtos kultūros centras išsiskiria savo stipria technine, materialine baze, centras gali organizuoti ir aptarnauti didžiuosius rajono koncertus, taip pat savo veiklas orientuoja į jaunimą (įkurta Atviroji jaunimo erdvė), sparčiai kelia centro renginių meninį lygį. Truskavos kultūros centras – savo bendruomeniškumu, bendradarbiavimu su vietos organizacijomis, verslininkais, ūkininkais. Visus kultūros centrus vienija bendras siekis puoselėti, propaguoti etnokultūrą, puoselėti vietos tradicijas.

Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka – viena seniausių ir didžiausių Lietuvos viešųjų bibliotekų, įsteigta 1920 m. Biblioteka išsiskiria savo stipriu orientavimusi į informacinės visuomenės ugdymą ir plėtrą. Biblioteka technologiškai yra labai pažangi ir įvairių programų bei projektų pagalba stengiasi pirmauti respublikiniu lygiu. Kitas išskirtinumas – didelis vaikų ir jaunimo pritraukimas – stiprus orientavimasis į vaikų ir jaunimo segmentą.

Kėdainių krašto muziejus – vienas seniausių Lietuvoje įkurtų muziejų (įkurtas 1922 m.). Muziejus išsiskiria savo veiklos daugialypiškumu (užsiima ne tik muziejine, edukacine veikla, bet organizuoja įvairius kultūrinius, mokslinius renginius, profesionalių menininkų ir mėgėjų meno parodas, koncertus), bendradarbiauja su įvairiomis rajono, šalies ir užsienio organizacijomis, rengia ir įgyvendina bendrus projektus. Taip pat muziejus išsiskiria savo stipriomis ir gausiomis edukacinėmis programomis.

Kultūrinės nevyriausybinės organizacijos patenkina tuos kultūrinius gyventojų poreikius, kurių iš dalies negali (ar neturi tinkamų resursų) patenkinti Kėdainių rajono savivaldybės tarybos įsteigtos įstaigos. Nevyriausybinės organizacijos taip pat užsiima socialinių projektų ir renginių organizavimu bei įgyvendinimu. Vietos bendruomeninės organizacijos yra arčiau žmonių ir tenkina tuos gyventojų kultūrinius poreikius, kurie yra aktualūs vietos gyventojams.

Kėdainių rajono kultūros įstaigos, kurios aptarnauja nedideles teritorijas, pažįsta savo lankytojus, taip intuityviai išskiriamos tikslinės grupės, tradiciškai skirstomos pagal amžių (kultūros centrai). Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka skirsto gyventojus pagal amžių ir užimtumą, atskirai išskiriant ir neįgaliuosius. Pagal šį skirstymą yra formuojamas ir bibliotekos fondas bei paslaugos. Kėdainių krašto muziejus skirsto savo lankytojus pagal apsilankymo pobūdį bei išskiria moksleivių segmentą (ypač kalbant apie edukacines programas). Apžvelgus visas kultūros įstaigas galima pastebėti, jog ypač svarbus segmentas visoms įstaigoms yra vaikai ir jaunimas. Nuoseklių ir reguliarių gyventojų kultūros poreikių tyrimų neatlieka nei viena rajono kultūros įstaiga. Taip pat nėra atliekami ir gyventojų pomėgių, pasaulėžiūros, susiklosčiusių šeimos tradicijų tyrimai, kurie padėtų pažinti ir tuos lankytojus, kurie nesilanko kultūros įstaigose.

Kėdainių krašto muziejus yra sukūręs 39 stiprias edukacines programas. Jos yra ne tik įdomios, bet ir interaktyvios, skatinančios ne tik sužinoti tam tikrus istorinius faktus, bet ir kūrybiškai atlikti užduotis, diskutuoti (2011–2013 m. edukacinių užsiėmimų skaičius išaugo 30,1 proc., dalyvių skaičius – 11,8 proc.). Rajono kultūros centrai ir Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka nėra parengę pastovių ir sistemingų edukacinių programų, jų edukaciniai užsiėmimai dažniausiai susiję su etnokultūra, tradicinėmis šventėmis bei rankdarbiais. Profesionalaus meno sklaidos renginiai taip pat gali būti traktuojami kaip viena iš bendrosios kultūros ugdymo veiklų. Žiūrint šiuo požiūriu daugiausiai profesionalaus meno renginių suorganizuoja kultūros centrai (Kėdainių kultūros centras) bei Kėdainių krašto muziejus. Tuo tarpu kaimo vietovėse profesionalaus meno renginių pasigendama.

Visos Kėdainių rajono kultūros įstaigos bendradarbiauja tarpusavyje bei su kitomis rajone veikiančiomis nevyriausybinėmis organizacijomis. Svarbu pastebėti, jog beveik visos kultūros įstaigos glaudžiai bendradarbiauja su verslu bei įvairiomis ūkio bendrovėmis, kurios dažnai remia kultūros įstaigų renginius bei veiklas. Taip pat bendradarbiavimas vyksta ir su kaimo bendruomeninėmis organizacijomis. Tačiau bendruomeninės organizacijos, esančios vietovėse kur nėra kultūros įstaigų, glaudesnio bendradarbiavimo pasigenda. Glaudžiai ir aktyviai yra bendradarbiaujama su švietimo įstaigomis, ypač kalbant apie Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos ir Kėdainių krašto muziejaus veiklas. Labiausiai pasigendama tarptautinio bendradarbiavimo (išskyrus Kėdainių krašto muziejų) bei tarptautinių projektų.

Aktyviausiai savo vartotojus į kūrybines veiklas įtraukia kultūros centrai organizuodami mėgėjų meno kolektyvų veiklas bei renginius (2011–2013 m. bendras kolektyvų skaičius rajone išaugo 3,6 proc., dalyvių skaičius – 2,2 proc.). Viešoji biblioteka siekia vartotojus įtraukti per informacinės visuomenės plėtrą, muziejus per edukacines programas, profesionalaus meno renginius. Savanorystės skatinimas taip pat yra viena iš lankytojų įtraukimo formų, tačiau ji kultūros įstaigose skatinama gana pasyviai, vos keli kultūros centrai yra suinteresuoti plėtoti ilgalaikę ar tarptautinę savanorystę. Lankytojų įtraukimas pasireiškia ir per projektinę veiklą, kuomet organizuojamos gyventojų kūrybiškumą skatinančios veiklos, tačiau, kaip jau buvo minėta anksčiau, tokios veiklos yra stipriai orientuotos tik į jaunimą, kas neabejotinai yra labai svarbu, tačiau pasigendama programų orientuotų ir į suaugusiuosius bei senjorus (ypač atsižvelgiant į senstančios visuomenės faktorių). Suaugusiųjų ir senjorų įtrauktimi į kultūrines veiklas labiausiai rūpinasi kultūros centrai (suaugusiųjų kolektyvai 2013 m. sudarė 61,2 visų kolektyvų, suaugusieji dalyviai – 63,6 proc. visų kolektyvų dalyvių).

Visų kultūros įstaigų gautos lėšos 2011–2013 m. laikotarpiu augo. Papildomai pritrauktos lėšos (ypač projektų įgyvendinimui) Kultūros centruose išaugo 15,4 proc., o Kėdainių krašto muziejuje net 243,1 proc. Papildomų lėšų pritraukimas į kultūros įstaigas parodo, jog Kėdainių rajono kultūros įstaigų žmogiškieji ištekliai dirba efektyviai bei kokybiškai. Visose kultūros įstaigose didžiausią biudžeto dalį sudarė darbo užmokesčiui skirtos lėšos, šios lėšos analizuojamu laikotarpiu augo. Reikia pastebėti, jog augant darbo užmokesčiui skirtoms lėšoms, nežymiai kilo ir darbuotojų atlyginimai, tačiau Lietuvos vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio neviršijo. mažiausiai lėšų kultūros centruose buvo skiriama veiklai bei materialinio turto įsigijimui. Mikalojaus Daukšos viešojoje bibliotekoje – bibliotekos fondų atnaujinimui ir automatizacijai.

SSGG analizė. Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2020 metų situacijos analizės 3.7. dalyje „Viešųjų paslaugų SSGG analizė“ išskirtos dalys: privalumai, trūkumai, galimybės ir grėsmės. Su kultūros sektoriumi susiję SSGG analizės punktai:

Privalumai

5. Rajone gerai išplėtotas kultūros centrų tinklas, palyginti su kitais Kauno apskrities rajonais
6. Didelis meno kolektyvų skaičius Kėdainių r., palyginti su kitais Kauno apskrities rajonais
Trūkumai
2. Nepakankamai aprūpintos Kėdainių r. viešoji biblioteka ir jos filialai (ryškus leidinių egzempliorių trūkumas)
9. Trūksta informacijos sklaidos apie esamus kultūros ir sporto objektus bei jų teikiamas paslaugas.
Galimybės
2. Panaudoti ES paramos lėšas keliant pedagogų, socialinių, kultūros, sveikatos priežiūros darbuotojų kvalifikaciją
4. Panaudoti ES lėšas atnaujinant kultūros ir sporto, sveikatos įstaigų infrastruktūrą, išsaugojant kultūrinį paveldą
5. Geriau išnaudoti informacinių technologijų galimybes bibliotekininkystėje
6. Panaudoti rinkodaros priemones populiarinant tradicinius rajono kultūros renginius ir šventes
Grėsmės
2. Ekonominio sunkmečio laikotarpiu galimas ryškus kultūros ir sporto finansavimo sumažinimas
4. Tarp jaunimo mažėja meno saviveiklos kolektyvų populiarumas
5. Kultūros, socialinio darbuotojo, pedagogo specialybės nepopuliarumas mažina darbuotojų pasiūlą ir kokybę

Šie teiginiai neatskleidžia esamos kultūros sektoriaus situacijos, ją atskleidžia tik iš dalies. **Rekomenduojama** kultūros sektoriui suformuoti naujas privalumų, trūkumų, galimybių ir grėsmių formuluotes:

Privalumai
● Kėdainių rajono savivaldybės administracijos Kultūros ir sporto skyrius aktyviai dirba siekdamas efektyviai išnaudoti esamą viešąją infrastruktūrą optimizuojant kultūros įstaigų tinklą bei mažinant kultūros įstaigų kaštus (parengtas Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos tinklo pertvarkymo planas). ● Kėdainių rajono savivaldybės taryba yra patvirtinusi kultūros projektų finansavimo iš rajono savivaldybės biudžeto lėšų taisyklės. Kasmet rajono savivaldybės biudžete skiriamos lėšos kultūros projektams finansuoti. ● Kultūros įstaigų tinklas optimalus ir pakankamai tankus. ● Stiprūs kultūros įstaigų žmogiškieji ištekliai. ● Rajone veikia nevyriausybinių organizacijų, kurios aktyviai reiškiasi kultūriniame rajono lauke bei patenkina tuos gyventojų poreikius, kurių negali ar neturi resursų patenkinti Kėdainių rajono savivaldybės tarybos įsteigtos kultūros įstaigos. ● Tolygiai auga profesionalaus meno renginių (ir jų lankytojų) skaičius. ● Rajone yra daug galimybių pažinti krašto istoriją (tautinę) kultūrą. ● Aktyviai puoselėjama mėgėjų meno veikla. ● Kultūros įstaigos aktyviai bendradarbiauja su švietimo įstaigomis, socialines paslaugas teikiančiomis organizacijomis, kaimo bendruomeninėmis organizacijomis. ● Visos kultūros įstaigos skiria didelį dėmesį vaikų ir jaunimo užimtumui, meniniam ugdymui.
Trūkumai
● Ne visos kultūros įstaigos įgyvendina nuoseklius ir reguliarius gyventojų kultūrinių poreikių bei nuomonės tyrimus (tik iš dalies yra vykdoma kultūros vartotojų stebėsena bei segmentavimas). ● Nerenovuotas ir neatitinkantis gyventojų poreikių Kėdainių kultūros centras. ● Nerenovuotas Kėdainių krašto muziejaus pastatas, pasenusios ekspozicijos, fondų saugyklos, jų įranga, reikia remonto kitiems muziejaus skyriams. ● Silpna kai kurių kultūros įstaigų materialinė bazė. ● Ne visose kultūros įstaigose yra įrengtos prieigos neįgaliesiems. ● Per retai imamas konkrečių veiklų pasiekti tuos gyventojus, kurie dėl tam tikrų fizinių ar suvokimo problemų nedalyvauja kultūrinėje veikloje (neatliekami gyventojų, nesilankančių kultūros įstaigose, tyrimai). ● Kultūros centruose bei Mikalojaus Daukšos viešojoje bibliotekoje pasigendama tarptautinio

bendradarbiavimo, tarptautinių projektų įgyvendinimo. ● Kėdainių rajono kultūros įstaigose vangiai skatinama gyventojų savanorystė. ● Kėdainių rajono kultūros įstaigų darbuotojų bendruomenės senėjimas, ir maža jaunų, iki 29 metų amžiaus darbuotojų, dalis.
Galimybės
● Taikant naujausius auditorijų plėtros tyrimus, Europos gerąją patirtį bei auditorijų plėtros strategijas įtraukti kuo daugiau rajono gyventojų į kultūrinę ir meninę veiklas. ● Kultūros įstaigų ir privačių įmonių bendradarbiavimas sudarant sąlygas naujų produktų kūrimui ir idėjų įgyvendinimui, išskiriant turizmo sektorių. ● Tarptautinis bendradarbiavimas ir tarptautinių projektų įgyvendinimas, skatinantis kūrybinius mainus. ● ES struktūrinių ir kitų fondų ir programų papildomo finansavimo naudojimas leidžiantis atnaujinti kultūros įstaigų pastatus ir materialinę bazę.
Grėsmės
● Blogėjanti demografinė situacija. ● Mažėjant gyventojų kultūriniam užimtumui didėja nusikalstamumas, žalingų įpročių įgijimas. ● Senstanti kultūros įstaigų darbuotojų bendruomenė. ● Mažas finansavimas kultūros įstaigų veiklai. ● Nėra apibrėžtos kultūros įstaigų atlyginimų kėlimo politikos. ● Aplinkinių didžiųjų miestų kultūrinių renginių gausa ir patrauklumas.

Strategija, tikslai, uždaviniai, priemonės ir stebėsenos rodikliai. Kėdainių rajono strateginiame plėtros plane iki 2020 metų kultūros priemonės yra pateiktos prie: 1.2. tikslo „Plėtojant informacines technologijas sudaryti palankias sąlygas žinių visuomenės kūrimui rajone“, 1.2.2. uždavinio „Plėtoti informacines ir ryšių technologijas Kėdainių rajono savivaldybės administracijai pavalgų institucijų veikloje“; 1.3. tikslo „Sumažinti socialinę atskirtį bei didinti socialinę sanglaudą, plėtojant socialines ir kultūrinės paslaugas“, 1.3.2. uždavinio „Aktyvinti kultūrinę veiklą ir organizuoti meno bei pramoginius renginius“; 1.4. tikslo „Ugdyti saugią, išsilavinusią, aktyvią ir savo tikslų siekiančią bendruomenę“, 1.4.3. uždavinio „Sudaryti sąlygas rajono gyventojų socialinei, pilietinei saviraiškai ir socializacijai“; 3.1. tikslo „Modernizuoti ir pritaikyti viešąją infrastruktūrą šiuolaikiniams poreikiams“, 3.1.8. uždavinio „Išsaugoti istorinį ir kultūros paveldą, didinant turistinę bei rekreacinę jo patrauklumą“; 3.6 tikslo „Tobulinti kultūros ir sporto infrastruktūrą bei optimizuoti šiuos infrastruktūros įstaigų veiklą“, 3.6.1. uždavinio „Atnaujinti kultūros įstaigų infrastruktūrą ir stiprinti materialinę bazę“.

Atsižvelgiant į tai, kad dalis Kėdainių rajono strateginiame plėtros plane iki 2020 metų pateiktų priemonių jau įgyvendinta arba vykdomas jų įgyvendinimas, dalis priemonių tapo nebeaktualiomis ir atsirado naujų poreikių, **rekomenduojama** atnaujinti priemonių planą šios studijos 4.2. skyriuje „Kėdainių rajono kultūros sektoriaus plėtros priemonių planas“ įvardintomis priemonėmis. Rekomenduojama ne infrastruktūrinio pobūdžio priemonėmis atnaujinti I prioriteto „Efektyvūs ir kvalifikuoti žmogiškieji ištekliai žinių visuomenei“ 1.2. tikslo 1.2.2. uždavinį, 1.3. tikslo 1.3.2. uždavinį bei 1.4. tikslo 1.4.2. uždavinį. Infrastruktūrinio pobūdžio priemonėmis papildyti III prioriteto „Darnų žmogaus ir aplinkos vystymąsi užtikrinanti infrastruktūra“ 3.1. tikslo 3.1.8. uždavinį bei 3.6. tikslo 3.6.1. uždavinį.

PRIEDAI

Priedas Nr. 1. Kėdainių rajono savivaldybės kultūros centrai ir jų skyriai

Nr.	Kultūros centras ir jo skyriai	Adresas
1.	Akademijos kultūros centras	Stoties g. 9, LT-58343 Akademija, Kėdainių r. sav.
2.	Dotnuvos skyrius	Vilties g. 21, LT-58386 Dotnuva, Kėdainių r. sav.
3.	Gudžiūnų skyrius	Dotnuvėlės g. 1, LT-58276 Gudžiūnai, Kėdainių r. sav.
4.	Josvainių kultūros centras	Karių a. 3, LT-58185 Josvainiai, Kėdainių r. sav.
5.	Pernavaros skyrius	Jadvygos Jukštytės g. 26, LT-58026, Kėdainių r. sav.
6.	Kėdainių kultūros centras	J. Basanavičiaus 24, LT-52786 Kėdainiai
7.	Kalnaberžės skyrius	Beržų 43, Kalnaberžės k., Surviliškio sen. LT-58403, Kėdainių r. sav.
8.	Labūnavos skyrius	Berupės g. 9, Labūnavos k., Pelėdnagių sen., LT-58173, Kėdainių r. sav.
9.	Nociūnų skyrius	Pėdžių 19, Nociūnų k., Pelėdnagių sen., LT-58148, Kėdainių r. sav.
10.	Pelėdnagių skyrius	V. Koncevičiaus g. 3, LT-58164 Pelėdnagiai, Kėdainių r. sav.
11.	Surviliškio skyrius	Kėdainių g. 6, LT-58313 Surviliškio k., Kėdainių r. sav.
12.	Tiskūnų skyrius	Tiskūnų 7, LT-58417 Tiskūnų k., Vilainių sen., Kėdainių r. sav.
13.	Vilainių skyrius	Parko g. 6, LT-58102 Vilainiai, Kėdainių r. sav.
14.	Krakių kultūros centras	Laisvės al., LT-58242 Krakės, Kėdainių r. sav.
15.	Meironiškių skyrius	LT-58255 Meironiškių k., Krakių sen., Kėdainių r. sav.
16.	Šėtos kultūros centras	Kėdainių g. 6, LT-58131 Šėta, Kėdainių r. sav.
17.	Pagirių skyrius	Mokyklos g. 3, LT-58486 Pagiriai, Šėtos sen., Kėdainių r. sav.
18.	Truskavos kultūros centras	Likėnų g. 6, LT-58069 Pavermenio k., Truskavos sen. Kėdainių r. sav.

Priedas Nr. 2. Kėdainių rajono savivaldybės muziejai

Nr.	Muziejus	Adresas
1.	Kėdainių krašto muziejus	Didžioji g. 19, LT-57255 Kėdainiai
2.	Arnetų namas	Radvilų g. 21, LT-57254 Kėdainiai
3.	Daugiakultūrinis centras	Senoji rinka 12, Kėdainiai
4.	Kunigaikščių Radvilų mauzoliejus	Senoji g. 1, LT-57247, Kėdainiai
5.	V. Ulevičiaus medžio skulptūrų muziejus	J. Basanavičiaus g. 36, LT-57177, Kėdainiai
6.	1863 m. sukilimo muziejus	Paberžė, Gudžiūnų seniūnija, LT-58276, Kėdainių rajonas
	Kiti muziejai:	
7.	Mikalojaus Katkaus memorialinis muziejus	Ažytėnų kaimas, Krakių seniūnija, LT-58264, Kėdainių rajonas
8.	Janinos Monkutės-Marks muziejus-galerija	J. Basanavičiaus g. 45, LT-57182 Kėdainiai
9.	Tėvo Stanislovo liturginių rūbų ir reikmenų kolekcija	Paberžės kaimas, Gudžiūnų seniūnija, LT-5054, Kėdainių rajonas

Priedas Nr. 3. Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos filialai

Nr.	Viešosios bibliotekos filialai	Adresas
1.	Akademijos filialas	Stoties g. 9, Akademijos k., Dotnuvos sen., Akademijos pšt., 58053 Kėdainių r. sav.
2.	Dotnuvos filialas	Vytauto g. 37, Dotnuva, 58384 Kėdainių r. sav.
3.	Mantviliškio filialas	Mantviliškio k., Dotnuvos sen., Akademijos pšt., 58053 Kėdainių r. sav.
4.	Šlapaberžės filialas	Šlapaberžės k., Dotnuvos sen., Šlapaberžės pšt., 58322 Kėdainių r. sav.
5.	Gudžiūnų filialas	Dotnuvėlės g. 1, Gudžiūnai, 58276 Kėdainių r. sav.
6.	Miegėnų filialas	Mechanizatorių g. 4, Miegėnų k., Gudžiūnų sen., Miegėnų pšt., 58044 Kėdainių r. sav.

7.	Vikaičių filialas	Vikaičių k., Gudžiūnų sen., Gudžiūnų pšt., 58038 Kėdainių r. sav.
8.	Josvainių filialas	Josvainiai, 58017 Kėdainių r. sav.
9.	Kunionių filialas	Kunionių k., Josvainių sen., Kunionių pšt., 58201 Kėdainių r. sav.
10.	Skaistgirių filialas	Skaistgirių k., Josvainių sen., Kunionių pšt., 58020 Kėdainių r. sav.
11.	Vainikų filialas	Vainikų k., Josvainių sen., Josvainių pšt., 58017 Kėdainių r. sav.
12.	M. Daukšos viešoji biblioteka	Didžiosios Rinkos a. 11, LT-57248 Kėdainiai
13.	Filialas „Liepa“	Liepų al. 15, 57161 Kėdainiai
14.	Filialas „Jaunystė“	Gegučių g. 15, 57459 Kėdainiai
15.	Ažytėnų filialas	Ažytėnų k., Krakių sen., Barkūniškio pšt., 58035 Kėdainių r. sav.
16.	Krakių filialas	Vilniaus g. 18, Krakės, 58249 Kėdainių r. sav.
17.	Pajieslio filialas	Ateities g. 2, Pajieslio k., Krakių sen., Pajieslio pšt., 58029 Kėdainių r. sav.
18.	Plinkaigalio filialas	Plinkaigalio k., 58032 Kėdainių r. sav.
19.	Beinaičių filialas	Beinaičių k., Pelėdnagių sen., Nociūnų pšt., 58143 Kėdainių r. sav.
20.	Labūnavos filialas	Barupės g. 7, Labūnavos k., Pelėdnagių sen., Labūnavos pšt., 58014 Kėdainių r. sav.
21.	Nociūnų filialas	Pėdžių g., Nociūnų k., 58008 Kėdainių r. sav.
22.	Pelėdnagių filialas	V. Koncevičiaus g. 3, Pelėdnagai, 58011 Kėdainių r. sav.
23.	Langakių filialas	Langakių k., Pernaravos sen., Langakių pšt., 58210 Kėdainių r. sav.
24.	Paaluonio filialas	Paaluonio k., 58227 Kėdainių r. sav.
25.	Pelutavos filialas	Pelutavos k., 58026 Kėdainių r. sav.
26.	Pernaravos filialas	Pernarava, 58026 Kėdainių r. sav.
27.	Kalnaberžės filialas	Kalnaberžės k., 58060 Kėdainių r. sav.
28.	Sirutiškio filialas	Sirutiškio k., 57119 Kėdainių r. sav.
29.	Surviliškio filialas	Kėdainių g. 29, Surviliškis, 58313 Kėdainių r. sav.
30.	Pagirių filialas	Mokyklos g. 3, Pagirių k., 58072 Kėdainių r. sav.
31.	Šėtos filialas	Kėdainių g. 5, Šėta, 58131 Kėdainių r. sav.
32.	Okainių filialas	Okainių k., 58069 Kėdainių r. sav.
33.	Truskavos filialas	Parko g. 1, Pavermenio k., 58069 Kėdainių r. sav.
34.	Aristavos filialas	Aristavos k., 58001 Kėdainių r. sav.
35.	Lančiūnavos filialas	Liepų al. 16, Lančiūnavos k., 58066 Kėdainių r. sav.
36.	Tiskūnų filialas	Tiskūnų k., 58063 Kėdainių r. sav.
37.	Vilainių filialas	Parko g. 6, Vilainiai, 58001 Kėdainių r. sav.

Priedas Nr. 4. Kėdainių rajono savivaldybės kaimo bendruomeninės organizacijos

Nr.	Seniūnija	Pavadinimas	Adresas
1.	Dotnuvos	Asociacija „Akademijos bendruomenė“	Stoties g. 9, Akademijos mstl., Kėdainių r. sav.
2.		Ažuolaičių bendruomenės centras	Miško g. 20, Ažuolaičių k., Kėdainių r. sav.
3.		Asociacija „Beržų bendruomenė“	Dirbtuvių g. 34-2, Beržų k., Kėdainių r. sav.
4.		Dotnuvos bendruomenės centras	Vilties g. 19, Dotnuvos mstl., Kėdainių r. sav.
5.		Asociacija „Mantviliškio bendruomenė“	Liepos 6-osios g. 31, Mantviliškio k., Kėdainių r. sav.
6.		Naujųjų Lažų bendruomenė	Klapėdos g. 9, Naujųjų Lažų k., Kėdainių r. sav.
7.		Pilionių bendruomenė	Pilionių g. 18-3, Pilionių k., Kėdainių r. sav.
8.		Asociacija „Šlapaberžės bendruomenės centras“	Miškų g. 3A, Šlapaberžės k., Kėdainių r. sav.
9.		Asociacija „Vainotiškių bendruomenė“	Kačiupio g. 4A, Vainotiškių k., Kėdainių r. sav.
10.		Valučių bendruomenės centras	Valučių k., Kėdainių r. sav.
11.	Gudžiūnų	Alksnėnų bendruomenės centras	Parko g. 22, Alksnėnų k., Kėdainių r. sav.
12.		Gudžiūnų bendruomenės centras	Dotnuvėlės g. 1, Gudžiūnų mstl., Kėdainių r. sav.
13.		Miegėnų bendruomenės centras	Mechanizatorių g. 4, Miegėnų k., Kėdainių r. sav.
14.		Vikaičių bendruomenės centras	Vikaičių k., Kėdainių r. sav.

15.	Josvainių	Josvainių bendruomenės centras	Karių a. 3, Josvainių mstl., Kėdainių r. sav.
16.		Juodkaimių bendruomenės centras	Juodkaimių k., Kėdainių r. sav.
17.		Kampų bendruomenės centras	Kampų II k., Kėdainių r. sav.
18.		Kunionių bendruomenės centras	Liepų g. 6, Kunionių k., Kėdainių r. sav.
19.		Kėdainių rajono Skaistgirių bendruomenės centras	Skaistgirių k., Kėdainių r. sav.
20.		Vainikų bendruomenės centras	Nevėžio g. 39, Vainikų k., Kėdainių r. sav.
21.	Kėdainių miesto	Bartkūniškių bendruomenės centras	Bartkūniškių k., Kėdainių r. sav.
22.		Keleriškių bendruomenės centras	Keleriškių k., Kėdainių r. sav.
23.		Asociacija „Kėdainių bendruomenė“	Liepų takas 3, Kėdainiai
24.	Krakių	Ažytėnų bendruomenės centras	Ažytės g. 7, Ažytėnų k., Kėdainių r. sav.
25.		Barkūniškio bendruomenės centras	Barkūniškio k., Kėdainių r. sav.
26.		Krakių bendruomenės centras	Vilniaus g. 18, Krakių mstl., Kėdainių r. sav.
27.		Meironiškių bendruomenės centras	Meironiškių k., Kėdainių r. sav.
28.		Pajieslio bendruomenės centras	Ateities g. 4, Pajieslio k., Kėdainių r. sav.
29.		Plinkaigalio bendruomenės centras	Šušvės g., Pašušvio k., Kėdainių r. sav.
30.	Pelėdnagių	Visuomeninė organizacija „Beinaičių bendruomenės centras“	Šilainių g., Beinaičių k., Kėdainių r. sav.
31.		Labūnavos bendruomenės centras	Barupės g. 9, Labūnavos k., Kėdainių r. sav.
32.		Kėdainių rajono Medekšių kaimo asociacija	Šerkšnės g. 7, Medekšių k., Kėdainių r. sav.
33.		Nociūnų bendruomenės centras	Nociūnų k., Kėdainių r. sav.
34.		Pelėdnagių bendruomenės centras	V. Koncevičiaus g. 3, Pelėdnagių k., Kėdainių r. sav.
35.		Kėdainių rajono Saviečių kaimo bendruomenė	Saviečių k., Kėdainių r. sav.
36.	Pernaravos	Asociacija Langakių bendruomenės centras	Langakių k., Kėdainių r. sav.
37.		Paaluonio bendruomenės centras	Kaštonų g. 15, Paaluonio k., Kėdainių r. sav.
38.		Pelutavos bendruomenės centras	Pelutavos k., Kėdainių r. sav.
39.		Pernaravos bendruomenės centras	Jadvygos Juškytės g. 24, Pernaravos mstl., Kėdainių r. sav.
40.	Surviliškio	Gojaus bendruomenė	Gojaus k., Kėdainių r. sav.
41.		Visuomeninė organizacija Kalnaberžės bendruomenė	Beržų g. 60, Kalnaberžės k., Kėdainių r. sav.
42.		Sirutiškio bendruomenės centras	Sirutiškio k., Kėdainių r. sav.
43.		Asociacija Surviliškio bendruomenė	Kaukalnių g. 7, Surviliškio mstl., Kėdainių r. sav.
44.		Užupės kaimo bendruomenė „Liaudė“	Liaudies g. 45, Užupės k., Kėdainių r. sav.
45.	Šėtos	Asociacija „Kaplių bendruomenė“	Liepų g. 11, Aukštųjų Kaplių k., Kėdainių r. sav.
46.		Šėtos bendruomenės centras	Kėdainių g. 6, Šėtos mstl., Kėdainių r. sav.
47.		Pagirių bendruomenės centras	Mokyklos g. 3, Pagirių mstl., Kėdainių r. sav.
48.	Vilainių	Aristavos bendruomenės centras	Naujoji g. 9, Aristavos k., Kėdainių r. sav.
49.		Lančiūnavos bendruomenės centras	Aukštuvų g. 4, Lančiūnavos k., Kėdainių r. sav.
50.		Šventybrasčio bendruomenės centras	Tiskūnų g. 7, Tiskūnų k., Kėdainių r. sav.
51.		Tiskūnų bendruomenės centras	Tiskūnų g., Tiskūnų k., Kėdainių r. sav.
52.		Vilainių bendruomenės centras	Parko g. 6, Vilainių k., Kėdainių r. sav.
53.	Truskavos	Visuomeninė organizacija „Petkūnų bendruomenės centras“	Linkuvės g. 2, Pavermenio k., Kėdainių r. sav.
54.		Okainių bendruomenės centras	Karališkoji g. 42, Okainių k., Kėdainių r. sav.
55.		Visuomeninė organizacija „Truskavos bendruomenės centras“	Linkuvės g. 2, Pavermenio k., Kėdainių r. sav.

Priedas Nr. 5. Kėdainių rajono Kultūros centrų ir jų skyrių pastatų būklės įvertinimas

Daugelio pastatų savininkė – Kėdainių rajono savivaldybė, kuri patikėjimo teise juos perdavė atskiriems valdytojams (toliau – PV)

Seniūnija	Objektas	Pastato būklė (pažymėti)			Reikalingi pastato atnaujinimo darbai	Materialinės bazės trūkumas	Pastate veikiančios įstaigos
		Gera	Vidutinė	Bloga			
Dotnuvos	Akademijos KC	X			-	16 komplektų tautinių kostiumų vyresnio amžiaus šokėjams , akordeonas – 1 vnt.	PV – Akademijos kultūros centras. Pastate veikia Akademijos KC ir VBF
	Dotnuvos skyrius (Akademijos KC)		X		-	16 komplektų tautinių kostiumų vyresnio amžiaus šokėjams	PV – Dotnuvos pagrindinė mokykla. Pastate veikia pagrindinė mokykla ir KCS
Gudžiūnų	Gudžiūnų skyrius (Akademijos KC)		X		-	16 komplektų tautinių kostiumų merginų šokių grupei	PV – Akademijos gimnazija. Pastate veikia VBF, KCS ir Akademijos gimnazijos Gudžiūnų Pauliaus Rabikausko skyrius
Josvainių	Josvainių KC	X			-	Trūksta apšvietimo, įgarsinimo, spausdinimo, demonstravimo aparatūros, kompiuterinės, programinės įrangos, instrumentų, kostiumų.	PV – Josvainių kultūros centras. Pastate veikia Josvainių KC, VBF, ir BO
Kėdainių miesto	Kėdainių kultūros centras			X	Reikalinga rekonstrukcija	Tautinių kostiumų, būgnų komplekto, kontraboso	PV – Kėdainių kultūros centras. Pastate veikia KC, NVO
Krakių	Krakių KC		X		Žiūrovų salės ir tualetų remontas, stogo ir fasado šiltinimas ir apdaila	Įgarsinimo ir apšvietimo aparatūra	PV – Krakių kultūros centras. Pastate veikia KC ir BO
	Meironiškių skyrius (Krakių KC)			X	Viso pastato renovacija	Įgarsinimo ir apšvietimo aparatūra, kompiuterinė, programinė įranga, instrumentai kapelai (akordeonas, armonika, kontrabosas)	PV – Krakių kultūros centras. Pastate veikia KCS ir BO
Pelėdnagių	Labūnavos skyrius (Kėdainių KC)		X		Reikalingas vidaus patalpų remontas	Muzikos instrumentų, koncertinių kostiumų. Nėra interneto	PV – Labūnavos ŽŪB. Pastate veikia VBF ir KCS
	Nociūnų skyrius (Kėdainių KC)		X		Reikalinga perdažyti salės sienas	Žaliuzių langams	PV – Labūnavos pagrindinė mokykla. Pastate veikia VBF, KCS, Labūnavos pagrindinės mokyklos Nociūnų skyrius ir medicinos punktas
	Pelėdnagių skyrius		X		Reikalingas vidaus patalpų	Scenos užuolaidų, baldų rūbinei,	PV – Pelėdnagių seniūnija.

Seniūnija	Objektas	Pastato būklė (pažymėti)			Reikalingi pastato atnaujinimo darbai	Materialinės bazės trūkumas	Pastate veikiančios įstaigos
		Gera	Vidutinė	Bloga			
	(Kėdainių KC)				remontas	sindezatoriaus, gitaros.	Pastate veikia VBF, KCS, BO ir Pelėdnagių seniūnija
Pernaravos	Pernaravos skyrius (Josvainių KC)		X		-	Trūksta apšvietimo, įgarsinimo, demonstravimo aparatūros, programinės įrangos, kostiumų.	PV – Pernaravos seniūnija. Pastate veikia VBF, KCS ir Pernaravos seniūnija. KCS renginius organizuoja ir Josvainių gimnazijos Pernaravos skyriuje
Surviliškio	Kalnaberžės skyrius (Kėdainių KC)		X		-	Tautinių kostiumų, grotuvo, akordeono	PV – Visuomeninė organizacija Kalnaberžės bendruomenė. Pastate veikia KCS ir BO.
	Surviliškio skyrius (Kėdainių KC)		X		Keisti stogą, apšiltinti pastatą, nudažyti fasadą	Armonikos, akordeono, koncertinių rūbų	PV – Kėdainių kultūros centras. Patalpose veikia BO
Šėtos	Pagirių skyrius (Šėtos KC)	X			-	Koncertiniai rūbai	PV – Šėtos gimnazija. Pastate veikia VBF, KCS, Šėtos gimnazijos Pagirių Adomo Jakšto daugiafunkcis centras ir medicinos punktas
	Šėtos KC	X			Mažosios salės ir kabinetų remontas	Koncertiniai rūbai, scenos užuolaidos	PV – Šėtos KC ir Šėtos seniūnija. Pastate veikia VBF, KC, BO ir Šėtos seniūnija
Truskavos	Truskavos KC		X		Pastato apšiltinimas, stogo ir vidaus patalpų remontas.	Apšvietimo įrangos, įgarsinimo įrangos, tautinių kostiumų folkloro ansamblui (14 moterų kostiumų), tautinių sijonų merginų šokių grupei (9 vnt.)	PV – Truskavos kultūros centras. Pastate veikia KC ir BO
Vilainių	Tiskūnų skyrius (Kėdainių KC)		X		Reikalinga renovacija	Scenos užuolaidų, žaliuzių langams, baldų, armonikos būgno, kompiuterio.	PV – Kėdainių kultūros centras ir privatus asmuo. Pastate veikia KCS ir BO, patalpintas VB knygų mainų fondas.
	Vilainių skyrius (Kėdainių KC)	X			-	Akordeono, koncertinių kostiumų.	PV – Kėdainių kultūros centras ir Vilainių seniūnija. Pastate veikia KCS ir Vilainių seniūnija

Sutrupinimai: KC – kultūros centras; KCS – kultūros centro skyrius; VBF – viešosios bibliotekos skyrius (filialas); BO – Bendruomeninė organizacija (Bendruomenės centras); NVO – Nevyriausybinių organizacijų (asociacijų).

Priedas Nr. 6. Kėdainių rajono M. Daukšos viešosios bibliotekos ir jos skyrių (filialų) pastatų būklės įvertinimas

Daugelio pastatų savininkė – Kėdainių rajono savivaldybė, kuri patikėjimo teise juos perdavė atskiriems valdytojams (toliau – PV)

Seniūnija	Objektas	Pastato būklė (pažymėti)			Reikalingi pastato atnaujinimo darbai	Materialinės bazės trūkumas	Pastate veikiančios įstaigos
		Gera	Vidutinė	Bloga			
Dotnuvos	Akademijos	X			-	1 nešiojamo PC; atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Akademijos kultūros centras. Pastate veikia akademijos KC ir VBF
	Dotnuvos		X		Atlikti patalpų remontą	Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių. Atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Dotnuvos seniūnija. Pastate veikia VBF ir Dotnuvos ambulatorija
	Mantviliškio		X		Įrengti naują apšvietimo sistemą. Apšiltinti išorinę ir vidines pastato sienas, grindis – patalpos šildomos elektra. Atlikti bibliotekos patalpų, koridoriaus, laiptų ir laiptinės remontą	Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių. Atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Dotnuvos seniūnija. Pastate veikia VBF ir BO
	Šlapaberžės		X		Įrengti naują apšvietimo sistemą. Apšiltinti išorines pastato sienas.	Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių, sukamo stovo žurnalams sudėti. Atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Akademijos gimnazija. Pastate veikia VBF, KCS mėgėjų meno kolektyvai, Akademijos gimnazijos Šlapaberžės skyrius ir medicinos punktas
Gudžiūnų	Gudžiūnų		X		Pakeisti grindų dangą	1 nešiojamo PC; atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Akademijos gimnazija. Pastate veikia VBF, KCS ir Gudžiūnų Pauliaus Rabikausko skyrius
	Miegėnų		X		Atlikti patalpų remontą	1 nešiojamo PC; atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Miegėnų pagrindinė mokykla. Pastate veikia VBF ir Miegėnų pagrindinė mokykla. VBF aptarnauja ir mokyklos bendruomenę
	Vikaičių		X		Atlikti patalpų remontą	1 nešiojamo PC; atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Gudžiūnų seniūnija. Pastate veikia VBF ir BO
Josvainių	Josvainių	X			-	Atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą.	PV – Josvainių kultūros centras. Pastate veikia KC, VBF, ir BO
	Kunionių		X		Atlikti patalpų remontą	Atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Kėdainių r. Sav. Administracija. Pastate veikia VBF ir medicinos punktas

Seniūnija	Objektas	Pastato būklė (pažymėti)			Reikalingi pastato atnaujinimo darbai	Materialinės bazės trūkumas	Pastate veikiančios įstaigos
		Gera	Vidutinė	Bloga			
	Skaistgirių		X		Atlikti patalpų remontą	Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių, sukamo stovo žurnalams sudėti. Atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Josvainių seniūnija. Pastate veikia Josvainių gimnazijos Skaistgirių skyrius
	Vainikų			X	Įrengti naują apšvietimo sistemą. Apšiltinti išorines pastato sienas. Atlikti patalpų remontą	1 nešiojamo PC; atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Josvainių seniūnija. Pastate veikia medicinos punktas
Kėdainių miesto	M. Daukšos viešoji biblioteka	X			-	Atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – M. Daukšos viešoji biblioteka
	„Liepa“		X		Atlikti patalpų remontą	1 nešiojamo PC; atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių, sukamo stovo žurnalams sudėti. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	Biblioteka veikia daugiabučiame pastate, patalpos priklauso M. Daukšos viešajai bibliotekai
	„Jaunystė“		X		Atlikti patalpų remontą	Atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių, sukamo stovo žurnalams sudėti.	Biblioteka veikia daugiabučiame pastate, patalpos priklauso M. Daukšos viešajai bibliotekai
Krakių	Ažytėnų			X	Pakeisti stogą. Apšiltinti išorines pastato sienas, laiptinę. Įrengti naują apšvietimo sistemą, elektros rozečių bei kompiuterių tinklą. Atlikti patalpų remontą	1 nešiojamo PC; atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių, sukamo stovo žurnalams sudėti. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Krakių seniūnija. Pastate veikia VBF ir BO
	Krakių		X		Atlikti patalpų remontą	Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių, sukamo stovo žurnalams sudėti. Atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Krakių seniūnija. Pastate veikia VBF ir Krakių seniūnija
	Pajieslio	X			-	Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Krakių M. Katkaus gimnazija. Pastate veikia VBF, Krakių M. Katkaus gimnazijos Pajieslio daugiafunkcis centras
	Plinkaigalio		X		Atlikti patalpų remontą. Pakeisti grindų dangą	1 nešiojamo PC; atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių, sukamo stovo žurnalams sudėti.	PV – Kėdainių r. Sav. Administracija.

Seniūnija	Objektas	Pastato būklė (pažymėti)			Reikalingi pastato atnaujinimo darbai	Materialinės bazės trūkumas	Pastate veikiančios įstaigos
		Gera	Vidutinė	Bloga			
Pelėdnagių	Beinaičių		X		Atlikti patalpų remontą	Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką. 1 nešiojamo PC; atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių, sukamo stovo žurnalams sudėti. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Pelėdnagių seniūnija. Pastate veikia medicinos punktas
	Labūnavos		X		Atlikti patalpų remontą	Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių, sukamo stovo žurnalams sudėti. Atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Labūnavos ŽŪB. Pastate veikia VBF ir KCS
	Nociūnų		X		Apšiltinti išorines sienas. Atlikti patalpų remontą	Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių, sukamo stovo žurnalams sudėti. Atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Labūnavos pagrindinė mokykla. Pastate veikia VBF, KCS, Labūnavos pagrindinės mokyklos Nociūnų skyrius ir medicinos punktas
	Pelėdnagių		X		Atlikti patalpų remontą	Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių, sukamo stovo žurnalams sudėti. Atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Pelėdnagių seniūnija. Pastate veikia VBF, KCS, BO ir Pelėdnagių seniūnija
Pernaravos	Langakių			X	Pakeisti langus. Įrengti naują apšvietimo sistemą. Atlikti patalpų remontą	1 nešiojamo PC; atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių, sukamo stovo žurnalams sudėti. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – privatus asmuo. Pastate veikia VBF ir medicinos punktas
	Paaluonio		X		Atlikti patalpų remontą	1 nešiojamo PC; atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių, sukamo stovo žurnalams sudėti. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Pernaravos seniūnija. Pastate veikia VBF, BO ir medicinos punktas
	Pelutavos		X		-	1 nešiojamo PC; atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių, sukamo stovo žurnalams sudėti. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Pernaravos seniūnija. Pastate veikia VBF ir BO
	Pernaravos		X		Atlikti patalpų remontą	1 nešiojamo PC; atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių, sukamo stovo žurnalams sudėti.	PV – Pernaravos seniūnija. Pastate veikia VBF, KCS ir Pernaravos seniūnija

Seniūnija	Objektas	Pastato būklė (pažymėti)			Reikalingi pastato atnaujinimo darbai	Materialinės bazės trūkumas	Pastate veikiančios įstaigos
		Gera	Vidutinė	Bloga			
Surviliškio	Kalnaberžės		X		Atlikti patalpų remontą	Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką. 1 nešiojamo PC; atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių, sukamo stovo žurnalams sudėti. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Surviliškio seniūnija
	Sirutiškio		X		Atlikti patalpų remontą	Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių, sukamo stovo žurnalams sudėti. Atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Surviliškio seniūnija. Pastate veikia VBF, KCS mėgėjų meno kolektyvai ir BO
	Surviliškio		X		Atlikti patalpų remontą	1 nešiojamo PC; atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių, sukamo stovo žurnalams sudėti. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Surviliškio seniūnija. Pastate veikia VBF ir Surviliškio seniūnija
Šėtos	Pagirių	taip			-	Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Šėtos gimnazija. Pastate veikia VBF, KCS, Šėtos gimnazijos Pagirių Adomo Jakšto daugiafunkcis centras ir medicinos punktas
	Šėtos		X		-	Baldų: naujų metalinių, baltų lentynų, stalų, sukamo stovo žurnalams sudėti. Atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Šėtos seniūnija. Pastate veikia VBF, KC ir Šėtos seniūnija
Truskavos	Okainių		X		Atlikti patalpų remontą	1 nešiojamo PC; atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių, sukamo stovo žurnalams sudėti. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Truskavos seniūnija. Pastate veikia VBF ir medicinos punktas
	Truskavos		X		Atlikti patalpų remontą	Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių, sukamo stovo žurnalams sudėti. Atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Truskavos pagrindinė mokykla. Pastate veikia VBF ir Truskavos pagrindinė mokykla. VBF aptarnauja ir mokyklos bendruomenę.
Vilainių	Aristavos		X		Įrengti naują apšvietimo sistemą. Pakeisti grindų dangą. Atlikti patalpų remontą	Atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių, sukamo stovo žurnalams sudėti. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Vilainių seniūnija. Pastate veikia VBF, BO ir medicinos punktas
	Lančiūnavos		X		Atlikti patalpų remontą	Atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą.	PV – Vilainių seniūnija. Pastate veikia

Seniūnija	Objektas	Pastato būklė (pažymėti)			Reikalingi pastato atnaujinimo darbai	Materialinės bazės trūkumas	Pastate veikiančios įstaigos
		Gera	Vidutinė	Bloga			
						Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių, sukamo stovo žurnalams sudėti. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	VBF, Kėdainių J. Paukštelio pagrindinės mokyklos Lančiūnavos skyrius
	Tiskūnų		X		Atlikti patalpų remontą	Atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių, sukamo stovo žurnalams sudėti. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Vilainių seniūnija. Pastate veikia VBF, Kėdainių J. Paukštelio pagrindinės mokyklos Tiskūnų Juozo Urbšio skyrius
	Vilainių		X		Atlikti patalpų remontą	Atnaujinti turimą kompiuterinę įrangą. Baldų: naujų lentynų, stalų, kėdžių, sukamo stovo žurnalams sudėti. Atnaujinti ir išplėsti žaisloteką.	PV – Kėdainių sporto centras. Pastate veikia VBF ir Kėdainių sporto centro Vilainių rekreacijos ir sporto pramogų kompleksas

Sutrumpinimai: KC – kultūros centras; KCS – kultūros centro skyrius; VBF – viešosios bibliotekos skyrius (filialas); BO – Bendruomeninė organizacija (Bendruomenės centras); NVO – Nevyriausybinės organizacijos (asociacijos).

Priedas Nr. 7. Kėdainių krašto muziejaus ir jo skyrių pastatų būklės įvertinimas

Seniūnija	Objektas	Pastato būklė (pažymėti)			Reikalingi pastato atnaujinimo darbai	Materialinės bazės trūkumas	Pastate veikiančios įstaigos
		Gera	Vidutinė	Bloga			
Gudžiūnų	1863 metų sukilimo muziejus	x			-	-	-
Kėdainių miesto	Kėdainių krašto muziejus			x	Reikia atlikti pastato rekonstrukcijos darbus. Reikia keisti langus, lauko duris, remontuoti fasadą ir vidaus sienas, rekonstruoti šilumos punktą ir šildymo sistemą, įrengti oro šalinimo sistemą, modernizuoti apsaugos ir priešgaisrinę signalizaciją, izoliuoti pamatus, pritaikyti pastatą žmonėms su negalia, įrengti vaizdo stebėjimo kameras	Trūksta kompiuterinės įrangos, programinės įrangos, reikia keisti ir modernizuoti IT sprendimais ekspoziciją, įsigyti naują fondų saugyklą įrangą	-

Seniūnija	Objektas	Pastato būklė (pažymėti)			Reikalingi pastato atnaujinimo darbai	Materialinės bazės trūkumas	Pastate veikiančios įstaigos
		Gera	Vidutinė	Bloga			
	Kunigaikščių Radvilų mauzoliejus evangelikų reformatų bažnyčioje			x	Reikia atlikti vidaus sienų ir fasadų remontą, remontuoti langus, dažyti stogą, remontuoti ir dažyti lauko tvorą, remontuoti varpinės stogą, remontuoti Radvilų mauzoliejaus sienas, tvarkyti ventiliacijos sistemą, įrengti vaizdo stebėjimo kameras.	Reikia įrengti naują ekspoziciją, atkurti sunaikintas ir trūkstamas autentiško interjero detales	Pastate meldžiasi evangelikų reformatų bendruomenė
	Daugiakultūris centras			x	Reikia atlikti vidaus sienų ir fasadų remontą, keisti langus	Trūksta įgarsinimo ir konferencijų organizavimo, sinchroninio vertimo įrangos	Pastate veikia Kėdainių krašto dailės draugija, Kėdainių fotografų draugija, rusų bendruomenė
	Vytauto Ulevičiaus medžio skulptūrų muziejus	x			-	-	Muziejus veikia Kėdainių rajono savivaldybės patalpose
	Arnetų namas		x		Atlikti pastato fasado remontą, izoliuoti pamatus, įrengti vaizdo stebėjimo kameras, aptverti teritoriją	Trūksta baldų, vidaus įrangos, drėgmės surinkėjų	-